

**REVIZORSKI IZVJEŠTAJ
O NAJVAŽNIJIM NALAZIMA I PREPORUKAMA
ZA 2022/2023. GODINU**

„Parlament Federacije BiH može na osnovu nalaza i preporuka datih u godišnjem izvještaju o reviziji i/ili godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta, smanjiti budžet jedne ili više budžetskih institucija, ili preduzeti druge odgovarajuće korektivne radnje.“ (Član 16. Zakona o reviziji institucija u FBiH)

Sarajevo, decembar 2023. godine

**REVIZORSKI IZVJEŠTAJ
O NAJVAŽNIJIM NALAZIMA I PREPORUKAMA
ZA 2022/2023. GODINU**

Broj: 04-04-1-3234/23

Sarajevo, decembar 2023. godine

SADRŽAJ

RIJEČ GENERALNOG REVIZORA	3
1. UVOD	5
1.1 Uloga i cilj revizije javnog sektora	5
1.2 Struktura Izvještaja.....	7
2. PLANIRANE I IZVRŠENE REVIZIJE ZA 2022/2023. GODINU	8
2.1 Planirane revizije	8
2.2 Izvršene revizije	9
3. FINANSIJSKA REVIZIJA	12
3.1 Mišljenja revizora	12
3.2 Date preporuke za 2022. godinu i postupanje po preporukama iz prethodnih izvještaja	22
3.3 Izvještaj o izvršenju Budžeta Federacije BiH za 2022. godinu.....	24
3.3.1 Najvažniji nalazi i preporuke	25
3.4 Korisnici Budžeta Federacije BiH.....	29
3.4.1 Najvažniji nalazi i preporuke	30
3.5 Kantoni i kantonalni budžetski korisnici.....	51
3.5.1 Najvažniji nalazi i preporuke	52
3.6 Gradovi i općine	63
3.6.1 Najvažniji nalazi i preporuke	64
3.7 Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove	82
3.7.1 Najvažniji nalazi i preporuke	84
3.8 Preduzeća u većinskom državnom vlasništvu	111
3.8.1 Najvažniji nalazi i preporuke	113
3.9 Praćenje postupanja po preporukama iz ranije provedenih finansijskih revizija	128
4. REVIZIJA UČINKA.....	131
4.1 Izvještaji o provedenim revizijama učinka	132
4.1.1 Najvažniji nalazi i preporuke iz izvještaja revizije učinka „Zaštita rijeka u Federaciji Bosne i Hercegovine“	133
4.1.2 Najvažniji nalazi i preporuke iz izvještaja revizije učinka „Upravljanje ljudskim resursima u domovima zdravlja“	139
4.1.3 Najvažniji nalazi i preporuke iz izvještaja revizije učinka „Rodna ravnopravnost i sprečavanje nasilja nad ženama“	141
4.2 Izvještaji o praćenju realizacije preporuka revizije učinka	144
4.2.1 Najvažniji nalazi i preporuke iz izvještaja o praćenju „Uspostavljanje efikasnog sistema planiranja i donošenja strategija Federacije Bosne i Hercegovine“	145
4.2.2 Najvažniji nalazi i preporuke iz izvještaja o praćenju „Efikasnost planiranja i realizacija mjera za ublažavanje ekonomskih posljedica pandemije COVID-19“	146
4.2.3 Praćenje realizacije preporuka iz izvještaja revizije učinka „Upravljanje intervencijama u slučaju incidentnog zagađenja Jadranskog mora“	148
5. ZAKLJUČAK	150

Popis grafikona i tabela

Grafikon 1. Struktura datih mišljenja.....	14
Grafikon 2. Najčešće oblasti u mišljenjima o FI kod institucija FBiH.....	17
Grafikon 3. Najčešće oblasti u mišljenjima o usklađenosti kod institucija FBiH.....	18
Grafikon 4. Najčešće oblasti u mišljenjima o FI kod kantona, gradova i općina.....	18
Grafikon 5. Najčešće oblasti u mišljenjima o usklađenosti kod kantona, gradova i općina.....	19
Grafikon 6. Najčešće oblasti u mišljenjima o FI kod preduzeća.....	20
Grafikon 7. Najčešće oblasti u mišljenjima o usklađenosti kod preduzeća.....	20
Grafikon 8. Najčešće kvalifikacije kod zavoda, fondova, agencija i javnih ustanova.....	21
Grafikon 9. Realizacija preporuka prema subjektima.....	145
Grafikon 10. Realizacija preporuka datih Vladi FBiH.....	147
Grafikon 11. Realizacija preporuka prema subjektima.....	148
Tabela 1. Pregled izvršenih finansijskih revizija.....	9
Tabela 2. Pregled izvršenih praćenja postupanja po preporukama.....	11
Tabela 3. Pregled izvršenih revizija učinka.....	11
Tabela 4. Zbirni pregled datih mišljenja subjektima revizije.....	13
Tabela 5. Pregled datih mišljenja po subjektima za reviziju.....	14
Tabela 6. Broj datih preporuka u 2021. i 2022. godini.....	22
Tabela 7. Postupanje po preporukama, po sektorima.....	22
Tabela 8. Iskazani rashodi i izdaci u Izvještaju o izvršenju Budžeta za 2022, s datim mišljenjem.....	24
Tabela 9. Iskazani rashodi i izdaci korisnika Budžeta FBiH za 2022, s datim mišljenjem i brojem preporuka.....	29
Tabela 10. Informacije o postupanju po preporukama Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH i budžetskih korisnika.....	34
Tabela 11. Pregled finansijskih pokazatelja revidiranih kantona.....	51
Tabela 12. Pregled datih mišljenja i broja preporuka revidiranim kantonima.....	51
Tabela 13. Pregled rashoda i izdataka kantonalnih budžetskih korisnika, s datim mišljenjima.....	52
Tabela 14. Informacije o postupanju po preporukama kantonalnih budžetskih korisnika.....	54
Tabela 15. Pregled finansijskih pokazatelja revidiranih gradova i općina.....	63
Tabela 16. Pregled datih mišljenja i broja preporuka revidiranim jedinicama lokalne samouprave.....	63
Tabela 17. Informacije o postupanju po preporukama jedinica lokalne samouprave.....	67
Tabela 18. Pregled finansijskih pokazatelja revidiranih zavoda, agencija i javnih ustanova.....	82
Tabela 19. Informacije o postupanju po preporukama zavoda, agencija i javnih ustanova.....	89
Tabela 20. Pregled finansijskih pokazatelja revidiranih preduzeća.....	111
Tabela 21. Pregled datih mišljenja i broja preporuka preduzećima.....	112
Tabela 22. Informacije o postupanju po preporukama preduzeća po preporukama preduzeća:.....	116
Tabela 23. Pregled postupanja po preporukama iz izvještaja finansijske revizije o praćenju postupanja po preporukama..	128
Tabela 24. Podaci o provedenim revizijama učinka.....	133
Tabela 25. Izvještaji o praćenju realizacije preporuka revizije učinka.....	144

RIJEČ GENERALNOG REVIZORA

Godišnji izvještaj o najvažnijim nalazima i preporukama Ureda za reviziju za 2022/2023. godinu pruža detaljan pregled ključnih nalaza i preporuka proizašlih iz naših finansijskih revizija i revizija učinka, s relevantnim statističkim podacima. Ovo je rezultat našeg profesionalnog, objektivnog i predanog rada tokom cijelog revizijskog ciklusa, čiji je cilj jačanje odgovornosti i transparentnosti u javnom sektoru Federacije BiH.

Uprkos raznim negativnim dešavanjima u okruženju i šire, koja su imala ozbiljan uticaj na našu ekonomiju i zahtijevala reakcije vlasti, naš fokus bio je na provođenju revizija u skladu sa međunarodnim standardima te osiguranju i promovisanju transparentnosti, efikasnosti i zakonitosti upravljanja javnim sredstvima u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Uspjeli smo realizovati 102 finansijske revizije subjekata čiji su ukupni finansijski budžeti i planovi iznosili preko 17 milijardi KM. Proveli smo 12 revizija praćenja postupanja po ranije datim preporukama, što je jedan od strateških opredjeljenja Ureda, čime osiguravamo našu prisutnost kod subjekata koje ne revidiramo svake godine, a kod kojih su utvrđene nepravilnosti.

Nastojali smo biti prisutni na svim nivoima vlasti u cijeloj Federaciji BiH, kod institucija koje su od velikog značaja za naše građane, kao što je zdravstveni sektor, kao i kod preduzeća koja su važna za ekonomski rast i razvoj Federacije BiH.

Revizijama učinka smo i ove godine pokazali spremnost da budemo inovativni i proaktivni, da se bavimo temama koje su akutne i aktuelne. Neizostavan dio naših revizija su oblasti koje su povezane sa UN-ovim ciljevima održivog razvoja, te smo obuhvatili područja poput okoliša, rodne ravnopravnosti, strateškog planiranja i zdravstva.

Na ovaj način dajemo doprinos boljem upravljanju javnim sredstvima i u funkciji smo pokretanja promjena u životima građana, što je u srži INTOSAI-jevih principa.

Ostat ćemo posvećeni našoj viziji i misiji i provoditi revizije u skladu s principima i standardima vrhovnih revizijskih institucija. Naš cilj ostaje jačanje povjerenja građana, Parlamenta FBiH i svih drugih učesnika.

Ostvarene rezultate postigli smo zahvaljujući našoj nezavisnosti, koju ćemo nastaviti održavati i jačati. S obzirom na to da smo izvršili svoje zakonske obaveze, „štafetu“ prosljeđujemo revidiranim subjektima, njihovim organima upravljanja, zakonodavnim i izvršnim organima i organima za provođenje zakona, da nastave sa utrkom čiji je konačni cilj uspostavljanje odgovorne, transparentne i efikasne javne uprave.

Zajedničkim radom možemo obezbijediti bolje uslove za život svih građana i time podržati ključno obećanje UN-ove Agende za održivi razvoj: „Nikoga ne ostaviti zapostavljenog“.

Generalni revizor
Dževad Nekić, mr. ecc. sc.

1. UVOD

U skladu s članom 16. stav 6) Zakona o reviziji institucija u Federaciji BiH,¹ Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine sačinio je Revizorski izvještaj o najvažnijim nalazima i preporukama za 2022/2023. godinu.² U izvještaj su inkorporirani najvažniji nalazi i preporuke iz obavljenih finansijskih revizija i revizija učinka, te se Parlamentu FBiH uz njega dostavlja i Izvještaj o finansijskoj reviziji Izvještaja o izvršenju Budžeta Federacije BiH za 2022. godinu.

Godišnji izvještaj za cilj ima da na jednom mjestu objedini informacije iz izvršenih revizija o korištenju i upravljanju javnim sredstvima u Federaciji BiH. Namijenjen je prvenstveno Parlamentu Federacije BiH koji, u skladu sa Zakonom o reviziji, na osnovu revizijskih nalaza i preporuka može smanjiti budžet jedne ili više institucija ili poduzeti druge odgovarajuće korektivne mjere.

1.1 Uloga i cilj revizije javnog sektora

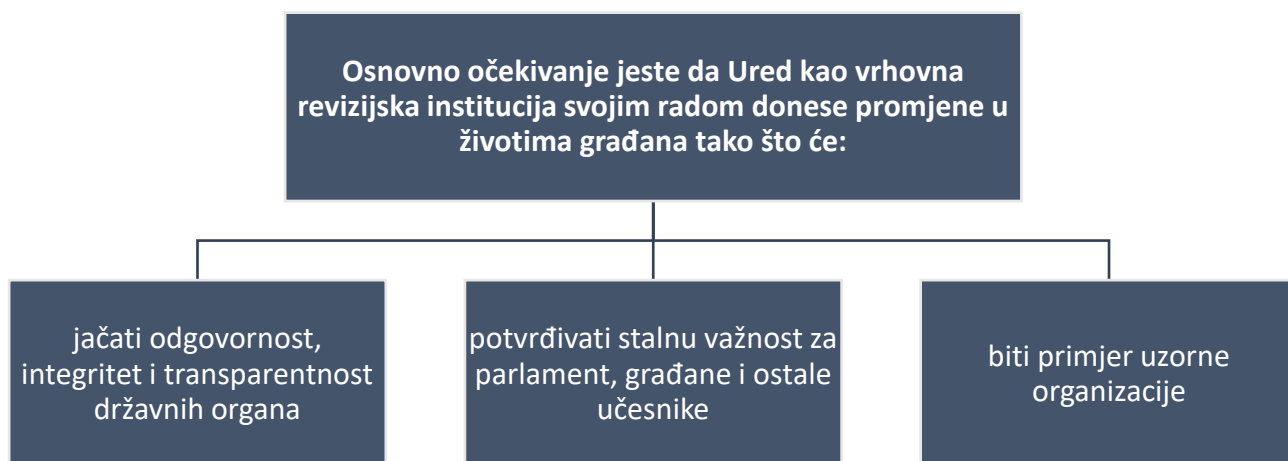

Ured za reviziju je vrhovna revizijska institucija³ u Federaciji BiH, uspostavljena Zakonom o reviziji.

Glavni cilj Ureda je da provođenjem revizija osigura nezavisna mišljenja o izvršenju budžeta i finansijskim izvještajima, korištenju resursa i upravljanju državnom imovinom od Vlade, budžetskih i javnih institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine.⁴

O svojim nalazima i preporukama informiše odgovorne institucije i javnost kroz pravovremeno i javno objavljivanje revizorskih izvještaja.

U provođenju svojih dužnosti i nadležnosti Ured je nepolitičan, nezavisan i ne podliježe upravljanju ili kontroli bilo koje druge osobe ili institucije.

---

¹ „Službene novine FBiH“, broj 22/06; u daljnjem tekstu: Zakon o reviziji

² U daljnjem tekstu: Godišnji izvještaj

³ U daljnjem tekstu: VRI

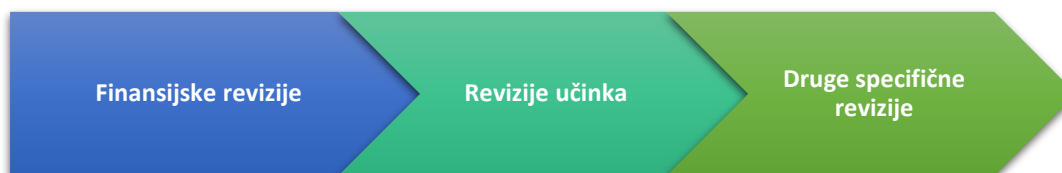
⁴ Član 3. Zakona o reviziji

INTOSAI Principles	INTOSAI Founding Principles INTOSAI-F-9
	INTOSAI Core Principles INTOSAI-C-10-09
INTOSAI Standards	Fundamental Principles of Public Sector Auditing ISSAI 100-129
	SAI Organisational Requirements ISSAI 130-199
	Financial Audit
	Performance Audit
	Compliance Audit
	Other Engagements
	FA Principles ISSAI 200-299
	PA Principles ISSAI 300-399
	CA Principles ISSAI 400-499
	OE Principles ISSAI 600-699
INTOSAI Guidance	SAI Organisational Guidance GUID 1000-1999
	Supplementary Financial Audit Guidance GUID 2000-2999
	Supplementary Performance Audit Guidance GUID 3000-3999
	Supplementary Compliance Audit Guidance GUID 4000-4999
	Other Engagements GUID 6000-6999
	Subject Matter Specific Guidance GUID 9000-9999
	Other Guidance GUID 9000-9999
	Other Guidance GUID 9000-9999
	Other Guidance GUID 9000-9999
	Other Guidance GUID 9000-9999

U svom radu Ured za reviziju primjenjuje principe i standarde revizije Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija,⁵ odnosno INTOSAI-jev Okvir profesionalnih objava (IFPP). Ovaj Okvir postavlja temelje za rad VRI u Limoskoj deklaraciji i Meksičkoj deklaraciji o nezavisnosti VRI.

Prema uspostavljenom Registru subjekata, u nadležnosti Ureda je preko 2.500 subjekata u Federaciji BiH. Ured za reviziju nadležan je da obavlja:

Parlament FBiH ili Parlamentarna komisija odgovorna za reviziju mogu u bilo koje vrijeme zahtijevati da Ured za reviziju izvrši specijalnu reviziju, za koju su obavezni osigurati dodatna sredstva. Tokom 2022/2023. godine nije bilo zahtjeva za ove revizije.

U izvještajima o finansijskoj reviziji daju se dva mišljenja: mišljenje o finansijskim izvještajima i mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa zakonima i drugim propisima.

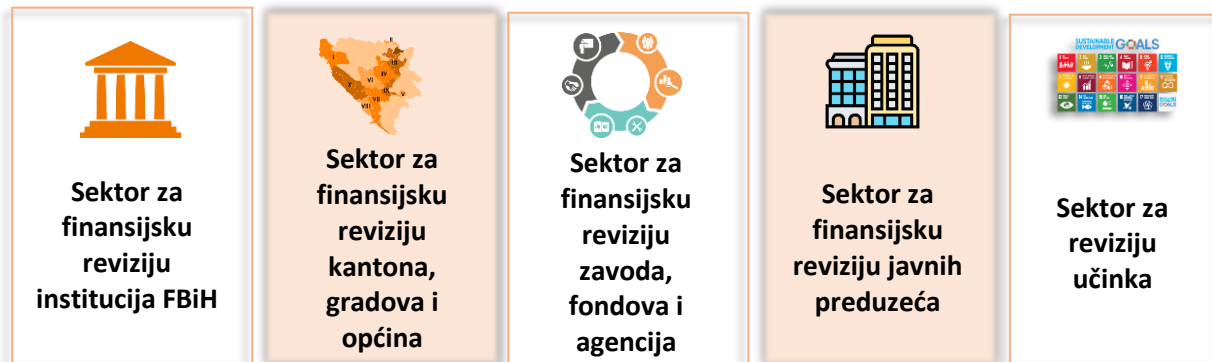
Provođenjem revizije učinka vrši se pregled ili ispitivanje određenog aspekta poslovanja cijele ili dijela institucije, programa ili aktivnosti, te se time nastoji doprinijeti efikasnijoj, efektivnijoj i ekonomičnijoj javnoj upravi.

Svi revizijski izvještaji objavljuju se na internet-stranici Ureda za reviziju, čime se osigurava pravovremena informisanost javnosti o revizijskim nalazima i preporukama.

⁵ Engl. INTOSAI

1.2 Struktura Izvještaja

Uvažavajući vrste revizija i grupe subjekata koje su u nadležnosti Ureda za reviziju, uspostavljeni su sljedeći **sektori za reviziju**:

Pored ovih pet, uspostavljen je i **Sektor za razvoj, metodologiju i upravljanje kvalitetom** za finansijsku reviziju i reviziju učinka, koji izrađuje sve potrebne priručnike i uputstva i kontinuirano prati i usmjerava razvoj, izrađuje metodologiju i vrši upravljanje kvalitetom revizijskog procesa i datog mišljenja. Sektor izrađuje, razvija i unapređuje revizijske programe i alate za reviziju; izvještava rukovodstvo revizije o upravljanju kvalitetom procesom revizije; obavlja sve poslove organizacije, razvoja, izrade metodologije i upravljanja kvalitetom u ostalim poslovnim procesima u Uredu za reviziju te obavlja poslove međunarodne saradnje u pogledu razmjene iskustava u okviru INTOSAI Okvira profesionalnih objava.

Podaci u ovom Izvještaju prikazani su po sektorima za reviziju, te je strukturiran na sljedeći način:

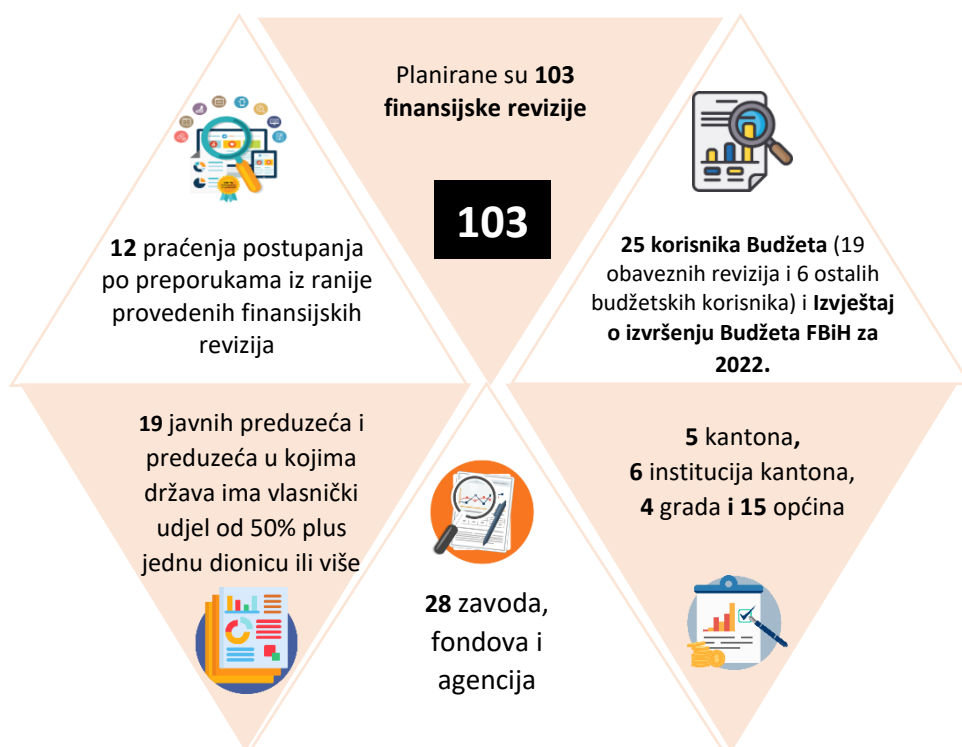
- Poglavlje 2: Dati su opći podaci o svim planiranim i izvršenim revizijama za 2022/2023. godinu;
- Poglavlje 3: Finansijska revizija: dati su najvažniji nalazi i preporuke, po grupama subjekata. U okviru ovog dati su određeni statistički podaci izvršenih revizija, te pregledi sa osnovama za kvalifikaciju i tačkama za isticanje pitanja. U dijelu *Najvažniji nalazi i preporuke* dat je rezime najznačajnijih nalaza koji su utvrđeni kod većeg broja subjekata iste grupe, te odgovarajuće preporuke koje imaju za cilj da otklone utvrđene nepravilnosti. Također, dat je pregled obavljenih praćenja postupanja po preporukama;
- Poglavlje 4: Revizija učinka: dati su najvažniji nalazi i preporuke iz izvršenih revizija učinka i praćenja realizacije preporuka.

2. PLANIRANE I IZVRŠENE REVIZIJE ZA 2022/2023. GODINU

2.1 Planirane revizije

Planom revizije za 2022/2023. godinu predviđene su:

- **103 finansijske revizije**
- **12 praćenja postupanja po preporukama iz ranije provedenih finansijskih revizija**

- Objava **šest izvještaja revizija učinka**, učestvovanje u **jednoj paralelnoj reviziji** i **jedna glavna studija**

Planirana revizija „**Union banke**“ d.d. Sarajevo privremeno je obustavljena zbog nemogućnosti dobivanja revizijskih dokaza. O obustavljanju revizije obaviješteni su Parlamentarna komisija odgovorna za reviziju i drugi nadležni organi.

2.2 Izvršene revizije

U nastavku je pregled svih izvršenih revizija u 2022/2023. godini:

Tabela 1. Pregled izvršenih finansijskih revizija

R. B.	Naziv subjekta revizije	Budžet/ Finansijski plan/Planirani prihodi za 2022.
1.	Izveštaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2022. godinu	5.597.618.777
Korisnici Budžeta FBiH		
2.	Parlament Federacije BiH	15.053.301
3.	Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH	3.020.103
4.	Vlada Federacije BiH	39.156.254
5.	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	8.026.523
6.	Federalno ministarstvo pravde	4.494.909
7.	Federalno ministarstvo finansija	1.272.308.653 ⁶
8.	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	40.378.204
9.	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	295.325.190
10.	Federalno ministarstvo zdravstva	110.965.536
11.	Federalno ministarstvo trgovine	1.603.599
12.	Federalno ministarstvo prostornog uređenja	19.400.079
13.	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	113.967.221
14.	Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	356.706.534
15.	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	10.969.370
16.	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	292.602.775
17.	Federalno ministarstvo kulture i sporta	28.702.012
18.	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	48.177.289
19.	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	11.482.670
20.	Federalno ministarstvo okoliša i turizma	8.216.825
	UKUPNO	2.680.557.047
Ostale revizije korisnika Budžeta Federacije BiH		
21.	Služba za zajedničke poslove organa i tijela Federacije Bosne i Hercegovine	28.465.356
22.	Federalna uprava policije	39.558.529
23.	Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine	20.928.088
24.	Vrhovni sud Federacije BiH	9.652.508
25.	Federalni zavod za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje	2.548.614.515
26.	Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom	1.118.950
	UKUPNO	2.648.337.946
Kantoni		
27.	Županija Posavska	58.756.610
28.	Tuzlanski kanton	585.889.757
29.	Zeničko-dobojski kanton	497.437.671
30.	Bosansko-podrinjski kanton Goražde	48.391.494
31.	Hercegbosanska županija	99.683.781
	UKUPNO	1.290.159.313
Korisnici kantonalnih budžeta		
32.	Ministarstvo finansija Unsko-sanskog kantona	5.031.960
33.	Ministarstvo finansija Hercegovačko-neretvanskog kantona	19.811.230
34.	Ministarstvo finansija Kantona Sarajevo	57.750.803
35.	Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona	7.706.968
36.	Kantonalna uprava civilne zaštite Tuzla	6.207.256

⁶ U okviru planiranog budžeta Ministarstva finansija na otplatu vanjskog i unutrašnjeg duga odnosi se 849.135.167 KM.

37.	Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo	91.227.578
	UKUPNO	187.735.795
Gradovi i općine		
38.	Općina Bužim	9.480.127
39.	Općina Jajce	19.940.492
40.	Općina Olovo	8.032.000
41.	Općina Fojnica	5.883.000
42.	Općina Donji Vakuf	5.350.000
43.	Općina Ključ	8.590.000
44.	Grad Ljubuški	17.447.500
45.	Općina Centar Sarajevo	64.650.000
46.	Općina Bugojno	10.686.000
47.	Općina Stari Grad Sarajevo	30.506.350
48.	Grad Visoko	25.980.000
49.	Općina Domaljevac – Šamac	3.876.000
50.	Općina Breza	6.438.463
51.	Općina Prozor – Rama	25.154.466
52.	Grad Živinice	32.941.991
53.	Opština Glamoč	4.465.000
54.	Općina Trnovo	20.730.435
55.	Grad Bihać	35.837.713
56.	Općina Ravno	4.958.990
	UKUPNO	340.948.527
Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove		
57.	Federalni zavod za zapošljavanje	125.706.257
58.	Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine	219.405.500
59.	Zavod za zdravstveno osiguranje Srednjobosanskog kantona/Kantona Središnja Bosna	137.770.000
60.	Zavod zdravstvenog osiguranja Unsko-sanskog kantona	115.393.485
61.	Zavod zdravstvenog osiguranja Županije Posavske	17.910.000
62.	Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona	235.383.450
63.	Zavod zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona	306.694.007
64.	Zavod zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanske županije/kantona	164.721.000
65.	Služba za upošljavanje Županije Posavske	1.968.558
66.	Javna ustanova „Služba za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“	2.394.131
67.	Klinički centar Univerziteta u Sarajevu	273.842.000
68.	Javna zdravstvena ustanova Univerzitetski klinički centar Tuzla	153.468.900
69.	Sveučilišna klinička bolnica Mostar	143.598.600
70.	Zdravstvena ustanova Kantonalna bolnica „Dr. Irfan Ljubijankić“ Bihać	50.198.269
71.	Dom zdravlja Ljubuški	6.526.386
72.	Dom zdravlja Odžak	3.407.744
73.	Dom zdravlja Tomislavgrad	4.756.179
74.	Zdravstvena ustanova Dom zdravlja Cazin	10.895.104
75.	Javna ustanova Dom zdravlja Konjic	5.531.220
76.	Javna ustanova Dom zdravlja „Stari Grad“ Mostar	8.430.000
77.	Javna ustanova Dom zdravlja Zavidovići	6.752.966
78.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Živinice	12.799.485
79.	Javna ustanova Dom zdravlja Kiseljak	4.513.256
80.	Javna ustanova Dom zdravlja „Dr. Isak Samokovlija“ Goražde	4.465.500
81.	Dom zdravlja Livno	3.254.350
82.	Javna ustanova „Studentski centar“ Sarajevo	8.365.000
83.	Finansijsko-informatička agencija	5.016.160
84.	Operator za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju	123.356.806
	UKUPNO	2.156.524.313
Preduzeća u većinskom državnom vlasništvu		
85.	Javno preduzeće „Autoceste Federacije BiH“ d.o.o. Mostar	137.588.471
86.	Javno preduzeće „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo	1.409.421.697

87.	Javno preduzeće „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ d.d. Mostar	499.001.243
88.	Igman d.d. Konjic	157.099.689
89.	„Iskraemeco Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo	8.227.000
90.	Javno preduzeće „Komunalno“ d.o.o. Grude	1.969.000
91.	Javno preduzeće „Lokom“ d.o.o. Sarajevo	5.265.970
92.	Javno preduzeće Međunarodni aerodrom „Sarajevo“ d.o.o Sarajevo	61.604.000
93.	Javno preduzeće za gradski prijevoz putnika „Mostar Bus“ d.o.o. Mostar	4.115.727
94.	Javno preduzeće Nacionalni park „Una“ d.o.o Bihać	2.188.500
95.	Operator – Terminali Federacije BiH d.o.o. Sarajevo – konsolidovani izvještaji	4.457.000
96.	Rudnici mrkog uglja „Banovići“ d.d. Banovići	162.606.371
97.	Zrak d.d. Sarajevo	4.170.000
98.	Javno preduzeće „9. septembar“ d.d. Srebrenik	2.279.280
99.	Javno komunalno preduzeće „Čistoća“ d.o.o. Široki Brijeg	1.428.576
100.	Kantonalno javno komunalno preduzeće „Pokop“ d.o.o. Sarajevo	11.207.331
101.	Javno komunalno preduzeće Pannonica d.o.o. Tuzla	3.428.936
102.	Javno komunalno preduzeće „Visoko“ d.o.o. Visoko	5.308.424
	UKUPNO	2.481.367.215

Tabela 2. Pregled izvršenih praćenja postupanja po preporukama

R. B.	Subjekti revizije	Godina za koju je prethodno vršena finansijska revizija
1.	Univerzitet u Sarajevu	2017.
2.	Sveučilište u Mostaru	2017.
3.	Kantonalno javno preduzeće „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. Sarajevo – Ilidža	2018.
4.	Dioničko društvo „Sarajevoputevi“ Sarajevo	2018.
5.	JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, Zavisno društvo Rudnik mrkog uglja „Abid Lolić“ d.o.o. Travnik – Bila	2018.
6.	JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, ZD Rudnici „Kreka“ d.o.o. Tuzla	2018.
7.	JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, Zavisno društvo rudnik mrkog uglja „Kakanj“ d.o.o. Kakanj	2018.
8.	Hotelsko turističko društva „Zenit-Bro“ d.o.o. Neum	2019.
9.	„Vodovod“, društvo za vodovod i kanalizaciju d.o.o. Mostar	2019.
10.	Javno preduzeće „Komunalno“ d.o.o. Mostar	2020.
11.	Javno komunalno preduzeće „Vitkom“ d.o.o. Vitez	2020.
12.	„Centralno grijanje“ d.d. za distribuciju toplotne energije Tuzla	2020.

Tabela 3. Pregled izvršenih revizija učinka

R. B.	Naziv revizije učinka	Datum objave
1.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Uspostavljanje efikasnog sistema planiranja i donošenja strategija Federacije Bosne i Hercegovine“	6. 4. 2023.
2.	Izvještaj revizije učinka „Zaštita rijeka u Federaciji Bosne i Hercegovine“	27. 4. 2023.
3.	Izvještaj revizije učinka „Upravljanje ljudskim resursima u domovima zdravlja“	14. 7. 2023.
4.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Efikasnost planiranja i realizacije mjera za ublažavanje ekonomskih posljedica pandemije COVID-19“	27. 7. 2023.
5.	Rodna ravnopravnost i sprečavanje nasilja nad ženama	16. 10. 2023.
6.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Upravljanje intervencijama u slučaju incidentnog zagađenja Jadranskog mora“	31. 10. 2023.

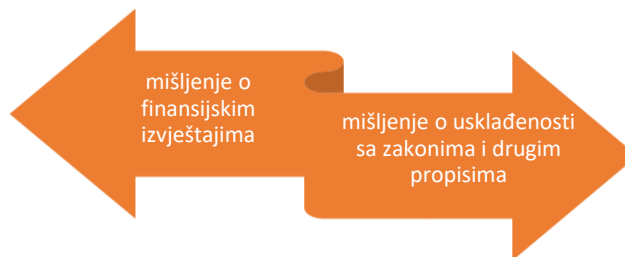
3. Finansijska revizija

Prema članu 13. Zakona o reviziji, prilikom vršenja finansijske revizije u skladu sa usvojenim revizijskim standardima, Ured za reviziju pregleda finansijske izvještaje s ciljem procjene da li su oni pouzdani. Procjenjuje se da li rukovodioci institucija primjenjuju zakone i propise, koriste li sredstva za odgovarajuće namjene, ocjenjuje se finansijsko upravljanje, funkcija interne revizije i sistemi internih kontrola. Provodi se prethodna revizija u toku finansijske godine, uključujući praćenje primjene preporuka iz prethodnih revizija i analizu mjera poduzetih na osnovu tih preporuka.

Ured svake godine obavlja finansijsku reviziju i daje mišljenje o Godišnjem izvještaju o izvršenju Budžeta FBiH i izvještajima Parlamenta FBiH, predsjednika FBiH, Vlade FBiH i njenih ministarstava.⁷ Uzimajući u obzir značajan broj subjekata u nadležnosti Ureda, pored obaveznih godišnjih revizija, procjenom rizika utvrđuju se i ostali subjekti.

Prilikom procjene rizika kriteriji koji se razmatraju utvrđeni su Zakonom o reviziji i metodologijom za finansijsku reviziju i reviziju usklađenosti, te uključuju visinu budžeta, prethodno dato mišljenje, raspoložive ljudske resurse, strateška opredjeljenja, posebne zahtjeve za reviziju koje Ured dobije od nadležnih i drugih organa, signale iz okruženja i medija itd.

U skladu s usvojenom metodologijom za finansijsku reviziju i reviziju usklađenosti, u izvještajima o finansijskoj reviziji daju se dva odvojena mišljenja:

3.1 Mišljenja revizora

Na osnovu Međunarodnog revizijskog standarda (MRevS) 700 – Formiranje mišljenja i izvještavanje o finansijskim izvještajima, ciljevi revizora su:

- formirati mišljenje o finansijskim izvještajima zasnovano na ocjeni zaključaka stvorenih iz dobivenih revizijskih dokaza;
- jasno izraziti mišljenje pomoću pisanog izvještaja.

U skladu s MRevS-om 705 – Modifikacije mišljenja u izvještaju nezavisnog revizora, cilj revizora je da jasno izrazi odgovarajuće modificirano mišljenje o finansijskim izvještajima koje je nužno kada:

- revizor zaključi da, zasnovano na dobivenim revizijskim dokazima, finansijski izvještaji kao cjelina nisu bez značajnog pogrešnog prikazivanja;
- revizor ne može dobiti dostatne i primjerene revizijske dokaze da bi zaključio kako su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza.

---

⁷ Član 11. i 13. Zakona o reviziji

Modificirana mišljenja prema ovom Standardu su:

- a) Mišljenje s rezervom;⁸
- b) Negativno mišljenje;⁹
- c) Suzdržano mišljenje.¹⁰

Pored formiranja mišljenja, revizor može usmjeriti korisnikovu pažnju, kada je to po revizorovoj prosudbi nužno, pomoću jasnog dodatnog priopćavanja u revizorovom izvještaju:

(a) pitanja, koje je, iako je primjereno prezentirano ili objavljeno u finansijskim izvještajima, od takve važnosti da je ono ključno za korisnikovo shvaćanje finansijskih izvještaja; ili

(b) ako je odgovarajuće, svakog drugog pitanja koje je relevantno za korisnikovo shvaćanje revizije, revizorovih odgovornosti ili revizorovog izvještaja.¹¹

U skladu sa ISSAI-jem 2706,¹² uz data mišljenja o finansijskim izvještajima i usklađenosti skrenuta je pažnja na određena pitanja koja su od značaja za korisnike izvještaja, a koja nisu uticala na mišljenja. Tako je u 35 izvještaja u mišljenju o finansijskim izvještajima i u 78 izvještaja u mišljenju o usklađenosti sa zakonskim propisima skrenuta pažnja, odnosno istaknuta su određena značajna pitanja koja često zahtijevaju uključenost više institucija u njihovom rješavanju.

U nastavku je zbirni pregled mišljenja datih za 2022. godinu, prema nivou vlasti i načinu organizovanja.

Tabela 4. Zbirni pregled datih mišljenja subjektima revizije

Redni broj	Grupe subjekata revizije	Dato mišljenje								Ukupno revidirano
		o finansijskim izvještajima				o usklađenosti sa zakonskim propisima				
		Pozitivno	S rezervom	Negativno	Suzdržano	Pozitivno	S rezervom	Negativno	Suzdržano	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Izveštaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2022. godinu	-	1	-	-	-	1	-	-	1
2	Korisnici Budžeta FBiH	19	5	-	1	7	17	1	-	25
3	Kantoni i kantonalni budžetski korisnici	1	10	-	-	-	11	-	-	11
4	Gradovi i općine	-	17	2	-	-	15	4	-	19
5	Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove	3	22	3	-	4	22	2	-	28
6	Preduzeća u većinskom državnom vlasništvu	5	10	3	-	-	14	4	-	18
	UKUPNO	28	65	8	1	11	80	11	0	102

⁸ Revizor će izraziti mišljenje s rezervom kada: (a) nakon što je dobio dostatne i primjerene revizijske dokaze, zaključi da su pogrešni prikazi, pojedinačno ili u zbroju, značajni, ali ne i prožimajući za finansijske izvještaje; ili (b) ne može dobiti dostatne i primjerene revizijske dokaze na kojima bi temeljio mišljenje, ali revizor zaključi da bi mogući učinci neotkrivenih pogrešnih prikaza na finansijske izvještaje, ako ih ima, bili značajni, ali ne i prožimajući.

⁹ Revizor će izraziti negativno mišljenje kada, nakon što je dobio dostatne i primjerene revizijske dokaze, zaključi da su pogrešni prikazi, pojedinačno ili u zbroju, i značajni i prožimajući za finansijske izvještaje.

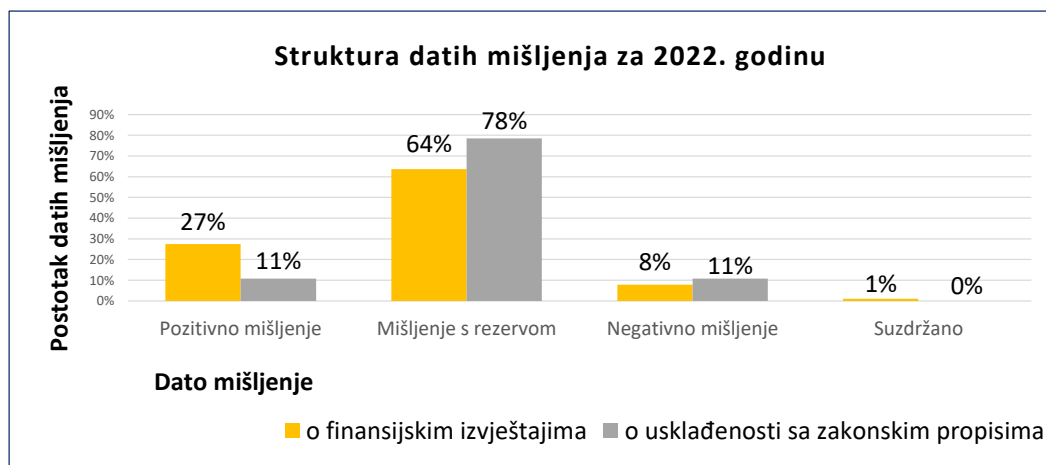
¹⁰ Revizor će suzdržati mišljenje kada ne može dobiti dostatne i primjerene revizijske dokaze na kojima bi temeljio mišljenje, i zaključi da bi mogući učinci neotkrivenih pogrešnih prikaza na finansijske izvještaje, ako ih ima, bili i značajni i prožimajući. Revizor će suzdržati mišljenje kada, u iznimno rijetkim okolnostima koje uključuju višestruke neizvjesnosti, zaključi da, uprkos tome što je dobio dostatne i primjerene revizijske dokaze u vezi sa svakom pojedinom neizvjesnošću, nije moguće formirati mišljenje o finansijskim izvještajima zbog moguće interakcije neizvjesnosti i njihovog mogućeg kumulativnog učinka na finansijske izvještaje.

¹¹ MRevS 705- Tačke za isticanje pitanja i tačke za ostala pitanja u izvještaju nezavisnog revizora

¹² Odjelci za isticanje pitanja i odjelci o drugim pitanjima u nezavisnom revizorskom izvještaju

Grafički prikazana struktura datih mišljenja je:

Grafikon 1. Struktura datih mišljenja

Pregled datih mišljenja po revidiranim subjektima nalazi se u tabeli:

Tabela 5. Pregled datih mišljenja po subjektima za reviziju

R. b.	Subjekt za reviziju	DATO MIŠLJENJE	
		Za finansijske izvještaje	Za usklađenost
		POZITIVNO	
1	Vlada Federacije BiH	✓	✓
2	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	✓	✓
3	Federalno ministarstvo trgovine	✓	✓
4	Federalno ministarstvo razvoja, preduzetništva i obrta	✓	✓
5	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	✓	✓
6	Federalna uprava policije	✓	✓
7	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine	✓	✓
8	Finansijsko-informatička agencija	✓	✓
		POZITIVNO	S REZERVOM
1	Parlament FBiH	✓	✓
2	Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH	✓	✓
3	Federalno ministarstvo pravde	✓	✓
4	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	✓	✓
5	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	✓	✓
6	Federalno ministarstvo zdravstva	✓	✓
7	Federalno ministarstvo prostornog uređenja	✓	✓
8	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	✓	✓
9	Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	✓	✓
10	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	✓	✓
11	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	✓	✓
12	Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH	✓	✓

13	Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona	✓	✓
14	Federalni zavod za zapošljavanje	✓	✓
15	Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije BiH	✓	✓
16	Igman d.d. Konjic	✓	✓
17	Javno preduzeće „Lokom“ d.o.o. Sarajevo	✓	✓
18	Javno preduzeće „Međunarodni aerodrom Sarajevo“ d.o.o Sarajevo	✓	✓
19	Javno preduzeće Nacionalni park „Una“ d.o.o. Bihać	✓	✓
20	Javno komunalno preduzeće „Pannonica“ d.o.o. Tuzla	✓	✓
		S REZERVOM	POZITIVNO
1	Zavod zdravstvenog osiguranja Srednjobosanskog kantona/kantona Središnja Bosna	✓	✓
2	Zavod zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona	✓	✓
3	Javna ustanova „Služba za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“	✓	✓
		S REZERVOM	
1	Izveštaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2022. godinu	✓	✓
2	Federalno ministarstvo finansija	✓	✓
3	Federalno ministarstvo kulture i sporta	✓	✓
4	Federalno ministarstvo okoliša i turizma	✓	✓
5	Zavod za javno zdravstvo FBiH	✓	✓
6	Bosansko-podrinjski kanton Goražde	✓	✓
7	Hercegbosanska županija	✓	✓
8	Tuzlanski kanton	✓	✓
9	Zeničko-dobojski kanton	✓	✓
10	Županija Posavska	✓	✓
11	Ministarstvo finansija Hercegovačko-neretvanskog kantona	✓	✓
12	Ministarstvo finansija Kantona Sarajevo	✓	✓
13	Ministarstvo finansija Unsko-sanskog kantona	✓	✓
14	Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo	✓	✓
15	Kantonalna uprava civilne zaštite Tuzla	✓	✓
16	Grad Ljubuški	✓	✓
17	Grad Visoko	✓	✓
18	Grad Živinice	✓	✓
19	Općina Breza	✓	✓
20	Općina Bužim	✓	✓
21	Općina Centar Sarajevo	✓	✓
22	Općina Domaljevac – Šamac	✓	✓
23	Općina Donji Vakuf	✓	✓
24	Općina Fojnica	✓	✓
25	Općina Jajce	✓	✓
26	Općina Ključ	✓	✓
27	Općina Olovo	✓	✓
28	Općina Prozor-Rama	✓	✓
29	Općina Trnovo	✓	✓
30	Zavod zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanske županije/kantona	✓	✓
31	Zavod zdravstvenog osiguranja Unsko-sanskog kantona	✓	✓

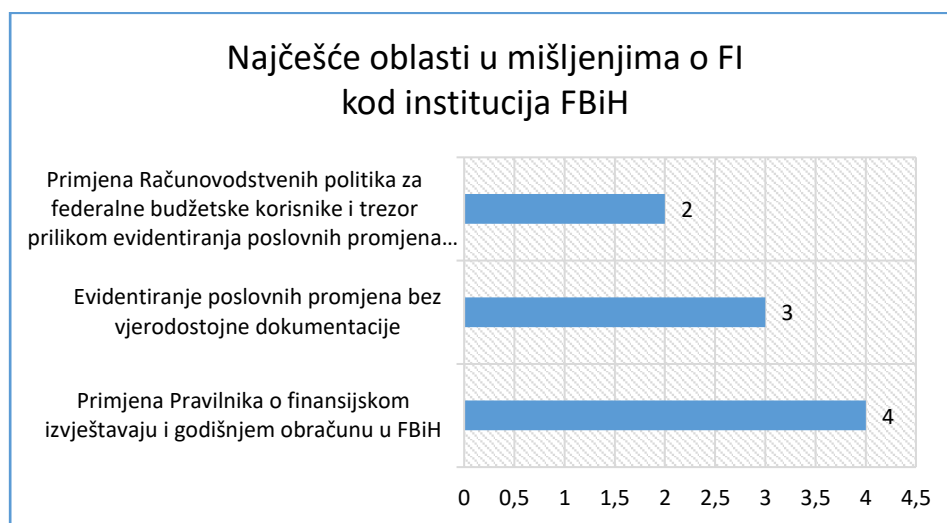
32	Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona	✓	✓
33	Zavod zdravstvenog osiguranja Županije Posavske	✓	✓
34	Zdravstvena ustanova Dom zdravlja Cazin	✓	✓
35	Zdravstvena ustanova Kantonalna bolnica „Dr. Irfan Ljubijankić“ Bihać	✓	✓
36	Javna zdravstvena ustanova Univerzitetski klinički centar Tuzla	✓	✓
37	Javna ustanova Dom zdravlja „Dr. Isak Samokovlija“ Goražde	✓	✓
38	Javna ustanova Dom zdravlja Kiseljak	✓	✓
39	Dom zdravlja Ljubuški	✓	✓
40	Javna ustanova Dom zdravlja „Stari Grad“ Mostar	✓	✓
41	Javna ustanova Dom zdravlja Zavidovići	✓	✓
42	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Živinice	✓	✓
43	Klinički centar Univerziteta u Sarajevu	✓	✓
44	Sveučilišna klinička bolnica Mostar	✓	✓
45	Služba za upošljavanje Županije Posavske	✓	✓
46	Operator za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju	✓	✓
47	Javno preduzeće „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo	✓	✓
48	Javno preduzeće „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ d.d. Mostar	✓	✓
49	ISKRAEMECO Sarajevo d.o.o. Sarajevo	✓	✓
50	Javno preduzeće „Komunalno“ d.o.o. Grude	✓	✓
51	Javno preduzeće za gradski prijevoz putnika „Mostar Bus“ d.o.o. Mostar	✓	✓
52	Javno preduzeće „9. septembar“ d.d. Srebrenik	✓	✓
53	Javno komunalno preduzeće „Čistoća“ d.o.o. Široki Brijeg	✓	✓
54	Kantonalno javno komunalno preduzeće „Pokop“ d.o.o. Sarajevo	✓	✓
55	Javno komunalno preduzeće „Visoko“ d.o.o. Visoko	✓	✓
		S REZERVOM	NEGATIVNO
1	Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom	✓	✓
2	Općina Bugojno	✓	✓
3	Općina Glamoč	✓	✓
4	Općina Stari Grad Sarajevo	✓	✓
5	Dom zdravlja Odžak	✓	✓
6	Javna ustanova „Studentski centar“ Sarajevo	✓	✓
7	Javno preduzeće „Autoceste Federacije BiH“ d.o.o. Mostar	✓	✓
		NEGATIVNO	S REZERVOM
1	Grad Bihać	✓	✓
2	Javna ustanova Dom zdravlja Konjic	✓	✓
3	Dom zdravlja Livno	✓	✓
4	Dom zdravlja Tomislavgrad	✓	✓
		NEGATIVNO	
1	Općina Ravno	✓	✓
2	Operator – Terminali Federacije BiH d.o.o. Sarajevo – konsolidovani izvještaji	✓	✓
3	Rudnici mrkog uglja „Banovići“ d.d. Banovići	✓	✓
4	Zrak d.d. Sarajevo	✓	✓
		SUZDRŽANO	S REZERVOM
1	Federalni zavod za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje	✓	✓

Kada su u pitanju oblasti koje su najčešće osnov za kvalifikaciju, potrebno je analizu prikazati zasebno za:

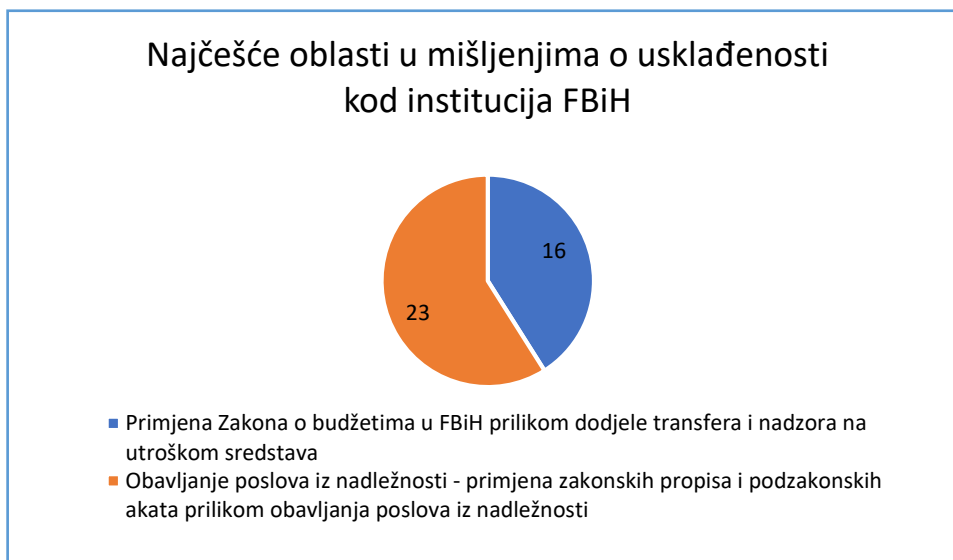
- mišljenja o finansijskim izvještajima;
- mišljenja o usklađenosti;
- po sektorima;
- prema primjenjivom okviru za finansijsko izvještavanje.

Kod 26 institucija Federacije BiH:

- na finansijske izvještaje dato je ukupno deset kvalifikacija, od kojih su četiri vezane za **primjenu Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu u FBiH**, tri za **evidentiranje poslovnih promjena bez vjerodostojne dokumentacije** i dvije za **primjenu Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i trezor prilikom evidentiranja poslovnih promjena – rashoda**;
- njih deset je imalo ukupno 23 kvalifikacije vezane za **obavljanje poslova iz nadležnosti, odnosno primjenu zakonskih propisa i podzakonskih akata prilikom obavljanja poslova iz nadležnosti**, a devet subjekata je imalo ukupno 16 kvalifikacija vezanih za **primjenu Zakona o budžetima u FBiH prilikom dodjele transfera i nadzora na utroškom tih sredstava**. To znači da se od ukupnog broja kvalifikacija 75% odnosilo samo na ove dvije oblasti.

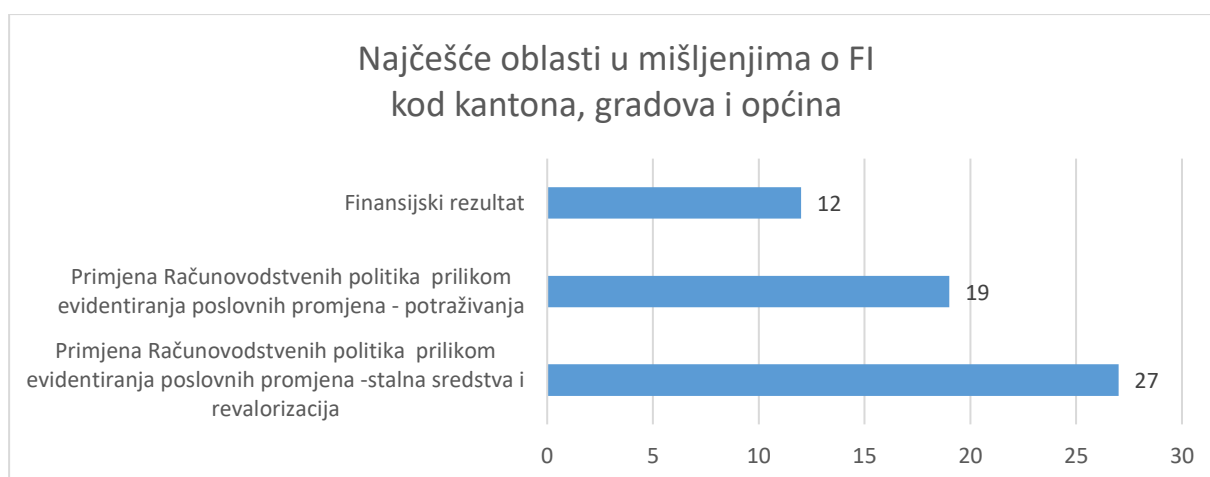
Grafikon 2. Najčešće oblasti u mišljenjima o FI kod institucija FBiH

Grafikon 3. Najčešće oblasti u mišljenjima o usklađenosti kod institucija FBiH

U Sektoru za finansijsku reviziju kantona, gradova i općina, od 30 revidiranih subjekata:

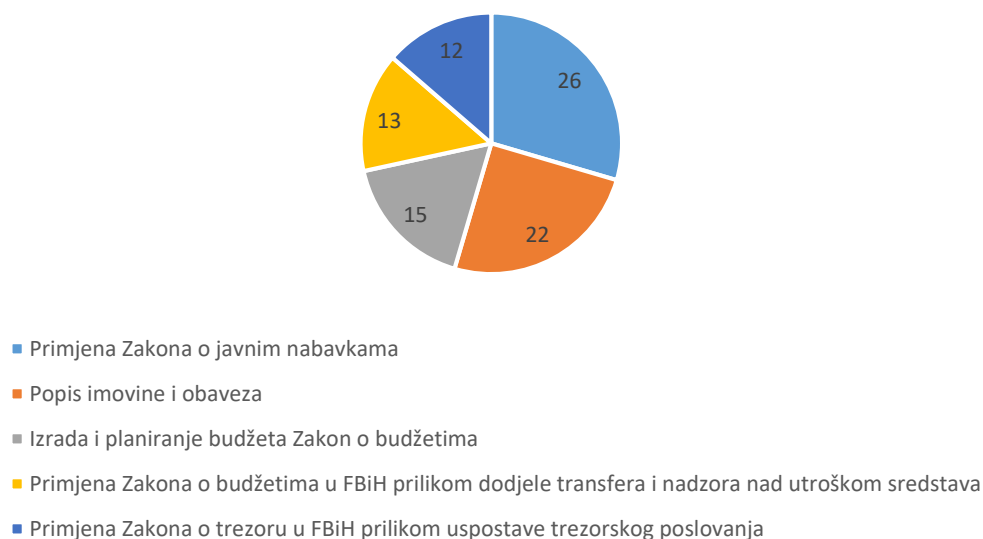
- na finansijske izvještaje date su ukupno 84 kvalifikacije, od kojih se 27 odnosilo na pogrešnu **primjenu Računovodstvenih politika prilikom evidentiranja poslovnih promjena kod stalnih sredstava**, 19 na pogrešnu **primjenu Računovodstvenih politika prilikom evidentiranja poslovnih promjena kod potraživanja** i 12 na **pogrešno utvrđen finansijski rezultat**;
- ukupno su date 122 kvalifikacije na mišljenje o usklađenosti – 24 subjekta imala su ukupno 26 kvalifikacija za primjenu **Zakona o javnim nabavkama**; 20 za **popis imovine i obaveza**, 14 subjekata imalo je 15 kvalifikacija za primjenu **Zakona o budžetima u FBiH pri izradi i planiranju budžeta**, a 11 subjekata je dobilo 14 kvalifikacija za primjenu **Zakona o budžetima u FBiH prilikom dodjele transfera i nadzora nad utroškom sredstava**.

Grafikon 4. Najčešće oblasti u mišljenjima o FI kod kantona, gradova i općina

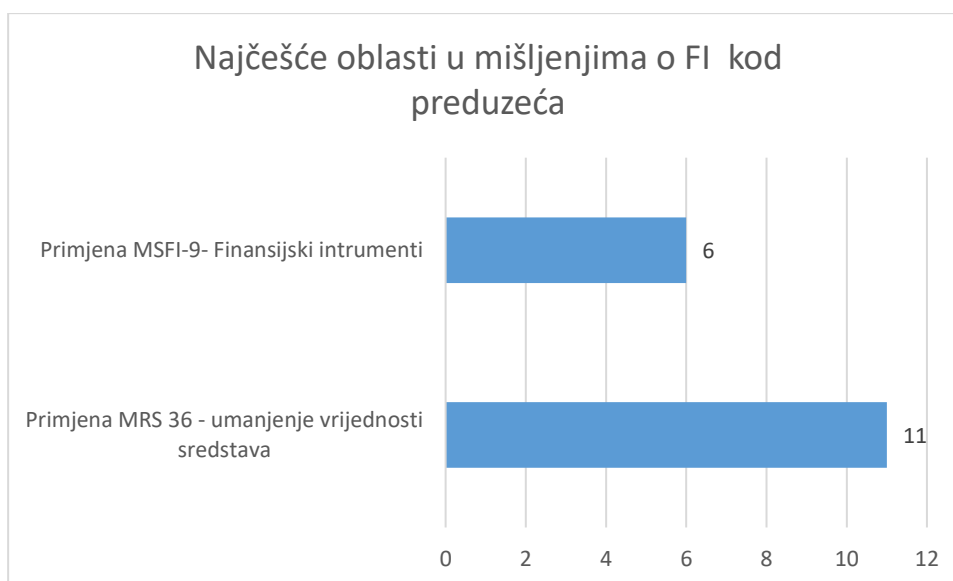
Najčešće oblasti u mišljenjima o usklađenosti kod kantona, gradova i općina

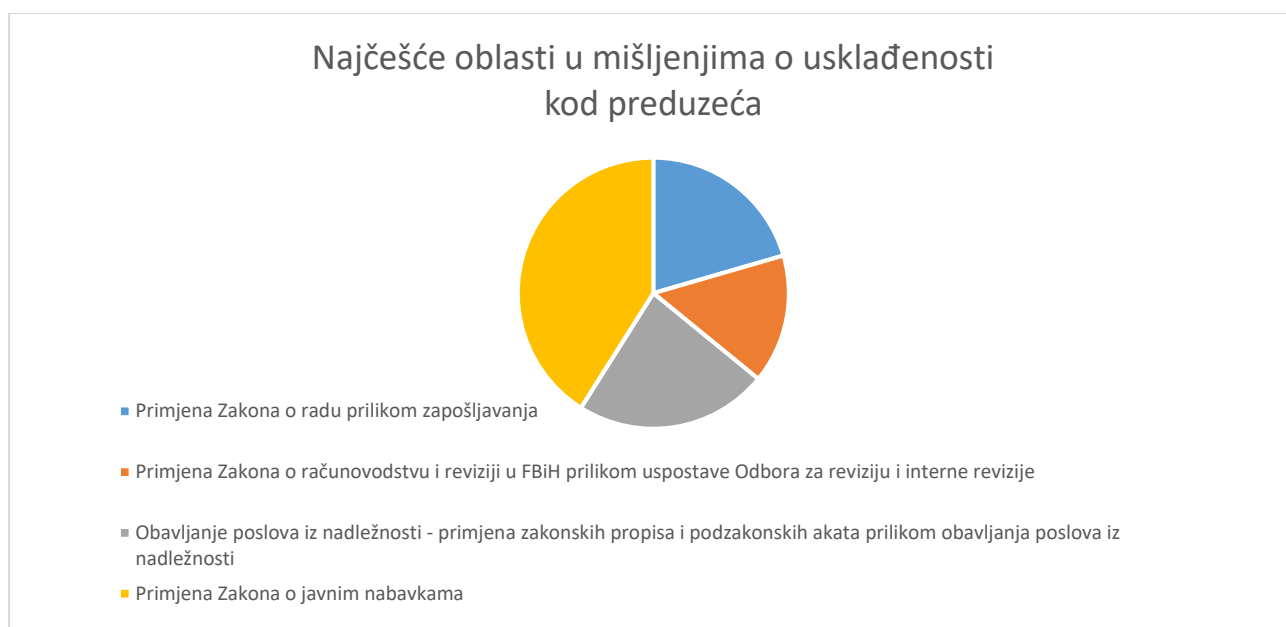
Grafikon 5. Najčešće oblasti u mišljenjima o usklađenosti kod kantona, gradova i općina

U Sektoru za finansijsku reviziju preduzeća u većinskom državnom vlasništvu, od 18 revidiranih subjekata:

- na finansijske izvještaje date su ukupno 32 kvalifikacije, od kojih se 11 odnosilo na primjenu **MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava**, a šest se odnosilo na primjenu **MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti**;
- ukupno je dato 55 kvalifikacija na mišljenje o usklađenosti – 13 subjekata imalo je ukupno 16 kvalifikacija za primjenu **Zakona o javnim nabavkama**; sedam subjekata imalo je devet kvalifikacija za primjenu **zakonskih propisa i podzakonskih akata prilikom obavljanja poslova iz nadležnosti**; osam je imalo kvalifikacije za primjenu **Zakona o radu prilikom zapošljavanja** i šest za primjenu **Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH prilikom uspostave odbora za reviziju i interne revizije**.

Grafikon 6. Najčešće oblasti u mišljenjima o FI kod preduzeća

Grafikon 7. Najčešće oblasti u mišljenjima o usklađenosti kod preduzeća

U Sektoru za finansijsku reviziju zavoda, fondova i agencija, od 28 revidiranih subjekata, potrebno je istaknuti da 18 primjenjuje kontni okvir za privredu, a deset za budžetske korisnike.

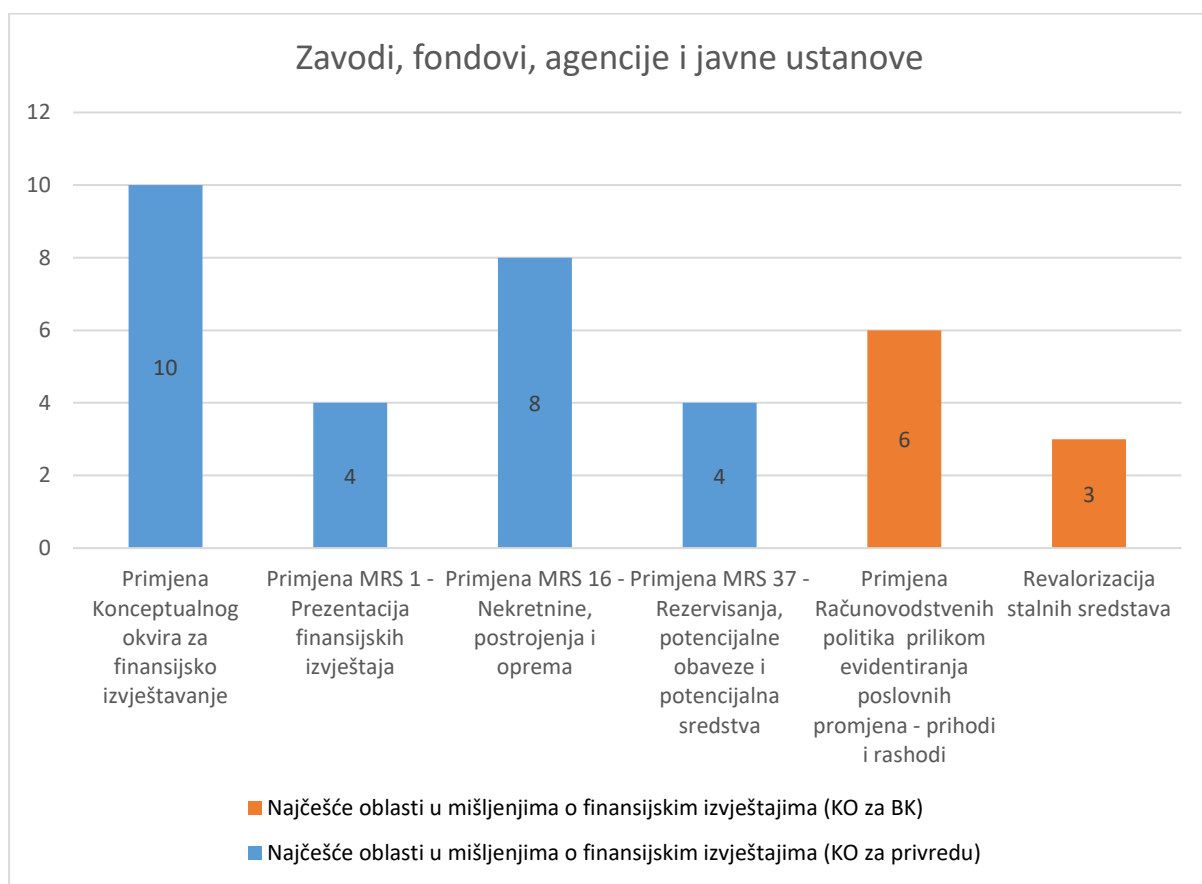
Kod 18 subjekata koji primjenjuju kontni okvir (KO) za privredu:

- na finansijske izvještaje dato je ukupno 39 kvalifikacija, od kojih se devet odnosilo na primjenu **Konceptualnog okvira za finansijsko izvještavanje**, osam se odnosilo na primjenu **MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema**, četiri na primjenu **MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva** i četiri na primjenu **MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja**;

- ukupno je dato 49 kvalifikacija na mišljenje o usklađenosti. 15 subjekata imalo je ukupno 15 kvalifikacija za **godišnji popis imovine i obaveza**; 13 za primjenu **Zakona o javnim nabavkama**; šest subjekata je imalo osam kvalifikacija za primjenu **zakonskih propisa i podzakonskih akata prilikom obavljanja poslova iz nadležnosti**.

Kod deset subjekata koji primjenjuju kontni okvir (KO) za budžetske korisnike:

- na finansijske izvještaje dato je ukupno devet kvalifikacija, od kojih se četiri odnose na primjenu Računovodstvenih politika prilikom evidentiranja poslovnih promjena kod rashoda i tri na revalorizaciju stalnih sredstava;
- ukupno je dato 18 kvalifikacija na mišljenje o usklađenosti, od kojih se sedam odnosi na primjenu **zakonskih propisa i podzakonskih akata prilikom obavljanja poslova iz nadležnosti** i po četiri na **godišnji popis imovine i obaveza i primjenu Zakona o budžetima u FBiH prilikom planiranja i izvršavanja budžeta/finansijskog plana**.

Grafikon 8. Najčešće kvalifikacije kod zavoda, fondova, agencija i javnih ustanova

3.2 Date preporuke za 2022. godinu i postupanje po preporukama iz prethodnih izvještaja

Nakon izvršenih finansijskih revizija za 2022. godinu, za 102 subjekta dato je 1.805 preporuka. Uvažavajući da su i za 2021. i 2022. godinu izvršene 102 finansijske revizije, može se zaključiti da je dat veći broj preporuka. S obzirom na veliki broj subjekata koji su revidirani prvi put, dato je 17% više preporuka u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 6. Broj datih preporuka u 2021. i 2022. godini

Red. br.	Grupe subjekata revizije	Broj datih preporuka za 2021. godinu	Broj datih preporuka za 2022. godinu
1	2	3	4
1.	Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH	20	26
2.	Korisnici Budžeta FBiH	272	289
3.	Kantoni i kantonalni budžetski korisnici	200	219
4.	Gradovi i općine	292	452
5.	Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove	380	525
6.	Preduzeća u većinskom državnom vlasništvu	377	294
UKUPNO		1.541	1.805

Tabela 7. Postupanje po preporukama, po sektorima

Red. br.	Grupe subjekata revizije	Postupanje po preporukama datim u izvještajima u prethodnim godinama				
		Realizovano	Djelimično realizovano	Nije realizovano	Bez ocjene/neprovodivo	UKUPNO
1	2	3	4	5	6	7 (3+4+5+6)
1.	Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2022. godinu	0	1	19	0	20
	postotak	0%	5%	95%	0%	100%
2.	Korisnici Budžeta FBiH	94	41	120	19	274
	postotak	34%	15%	44%	7%	100%
3.	Kantoni i kantonalni budžetski korisnici	27	37	60	4	128
	postotak	21%	29%	47%	3%	100%
4.	Gradovi i općine	144	66	141	41	392
	postotak	37%	17%	36%	10%	100%
5.	Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove	151	55	103	21	330
	postotak	46%	17%	31%	6%	100%
6.	Preduzeća u većinskom državnom vlasništvu	24	13	24	4	65
	postotak	37%	20%	37%	6%	100%
UKUPNO		444	213	467	89	1.213

U skladu sa Zakonom o reviziji, u toku obavljanja prethodne revizije izvršena je ocjena postupanja po preporukama iz prethodnih izvještaja, i to kod 67 subjekata za 1.213 preporuka. Analiza i ocjena postupanja po preporukama nije se vršila kod 27 subjekata kod kojih su se revizije obavljale prvi put i kod osam subjekata kod kojih je proteklo više od deset godina od posljednje izvršene revizije.

Značajan broj preporuka nije realizovan ili je djelimično realizovan, što znači da nisu otklonjeni ranije utvrđeni propusti i nepravilnosti. Kod 67 subjekata kod kojih je vršena ocjena postupanja po datim preporukama, od 1.213 realizovano je 37%. Može se konstatovati da bi u narednom periodu trebalo konačno poduzeti ozbiljne aktivnosti i mjere na njihovoj realizaciji, a sve s ciljem efikasnijeg i efektivnijeg korištenja javnog novca.

3.3 Izvještaj o izvršenju Budžeta Federacije BiH za 2022. godinu

Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2022. godinu sačinjen je na osnovu podataka iz Glavne knjige Trezora i daje sliku potrošnje institucija Budžeta FBiH.

U njemu su iskazani prihodi, primici i finansiranje u iznosu od 5.304.270.543 KM, rashodi, izdaci i otplate dugova u iznosu od 5.100.515.233 KM, te višak prihoda nad rashodima u iznosu od 203.755.311 KM.

Tabela 8. Iskazani rashodi i izdaci u Izvještaju o izvršenju Budžeta za 2022, s datim mišljenjem

Red. broj	Subjekt revizije	Iskazani rashodi i izdaci	Dato mišljenje		Broj datih preporuka
			o finansijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5	6
1.	Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2022. godinu	5.100.515.233	S rezervom	S rezervom	26

U nastavku je pregled datog mišljenja/isticanja pitanja u Izvještaju o finansijskoj reviziji Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH:

Naziv izvještaja	Dato mišljenje/osnova za mišljenje/isticanje pitanja
1	2
Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2022. godinu	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Stalna sredstva na datum bilansa potcijenjena su za 66.598.631 KM s obzirom na to da nije izvršena revalorizacija, iako je, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio 17,4%. Navedeno nije u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, kojima je propisano da se revalorizacija vrši ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava; Ne možemo potvrditi stanje neporeznih prihoda iskazano u Izvještaju o novčanim tokovima u iznosu od 353.942.351 KM, s obzirom na to da nam nisu prezentirani prilivi sredstava koji se odnose na neporezne prihode u 2022. godini. Pored toga, nije nam prezentirana dokumentacija, niti nam je dato dodatno obrazloženje u vezi novčanih isplata iskazanih u Izvještaju o novčanim tokovima. Zbog navedenog ne možemo potvrditi da su prihodi i rashodi prevedeni na primitke i izdatke novca, odnosno da je Izvještaj o novčanim tokovima sačinjen u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH; Ne možemo potvrditi iskazana stanja u Glavnoj knjizi Trezora bivših institucija koje su prešle sa federalnog na državni nivo (Federalno ministarstvo odbrane, Vojska FBiH, Carinska uprava i Obavještajno-sigurnosna agencija), koja se odnose na stalna sredstva (28.367.736 KM), kratkoročna potraživanja i plasmane (16.263.774 KM), te kratkoročne obaveze i razgraničenja u iznosu od 79.662.188 KM. Nisu provedene aktivnosti na okončanju raspolaganja svim pravima i obavezama nad pokretnom i nepokretnom imovinom i aktivnosti vezane za utvrđivanje tačnog iznosa obaveza ovih institucija, a u 2022. godini isplaćeno je 881.920 KM na ime obaveza po osnovu sudskih presuda. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Planiranje Budžeta FBiH za 2022. godinu nije izvršeno u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH u dijelu poštovanja rokova i smjernica datih Instrukcijama br. 2 za pripremu Budžeta FBiH za 2022. godinu. To je imalo za posledicu nedovoljno obezbijeđena sredstva za finansiranje Fonda solidarnosti (16%, odnosno 28.500.000 KM od uplaćenih sredstava od doprinosa za zdravstveno osiguranje u iznosu od 177.314.360 KM). Pored toga, Budžetom nisu planirana dovoljna sredstva za isplaćene penzije (10.183.218 KM) i plaćene kamate po vanjskom dugu (3.315.862 KM), a planirana su sredstva za određene kapitalne transfere koji nisu zasnovani na relevantnoj dokumentaciji, zbog čega je njihova realizacija bila jako niska;

	<p>2. Izvještaj o izvršenju Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za 2022. godinu ne sadrži objašnjenja većih odstupanja, početno i završno stanje imovine, obaveza i izvora vlasništva, te podatke o svim promjenama na osnovu zaduživanja i upravljanja dugom, zbog čega nije sačinjen u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH;</p> <p>3. Vlada FBiH je, na prijedlog budžetskih korisnika, usvajala programe utroška sredstava tekućih i kapitalnih transfera, iako po prethodnim programima utroška sredstava budžetski korisnici nisu izvršili raspodjelu s jasno utvrđenom svrhom dodjele, mjerljivim kriterijima, transparentno, niti su poduzimali adekvatne mjere i aktivnosti u dijelu nadzora i izvještavanja. Navedeno ukazuje na to da nije osigurano efikasno upravljanje budžetskim sredstvima u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2022. godinu;</p> <p>4. Vlada Federacije BiH nije obavijestila Ured za reviziju institucija u FBiH o poduzetim radnjama s ciljem prevazilaženja slabosti i nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju za 2021. godinu u skladu s članom 16. Zakona o reviziji institucija u FBiH, budući da se nije očitovala u svojstvu organa izvršne vlasti Federacije BiH.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strategijom reforme upravljanja javnim finansijama u FBiH 2021–2025. kao jedna od aktivnosti u nadležnosti Ministarstva finansija je nastavljanje uvođenja Međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor (MRS JS), koji u međunarodnim okvirima predstavljaju okosnicu harmonizacije računovodstvenog izvještavanja budžetskih korisnika. U 2022. godini Ministarstvo finansija nije poduzelo aktivnosti na realizaciji ove aktivnosti, što može uticati na realizaciju krajnjeg roka; • Vlada Federacije BiH donijela je „Uredbu o pomoći stanovništvu usljed rasta indeksa potrošačkih cijena“, čiji je opći cilj osiguranje materijalne, finansijske podrške i poboljšanje materijalnog statusa najugroženijih kategorija stanovništva. Na osnovu ove Uredbe, pravna lica su isplaćivala jednokratne pomoći zaposlenicima iz vlastitih sredstava. Međutim, članom 2. stav 2. Uredbe propisano je da će se sredstva za provođenje osigurati preraspodjelom sredstava između budžetskih korisnika, kao i iz Tekuće rezerve Vlade FBiH, te da će se za nepravilno dodijeljena sredstva izvršiti povrat na Jedinstveni račun Trezora Budžeta Federacije BiH; • Neefikasno upravljanje i neracionalno korištenje poslovnih prostora koji su u vlasništvu Federacije BiH, a koji su odlukama Vlade FBiH dati na korištenje institucijama. U 2022. godini iz Budžeta FBiH izdvojena su značajna sredstva za iznajmljivanje prostora za budžetske korisnike u iznosu od 5.542.850 KM, dok se značajan broj poslovnih prostora ne koristi ili se neracionalno koristi; • Vrijednost stalnih sredstava u Glavnoj knjizi Trezora i finansijskim izvještajima na 31. 12. 2022. godine nije realno iskazana, s obzirom na to da za dio nekretnina nije prezentirana vjerodostojna dokumentacija o vlasništvu i posjedu (tačka 6.3.2.1 Izvještaja); • Nepovučena kreditna sredstva za koje je ugovorena i plaća se taksa zaključno sa 31. 12. 2022. godine iznosila su 878.343.030 KM, a taksa na nepovučena sredstva u 2022. godini plaćena je u iznosu od 3.935.373 KM.
--	--

3.3.1 Najvažniji nalazi i preporuke¹³

Značajan broj preporuka koji je dat u Izvještaju o finansijskoj reviziji Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH, a koji se ponavlja već duži period, još uvijek nije realizovan. Veliki broj nerealizovanih preporuka sistemskog je karaktera, za koje se ne poduzimaju aktivnosti na realizaciji, zbog čega se utvrđene nepravilnosti ponavljaju iz godine u godinu.

Najvažniji nalazi i preporuke su:

- Budžetski korisnici nisu izvršili revalorizaciju stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, iako je rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, iznosio 17,4%, zbog čega su na datum bilansa stalna sredstva potcijenjena.

¹³ U poglavljima „Najvažniji nalazi i preporuke“ prvo su prezentovani nalazi, a preporuke su *boldirane*.

Izvršiti revalorizaciju stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu s članom 18. Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, članom 66. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i tačkom 25. Računovodstvenih politika za federalne budžetske korisnike i Trezor.

- Izvještaj o novčanim tokovima nije sačinjen u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH, odnosno prihodi i rashodi nisu prevedeni na primitke i izdatke novca, s obzirom na to da nisu prezentirani prilivi sredstava koji se odnose na neporezne prihode u 2022. godini, niti je dato dodatno obrazloženje u vezi novčanih isplata iskazanih u Izvještaju o novčanim tokovima.

Izvještaj o novčanim tokovima sačinjavati uz dodatno obrazloženje o prilivima i odlivima novca na način da se prihodi i rashodi prevedu na primitke i izdatke novca, u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

- Prilikom prenosa nadležnosti bivših institucija sa federalnog na državni nivo (Federalno ministarstvo odbrane, Vojska FBiH, Carinska uprava i Obavještajno-sigurnosna agencija), nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza, zbog čega godinama nakon prenosa nadležnosti nije vršen popis i usklađivanje. Zbog toga ne možemo potvrditi iskazana stanja stalnih sredstava, kratkoročnih potraživanja i plasmana, te kratkoročnih obaveza i razgraničenja u Glavnoj knjizi Trezora ovih institucija.

Utvrđiti tačan iznos duga, zaduženja i ostalih obaveza, kao i potraživanja bivših institucija: Federalno ministarstvo odbrane, Vojska Federacije BiH, Obavještajno-sigurnosna služba FBiH i Carinska uprava FBiH.

Vlada FBiH i nadležne institucije trebaju poduzeti aktivnosti kako bi se riješilo pitanje raspolaganja pravima i obavezama nad imovinom institucija koje su ugašene, a čije su nadležnosti prenesene s entitetskog na državni nivo.

- Planiranje Budžeta FBiH za 2022. godinu nije izvršeno u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH. To je imalo za posljedicu nedovoljno obezbijeđena sredstva za finansiranje Fonda solidarnosti, za isplatu penzija i kamate po vanjskom dugu, a planirana su značajna sredstva za određene kapitalne transfere koja nisu zasnovana na relevantnoj dokumentaciji, jer je njihova realizacija bila veoma mala.

Poduzeti aktivnosti kako bi se planiranje Budžeta FBiH vršilo u skladu sa zakonskim i drugim propisima.

- Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH nije sačinjen u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH jer ne sadrži objašnjenja većih odstupanja, početno i završno stanje imovine, obaveza i izvora vlasništva, te podatke o svim promjenama na osnovu zaduživanja i upravljanja dugom.

Izvještaj o izvršenju Budžeta FBiH sačinjavati u skladu s članom 97. Zakona o budžetima u FBiH.

- Nije osigurano efikasno upravljanje budžetskim sredstvima u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2022. godinu, s obzirom na to da je Vlada FBiH, na prijedlog budžetskih korisnika usvajala programe utroška sredstava tekućih i kapitalnih transfera, iako po prethodnim programima utroška sredstava budžetski korisnici nisu izvršili raspodjelu s jasno utvrđenom svrhom dodjele, mjerljivim kriterijima, transparentno, niti su poduzimali adekvatne mjere i aktivnosti u dijelu nadzora i izvještavanja.
- Raspodjela tekućih i kapitalnih transfera nije bila transparentna u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2022. godinu, jer su i ove godine programima utroška sredstava tekućih i kapitalnih transfera Vlada FBiH odobravao interventna sredstva, koja je na zahtjev korisnika, bez javnog poziva, odobravao rukovodilac organa uprave.

- Za finansiranje pojedinih oblasti tekućih transfera nisu doneseni zakonski propisi (nije donesen Zakon o šumama, nije izvršena izmjena Zakona o vodama) ili nisu usaglašeni sa Zakonom o budžetima u FBiH (Zakon o zdravstvenom osiguranju u dijelu finansiranje Fonda solidarnosti). Pojedini transferi se planiraju i realizuju iako nemaju zakonski osnov.

Vlada FBiH treba poduzeti aktivnosti prema budžetskim korisnicima putem kojih se dodjeljuju sredstva transfera na osnovu programa utroška sredstava koje donosi Vlada FBiH, kako bi se na odgovarajući način vršilo izvještavanje i nadzor nad namjenskim utroškom dodijeljenih sredstava krajnjim korisnicima.

Potrebno je da Vlada FBiH poduzme aktivnosti na prijedlogu izmjena i dopuna zakonskih propisa kojima se reguliše finansiranje pojedinih oblasti u zdravstvu, poljoprivredi i šumarstvu iz budžetskih sredstava.

Potrebno je da Vlada FBiH i Ministarstvo finansija poduzmu mjere vezano za ocjenu opravdanosti finansiranja transfera koji nemaju zakonski osnov.

Vlada FBiH treba preispitati opravdanost planiranja i odobravanja interventnih sredstava kod usvajanja programa utroška sredstava tekućih i kapitalnih transfera, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za godinu za koju se planira realizacija transfera.

- Kod izdataka za rad stručnih komisija i drugih radnih tijela utvrđena je nedosljedna primjena Uredbe o načinu osnivanja i utvrđivanja visine naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovodilaca federalnih organa državne službe kod isplate naknade članovima komisija za redovne poslove iz nadležnosti budžetskih korisnika, te definisanja i primjene kriterija za utvrđivanje visine naknade članovima radnih tijela. Uredbom je isplata naknade uslovljena obavljanjem poslova izvan radnog vremena i imenovanjem u najviše dva radna tijela u toku godine, što se ne može potvrditi u svim slučajevima u kojima je došlo do isplate.
- Obračun naknada članovima komisija nije imao tretman plaće, odnosno oporezivog prihoda od nesamostalne djelatnosti, što nije u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima i njihovim provedbenim propisima.

Potrebno je da Vlada FBiH preispita opravdanost Uredbe o načinu osnivanja i utvrđivanja visine naknade za rad radnih tijela osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovodilaca federalnih organa državne službe u dijelu formiranja i plaćanja komisija čiji su članovi zaposlenici budžetskih korisnika.

Naknade za rad zaposlenika u komisijama obračunavati kao oporezivi prihod od nesamostalne djelatnosti, u skladu s važećim propisima.

- Utvrđeno je različito tumačenje i postupanje kod primjene odredbi Zakona o radu po pitanju radnog vremena i vođenja evidencija o radnom vremenu. Utvrđeno je da je najveći broj korisnika donio odluku o radnom vremenu, ali nisu ujednačeni stavovi o početku i kraju radnog vremena, te vremenu odmora u toku radnog vremena.

Potrebno je da Vlada FBiH donese odluku o radnom vremenu na nivou FBiH kojom će se regulisati početak i kraj radnog vremena, te vrijeme odmora u toku radnog vremena, u skladu sa Zakonom o radu.

U Izvještaju o finansijskoj reviziji Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2022. godinu skrenuta je pažnje na određena pitanja:

- Međunarodni računovodstveni standardi za javni sektor (MRS JS) predstavljaju okosnicu harmonizacije računovodstvenog izvještavanja budžetskih korisnika, čija je implementacija planirana Strategijom reforme upravljanja javnim finansijama u FBiH 2017-2020. u Federaciji BiH, nisu usvojeni. Strategijom reforme upravljanja javnim finansijama u FBiH 2021-2025., nastavljeno je uvođenje MRS JS;
- Opći cilj „Uredbe o pomoći stanovništvu usljed rasta indeksa potrošačkih cijena“, koju je donijela Vlada FBiH, bio je osiguranje materijalne, finansijske podrške i poboljšanje materijalnog statusa najugroženijih kategorija stanovništva. Na osnovu ove Uredbe pravna lica su isplaćivala jednokratne pomoći zaposlenicima iz vlastitih sredstava, iako je članom 2. stav 2. Uredbe propisano da će se sredstva osigurati preraspodjelom između budžetskih korisnika i iz Tekuće rezerve Vlade, a da će se za nepravilno dodijeljena sredstva izvršiti povrat na Jedinstveni račun Trezora Budžeta FBiH;
- Neefikasno upravljanje i neracionalno korištenje poslovnih prostora u vlasništvu Federacije BiH, a koji su odlukama Vlade FBiH dati na korištenje institucijama. Značajan dio ovih prostora se ne koristi ili se neracionalno koristi, a u 2022. godini iz Budžeta FBiH su izdvojena značajna sredstva za iznajmljivanje prostora za budžetske korisnike;
- Za jedan dio nekretnina nije prezentirana vjerodostojna dokumentacija o vlasništvu i posjedu, zbog čega vrijednost stalnih sredstava u Glavnoj knjizi Trezora i finansijskim izvještajima nije realno iskazana
- Nepovučena kreditna sredstva za koje je ugovorena i plaća se taksa sa 31. 12. 2022. godine iznosila su 878.343.030 KM, a taksa na nepovučena sredstva u 2022. godini plaćena je u iznosu od 3.935.373 KM.

3.4 Korisnici Budžeta Federacije BiH

Pored Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH za 2022. godinu, planirana je i izvršena revizija 25 korisnika budžeta. Budžet FBiH za 2022. godinu odobren je za 62 korisnika u iznosu od 5.597.618.777 KM, a na 25 subjekata kod kojih je izvršena revizija odnosi se 5.328.894.993 KM ili 95,2% ukupno odobrenih sredstava. Planirano je 19 obaveznih revizija (Parlament FBiH, Predsjednik FBiH i dva potpredsjednika, Vlada FBiH i 16 ministarstava) i šest ostalih budžetskih korisnika. Iako su u Budžetu FBiH sredstva za Parlament FBiH (Dom naroda Parlamenta FBiH, Predstavnički dom Parlamenta FBiH i Zajedničke službe Parlamenta FBiH) i Predsjednika i dva potpredsjednika Federacije BiH odobrena za šest korisnika, posebno za svakog, revidirani su kao dva subjekta revizije.

Ukupni rashodi i izdaci Budžeta FBiH iskazani su u iznosu od 5.100.515.232 KM, a ukupni iskazani rashodi i izdaci revidiranih korisnika iznose 4.882.818.427 KM ili 95,7% ukupnih rashoda i izdataka u 2022. godini.

U nastavku je pregled iskazanih rashoda i izdataka u finansijskim izvještajima budžetskih korisnika, sa datim mišljenjem i brojem preporuka za 2022. godinu:

Tabela 9. Iskazani rashodi i izdaci korisnika Budžeta FBiH za 2022, s datim mišljenjem i brojem preporuka

Red. broj	Subjekti revizije	Iskazani rashodi i izdaci	Dato mišljenje		Broj datih preporuka
			o finansijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5	6
1.	Parlament Federacije BiH	14.640.344	Pozitivno	S rezervom	14
2.	Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH	2.589.644	Pozitivno	S rezervom	13
3.	Vlada Federacije BiH	10.073.168	Pozitivno	Pozitivno	7
4.	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	7.888.421	Pozitivno	Pozitivno	4
5.	Federalno ministarstvo pravde	3.572.503	Pozitivno	S rezervom	12
6.	Federalno ministarstvo finansija	1.111.479.874	S rezervom	S rezervom	27
7.	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	29.272.093	Pozitivno	S rezervom	14
8.	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	94.643.158	Pozitivno	S rezervom	14
9.	Federalno ministarstvo zdravstva	110.529.105	Pozitivno	S rezervom	20
10.	Federalno ministarstvo trgovine	1.566.143	Pozitivno	Pozitivno	4
11.	Federalno ministarstvo prostornog uređenja	17.519.999	Pozitivno	S rezervom	8
12.	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	112.362.032	Pozitivno	S rezervom	11
13.	Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	353.615.892	Pozitivno	S rezervom	11
14.	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	13.009.011	Pozitivno	Pozitivno	4
15.	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	235.147.517	Pozitivno	S rezervom	13
16.	Federalno ministarstvo kulture i sporta	20.226.975	S rezervom	S rezervom	17
17.	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	48.103.275	Pozitivno	Pozitivno	7
18.	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	11.087.404	Pozitivno	S rezervom	9

19.	Federalno ministarstvo okoliša i turizma	7.814.287	S rezervom	S rezervom	8
20.	Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom	903.114	S rezervom	Negativno	21
21.	Federalna uprava policije	37.442.676	Pozitivno	Pozitivno	4
22.	Federalni zavod za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje	2.605.645.233	Suzdržano	S rezervom	18
23.	Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH	14.695.883	Pozitivno	S rezervom	14
24.	Vrhovni sud Federacije BiH	7.919.854	Pozitivno	Pozitivno	3
25.	Zavod za javno zdravstvo FBiH	11.070.820	S rezervom	S rezervom	12
	UKUPNO	4.882.818.425			289

U 25 izvještaja o finansijskoj reviziji korisnika Budžeta FBiH za 2022. godinu dato je ukupno 289 preporuka s ciljem otklanjanja utvrđenih nepravilnosti i jačanja sistema internih kontrola.

Napominjemo da su u šest izvještaja, uz data mišljenja o finansijskim izvještajima, istaknuta određena pitanja, i to u četiri izvještaja u kojima je dato pozitivno mišljenje i u dva u kojima je dato mišljenje s rezervom.

Također, u svih 25 izvještaja uz mišljenja o usklađenosti sa zakonskim propisima istaknuta su određena pitanja, od kojih je u 17 izvještaja dato mišljenje s rezervom, u sedam je dato pozitivno mišljenje, a u jednom izvještaju je dato negativno mišljenje.

3.4.1 Najvažniji nalazi i preporuke

Revizijom korisnika Budžeta FBiH utvrđeni su određeni propusti i nepravilnosti, za koje su date odgovarajuće preporuke. Kod jednog broja korisnika utvrđene su nepravilnosti koje su uticale na istinite i fer finansijske izvještaje, s obzirom na to da knjigovodstveno evidentiranje nije izvršeno na osnovu relevantne dokumentacije ili u izvještajnom periodu (Federalno ministarstvo finansija, Zavod za javno zdravstvo FBiH) i godišnji finansijski izvještaji nisu sačinjeni u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH (Federalno ministarstvo kulture i sporta, Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom). Najveći broj odstupanja od uspostavljenih kriterija kod ovih subjekata odnosi se na neusklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima.

Najvažniji nalazi i preporuke su:

- Sistem finansijskog upravljanja i kontrole kod revidiranih korisnika Budžeta FBiH još uvijek nije uspostavljen i implementiran kako je propisano Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u Federaciji BiH i ostalim zakonskim i drugim propisima koji regulišu ovu oblast.

Uspostaviti i implementirati sistem finansijskog upravljanja i kontrole u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i ostalim propisima koji regulišu ovu oblast.

- Jedan broj budžetskih korisnika nije uspostavio internu reviziju u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH.

Uspostaviti internu reviziju u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH.

- Kod pojedinih korisnika radno vrijeme nije usklađeno sa Zakonom o radu i Odlukom o radnom vremenu u federalnim organima državne službe, niti su uspostavljene vjerodostojne evidencije o radnom vremenu u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.

Radno vrijeme uskladiti sa odredbama Zakona o radu i Odluke o radnom vremenu u federalnim organima državne, te osigurati vjerodostojne evidencije o radnom vremenu u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.

- Pojedini korisnici nisu poduzeli aktivnosti na ažuriranju Plana integriteta koje, između ostalog, podrazumijevaju i analizu radnih mjesta i identifikovanje rizičnih područja, procjenu rizika prema radnim mjestima i organizacijskim jedinicama.

Poduzeti aktivnosti na ažuriranju Plana integriteta u skladu s ciljevima i mjerama Akcionog plana za borbu protiv korupcije.

- Registar budžetskih korisnika budžeta u FBiH nije u potpunosti usklađen sa Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika Budžeta FBiH, što je uticalo na planiranje i realizaciju sredstava za rad Parlamenta FBiH i Predsjednika i dva potpredsjednika FBiH.

Uskladiti Registar budžetskih korisnika FBiH s Pravilnikom o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika budžeta u FBiH u dijelu pravnog statusa i potrebnih podataka budžetskih korisnika.

- **Ugovori o djelu** zaključivani su sa vanjskim saradnicima za poslove iz nadležnosti revidiranih subjekata i poslove utvrđene pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji, za šta nije provedena procedura u skladu sa Zakonom o državnoj službi u FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH. Nije se mogao potvrditi način utvrđivanja visine naknade, odnosno vrednovanje poslova koji su bili predmet ugovora, kao ni transparentnost izbora osoba za zaključivanje ugovora o djelu.

Ugovore o djelu zaključivati za obavljanje jednokratnih poslova koji traju određeno vrijeme, s jasno definisanim predmetima, u skladu sa zakonskim i drugim propisima.

Za obavljanje poslova utvrđenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji angažovanje izvršilaca vršiti u skladu sa Zakonom o državnoj službi u FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH.

- Poslovi za koje su nadležni pojedini korisnici nisu obavljani u potpunosti u skladu sa zakonima i drugim propisima, kojim su utvrđeni:

- Federalno ministarstvo finansija, kao i druga nadležna ministarstva, nisu u potpunosti vršila monitoring i nadzor nad radom društava za koja su nadležni u skladu s Uredbom o vršenju ovlaštenja u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala iz nadležnosti FBiH.

Vršiti nadzor nad radom i monitoring privrednih društava u skladu s Uredbom o vršenju ovlaštenja u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala iz nadležnosti FBiH.

- Federalno ministarstvo finansija rješavanje po žalbama izjavljenim na upravne akte prvostepenih organa nije provodilo u skladu sa Zakonom o upravnom postupku i Zakonom o Poreznoj upravi FBiH. Na 31. 12. 2022. godine bilo je neriješeno 6.497 predmeta.

Rješavanje po žalbama izjavljenim na upravne akte prvostepenih organa obavljati u skladu sa Zakonom o upravnom postupku i Zakonom o Poreznoj upravi FBiH.

- Federalno ministarstvo pravde nije poduzimalo aktivnosti na reformi javne uprave koje su utvrđene Strateškim okvirom za reformu javne uprave u BiH 2018-2022, koji je Vlada FBiH usvojila u junu 2018. godine. Nijedna aktivnost predviđena Akcionim planom za reformu javne uprave nije realizovana.

Obezbijediti uslove za realizaciju Akcionog plana za reformu javne uprave.

- Klinički centri nisu dostavili Federalnom ministarstvu zdravstva izvještaj o radu i poslovanju za 2022. godinu kako bi bili prosljeđeni na razmatranje Parlamentu FBiH, što nije u skladu sa statutima centara i članom 23. Zakona o organizaciji organa uprave u FBiH. Posljedica toga je da se Parlament FBiH, kao osnivač, nije bavio analizom izvještaja o poslovanju kliničkih centara, a naročito izvještaja u kojima je prikazan višak rashoda nad prihodima, niti su po tom osnovu namirivanja gubitka ukoliko smatraju da je opravdan, u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i članom 41. Zakona o ustanovama. Iako još uvijek nisu potpisani ugovori o međusobnim pravima, obavezama i odgovornostima osnivača nad kliničkim centrima, niti je Parlament FBiH razmatrao godišnje izvještaje o poslovanju kliničkih centara, iz Budžeta FBiH se već godinama izdvajaju značajna sredstva za kliničke centre bez evaluacije učinaka dodijeljenih budžetskih sredstava kroz tekuće transfere.

Osigurati potpisivanje ugovora o međusobnim pravima, obavezama i odgovornostima između osnivača, Federacije BiH i kantona nad univerzitetsko-kliničkim bolnicama;

Prikupiti godišnje izvještaje o radu i poslovanju univerzitetsko-kliničkih bolnica i dostaviti na razmatranje Parlamentu FBiH u skladu sa odredbama statuta i Zakona o organizaciji organa uprave u FBiH.

- Zakon o koncesijama FBiH, koji je u nadležnosti Federalnog ministarstva prostornog uređenja, nije usklađen sa ostalim zakonskim propisima, a Komisija za koncesije FBiH je u tehničkom mandatu od 2012. godine i ima svega dva člana od sedam kako je propisano Zakonom.

Sačiniti i Vladi FBiH dostaviti prijedlog članova komisije za koncesije na daljnje postupanje;

Sačiniti nacrt zakona o koncesijama FBiH sa utvrđenim zaštitnim klauzulama kojima će se urediti i štititi eksploatacija prirodnih resursa FBiH.

- Postupci javnih nabavki nisu vršeni u potpunosti u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama u dijelu planiranja i sačinjavanja plana nabavki, odabira odgovarajućeg postupka, sačinjavanja i poštivanja tenderske dokumentacije, zaključivanja ugovora za fiskalnu godinu za koju su sredstva odobrena i poštivanja utvrđenih rokova i uslova iz zaključenih ugovora.

Planiranje i provođenje postupaka nabavke vršiti u skladu sa procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama i provedbenim aktima donesenim na osnovu Zakona.

- S obzirom na to da nisu usklađeni propisi, nije jasno utvrđen status Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i nije osigurano evidentiranje prihoda i rashoda namijenjenih za isplatu penzija i rad Zavoda, praćenje svih prihoda i rashoda i izvještavanje. Prelaskom Federalnog zavoda na trezorsko poslovanje nije moguće utvrditi iznos budžetskih sredstava utrošenih za finansiranje obaveza po osnovu prava utvrđenih članom 129. zakona o PIO (penzije ostvarene pod povoljnijim uslovima), niti je poznato koliko je sredstava za redovne penzije isplaćeno iz doprinosa za PIO.

U saradnji s Federalnim ministarstvom finansija osigurati evidentiranje prihoda u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda u dijelu iskazivanja budžetskih sredstava za finansiranje obaveza po osnovu prava utvrđenih članom 129. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

- Za raspodjelu sredstava tekućih transfera kod pojedinih korisnika nisu doneseni jasni i mjerljivi kriteriji, zbog čega se izbor korisnika u najvećoj mjeri zasnivao na subjektivnoj ocjeni. Navedeno ukazuje da nije osigurano transparentno i efikasno upravljanje budžetskim sredstvima, u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2022. godinu.

Utvrđiti jasne i mjerljive kriterije za vrednovanje projekata koji se finansiraju iz tekućih transfera u svrhu objektivnog bodovanja i definisati potrebnu dokumentaciju kojom se potvrđuje ispunjenost propisanih kriterija.

- Sredstva na poziciji transfera planiraju se i odobravaju određenim budžetskim korisnicima konstantno, iz godine u godinu, iako u prethodnim godinama nisu poduzimali adekvatne mjere i aktivnosti u dijelu nadzora nad namjenskim utroškom sredstava transfera, izvještavanja i praćenja efikasnosti uloženi sredstava, niti su sa pojedinim korisnicima zaključeni ugovori.

Sa korisnicima sredstava transfera zaključiti ugovore kojima će se regulisati međusobna prava i obaveze, te uspostaviti adekvatan nadzor nad utroškom sredstava za predviđene namjene i izvještavanje, a u slučaju nenamjenskog utroška preduzeti aktivnosti na povratu sredstava.

- Komisija za dodatnu kontrolu utroška sredstava finansijske pomoći izvozno orijentisanim privrednim društvima u uslovima pandemije COVID-19 Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije nije utvrdila nenamjenski utrošak, a Federalno ministarstvo okoliša i turizma i Federalno ministarstvo prometa i komunikacija nisu izvršili kontrolu namjenskog utroška sredstava finansijske pomoći u uslovima pandemije COVID-19 kod poslovnih subjekata koji su smanjili broj radnika na 31. 12. 2020. u odnosu na 30. 9. 2020. godine, što nije u skladu s članom 38. Uredbe o interventnim mjerama za podršku ugroženim sektorima privrede FBiH u okolnostima pandemije COVID-19. Smanjenje broja zaposlenih imalo je za posljedicu da nije ispunjen opći cilj – očuvanje radnih mjesta u skladu s članom 3. ove Uredbe.

Poduzeti aktivnosti s ciljem povrata nenamjenski utrošeni sredstava od svih privrednih društava kod kojih je došlo do smanjenja zaposlenih u skladu s članom 5. Uredbe o interventnim mjerama za podršku ugroženim sektorima privrede FBiH u okolnostima pandemije COVID-19.

- Nisu poduzimane sve propisane radnje za naplatu potraživanja od krajnjih korisnika za pravna lica i kantone, koja su na osnovu supsidijarnih ugovora prenesena na krajnje korisnike u skladu s članom 46. Zakona o budžetima u FBiH.

Poduzeti sve zakonom propisane radnje za naplatu potraživanja po kreditima koji su supsidijarnim sporazumima s FBiH preneseni na krajnje korisnike, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.

- Godišnji popis imovine i obaveza kod jednog broja budžetskih korisnika nije izvršen blagovremeno, cjelovito, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem shodno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbi o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Popis imovine i obaveza vršiti blagovremeno i sveobuhvatno, te uskladiti knjigovodstveno sa stanjem utvrđenim popisom, kako je utvrđeno Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i drugim propisima kojima se reguliše ova oblast.

- Federalno ministarstvo finansija je u ranijem periodu dalo saglasnost za otvaranje posebnih projektnih računa i posebnih transakcijskih namjenskih računa van Jedinstvenog računa Trezora, putem kojih se implementiraju razvojno-investicijski projekti, što nije u skladu sa Zakonom o trezoru. Za ove račune nije uspostavljena knjigovodstvena evidencija i ne sačinjavaju se finansijski izvještaji, na šta je i do sada ukazivano u izvještajima o finansijskoj reviziji.

Nastaviti aktivnosti na odgovarajućem praćenju i izvještavanju o implementaciji razvojno-investicijskih projekata i osigurati mehanizme za efikasniju kontrolu nad njima, s ciljem blagovremene realizacije projekata.

Inicirati aktivnosti prema Vladi FBiH i ministarstvima koja imaju otvorene račune van Jedinstvenog računa Trezora u cilju njihovog zatvaranja.

Tabela 10. Informacije o postupanju po preporukama Izvještaja o izvršenju Budžeta FBiH i budžetskih korisnika

Red. br.	Grupe subjekata revizije	Postupanje po preporukama datim u izvještajima u prethodnim godinama				
		Realizovano	Djelimično realizovano	Nije realizovano	Bez ocjene/neprovodivo	UKUPNO
1	2	3	4	5	6	7 (3+4+5+6)
1.	Izveštaj o izvršenju Budžeta FBiH za 2022. godinu	0	1	19	0	20
	<i>postotak</i>	0%	5%	95%	0%	100%
Korisnici Budžeta FBiH						
1.	Parlament Federacije BiH	4	0	9	0	13
	<i>postotak</i>	31%	0%	69%	0%	100%
2.	Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH	2	2	8	0	12
	<i>postotak</i>	17%	17%	67%	0%	100%
3.	Vlada Federacije BiH	4	1	3	0	8
	<i>postotak</i>	50%	13%	38%	0%	100%
4.	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	4	1	1	0	6
	<i>postotak</i>	67%	17%	17%	0%	100%
5.	Federalno ministarstvo pravde	3	2	6	1	12
	<i>postotak</i>	25%	17%	50%	8%	100%
6.	Federalno ministarstvo finansija	6	3	16	5	30
	<i>postotak</i>	20%	10%	53%	17%	100%
7.	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	4	4	4	0	12
	<i>postotak</i>	33%	33%	33%	0%	100%
8.	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	2	0	9	0	11
	<i>postotak</i>	18%	0%	82%	0%	100%
9.	Federalno ministarstvo zdravstva	2	8	5	2	17
	<i>postotak</i>	12%	47%	29%	12%	100%
10.	Federalno ministarstvo trgovine	3	0	2	0	5
	<i>postotak</i>	60%	0%	40%	0%	100%
11.	Federalno ministarstvo prostornog uređenja	6	5	0	0	11
	<i>postotak</i>	55%	45%	0%	0%	100%
12.	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	5	3	2	0	10
	<i>postotak</i>	50%	30%	20%	0%	100%
13.	Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	1	2	4	2	9
	<i>postotak</i>	11%	22%	44%	22%	100%
14.	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	1	0	2	0	3
	<i>postotak</i>	33%	0%	67%	0%	100%
15.	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	7	0	3	0	10
	<i>postotak</i>	70%	0%	30%	0%	100%
16.	Federalno ministarstvo kulture i sporta	2	1	9	2	14
	<i>postotak</i>	14%	7%	64%	14%	100%
17.	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	1	2	0	0	3
	<i>postotak</i>	33%	67%	0%	0%	100%
18.	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	4	0	5	1	10
	<i>postotak</i>	40%	0%	50%	10%	100%

19.	Federalno ministarstvo okoliša i turizma	8	2	2	0	12
	<i>postotak</i>	67%	17%	17%	0%	100%
20.	Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom	7	1	7	0	15
	<i>postotak</i>	47%	7%	47%	0%	100%
21.	Federalna uprava policije	0	1	0	2	3
	<i>postotak</i>	0%	33%	0%	67%	100%
22.	Federalni zavod za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje	3	2	7	1	13
	<i>postotak</i>	23%	15%	54%	8%	100%
23.	Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH	2	0	10	1	13
	<i>postotak</i>	15%	0%	77%	8%	100%
24.	Vrhovni sud Federacije BiH	6	1	0	1	8
	<i>postotak</i>	75%	12,5%	0%	12,5%	100%
25.	Zavod za javno zdravstvo FBiH	7	0	6	1	14
	<i>postotak</i>	50%	0%	43%	7%	100%
UKUPNO		94	41	120	19	274
<i>postotak</i>		34%	15%	44%	7%	100%

Izvršena je ocjena postupanja po datim preporukama kod 25 subjekata. Od ukupno 274 preporuke date u prethodnim izvještajima 34% je realizovano, 15% djelimično realizovano i 44% nije realizovano. Za 19 preporuka (7%) nije izvršena ocjena postupanja jer u revidiranoj godini nije bilo poslovnih događaja na koje su se odnosile ili je u međuvremenu došlo do izmjene propisa i akata zbog kojih su preporuke neprovođive.

U nastavku je pregled revidiranih subjekata, s datim mišljenjima, osnovama za izražavanje mišljenja i istaknutim pitanjima:

Subjekti revizije	Data mišljenja/osnova za mišljenje/isticanje pitanja
1	2
Parlament Federacije BiH	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Unutrašnja organizacija Parlamenta FBiH nije uređena jedinstvenim pravilnikom, a Pravilnik Stručne službe Doma naroda nije usaglašen sa Zakonom o državnoj službi FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> lako je Parlament FBiH registrovan kao jedno pravno lice, sa jednim identifikacionim brojem, Federalnom ministarstvu finansija dostavljena su tri budžetska zahtjeva za Dom naroda, Predstavnički dom i Zajedničku službu, kako su i odobrena Budžetom FBiH za 2022. godinu. Parlament FBiH sačinjava i podnosi jedan finansijski izvještaj Finansijsko-informatičkoj agenciji, a svaki budžetski korisnik pojedinačne izvještaje o izvršenju odobrenog budžeta dostavlja Federalnom ministarstvu finansija. Parlamentu FBiH u periodu od 2014. do 2022. godine dostavljeno je više prijedloga zakona iz različitih oblasti, kao i prostorni plan FBiH, koji nisu razmatrani. Nedonošenje ovih propisa ima višestruke posljedice na ekonomski rast i razvoj, zaštitu i unapređenje okoliša i prirodnih dobara, kao i zaštitu od kriminala i suzbijanje korupcije u FBiH. Zbog nedonošenja prostornog plana FBiH u primjeni je Prostorni plan SRBiH 1981–2000. godine u dijelu koji nije u suprotnosti sa Ustavom FBiH. U oblasti šuma u FBiH od 2009. godine nema jedinstvenog zakonskog okvira kojim bi se utvrdilo očuvanje i zaštita šuma. Nedonošenjem zakona iz oblasti borbe protiv korupcije i kriminala nisu stvorene osnovne pretpostavke za efikasnije suzbijanje organiziranog oblika krivičnih djela korupcije, organiziranog kriminala, terorizma i međukantonalnog kriminala, kao ni za usklađenost sa direktivama EU.

	<ul style="list-style-type: none"> • Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena jer Federalno ministarstvo finansija kroz modul stalnih sredstava nije obezbijedilo tehničke predušlove. Budžetski korisnici, u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%. • Planiranje i provođenje javnih nabavki nije vršeno na nivou registrovanog pravnog lica kao jednog ugovornog organa.
Predsjednik i dva potpredsjednika FBiH	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno
	Mišljenje o usklađenosti: S rezervom
	Osnova za mišljenje 1. Unutrašnja organizacija Predsjednika i dva potpredsjednika FBiH nije uređena jednim pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, a usvojenim pojedinačnim pravilnicima nije uređen način rukovođenja, ovlaštenja i odgovornosti službenika i namještenika, te opis i podjela poslova. Navedeno nije u skladu s Uredbom o načelima za utvrđivanje unutrašnje organizacije federalnih organa uprave i federalnih upravnih organizacija. Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> • Iako su Predsjednik i potpredsjednici FBiH registrovani kao jedno pravno lice, sa jednim identifikacionim brojem, Federalnom ministarstvu finansija dostavljena su tri budžetska zahtjeva za Ured predsjednika FBiH (1101), Ured potpredsjednice FBiH (1102) i Ured potpredsjednika FBiH (1103), kako su i odobrena Budžetom FBiH za 2022. godinu. Predsjednik i potpredsjednici FBiH sačinjavaju i podnose jedan finansijski izvještaj Finansijsko-informatičkoj agenciji, a svaki budžetski korisnik pojedinačne izvještaje o izvršenju odobrenog budžeta dostavlja Federalnom ministarstvu finansija. • Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena, jer Federalno ministarstvo finansija kroz modul stalnih sredstava nije obezbijedilo tehničke predušlove. Budžetski korisnici u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više kumulativno od zadnje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%. • Planiranje i provođenje javnih nabavki nije vršeno na nivou registrovanog pravnog lica kao jednog ugovornog organa.
Vlada Federacije BiH (Generalni sekretarijat)	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno
	Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno
	Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> • Vlada FBiH je izvršni organ vlasti čije su nadležnosti utvrđene Ustavom FBiH i potrebno ju je razlikovati od Vlade FBiH kao budžetskog korisnika u okviru kojeg se osiguravaju finansijska sredstva za rad Generalnog sekretarijata. Uredbom o Generalnom sekretarijatu Vlade FBiH utvrđen je djelokrug i osnove unutrašnje organizacije Generalnog sekretarijata, koji obavlja stručne poslove za Vladu FBiH. Zbog toga je potrebno razlikovati Vladu FBiH kao izvršni organ vlasti koji čine premijer i ministri od Vlade FBiH kao budžetskog korisnika; • Obračun poreza i doprinosa na isplaćene naknade članovima komisija nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH; • Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena jer Federalno ministarstvo finansija kroz modul stalnih sredstava nije obezbijedilo tehničke predušlove. Budžetski korisnici, u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%.
	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno

Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	<p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Ministarstvo nije upisano kao nosilac prava vlasništva nad građevinskim objektima i zemljištem koje koristi, a koje je iskazano u poslovnim knjigama na 31. 12. 2022. godine u iznosu od 6.703.958 KM, jer nije donesen propis o podjeli imovine ranijeg Ministarstva unutrašnjih poslova SR BiH. <p>Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Obračun poreza i doprinosa na isplaćene naknade članovima komisija nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH; Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena jer Federalno ministarstvo finansija kroz modul stalnih sredstava nije obezbijedilo tehničke preduslove. Budžetski korisnici, u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%.
Federalno ministarstvo pravde	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Ministarstvo nije poduzimalo aktivnosti utvrđene Strateškim okvirom za reformu javne uprave u BiH 2018–2022, niti aktivnosti koje su utvrđene Akcionim planom za reformu javne uprave u kojima je bilo zaduženo kao nosilac, što je imalo za posljedicu da nijedna aktivnost predviđena Akcionim planom nije realizovana; Imenovanje članova komisija za utvrđivanje prijedloga liste vještaka, polaganje pravosudnog ispita, ispita za stalne sudske tumače, stručnog upravnog ispita, stručnog ispita za stečajnog upravitelja i stručnog ispita za zemljišnoknjižnog referenta nije vršeno u skladu s načelom transparentnosti utvrđenim Zakonom o budžetima u FBiH, kao i zakonskim i podzakonskim propisima kojima su regulisane ove oblasti. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Obračun poreza i doprinosa na isplaćene naknade članovima komisija koji su zaposlenici Ministarstva nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH; Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena jer Federalno ministarstvo finansija kroz modul stalnih sredstava nije obezbijedilo tehničke preduslove. Budžetski korisnici, u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%.
Federalno ministarstvo finansija	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ul style="list-style-type: none"> Rashodi za plaćene obaveze po vanjskom dugu u iznosu od 3.315.862 KM, nisu iskazani sa 31. 12. 2022. godine što nije u skladu s članom 76. Zakona o budžetima u FBiH, kojim je propisano da se rashodi i izdaci priznaju u periodu na koji se odnose nezavisno od plaćanja. Ministarstvo nije poduzelo aktivnosti da se Budžetom FBiH za 2022. godinu obezbijede dovoljna sredstva za izmirenje ovih obaveza. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Ministarstvo se nije pridržavalo načela zakonitosti i efikasnosti jer nije rješavalo u zakonski utvrđenom roku po žalbama izjavljenim na upravne akte prvostepenih organa, u skladu sa Zakonom o upravnom postupku i Zakonom o Poreznoj upravi FBiH. U toku godine riješeno je svega 18,7% predmeta koji datiraju iz 2016. godine, a sa 31. 12. 2022. godine je 6.497 neriješenih predmeta, što je više za 234 predmeta u odnosu na 2021. godinu; Nisu osigurani uslovi za primjenu odgovarajućih stopa doprinosa na naknade za rad u komisijama, što je uticalo na to da obračun naknada zaposlenicima kod budžetskih korisnika po osnovu angažovanja u komisijama nije imao tretman prihoda od

	<p>nesamostalne djelatnosti, kako je propisano Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima;</p> <p>3. Radno vrijeme u Ministarstvu iznosi 40 sati sa uračunatim dnevnim odmorom u toku radnog dana, što nije u skladu sa Zakonom o radu i Odlukom o radnom vremenu u federalnim organima državne službe. Navedeno ima za posljedicu i da se evidencije o radnom vremenu ne vode u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu;</p> <p>4. Za potraživanja po kreditima iz ranijih godina, koji su po osnovu supsidijarnih sporazuma s Federacije BiH preneseni na krajnje korisnike, kao i za ona za koje postoji reprogram, u iznosu najmanje od 13.766.706 KM, nisu preduzete sve zakonom propisane radnje za naplatu. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Registar budžetskih korisnika Federacije BiH nije usklađen sa Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika budžeta u FBiH, jer u okviru Parlamenta FBiH i Predsjednika i dva potpredsjednika FBiH vode po tri budžetska korisnika, sa jednim identifikacionim brojem; • Ministarstvo nije izvršilo revalorizaciju stalnih sredstava, niti je budžetskim korisnicima blagovremeno dostavilo instrukciju o postupanju u vezi revalorizacije, s obzirom na to da je saznanje o rastu cijena objavljeno u januaru 2023. godine. Budžetski korisnici, u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%; • Na osnovu saglasnosti Ministarstva iz prethodnog perioda, za razvojno-investicijske projekte pojedini budžetski korisnici otvorili su namjenske račune izvan Jedinstvenog računa Trezora, što nije u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH. Za ove račune nije uspostavljena knjigovodstvena evidencija i ne sačinjavaju se finansijski izvještaji, na šta je i do sada ukazivano u izvještajima o finansijskoj reviziji; • Strategijom reforme upravljanja javnim finansijama u FBiH 2021–2025., kao jedna od aktivnosti u nadležnosti ovog Ministarstva je nastavljanje uvođenja Međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor (MRS JS), koji u međunarodnim okvirima predstavljaju okosnicu harmonizacije računovodstvenog izvještavanja budžetskih korisnika. U 2022. godini Ministarstvo nije poduzelo aktivnosti na realizaciji ove aktivnosti, što može uticati na realizaciju krajnjeg roka; • Od prelaska Federalnog ministarstva odbrane, Vojske FBiH i Obavještajno-sigurnosne službe FBiH na državni nivo nije utvrđen iznos ukupnog duga, zaduženja i ostalih obaveza, niti je izvršena verifikacija obaveza prema dobavljačima, za plaće i naknade zaposlenika i ostale obaveza i potraživanja iskazanih u Glavnoj knjizi Trezora FBiH u knjigovodstvenim evidencijama ovih institucija. Za poslove vezane za preostalu finansijsku problematiku ovih institucija zaduženo je Ministarstvo.
Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <hr/> <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Preduzećima „IP Krivaja“ d.o.o. Zavidovići u stečaju, „BNT – Tvornica mašina i hidraulike“ d.d. Novi Travnik i „Zrak“ d.d. Sarajevo dodijeljena su sredstva po više podnesenih zahtjeva i iznad ukupno dozvoljenog iznosa za 708.357 KM, iako je Programom utroška sredstava – Subvencije javnim preduzećima za uvezivanje radnog staža za 2022. godinu, utvrđeno da preduzeća mogu ostvariti pravo na dodjelu sredstava samo po jednom podnesenom zahtjevu i u maksimalnom iznosu od 300.000 KM po jednom preduzeću; 2. Preduzeću „Aluminij“ d.d. Mostar odobrena su sredstva u iznosu od 907.096 KM po Programu utroška sredstava – Subvencije privatnim preduzećima i preduzetnicima za uvezivanje radnog staža za 2022. godinu, iako ovo preduzeće nije ispunjavalo osnovni kriterij za učešće i izbor korisnika sredstava. Programom je propisano da je korisnik pomoći privatno preduzeće, koje nije u većinskom vlasništvu FBiH ili bilo kojeg nivoa vlasti u FBiH. Međutim, ovo preduzeće nije privatno, jer ima mješovitu strukturu kapitala sa vlasničkim udjelima: Vlada FBiH 44%, Vlada Republike Hrvatske 12% i pojedinačni dioničari 44% – kapital u privatnom vlasništvu; 3. Komisija za dodatnu kontrolu utroška sredstava finansijske pomoći izvozno orijentisanim privrednim društvima u uslovima pandemije COVID-19 nije utvrdila nenamjenski utrošak

	<p>za najmanje 1.490.736 KM kod preduzeća koja su smanjila broj radnika na 31. 12. 2020. godine u odnosu na 30. 9. 2020. godine u skladu s članom 38. Uredbe o interventnim mjerama za podršku ugroženim sektorima privrede FBiH u okolnostima pandemije COVID-19. Smanjenje broja zaposlenih imalo je za posljedicu da nije ispunjen opći cilj – očuvanje radnih mjesta, u skladu s članom 3. Uredbe.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obračun poreza i doprinosa na isplaćene naknade članovima komisija nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH; • Stupanjem na snagu Zakona o naftnim derivatima FBiH, od 2014. do 31. 12. 2022. godine po osnovu takse za uspostavu rezervi naftnih derivata prikupljen je i „Operatoru – Terminali Federacije“ d.o.o. Sarajevo doznačen iznos od 76.046.911 KM, dok je u istom periodu utrošeno 42.842.010 KM (56,3%). Za troškove rada utrošeno je 36,3% od ukupno prikupljenih sredstava, a za nabavku rezervi naftnih derivata svega 5,1%. „Operator – Terminali Federacije BiH“ d.o.o. Sarajevo nije namjenski utrošio sredstva, u skladu sa Zakonom o naftnim derivatima u FBiH, jer nisu nabavljeni naftni derivati s ciljem formiranja rezervi naftnih derivata; • Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena jer Federalno ministarstvo finansija kroz modul stalnih sredstava nije obezbijedilo tehničke preduslove. Budžetski korisnici, u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%.
Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na osnovu odluka Vlade FBiH u ranijem periodu iz Budžeta FBiH JP „B&H Airlines“ d.o.o. Sarajevo doznačen je iznos od 35.266.036 KM, koji se odnosi se na učešće Vlade FBiH u osnovnom kapitalu, a koji je u Ministarstvu evidentiran na poziciji Dugoročni plasmani. Prema raspoloživim i u registar upisanim podacima iz aktuelnog izvoda iz sudskog registra Općinskog suda u Sarajevu na 15. 1. 2016. godine, jedini osnivač bila je Federacija BiH, sa 100%-tnim udjelom osnivača i ugovorenim (upisanim) i uplaćenim kapitalom u iznosu od 18.773.273 KM. S obzirom na to da je u 2016. godini pokrenut stečaj u BH Airlinesu zbog gubitka koji u značajnom dijelu premašuje ukupni kapital, izvjesno je kako od iskazanih dugoročnih plasmana nema, niti će biti ekonomskih koristi, te da dugoročni plasmani nisu realno iskazani. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije uspostavljena vjerodostojna evidencija o radnom vremenu, u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu, na osnovu koje možemo potvrditi da su zaposlenici bili prisutni i obavljali poslove u utvrđenom radnom vremenu, a koja je osnov za obračun plaće i drugih prava iz radnog odnosa; 2. Kapitalni transferi za izgradnju autocesta i brzih cesta, Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti (koji su odobreni za izgradnju autocesta i brzih cesta) i Kapitalni transfer odobren JP Aerodrom Bihać d.o.o. nisu planirani u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, na osnovu relevantne dokumentacije, za projekte koji su spremi za realizaciju. Budžetom FBiH za 2022. godinu odobreno je 229.300.000 KM za izgradnju cesta i brzih cesta, programi utroška sredstava doneseni su u iznosu od 222.400.000 KM, a realizovano je 46.008.131 KM. Također, JP-u Aerodrom Bihać d.o.o. odobreno je 19.700.000 KM, od čega je realizovano i Aerodromu doznačeno 3.018.111 KM; 3. Ministarstvo nije izvršilo kontrolu namjenskog utroška sredstava finansijske pomoći u uslovima pandemije COVID-19 za najmanje 2.506.321 KM kod poslovnih subjekata sektora javnog cestovnog prevoza koji su smanjili broj radnika na 31. 12. 2020. u odnosu na 30. 9. 2020. godine, što nije u skladu s članom 38. Uredbe o interventnim mjerama za podršku ugroženim sektorima privrede FBiH u okolnostima pandemije COVID-19. Smanjenje broja zaposlenih imalo je za posljedicu da nije ispunjen opći cilj – očuvanje radnih mjesta, u skladu s članom 3. Uredbe.

	<p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Ministarstvo je donijelo Pravilnik o ispitivanju ispušnih plinova motornih vozila (EKO test) u stanicama za tehnički pregled vozila u skladu s Evropskom direktivom. Ovim Pravilnikom utvrđeno je da se prilikom registracije motornih vozila u FBiH, pored tehničkog pregleda, obavezno vrše i ispitivanja ispušnih plinova motornih vozila, za koje je utvrđena posebna cijena, što je uvećalo ukupnu cijenu tehničkog pregleda u FBiH jer obaveza EKO testa nije utvrđena u ostalim dijelovima BiH; Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena jer Federalno ministarstvo finansija kroz modul stalnih sredstava nije obezbijedilo tehničke preduslove. Budžetski korisnici, u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%.
Federalno ministarstvo zdravstva	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <hr/> <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Pregovaranje s ciljem postizanja nižih cijena lijekova sadržanih u Listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja FBiH nije vršeno, iako je predviđeno Zakonom o lijekovima i Pravilnikom o izradi Liste lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja i Bolničke liste; Nisu donesena sva stručno-medicinska uputstva koja predstavljaju kriterije na osnovu kojih imenovane komisije utvrđuju pravo korištenja lijekova s posebnim režimom propisivanja sa Liste lijekova Fonda solidarnosti, što nije u skladu sa Zakonom o apotekarskoj djelatnosti i Pravilnikom o izboru i korištenju lijekova Fonda solidarnosti; Raspodjela prikupljenih sredstava od igara na sreću za projekte liječenja teško oboljele djece i mladih, te akcija dobrovoljnog darovanja krvi, u iznosu od 410.573 KM, izvršena je najvećim dijelom na osnovu posebnih kriterija koji nisu mjerljivi i za koje nije definisana dokumentacija, odnosno dokaz o njihovom ispunjavanju. Samim tim nije osigurano efikasno upravljanje budžetskim sredstvima u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Na osnovu Sporazuma o međusobnim pravima i obavezama u vezi s nabavkom vakcina putem Instrumenta za globalni pristup cjepivu protiv bolesti COVID-19 (COVAX) potpisanog u 2020. godini izvršena je avansna uplata u iznosu od 13.682.011 KM za nabavku 800.000 doza vakcina. Od ugovorene količine isporučeno je samo je 212.660 doza, dok za avansno uplaćena sredstva u iznosu od 10.044.990 KM isporuka nije izvršena, zbog čega se provode aktivnosti na raskidu Sporazuma i povratu sredstava; Ministarstvo ni u 2022. godini nije predložilo Vladi FBiH imenovanje stalnog Upravnog odbora Federalnog zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja zbog nedostavljanja prijedloga dva kantonalna ministarstva zdravstva, što nije u skladu s članom 102. Zakona o zdravstvenom osiguranju. To za posljedicu ima da od 2015. godine ovim Zavodom upravlja privremeni Upravni odbor imenovan na period do tri mjeseca, odnosno do okončanja postupka konačnog imenovanja u skladu sa Zakonom; Zaposlenici su angažovani u velikom broju komisija formiranih na osnovu posebnih propisa, za poslove i zadatke koji su u nadležnosti Ministarstva, po kojem osnovu su isplaćivane neto naknade u iznosima do 18.020 KM godišnje. Obračun poreza i doprinosa na naknade članovima komisija koji su zaposlenici Ministarstva nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, s obzirom na to da Federalno ministarstvo finansija nije osiguralo preduslove za ovaj obračun; Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena jer Federalno ministarstvo finansija kroz modul stalnih sredstava nije obezbijedilo tehničke preduslove. Budžetski korisnici, u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%; S obzirom na to da Federalno ministarstvo finansija nije definisalo knjigovodstveno evidentiranje, finansijsko izvještavanje i godišnji obračun za razvojno-investicijske projekte koji se realizuju putem projektnih računa, Ministarstvo nije uspostavilo knjigovodstvene

	evidencije i finansijsko izvještavanje u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.
Federalno ministarstvo trgovine	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno
	Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno
	Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih djelatnika iskazano identično vrijeme početka i kraja radnog dana, kao i vrijeme korištenja pauze u toku rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost; Obračun poreza i doprinosa na isplaćene naknade članovima povjerenstava nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti sukladno Zakonu o porezu na dohodak i Zakonu o doprinosima, zbog mišljenja Federalnog ministarstva financija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH; Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena jer Federalno ministarstvo financija kroz modul stalnih sredstava nije osiguralo tehničke preduvjete. Proračunski korisnici, sukladno Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH, Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne proračunske korisnike i Riznicu, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjoj razini, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%.
Federalno ministarstvo prostornog uređenja	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno
	Mišljenje o usklađenosti: S rezervom
	Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> Nije osigurano efikasno korištenje sredstava u iznosu od 2.750.000 KM s obzirom na to da sredstva revolving fonda nisu realizovana u skladu s Operativnim planom za poboljšanje energetske efikasnosti u institucijama FBiH. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, što je za posljedicu imalo da nije ostvaren usvojeni cilj smanjenja potrošnje energije u zgradama javne namjene, te nisu ostvarene uštede koje bi se koristile kao instrument otplate investicija; Nije izvršen nadzor nad namjenskim utroškom sredstava dodijeljenih u 2021. godini Gradu Široki Brijeg u iznosu od 25.000 KM, prije odobravanja sredstava u 2022. godini u iznosu od 430.000 KM, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH. Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> Aktivnosti na donošenju i implementaciji prostornih i regulacionih planova na teritoriji FBiH ne provode se blagovremeno jer procedura usvajanja nacrti i prijedloga u Parlamentu FBiH traje dugo. Za izradu ovih planova do 31. 12. 2022. godine utrošeno je 7.427.183 KM. Zbog nedonošenja prostornog plana FBiH u primjeni je Prostorni plan SRBiH 1981–2000. godine u dijelu koji nije u suprotnosti sa Ustavom FBiH. Napominjemo da nedonošenje planova ima višestruke posljedice na razvoj i unapređenje prostornog planiranja, što može uticati na zaštitu okoliša i prirodnih dobara; Važeći Zakon o koncesijama FBiH iz 2006. godine nije usklađen sa ostalim zakonskim propisima koji regulišu upotrebu prirodnih resursa, niti su predviđene kaznene odredbe za korisnike prirodnih resursa koji nisu potpisali ugovor o koncesiji, zbog čega prirodni resursi FBiH nisu zaštićeni. Također, Komisiji za koncesije FBiH istekao je mandat 2012. godine, a u 2022. djelovala je sa dva od sedam članova propisanih Zakonom. Na prijedlog Ministarstva, Vlada FBiH dostavila je Parlamentu FBiH Prijedlog odluke o imenovanju komisije, koji nije prihvaćen. Imajući u vidu navedene zakonske neusaglašenosti po pitanju koncesija u FBiH, prikupljeni prihodi po ovom osnovu u 2022. godini iznose 68.825 KM; Obračun poreza i doprinosa na isplaćene naknade članovima komisija nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH; Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena jer Federalno ministarstvo finansija kroz modul stalnih sredstava nije obezbijedilo tehničke preduslove. Budžetski korisnici, u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%;

	<ul style="list-style-type: none"> Na osnovu saglasnosti Federalnog ministarstva finansija iz prethodnog perioda, Ministarstvo za razvojno-investicijski projekat ima otvoren namjenski račun izvan Jedinstvenog računa Trezora, što nije u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH. Za ovaj račun nije uspostavljena knjigovodstvena evidencija i ne sačinjavaju se finansijski izvještaji, na šta je i do sada ukazivano u izvještajima o finansijskoj reviziji.
Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno
	Mišljenje o usklađenosti: S rezervom
	Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> Ne možemo potvrditi opravdanost dodjele poticaja po osnovu proizvodnji i ostalih podrški u 2022. godini u ukupnom iznosu od 126.254 KM za korisnike koji su prekršili uslove na osnovu kojih su ostvarili poticaje u 2021. godini. Zbog načinjenih prekršaja Ministarstvo je trebalo izdati rješenja o zabrani apliciranja u skladu sa članom 49. Zakona o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju; Izdavanje rješenja o odbijanju prava na poticaje po modelu ruralnog razvoja iz 2012. godine nije izvršeno efikasno, u skladu sa Zakonom o upravnom postupku FBiH, što je imalo za posljedicu da do okončanja revizije još uvijek nije izdato 70 od ukupno 242 rješenja, iako je sa 31. 12. 2021. godine utvrđeno da nema potencijalnih obaveza po ovom osnovu. Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> Obračun poreza i doprinosa na isplaćene naknade članovima komisija nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH; Nadzor i kontrola kantonalnih poljoprivrednih inspektora i dodatna kontrola federalne poljoprivredne inspekcije, u saradnji s kantonalnom, nisu vršeni u obimu predviđenom članom 27. Zakona o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju; Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena jer Federalno ministarstvo finansija kroz modul stalnih sredstava nije obezbijedilo tehničke preduslove. Budžetski korisnici, u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%; S obzirom na to da Federalno ministarstvo finansija nije definisalo knjigovodstveno evidentiranje, finansijsko izvještavanje i godišnji obračun za razvojno-investicijske projekte koji se realizuju putem projektnih računa, Ministarstvo nije uspostavilo knjigovodstvene evidencije i finansijsko izvještavanje u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.
Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno
	Mišljenje o usklađenosti: S rezervom
	Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> Izmjenama i dopunama programa utroška sredstava za sufinansiranje izgradnje spomen-obilježja, uređenja mezarja i grobalja u iznosu od 1.000.000 KM i za tradicionalno održavanje sportskih igara u iznosu od 100.000 KM navedeni su korisnici i iznosi sredstava koji su im odobreni, bez primjene kriterija utvrđenih prvobitnim programima. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2022. godinu; Otvoreni postupak za nabavku servera i UPS-a za informacijski sistem ISVDV u vrijednosti od 102.000 KM nije proveden u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama s obzirom na to da ocjena ponuda u dijelu tehničke i profesionalne sposobnosti nije u potpunosti izvršena u skladu s uslovima utvrđenim u tenderskoj dokumentaciji. Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> Ministarstvo obavlja poslove iz oblasti vojnih evidencija koji, prema Zakonu o federalnim ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave, nisu u njegovoj nadležnosti, a Uredba o privremenom preuzimanju dijela funkcija prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane iz oblasti vojnih evidencija, kojom su ovi poslovi dati Ministarstvu u nadležnost, proglašena je neustavnom u 2014. godini. Izmjene i dopune navedenog Zakona u dijelu dopune nadležnosti Ministarstva nikad nisu izvršene. Neusklađenost člana 7. stav (3) Zakona o provođenju kontrole zakonitosti korištenja prava iz oblasti boračko-invalidske zaštite sa Zakonom o upravnom postupku, kojim u

	<p>prethodnom periodu korisniku prava nije omogućeno učestvovanje u postupku, imala je za posljedicu da su presudama sudova korisnici vraćeni u pravo i retroaktivno im je izvršen obračun i isplata naknada. U 2022. godini po ovom osnovu na poziciji invalidnina isplaćen je i evidentiran iznos od 3.849.935 KM, a ukupno do kraja 2022. godine iznos od 34.317.365 KM. Također, Zakonom nije predviđen rok za završetak procesa revizije niti sačinjavanje detaljne analize utrošenih sredstava za revidiranje implementacije Zakona o provođenju kontrole zakonitosti korištenja prava iz oblasti boračko-invalidske zaštite za period 2010–2022. godine.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena jer Federalno ministarstvo finansija kroz modul stalnih sredstava nije obezbijedilo tehničke preduslove. Budžetski korisnici, u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%. • Obračun poreza i doprinosa na isplaćene naknade članovima komisija nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH.
Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno
	Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno
	Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> • Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da kod zaposlenika nije iskazano vrijeme početka i kraja radnog dana, kao i vrijeme korištenja pauze u toku rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost; • Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena jer Federalno ministarstvo finansija kroz modul stalnih sredstava nije obezbijedilo tehničke preduslove. Budžetski korisnici, u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%; • Raspodjela sredstava prikupljenih od igara na sreću za projekte iz oblasti promovisanja tehničke kulture u iznosu od 169.295 KM izvršena je na osnovu sedam posebnih kriterija. Za dva kriterija nije utvrđena dokumentacija kojom bi se potvrdila njihova ispunjenost. Iako dodijeljeni bodovi prema ova dva kriterija nisu imali uticaja na konačan izbor korisnika, skrećemo pažnju na to da ovi kriteriji nisu mjerljivi i ne mogu se objektivno ocijeniti, što može dovesti do netransparentne raspodjele sredstava.
Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno
	Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu i posjedu imovine koju koristi i koja je u poslovnim knjigama na 31. 12. 2022. godine iskazana u iznosu od 503.746 KM sadašnje vrijednosti.
	Mišljenje o usklađenosti: S rezervom Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> 1. Revizija na donesena prvostepena rješenja nije vršena efikasno, u skladu sa Zakonom o upravnom postupku, što je dovelo do gomilanja predmeta, a samim tim i neefikasnog provođenja Zakona o roditeljima njegovateljima u FBiH. Navedeno je imalo za posljedicu da su, od cca 900 pristiglih zahtjeva sa 31. 12. 2022. godine, u pravo uvedena svega 192 korisnika; 2. Raspodjela sredstava od igara na sreću u iznosu od 1.369.628 KM za projekt „Zadovoljavanje potreba lica sa invaliditetom u smislu poboljšanja životnih uslova i rada njihovih organizacija“ izvršena je na osnovu posebnih kriterija koji nisu mjerljivi i za koje nije utvrđena dokumentacija kojom bi se potvrdila njihova ispunjenost. Zbog navedenog raspodjela ovih sredstava nije izvršena transparentno, na osnovu mjerljivih kriterija kojima bi se potvrdio broj dodijeljenih bodova i iznos odobrenih sredstava, što nije u skladu s članom 4. Zakona o budžetima u FBiH. Isticanje pitanja

	<ul style="list-style-type: none"> • Nejednoobraznost u postupku donošenja odluka o radnom vremenu i vođenja evidencija o radu, s obzirom na to da je provedenim revizijama budžetskih korisnika konstatovana različita primjena odredbi Zakona o radu. Također, Odlukom o radnom vremenu u federalnim organima državne službe, koju je donijela Vlada FBiH 2006. godine, nije decidno navedeno vrijeme početka i završetka rada i korištenja dnevnog odmora; • Obračun poreza i doprinosa na naknade članovima komisija koji su zaposlenici Ministarstva nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, s obzirom na to da Federalno ministarstvo finansija nije osiguralo preduslove za ovaj obračun; • Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena jer Federalno ministarstvo finansija kroz modul stalnih sredstava nije obezbijedilo tehničke preduslove. Budžetski korisnici, u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%.
Federalno ministarstvo kulture i sporta	Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom
	Osnova za mišljenje 1. Godišnji finansijski izvještaji za 2022. godinu nisu sačinjeni u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH s obzirom na to da ne daju tačne podatke o transferima, u zavisnosti od njihove namjene i korisnika. Neporezni prihodi nisu iskazani u Računu prihoda i rashoda, a u Analizi iskaza sačinjenoj uz finansijske izvještaje nije obrazloženo izvršenje budžeta. Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu i posjedu imovine koju koristi i koja je u poslovnim knjigama na 31. 12. 2022. godine iskazana u iznosu od 1.061.271 KM sadašnje vrijednosti.
	Mišljenje o usklađenosti: S rezervom
Osnova za mišljenje 1. Realizacija tekućih transfera u iznosu od 6.549.250 KM i realizacija sredstava od igara na sreću iz 2021. godine u iznosu od 575.140 KM izvršena je najvećim dijelom bez primjene jasnih i mjerljivih kriterija i za koje nije definisana dokumentacija kojom se dokazuje njihova ispunjenost. Ne možemo potvrditi niti ispunjenost utvrđenih kriterija (hitnost, nepredviđenost, specifičnost programa) kod realizacije interventnih sredstava u iznosu od 542.000 KM. Navedeno ukazuje na to da nije osigurano transparentno i efikasno upravljanje budžetskim sredstvima u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta FBiH za 2022. godinu; 2. Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti – Izgradnja bazena Mostar, Izgradnja sportske dvorane Mostar i Izgradnja Hrvatskog narodnog kazališta Mostar nisu planirani u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH. Sredstva su odobrena u iznosu od 13.500.000 KM, a realizovano je 4.900.000 KM, što je 36,29% od odobrenog iznosa. Također, Ministarstvo nije kvartalno izvještavalo Federalno ministarstvo finansija, odnosno Vladu FBiH, o realizaciji ovih projekata u skladu s odlukama Vlade FBiH i zaključenim ugovorima; 3. Popis imovine i obaveza na 31. 12. 2022. godine, kao i usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, nije izvršeno u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> • Obračun poreza i doprinosa na isplaćene naknade članovima komisija nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH; • Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena jer Federalno ministarstvo finansija kroz modul stalnih sredstava nije obezbijedilo tehničke preduslove. Budžetski korisnici, u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%. 	
Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno	

<p>Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica</p>	<p>Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Razvojno-investicijski projekti utvrđeni Programom javnih investicija FBiH 2022–2024. godine ostvareni su zaključivanjem sporazuma između Ministarstva i općina o realizaciji projekata rekonstrukcije stambenog fonda i zatvaranja kolektivnih centara i alternativnih smještaja pružanjem javnih stambenih rješenja. Sporazumima kojima su definisane obaveze i odgovornosti između Ministarstva i općina, općine su se obavezale da će obezbijediti svu neophodnu infrastrukturu koja je u njihovoj nadležnosti s ciljem realizacije sporazuma. Općine nisu blagovremeno obezbijedile neophodnu infrastrukturu za realizaciju zaključenih sporazuma, što je imalo za posljedicu realizaciju od samo 52% u odnosu na planirana sredstva. Također, u dostavljenim propisanim obrascima „Informacija o projektu“ (IP obrasci) Federalnom ministarstvu finansija za projekte iz nadležnosti Ministarstva koji se finansiraju iz kreditnih sredstva, donacija i budžeta FBiH, utvrđena su značajna odstupanja u ukupnim vrijednostima programa, planiranim vrijednostima i vrijednostima realizacije iz prethodnih perioda u odnosu na Program javnih investicija Federacije BiH 2022–2024. godine; Na osnovu saglasnosti Federalnog ministarstva finansija iz prethodnog perioda, Ministarstvo za realizaciju razvojno-investicijskih projekata ima otvorene namjenske račune izvan Jedinstvenog računa Trezora, što nije u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH. Za ove račune nije uspostavilo knjigovodstvenu evidenciju i ne sačinjava finansijske izvještaje, na šta je i do sada ukazivano u izvještajima o finansijskoj reviziji; Obračun poreza i doprinosa na isplaćene naknade članovima komisija nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH; Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena jer Federalno ministarstvo finansija kroz modul stalnih sredstava nije obezbijedilo tehničke preduslove. Budžetski korisnici, u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%.
<p>Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Raspodjela sredstava od igara na sreću u iznosu od 575.085 KM za projekte „Zaštita prava djece koja su žrtve zlostavljanja, pedofilije i prosjačenja“ i „Sudjelovanje u liječenju, prevenciji i borbi protiv ovisnosti o drogi, alkoholu, igrama na sreću i kocki“ izvršena je na temelju posebnih kriterija koji nisu mjerljivi i za koje nije utvrđena dokumentacija kojom bi se potvrdila njihova ispunjenost. Zbog navedenog raspodjela ovih sredstava nije izvršena transparentno na osnovu mjerljivih kriterija kojima bi se potvrdio broj dodijeljenih bodova i iznos odobrenih sredstava, a što nije sukladno članku 4. Zakona o proračunima u FBiH; Univerzitetima u Sarajevu, Tuzli, Bihaću i Zenici odobrena su sredstva Transfera za financiranje bolonjskog procesa za 2022. godinu, iako ove visokoškolske ustanove nisu dostavile izvješća o namjenskom utrošku odobrenih sredstava ovoga transfera za 2021. godinu, a što nije sukladno Zakonu o proračunima u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Obračun poreza i doprinosa na isplaćene naknade članovima povjerenstava nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti sukladno Zakonu o porezu na dohodak i Zakonu o doprinosima zbog mišljenja Federalnog ministarstva financija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH; Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena jer Federalno ministarstvo financija kroz modul stalnih sredstava nije osiguralo tehničke preduvjete. Proračunski korisnici, sukladno Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH, Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne proračunske korisnike i Riznicu, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjoj razini, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%. <p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p>

Federalno ministarstvo okoliša i turizma	<p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tekući rashodi nisu budžetom planirani i knjigovodstveno evidentirani na propisanim pozicijama, prema vrstama i potkategorijama kontnog plana, u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Navedeno se odnosi na Tekući transfer za razvoj turizma u FBiH, koji je planiran kao tekući, iako su sredstva odobravana korisnicima u kapitalne namjene za: Program 2 – Program podrške iznajmljivačima koji se bave iznajmljivanjem smještajnih kapaciteta u cilju proširenja i unapređenja smještajnih kapaciteta i infrastrukture u domaćinstvu i seoskom domaćinstvu u ruralnim predjelima (300.000 KM), Program 3 – Sufinansiranje umjetnog osnježavanja u okviru ski centara na skijalištima na području FBiH (700.000 KM) i Program 5 – Podrška kupovini novog ski lifta na Ponijerima (1.500.000 KM). <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije uspostavljena vjerodostojna evidencija o radnom vremenu u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu, na osnovu koje možemo potvrditi da su zaposlenici bili prisutni i obavljali poslove u utvrđenom radnom vremenu, a koja je osnov za obračun plaće i drugih prava iz radnog odnosa; 2. Kriteriji za raspodjelu sredstava „Tekućeg transfera za razvoj turizma u FBiH“ za Program 2. i 3. nisu mjerljivi i ne mogu se objektivno ocijeniti. Također, nije utvrđena ni dokumentacija kojom se potvrđuje ispunjenost svih kriterija, što nije u skladu s odredbama Zakona o izvršavanju Budžeta FBiH za 2022. godinu; 3. Ministarstvo nije izvršilo kontrolu namjenskog utroška sredstava finansijske pomoći u uslovima pandemije COVID-19 za najmanje 5.539.830 KM kod poslovnih subjekata turističko-ugostiteljskog sektora koji su smanjili broj radnika na 31. 12. 2020. u odnosu na 30. 9. 2020. godine, što nije u skladu s članom 38. Uredbe o interventnim mjerama za podršku ugroženim sektorima privrede FBiH u okolnostima pandemije COVID-19. Smanjenje broja zaposlenih imalo je za posljedicu da nije ispunjen opći cilj – očuvanje radnih mjesta u skladu s članom 3. Uredbe. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obračun poreza i doprinosa na isplaćene naknade članovima komisija nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansijska i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH; • Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena jer Federalno ministarstvo finansijska kroz modul stalnih sredstava nije obezbijedilo tehničke preduoslove. Budžetski korisnici, u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%.
Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. U Analizi iskaza – tekstualnom obrazloženju uz finansijske izvještaje i Ostalim finansijskim podacima koji se odnose na vanbilansne evidencije, nije navedena pojedinačna vrijednost i struktura oduzete imovine pribavljene krivičnim djelom. Navedeno nije u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH; 2. Trajno oduzeta imovina iskazana u vanbilansnoj evidenciji Agencije manje je iskazana za iznos od 2.036.597 KM, s obzirom na to da nisu evidentirane sve nekretnine koje su Agenciji date na upravljanje. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trajno oduzeta imovina iskazana u vanbilansnoj evidenciji Agencije u iznosu od 10.683.474 KM, koja je prema prezentiranoj dokumentaciji postala vlasništvo, odnosno imovina FBiH, nije evidentirana kao imovina FBiH u Glavnoj knjizi Trezora, što za posljedicu ima da je imovina FBiH manje iskazana za navedeni iznos. <p>Mišljenje o usklađenosti: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Agencija nije sačinila prijedlog strategije za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom u FBiH i akcioni plan za njeno izvršenje, te ih uputila Vladi FBiH i Parlamentu FBiH na usvajanje, što je obaveza utvrđena Zakonom o oduzimanju nezakonito

	<p>stečene imovine krivičnim djelom. Ovi dokumenti treba da predstavljaju jedinstvenu politiku u oblasti oduzimanja i upravljanja nezakonito stečenom imovinom krivičnim djelom u FBiH;</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Vođenje evidencija o oduzetoj imovini nije se provodilo u skladu sa odredbama Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom, s obzirom na to da nije osiguran jednak unos evidentiranih podataka o oduzetoj imovini u pisanom i elektronskom obliku. Stručni kolegij Agencije nije izvršio procjenu tehničkih i organizacionih mjera zaštite ličnih i drugih podataka, što je bila obaveza u skladu sa Uputstvom o uspostavi, vrsti i sadržaju evidencija o upravljanju i raspolaganju nezakonito stečenom imovinom krivičnim djelom, zbog čega je krajem 2022. godine došlo do trajnog gubitka podataka, što je dovelo u pitanje tačnost podataka o imovini kojom upravlja i raspolaže Agencija; 3. Agencija nije transparentno izvještavala o svome radu nadležne organe i institucije, s obzirom na to da šestomjesečni izvještaj o radu i finansijsko-materijalnom poslovanju nije dostavljen Vladi FBiH, niti je Godišnji izvještaj o stanju u oblasti oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom objavljen i dostavljen Vladi FBiH i Parlamentu FBiH, što je obaveza u skladu sa Zakonom o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom; 4. Agencija je zaključila 75 ugovora o djelu i jedan ugovor o autorskom djelu za koje je isplaćena neto naknada u iznosu od 83.461 KM. Za obavljanje utvrđenih poslova pojedini izvršio ostvarili su neto naknadu u iznosu od 80 KM do 28.497 KM. Nije proveden javni odabir edukatora iz područja finansijskih istraga i oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, kao i drugih izvršilaca usluga, već je direktor birao izvršioce i utvrđivao visinu naknade. Zbog navedenog nije obezbijeđen transparentan način odabira izvršilaca usluga i utvrđivanja naknada za njihov rad. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH; 5. Godišnji popis nije izvršen u cijelosti, jer nije popisana oduzeta imovina u iznosu od 12.063.082 KM i obaveze prema dobavljačima u iznosu od 10.192 KM, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem shodno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbi o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 6. Trajno oduzeti novac deponovan na računu posebnih namjena u iznosu od 2.471.640 KM kojim upravlja Agencija, nije uplaćen na Jedinstveni račun Trezora kao prihod FBiH u skladu sa Zakonom o oduzimanju nezakonito stečene imovine kaznenim djelom; 7. Agencija nije vršila poslove upravljanja i raspolaganja imovinom na osnovu principa javnosti, efikasnosti i dobrog domaćina, kako je pripisano Zakonom o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom i Pravilnikom o postupku prodaje, najma, čuvanja i održavanja oduzete imovine, s obzirom na to da nije ušla u posjed svih nekretnina koje su postale vlasništvo, odnosno imovina FBiH, niti je izvijestila Vladu FBiH po tom pitanju. Nije izvršen nadzor nad radom privrednih društava „Emiran“ d.o.o. Sarajevo i „Umax group“ d.o.o. Sarajevo, iako je Agencija imala uvid u godišnje finansijske izvještaje, čiji finansijski pokazatelji ukazuju na upitnu sposobnost podmirjenja dospjelih obaveza. Nisu poduzete aktivnosti na raskidu ugovora sa upravom društva „Emiran studentski dom – Univerzitetski hotel“ d.o.o. Sarajevo koja, i pored opomena, u zadanim rokovima nije izvršila obaveze; 8. Za usluge iz Aneksa II dio B. Zakona o javnim nabavkama proveden je jedan postupak javne nabavke „Nabavka usluga hotelskog smještaja i stručnog usavršavanja“ procijenjene vrijednosti u iznosu od 100.000 KM, iako se radi o dva različita predmeta nabavke. Ugovorom koji je sastavni dio Poziva za dostavljanje ponuda nisu definisane jedinične cijene i količine usluga, a izabrani ponuđač dostavio je ponudu samo za hotelske usluge u ukupnom iznosu od 100.000 KM. Pozivom za dostavljanje ponuda postavljeni su ograničavajući uslovi za dostavljanje ponuda, zbog čega nije osigurana pravična konkurencija u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Za izvršene usluge ispostavljene su fakture za smještaj i organizaciju seminara, po jediničnim cijenama koje nisu bile navedene u Obrascu za cijenu ponuda niti su navedene Ugovorom. Plaćanje je izvršeno na osnovu ispostavljenih faktura iako uz fakture nije priložen zapisnik o izvršenju pojedinačnih usluga kako je definisano ugovorom. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih radnika iskazan identičan početak i kraj radnog vremena, bez informacije o periodu korištenja prekida rada ili vremena koje je zaposlenik proveo na terenu, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost;
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena jer Federalno ministarstvo finansija kroz modul stalnih sredstava nije obezbijedilo tehničke predušlove. Budžetski korisnici, u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%.
Federalna uprava policije	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Obračun poreza i doprinosa na isplaćene naknade članovima komisija nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH; Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena jer Federalno ministarstvo finansija kroz modul stalnih sredstava nije obezbijedilo tehničke predušlove. Budžetski korisnici, u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4% (tačka 6.2.2 Izvještaja).
Federalni zavod za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Suzdržano</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Nismo dobili dovoljne i primjerene revizijske dokaze kojima bismo potvrdili razliku aktive i pasive iskazanu u Bilansu stanja u iznosu od 62.899.118 KM, a što je posljedica neprimjenjivanja Okvira finansijskog izvještavanja prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, odnosno Zakona o budžetima u FBiH, Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH. Finansijski izvještaji su dostavljeni Finansijsko-informatičkoj agenciji koja je o iskazanoj neravnoteži u Bilansu stanja obavijestila Federalni zavod, uz zahtjev da se izvrši ispravka. Federalni zavod po tom zahtjevu nije postupio, već je dostavljeno obrazloženje zbog čega ispravka nije izvršena. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Rješavanja o pravima osiguranika iz penzijskog i invalidskog osiguranja u prvom i drugom stepenu nisu izvršena u rokovima propisanim Zakonom o upravnom postupku za 32,8% od ukupno uzorkovanih predmeta. Također, predmeti koji su na osnovu presuda nadležnih sudova vraćeni na ponovni postupak Federalnom zavodu nisu rješavani u roku utvrđenom Zakonom o upravnim sporovima; Stvorene su obaveze iznad sredstava odobrenih operativnim budžetom Federalnog zavoda za iznos od najmanje 3.882.061 KM, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju Budžeta u FBiH za 2022. godinu; Nije izvršeno usklađivanje iskazanih stanja stalnih sredstava u pomoćnim evidencijama i Glavnoj knjizi Federalnog zavoda za iznos od 12.312.433 KM. To je imalo za posljedicu da su stalna sredstva koja se odnose na vrijednost stambenih objekata u pomoćnim evidencijama manje iskazana za navedeni iznos, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja u FBiH regulisano je poslovanje Federalnog zavoda, zbog čega je postojala potreba da se prije prelaska na trezorsko poslovanje izvrši usklađivanje ovog Zakona, Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o trezoru u FBiH. Navedeno je imalo za posljedicu da u Glavnoj knjizi Trezora nije osigurano evidentiranje i praćenje prihoda i rashoda namijenjenih za isplatu penzija i rad Federalnog zavoda, naročito prihoda iz Budžeta FBiH kojim se finansiraju penzije ostvarene po povoljnim uslovima, odnosno Glavna knjiga ne sadrži informacije o izvorima i utrošku sredstava u skladu s važećim zakonskim propisima; Pravilnikom o radu Federalnog zavoda utvrđeno je puno radno vrijeme u trajanju od 37,5 sati sedmično. S obzirom na to da je revizijom utvrđeno neizvršavanje poslova iz

	<p>nadležnosti, odnosno dodijeljenih radnih obaveza i zadataka u zakonski utvrđenim rokovima, smatramo neprimjerenim trajanje radnog vremena kraće od 40 sati sedmično;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Federalni zavod ne posjeduje vjerodostojnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnih prostora iskazanih u poslovnim knjigama na 31. 12. 2022. godine u iznosu od 6.631.564 KM sadašnje vrijednosti; • Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena jer Federalno ministarstvo finansija kroz modul stalnih sredstava nije obezbijedilo tehničke preduslove. Budžetski korisnici, u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%.
<p>Služba za zajedničke poslove organa i tijela FBiH</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Služba ne raspolaže dokumentacijom o vlasništvu niti je u posjedu nekretnina čija je sadašnja vrijednost u poslovnim knjigama iskazana u iznosu od 122.132 KM. Nakon izvještajnog perioda, kao naknadni događaj, na osnovu Odluke Vlade FBiH od 1. 6. 2023. godine, isknjižen je objekat kompleksa „Vila Braun“ nabavne vrijednosti od 3.663.114 KM, koji je također na datum bilansa bio evidentiran bez vjerodostojnih dokumenata o vlasništvu i posjedu (tačka 7.2.2 Izvještaja). <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Služba nije osigurala efikasno i racionalno upravljanje imovinom koja je u vlasništvu Federacije BiH, a koja joj je Uredbom o Službi za zajedničke poslove organa i tijela FBiH i odlukama Vlade FBiH data na upravljanje i korištenje. Naime, nije izvršena potpuna kontrola korištenja prostora bivšeg Zavoda za platni promet FBiH i racionalna raspodjela budžetskim korisnicima, u skladu sa stvarnim potrebama. Pored toga, poduzete aktivnosti nisu osigurale da se poslovni prostori Federalnog ministarstva odbrane i Vojske Federacije efikasno koriste i štite od daljnjeg propadanja i bespravnog korištenja. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pokrenuti su sudski procesi za naplatu potraživanja od zakupa 70 poslovnih prostora prijašnjeg Federalnog ministarstva odbrane, po kojima ukupni tužbeni zahtjevi iznose 3.731.917 KM. S obzirom na to da je za većinu zakupljenih prostora neriješen status vlasništva i da je značajan broj korisnika poslovnih prostora nelikvidan, naplata većeg dijela ovih potraživanja je neizvjesna; • Obračun naknada članovima komisija koji su zaposlenici Službe nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima, s obzirom na to da Federalno ministarstvo finansija nije osiguralo preduslove za ovaj obračun; • Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena jer Federalno ministarstvo finansija kroz modul stalnih sredstava nije obezbijedilo tehničke preduslove. Budžetski korisnici, u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%.
<p>Vrhovni sud Federacije BiH</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iako je Zakon o suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH donesen u julu 2014. godine, a počeo se primjenjivati nakon šest mjeseci od dana stupanja na snagu, Vlada FBiH je tek u septembru 2022. godine usvojila Akcioni plan za implementaciju Zakona i intenzivirala aktivnosti na iznalaženju smještaja Posebnog odjeljenja Federalnog tužilaštva FBiH i Posebnog odjeljenja Vrhovnog suda. Nakon što se riješi pitanje smještaja ovih posebnih odjeljenja, uslijedit će aktivnosti na popuni sistematizovanih radnih mjesta. Sve navedeno ima uticaja na obavljanje poslova iz nadležnosti u dijelu suzbijanja korupcije i organizovanog i međukantonalnog kriminala; • Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da kod zaposlenika nije iskazano vrijeme početka i kraja radnog dana, kao ni vrijeme korištenja pauze u toku rada, zbog čega

	<p>izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obračun poreza i doprinosa na isplaćene naknade članovima komisija nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima zbog mišljenja Federalnog ministarstva finansija i ograničenja postojeće aplikacije za obračun plaća i naknada u Trezoru FBiH; • Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena jer Federalno ministarstvo finansija kroz modul stalnih sredstava nije obezbijedilo tehničke preduslove. Budžetski korisnici, u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%.
Zavod za javno zdravstvo FBiH	Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom
	Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> 1. Izdaci za materijal i usluge precijenjeni su za 291.948 KM s obzirom na to da su izdaci za nabavku vakcina u iznosu od 216.073 KM i izdaci za usluge medija s ciljem podizanja svijesti o značaju vakcinisanja protiv COVID-a 19 u iznosu od 75.875 KM u Glavnoj knjizi evidentirani na 31. 12. 2022. godine na osnovu dokumentacije koja se odnosi na 2023. godinu. To nije u skladu s članom 76. Zakona o budžetima u FBiH.
	Mišljenje o usklađenosti: S rezervom
Osnova za mišljenje	<ol style="list-style-type: none"> 1. Planiranje potrebnih količina vakcina za 2022. godinu nije vršeno na osnovu realnih pokazatelja, što je imalo za posledicu da je Zavod u posljednjem kvartalu izdao narudžbenice za 83% ugovorenih količina u toku godine, te je u skladištu na kraju godine ostao značajan broj neiskorištenih vakcina. Ovakvim načinom planiranja i nabavke vakcina nije zadovoljen princip efikasnosti kod izrade i izvršenja budžeta utvrđen Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju budžeta FBiH za 2022. godinu; 2. Zavod, iako je bio obavezan, nije primjenjivao odredbe Zakona o javnim nabavkama za nabavke usluga skladištenja i transporta vakcina protiv COVID-a 19 u iznosu od 178.993 KM, kako bi se osigurala transparentnost, omogućio veći stepen aktivne konkurencije, te efikasnije trošenje javnih sredstava; 3. Plan javnih nabavki Zavoda nije sačinjen na način da daje potpune informacije o predmetima nabavke, njihovim procijenjenim vrijednostima i vrstama postupaka, čime nije osiguran princip transparentnosti. Također, u postupku nabavke vakcina za imunizaciju posebnih grupa i pod povećanim rizikom, te potrošnog materijala procijenjene vrijednosti 612.027 KM, kao i nabavke usluga uvoza, skladištenja i transporta lijekova (vakcina), medicinskih sredstava i druge opreme procijenjene vrijednosti 85.500 KM, tenderska dokumentacija nije sačinjena na način da osigura pravičnu i aktivnu konkurenciju, odnosno nije sačinjena na način da pruža potpune informacije o uslovima ugovora, koji su ponuđačima bitni za pripremu ponuda na stvarno konkurentskoj osnovi. To nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama.
Isticanje pitanja	<ul style="list-style-type: none"> • U toku 2022. godine uništeno je 607.709 doza vakcina protiv COVID-19, jer im je istekao rok, a koje su prilikom prijema donacije bile kratkog roka trajanja. Za uništenje je pripremljeno 29.190 doza vakcina. S ciljem podizanja svijesti o značaju vakcinisanja protiv COVID-a 19, Zavod je 27. 12. 2022. godine zaključio Ugovor za nabavku usluga kreiranja marketinških materijala, te usluga objava putem medija u iznosu od 151.749 KM, čija je realizacija predviđena u narednoj godini; • Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena jer Federalno ministarstvo finansija kroz modul stalnih sredstava nije obezbijedilo tehničke preduslove. Budžetski korisnici, u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%.

3.5 Kantoni i kantonalni budžetski korisnici

U izvještajnom periodu obavljene su finansijske revizije pet kantona i šest kantonalnih budžetskih korisnika. Revidirani su kantoni koji nisu bili predmet revizije u prethodnoj godini, i to: Županija Posavska, Tuzlanski kanton, Zeničko-dobojski kanton, Bosansko-podrinjski kanton i Hercegbosanska županija.

Budžeti ovih kantona planirani su u ukupnom iznosu od 1.290.159.313 KM. Ukupni prihodi i primici pet revidiranih kantona u 2022. godini iskazani su u konsolidovanim finansijskim izvještajima u iznosu od 1.176.843.827 KM, a rashodi i izdaci u iznosu od 1.140.616.811 KM.

U nastavku je pregled iskazanih prihoda i primitaka, rashoda i izdataka i finansijskog rezultata za 2022. godinu, te akumuliranog suficita/deficita na 31. 12. 2022. godine, po subjektima revizije:

Tabela 11. Pregled finansijskih pokazatelja revidiranih kantona

(u KM)

Red. br.	Kantoni	Prihodi i primici	Rashodi i izdaci	Ukupan finansijski rezultat	Akumulirani suficit/deficit ¹⁴
1	2	3	4	5	6
1.	Županija Posavska	57.914.881	57.201.806	713.075	2.004.552
2.	Tuzlanski kanton	523.725.930	500.407.705	23.318.225	74.398.267
3.	Zeničko-dobojski kanton	452.908.664	447.033.211	5.875.453	-63.040.804
4.	Bosansko-podrinjski kanton	46.082.131	44.373.022	1.709.109	-923.615
5.	Hercegbosanska Županija	96.212.221	91.601.067	4.611.154	13.479.040
	UKUPNO	1.176.843.827	1.140.616.811	36.227.016	25.917.440

Kod dva revidirana kantona iskazani su akumulirani deficiti (viškovi rashoda nad prihodima) u iznosu od ukupno 63.964.419 KM, od čega se 63.040.804 KM odnosi na Zeničko-dobojski kanton.

U nastavku je pregled revidiranih kantona, s datim mišljenjima i brojem preporuka za 2022. godinu:

Tabela 12. Pregled datih mišljenja i broja preporuka revidiranim kantonima

Redni broj	Subjekti revizije	Dato mišljenje		Broj datih preporuka
		o finansijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5
1.	Županija Posavska	S rezervom	S rezervom	24
2.	Tuzlanski kanton	S rezervom	S rezervom	22
3.	Zeničko-dobojski kanton	S rezervom	S rezervom	30
4.	Bosansko-podrinjski kanton	S rezervom	S rezervom	28
5.	Hercegbosanska Županija	S rezervom	S rezervom	21

Uz mišljenje o finansijskim izvještajima Zeničko-dobojskog kantona istaknuto je pitanje koje se odnosi na obaveze po osnovu sudskih rješenja o izvršenju u iznosu od 144.065.665 KM, koje se kao rashod priznaju u visini i godini u kojoj se budžetom planira njihovo izmirenje, zbog čega ukupno iskazani višak rashoda nad prihodima nije tačno iskazan. Vlada Kantona je usvojila Akcioni plan za izmirenje obaveza po sudskim izvršnim rješenjima kojim je planirano izmirenje ovih obaveza u periodu 2020.-2042. godine. Određena pitanja istaknuta su i uz mišljenja o usklađenosti Zeničko-dobojskog kantona i Županije Posavske. Kantonima je dato ukupno 125 preporuka.

¹⁴ Akumulirani suficit: Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima; Akumulirani deficit: Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima

U nastavku je pregled revidiranih kantonalnih budžetskih korisnika, rashoda i izdataka iskazanih u finansijskim izvještajima za 2022. godinu, datih mišljenja i broja preporuka:

Tabela 13. Pregled rashoda i izdataka kantonalnih budžetskih korisnika, s datim mišljenjima

Redni broj	Subjekti revizije	Rashodi i izdaci	Dato mišljenje		Broj datih preporuka
			o finansijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5	6
1.	Ministarstvo finansija Unsko-sanskog kantona	4.937.957	s rezervom	s rezervom	14
2.	Ministarstvo finansija Hercegovačko-neretvanskog kantona	14.416.358	s rezervom	s rezervom	15
3.	Ministarstvo finansija Kantona Sarajevo	47.715.608	s rezervom	s rezervom	16
4.	Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona	7.644.823	pozitivno	s rezervom	10
5.	Kantonalna uprava civilne zaštite Tuzla	2.115.145	s rezervom	s rezervom	16
6.	Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo	78.594.316	s rezervom	s rezervom	23
	UKUPNO	155.424.207			94

Pet kantonalnih budžetskih korisnika je prvi put revidirano u 2022. godini, a Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo bilo je predmet revizije 2019. godine. Revidiranim kantonalnim budžetskim korisnicima date su ukupno 94 preporuke.

Uz mišljenja s rezervom o usklađenosti sa zakonskim propisima kod svih kantonalnih budžetskih korisnika istaknuta su određena značajna pitanja.

3.5.1 Najvažniji nalazi i preporuke

Revizijom kantona i kantonalnih budžetskih korisnika utvrđeni su određeni propusti i nepravilnosti za koje su date odgovarajuće preporuke.

Najvažniji nalazi i preporuke su:

- Sistem finansijskog upravljanja i kontrole nije uspostavljen na način propisan Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.

Uspostaviti sistem finansijskog upravljanja i kontrole u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.

- Određena kantonalna ministarstva finansija ni u 2022. godini nisu uspostavila zajedničke jedinice interne revizije u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH. Navedeno ima za posljedicu da se ne vrši interna revizija budžetskih korisnika budžeta kantona, ali ni gradova, općina i ostalih pravnih lica u kojima Kanton ima većinski udjel, a koja ne ispunjavaju kriterije za uspostavljanje jedinice za internu reviziju. U određenim slučajevima, u jedinicama za internu reviziju popunjeno je samo jedno radno mjesto.

Potrebno je da kantonalna ministarstva finansija uspostave zajedničku jedinicu za internu reviziju, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.

- Kantonalni budžetski korisnici nisu sačinili i usvojili vlastite planove integriteta, u skladu sa akcionim planovima i kantonalnim strategijama za borbu protiv korupcije.

Sačiniti plan integriteta s ciljem smanjenja rizika nastanka korupcije i drugih nepravilnosti u radu.

- Rukovodioci kantonalnih budžetskih korisnika u određenim slučajevima nisu sačinjavali izvještaje o fiskalnoj odgovornosti, a pojedina kantonalna ministarstva finansija nisu vršila njihovu provjeru, što nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izvještaja o fiskalnoj odgovornosti.

Potrebno je da rukovodioci budžetskih korisnika sačinjavaju izvještaje o fiskalnoj odgovornosti i dostavljaju ih ministarstvu finansija koje vrši njihovu suštinsku i formalnu provjeru, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izvještaja o fiskalnoj odgovornosti.

- Prilikom pripreme i izrade kantonalnih budžeta nisu dosljedno primijenjene odredbe Zakona o budžetima u FBiH.

Prilikom pripreme i izrade budžeta dosljedno se pridržavati odredbi Zakona o budžetima u FBiH.

- Rashodi i izdaci budžetom nisu planirani na odgovarajućim pozicijama kontnog plana za budžetske korisnike koji je dio Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH, a u određenim slučajevima pri knjigovodstvenom evidentiranju poslovnih promjena nisu dosljedno primijenjene ni važeće računovodstvene politike.

Dosljedno primjenjivati kontni plan za budžetske korisnike koji je dio Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i računovodstvene politike koje su u primjeni.

- Periodični i godišnji finansijski izvještaji nisu sačinjeni na način propisan Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Periodične i godišnje finansijske izvještaje sačinjavati na način propisan Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

- Nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava za 2022. godinu, u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i računovodstvenim politikama koje se primjenjuju.

Izvršiti revalorizaciju stalnih sredstava za 2022. godinu u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i računovodstvenim politikama.

- Kantonalni budžetski korisnici nisu proveli sveobuhvatne godišnje popise imovine, obaveza i potraživanja i nisu izvršili usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, kako je to predviđeno Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Godišnjim popisom utvrditi stvarno stanje imovine, obaveza i potraživanja, te izvršiti usaglašavanje stvarnog i knjigovodstvenog stanja, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

- Dugoročne obaveze po osnovu ugovora o kreditima nisu knjigovodstveno evidentirane na odgovarajućim pozicijama propisanim Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Dugoročne obaveze po osnovu kredita evidentirati na odgovarajućim pozicijama u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

- Raspodjela transfera vršena je bez kriterija ili bez jasno utvrđenih i mjerljivih kriterija, sa korisnicima transfera nisu se zaključivali ugovori, te nije uspostavljen adekvatan nadzor nad namjenskim utroškom odobrenih sredstava.

Raspodjelu transfera vršiti na osnovu jasno utvrđenih i mjerljivih kriterija, sa korisnicima transfera zaključivati ugovore kojima će se urediti međusobna prava i obaveze, te vršiti nadzor nad namjenskim utroškom sredstava.

- Nisu okončane aktivnosti na uspostavljanju registra koncesionih ugovora u skladu sa kantonalnim zakonima o koncesijama.

Okončati aktivnosti na uspostavljanju registra zaključenih ugovora o koncesijama.

- Raspored radnog vremena nije utvrđen u skladu s kantonalnim aktima ili drugim propisima kojima se uređuje radno vrijeme, a evidencije o radnom vremenu nisu uspostavljene ili se ne vode u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.

Radno vrijeme uskladiti sa aktima kojima je ono utvrđeno, a evidenciju radnog vremena voditi u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.

- Nabavke roba, radova i usluga nisu vršene u potpunosti u skladu s procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama i njegovim provedbenim aktima (tenderska dokumentacija nije sačinjena na propisani način, nije odabrana odgovarajuća vrsta postupka ili su nabavke vršene bez provedene procedure i zaključenih ugovora). Nisu poštivane odredbe zaključenih ugovora s dobavljačima.

Nabavke roba, radova i usluga vršiti uz dosljednu primjenu Zakona o javnim nabavkama, te osigurati poštivanje odredbi zaključenih ugovora s dobavljačima.

- Ugovori o djelu zaključivali su se za poslove koji su sistematizovani pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Angažovanje izvršilaca za obavljanje poslova sistematizovanih pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji vršiti u skladu sa Zakonom o državnoj službi u FBiH, kantonalnim zakonima o državnoj službi i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH.

Tabela 14. Informacije o postupanju po preporukama kantonalnih budžetskih korisnika

Red. br.	Grupe subjekata revizije	Postupanje po preporukama datim u izvještajima u prethodnim godinama				
		Realizovano	Djelimično realizovano	Nije realizovano	Bez ocjene/neprovođivo	UKUPNO
1	2	3	4	5	6	7 (3+4+5+6)
1.	Županija Posavska	4	5	11		20
	<i>postotak</i>	20%	25%	55%	0%	100%
2.	Tuzlanski kanton	3	10	6		19
	<i>postotak</i>	16%	53%	31%	0%	100%
3.	Zeničko-dobojski kanton	5	9	12		26
	<i>postotak</i>	19%	35%	46%	0%	100%
4.	Bosansko-podrinjski kanton	3	3	16		22
	<i>postotak</i>	14%	14%	72%	0%	100%
5.	Hercegobosanska Županija	5	3	9		17
	<i>postotak</i>	29%	18%	53%	0%	100%
6.	Ministarstvo finansija Unsko-sanskog kantona	Revizija vršena prvi put				
7.	Ministarstvo finansija Hercegovačko-neretvanskog kantona	Revizija vršena prvi put				
8.	Ministarstvo finansija Kantona Sarajevo	Revizija vršena prvi put				
9.	Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona	Revizija vršena prvi put				
10.	Kantonalna uprava civilne zaštite Tuzla	Revizija vršena prvi put				
11.	Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo	7	7	6	4	24
	<i>postotak</i>	29%	29%	25%	17%	100%
UKUPNO		27	37	60	4	128
<i>postotak</i>		21%	29%	47%	3%	100%

Od 128 preporuka datih kantonima i kantonalnim budžetskim korisnicima u prethodnim izvještajima, ocjenom postupanja utvrđeno je da je 21% njih realizovano, 29% djelimično, a 47% nije realizovano. Ocjena postupanja po preporukama nije izvršena za četiri preporuke (3%), u najvećoj mjeri zbog toga što su se odnosile na transfere koji u revidiranoj godini nisu planirani i realizovani ili zbog izmjene propisa koji uređuju oblast na koju se odnosi preporuka.

U nastavku je pregled revidiranih subjekata, s datim mišljenjima za 2022. godinu, osnovama za izražavanje mišljenja i istaknutim pitanjima:

Subjekti revizije	Data mišljenja/osnova za mišljenje/isticanje pitanja
1	2
Županija Posavska	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ne možemo potvrditi knjigovodstvenu vrijednost stalnih sredstava jer nisu evidentirane ceste koje su Odlukom Vlade FBiH iz 2022. godine preategorisane u regionalne ceste. Nije izvršena ni revalorizacija stalnih sredstava, iako je, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio 17,4%, zbog čega su stalna sredstva na datum bilansa potcijenjena za najmanje 7.746.739 KM. Navedeno nije u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor. <p>Mišljenje o usklađenost: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije uspostavljen budžetski nadzor nad zakonitošću i namjenskim utroškom sredstava kod budžetskih korisnika, što je obaveza u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH; 2. Radno vrijeme u organima uprave, te pravo i način korištenja odmora u toku radnog vremena nije bilo uređeno aktom, a kod značajnog broja budžetskih korisnika evidencija o radnom vremenu ne sadrži sve propisane elemente. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o radu i Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu; 3. Programima utroška tekućih transfera i odlukom Vlade Županije nisu utvrđeni jasni i mjerljivi kriteriji, nije vršena ocjena zahtjeva u skladu s njima, ni utvrđen način na koji je određena visina odobrenih sredstava korisnicima. Zbog navedenog nismo mogli potvrditi da je raspodjela transfera u iznosu od 3.533.900 KM izvršena u skladu s utvrđenim programima i odlukom. Raspodjela dijela tekućeg transfera kod Ministarstva finansija u iznosu od 730.000 KM izvršena je bez prethodno definisanih kriterija. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta Županije Posavske za 2022. godinu; 4. Vlada Županije nije utvrdila kriterije za raspodjelu kapitalnih transfera planiranih Budžetom na svojoj poziciji, a kod Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i Ministarstva gospodarstva, rada i prostornog uređenja nije utvrđeno na koji način je određena visina sredstava po korisniku. Ministarstvo gospodarstva, rada i prostornog uređenja nije prezentiralo dokumentaciju koja potvrđuje da je izvršena ocjena primljenih zahtjeva u skladu s utvrđenim kriterijima. Zbog navedenog ne možemo potvrditi da je raspodjela kapitalnih transfera u iznosu od 830.000 KM izvršena u skladu sa programima i Zakonom o izvršavanju budžeta Županije Posavke za 2022. godinu; 5. Godišnji popis nije izvršen u cijelosti s obzirom na to da nije utvrđeno stvarno stanje stalnih sredstava, kao ni potraživanja i obaveza na datum vršenja popisa, a nije izvršeno ni usklađivanje knjigovodstvenog sa stanjem utvrđenim popisom, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i revizije u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 6. Zajednički postupci javnih nabavki za kancelarijski materijal i robu za spravljanje napitaka nisu pokrenuti blagovremeno, iako su periodi važenja okvirnih sporazuma za njih istekli u 2021. godini, što je imalo za posljedicu da se nabavka roba u iznosu od najmanje 93.826 KM izvršila bez zaključenih ugovora. Pojedini budžetski korisnici su aneksima o produženju roka ili odobravanjem novih rokova za izvođenje radova izmijenili uslove iz tenderske dokumentacije. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • U 2022. godini u Županiji nije bio donesen zakon o plaćama i naknadama državnih službenika i namještenika, a platni razredi i koeficijenti za izabrane dužnosnike, državne službenike i namještenike nisu bili usklađeni sa platnim razredima i koeficijentima propisanim Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH. Također, ni koeficijenti za obračun plaće policijskih službenika nisu usklađeni sa koeficijentima propisanim Zakonom o plaćama i naknadama policijskih službenika u FBiH.

Tuzlanski kanton	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stalna sredstva na datum bilansa potcijenjena su za 45.017.103 KM s obzirom na to da nije izvršena revalorizacija, iako je, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio 17,4%. Navedeno nije u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za kantonalne budžetske korisnike i Trezor, kojima je propisano da se revalorizacija vrši ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ne može se potvrditi osnovanost zaključivanja ugovora u iznosu od 1.247.224 KM sa vanjskim saradnicima za izvođenje nastave, odnosno za obavljanje redovnih, sistematizovanih poslova u JU Univerzitet u Tuzli, koji se vrše u kontinuitetu tokom cijele godine. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o radu; 2. Po zaključenom ugovoru o nabavci specijalnih vozila Uprave policije u vrijednosti od 5.199.995 KM uplaćen je avans od 50% od vrijednosti ugovora, iako to tenderskom dokumentacijom nije bilo predviđeno. Uplata je izvršena prije dostavljanja bankarske garancije za dobro izvršenje ugovora, a usljed nepoštovanja ugovorenog roka isporuke nije aktivirana bankarska garancija i zaštitne klauzule iz ugovora. Zbog navedenog nije postupljeno u skladu s odredbama zaključenog ugovora i Zakonom o javnim nabavkama.
Zeničko-dobojski kanton	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Potraživanja su manje iskazana za 2.786.684 KM jer nije knjigovodstveno evidentirano potraživanje po osnovu sporazuma o vansudskom poravnanju za izmirenje duga od „Natron“ d.d. Maglaj, što nije u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 2. Stalna sredstva na datum bilansa potcijenjena su za 63.148.807 KM s obzirom na to da nije izvršena revalorizacija, iako je, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio 17,4%. Navedeno nije u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike i trezor Zeničko-dobojskog kantona, kojima je propisano da se revalorizacija vrši ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava; 3. Ne možemo potvrditi primljene tekuće transfere i donacije iskazane u Izvještaju o novčanim tokovima u iznosu od 25.323.593 KM s obzirom na to nisu prevedeni na primitke novca. Također, nije prezentirana dokumentacija koja potvrđuje da su rashodi i izdaci prevedeni na izdatke novca. Zbog navedenog, Izvještaj o novčanim tokovima nije sačinjen u skladu sa Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na datum bilansa evidentirane su obaveze u iznosu od 144.065.664 KM na osnovu evidencije ASA Bank d.d. Sarajevo o zaprimljenim sudskim rješenjima o izvršenju, koje se najvećim dijelom odnose na presude iz radno-pravnih odnosa. Sredstva za plaćanje ovih obaveza se planiraju i realizuju na osnovu Akcionog plana za izvršenje generalnih mjera naloženih Presudom Evropskog suda iz 2019. godine, kojim je planirano izmirenje obaveza po osnovu sudskih rješenja o izvršenju u periodu od 22 godine, počev od 2020. godine. U prethodnim periodima nisu planirana sredstva za izmirenje ovih obaveza u dovoljnom iznosu, zbog čega rashodi i obaveze nisu iskazane na odgovarajućim bilansnim pozicijama u trenutku njihovog nastanka, kako je propisano Zakonom o budžetima u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ne može se potvrditi osnovanost zaključivanja ugovora u iznosu od 1.420.901 KM sa vanjskim saradnicima za izvođenje nastave, odnosno za obavljanje redovnih, sistematizovanih poslova u JU Univerzitet u Zenici, koji se vrše u kontinuitetu tokom cijele godine. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o radu; 2. Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti kod Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport (2.000.000 KM) i Kantonalne direkcije za ceste (3.950.000 KM) dodijeljeni su bez javnog poziva i bez jasno utvrđenih kriterija za raspodjelu sredstava. Raspodjela kapitalnih transfera neprofitnim organizacijama kod Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport (570.000 KM) nije izvršena na osnovu kriterija utvrđenih programom utroška ovih

	<p>sredstava. Zbog navedenog nije osiguran princip transparentnosti, niti je postupljeno u skladu sa Zakonom o izvršavanju Budžeta Kantona za 2022. godinu;</p> <p>3. U postupku nabavke motornog vozila Kantonalne direkcije za ceste u iznosu od 86.988 KM tenderska dokumentacija nije sačinjena na način da osigura dovoljan stepen aktivne konkurencije. Također, realizacija dijela zaključenih okvirnih sporazuma i ugovora za izvođenje radova za rekonstrukciju cesta (3.813.099 KM) nije započela jer nisu prethodno osigurani preduslovi za njihovu realizaciju, što ima uticaja na efikasno trošenje javnih sredstava. Zbog navedenog nije postupljeno u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> U 2022. godini na snazi je bila Uredba o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Zeničko-dobojskom kantonu, kojom je ustanovama iz oblasti zdravstva u vrijeme prirodne nesreće i epidemije COVID-19 omogućen prijem u radni odnos bez obaveznog javnog oglašavanja, ali nije definisano da li se ovaj izuzetak odnosi na prijem u radni odnos na određeno ili na neodređeno vrijeme. U maju 2023. godine donesena je nova Uredba o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Zeničko-dobojskom kantonu kojom je također ostavljena mogućnost zapošljavanja u javnom sektoru bez provedene procedure obaveznog javnog oglašavanja, koja nije u skladu s odredbama Zakona o radu.
Bosansko-podrinjski kanton	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Dospjele obaveze po Ugovoru o reprogramu obaveza po osnovu kredita Međunarodnog monetarnog fonda – III Stand-by aranžman, u ukupnom iznosu od 9.472.439 KM, nisu evidentirane na odgovarajućoj poziciji kratkoročnih obaveza, a rashodi i izdaci nisu priznati u izvještajnim periodima na koje se odnose. Ovo je imalo za posljedicu da je za isti iznos manje iskazan neraspoređeni višak rashoda nad prihodima. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH; Stalna sredstva na datum bilansa potcijenjena su za 7.017.966 KM s obzirom na to da nije izvršena revalorizacija, iako je, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio 17,4%. Navedeno nije u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i Trezor, kojima je propisano da se revalorizacija vrši ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Nije uspostavljena jedinica za internu reviziju, što je obaveza u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o kriterijima za uspostavu jedinice za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH; Radno vrijeme u kantonalnim organima iznosi 40 sati sa uračunatim dnevnim odmorom u toku radnog dana, što nije u skladu sa Zakonom o radu i Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti Bosansko-podrinjskog kantona Goražde; Tekući transferi neprofitnim organizacijama Vlade Kantona u iznosu od 252.538 KM dodijeljeni su bez jasno utvrđenih kriterija, a nije osiguran ni nadzor nad utroškom sredstava odobrenih putem tekućih transfera drugim nivoima vlasti i neprofitnim organizacijama u ukupnom iznosu od 677.804 KM. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o izvršenju Budžeta Bosansko-podrinjskog kantona Goražde za 2022. godinu; Za potraživanja Ministarstva za urbanizam, prostorno uređenje i zaštitu okoliša i Ministarstva za privredu u ukupnom iznosu od najmanje 196.728 KM nisu preduzete sve zakonom propisane radnje za naplatu. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH; Nije proveden cjelovit popis potraživanja i obaveza, te samim tim nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; Plan javnih nabavki Direkcije za ceste ne sadrži tačne podatke o broju planiranih postupaka javnih nabavki i njihovim procijenjenim vrijednostima. Tenderskom dokumentacijom za nabavku radova na redovnom održavanju regionalnog puta nisu predviđene okvirne količine predmeta nabavke, a zapisnici o otvaranju ponuda ne sadrže ukupnu cijenu i potkriterije koji se vrednuju. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama i provedbenim aktima; Za zajedničke nabavke koje je provela Vlada Kantona i zaključila okvirne sporazume, ugovorni organi nisu zaključili pojedinačne ugovore, niti su pratili realizaciju okvirnih

	<p>sporazuma. Tenderska dokumentacija za nabavku bankarskih usluga vođenja depozitnog računa i transakcijskog računa u dijelu dokazivanja tehničke i profesionalne sposobnosti nije sačinjena na način da osigura pravičnu i aktivnu konkurenciju. Budžetski korisnici nisu donosili odluke o pokretanju postupaka, te nisu izvještavali o provedenim postupcima. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama i provedbenim aktima.</p>
Hercegbosanska županija	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stalna sredstva na datum bilansa potcijenjena su za 6.554.081 KM s obzirom na to da nije izvršena revalorizacija, iako je, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio 17,4%. Navedeno nije u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenih politika za budžetske korisnike i Trezor, kojima je propisano da se revalorizacija vrši ako je inflacija na godišnjoj razini viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije uspostavljena jedinica za internu reviziju, što je obaveza u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilniku o kriterijima za uspostavljanje jedinice za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH; 2. Uredbom o radnom vremenu definirano je puno radno vrijeme u trajanju od 40 sati sedmično, dok je raspored radnog vremena utvrđen na način da se pauza računa u puno radno vrijeme. Ovo ima za posljedicu da radno vrijeme bez pauze traje 37,5 sati, što nije u skladu sa odredbama Zakona o radu; 3. Nije proveden cjelovit popis imovine i obaveza, te samim tim nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, kako je to predviđeno Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 4. Nabavka goriva, lož-ulja, uredskog materijala, tonera i punjenja za printere, faks aparate i aparate za kopiranje, te tiskanice, obrasce, djelovodnike, zapisnike i ostali printani materijal izvršeni su u značajnom iznosu bez provedene procedure javnih nabavki i važećih ugovora, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i članom 23. Zakona o izvršavanju budžeta za 2022. godinu; 5. Uprava za ceste u postupku odabira najpovoljnijeg ponuđača za vanredno održavanje cesta u iznosu od 1.503.450 KM nije utvrdila procijenjenu vrijednost na propisani način, nije sačinila tendersku dokumentaciju na način da osigura aktivnu i pravičnu konkurenciju, te je prihvatila ponudu koja je veća od osiguranih sredstava za ovu nabavku. Uprava za inspeksijske poslove za nabavku informatičke opreme u vrijednosti od 24.796 KM nije odabrala odgovarajuću vrstu postupka i nabavku je izvršila na osnovu zaključenih direktnih sporazuma. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama.
Ministarstvo finansija Unsko-sanskog kantona	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. U Bilans stanja nije ispravno preuzet saldo izvora stalnih sredstava iz Glavne knjige, zbog čega su izvori sredstava i finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama više iskazani za 10.534.403 KM, što nije u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH; 2. Pozajmice namjenskih novčanih sredstava korištene za izmirenje obaveza Budžeta Kantona iz ranijeg perioda u iznosu od 8.890.000 KM nisu evidentirane kao interne transakcije na odgovarajućim bilansnim pozicijama, već na poziciji dugoročnih plasmana i dugoročnih obaveza. Navedeno nije u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH, što je uticalo na to da su precijenjene dugoročne obaveze i dugoročni plasmani za navedeni iznos; 3. Ne može se potvrditi knjigovodstvena vrijednost stalnih sredstava u obliku prava jer u ranijem periodu nisu knjigovodstveno evidentirana ulaganja u nabavku softvera. Izdaci za nadogradnju ISFU sistema nisu evidentirani kao uvećanje vrijednosti stalnih sredstava u obliku prava, već na poziciji ugovorenih usluga u iznosu od 201.989 KM. Navedeno nije u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH, što je uticalo na to da su precijenjene ugovorene usluge, a potcijenjena stalna sredstva u obliku prava i izvori sredstava. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p>

	<p>1. Nije vršena suštinska provjera izjava o fiskalnoj odgovornosti i nije uspostavljena jedinica za internu reviziju u Unsko-sanskom kantonu, što je obaveza u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Ministarstvo nije izvršilo revalorizaciju stalnih sredstava, niti je budžetskim korisnicima blagovremeno dostavilo instrukciju o postupanju u vezi revalorizacije, s obzirom na to da je saznanje o rastu cijena objavljeno u januaru 2023. godine. Budžetski korisnici, u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za kantonalne budžetske korisnike i Trezor Unsko-sanskog kantona, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%; Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod zaposlenika iskazano identično vrijeme početka i završetka rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
Ministarstvo finansija Hercegovačko-neretvanskog kantona	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>1. U Bilans stanja nije ispravno preuzet saldo izvora stalnih sredstava iz Glavne knjige, zbog čega su izvori sredstava i finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama više iskazani za 67.426.458 KM, što nije u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Nije vršena suštinska provjera izjava o fiskalnoj odgovornosti i nije uspostavljena jedinica za internu reviziju u Hercegovačko-neretvanskom kantonu, što je obaveza u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;</p> <p>2. Nije uspostavljena evidencija o radnom vremenu zaposlenika s podacima o radnom vremenu, početku i završetku rada, prekidima u radu i ukupnom dnevnom radnom vremenu, što je obaveza u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Ministarstvo nije izvršilo revalorizaciju stalnih sredstava, niti je osiguralo tehničke predušlove i budžetskim korisnicima dostavilo instrukciju o postupanju u vezi revalorizacije. Budžetski korisnici, u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike i trezor Hercegovačko-neretvanskog kantona, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%.
Ministarstvo finansija Kantona Sarajevo	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Dugoročne obaveze po osnovu glavnice za četiri kredita koja se otplaćuju putem Razvojne banke FBiH i Privredne banke Sarajevo u iznosu od 7.742.079 KM u Glavnoj knjizi nisu evidentirane na poziciji izvora sredstava, već na poziciji dugoročnih razgraničenja, što nije u skladu s odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Prilikom izrade Budžeta Kantona Ministarstvo je dalo instrukciju budžetskim korisnicima da ne planiraju namjenske prihode i primitke koji nisu utrošeni ranijih godina. Ovo je imalo za posljedicu da finansijski zahtjevi budžetskih korisnika ne sadrže sve rashode i izdatke koji se planiraju izvršiti u toku godine, a samim tim ni Budžet ne sadrži rashode i izdatke u skladu sa stvarnim potrebama budžetskih korisnika. Navedeno nije skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH;</p> <p>2. Naknade za rad zaposlenika u komisijama, za koji nismo mogli potvrditi da je obavljen izvan radnog vremena, isplaćene su u iznosu od najmanje 75.770 KM. Ove naknade nisu imale tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti, zbog čega nisu obračunati i uplaćeni propisani porezi i doprinosi. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o izvršavanju Budžeta Kantona Sarajevo za 2022. godinu, Zakona o porezu na dohodak i Zakona o doprinosima.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Ministarstvo nije izvršilo revalorizaciju stalnih sredstava, niti je budžetskim korisnicima blagovremeno dostavilo instrukciju o postupanju u vezi revalorizacije, s obzirom na to da

	<p>je saznanje o rastu cijena objavljeno u januaru 2023. godine. Budžetski korisnici, u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike i Trezor Kantona Sarajevo, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%.</p>
Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja Tuzlanskog kantona	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Kapitalni transferi privatnim preduzećima i poduzetnicima u iznosu od 485.396 KM dodijeljeni su bez jasno utvrđenih i mjerljivih kriterija i definisane dokumentacije koja se treba dostaviti s ciljem dokazivanja njihove ispunjenosti. Imajući u vidu navedeno, nismo mogli potvrditi da su primijenjeni svi kriteriji utvrđeni Odlukom Vlade, niti da je u potpunosti osigurana transparentnost kod izvršenja budžeta, što nije u skladu sa odredbama Zakona o izvršenju Budžeta Tuzlanskog kantona i Zakona o budžetima u FBiH.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena, s obzirom na to da njen obračun i unos vrši kantonalno ministarstvo finansija. Ministarstvu nije bilo omogućeno samostalno unošenje revalorizacije u glavnu knjigu. Budžetski korisnici u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH, Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor i Računovodstvenim politikama za kantonalne budžetske korisnike i trezor Tuzlanskog kantona, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više kumulativno od zadnje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%.
Kantonalna uprava civilne zaštite Tuzla	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Ne možemo potvrditi iskazana stalna sredstva u iznosu od 629.302 KM s obzirom na to da se radi o sredstvima koja su u vlasništvu, a ne i u posjedu Uprave. Nabavljena oprema predana je općinskim i gradskim strukturama civilne zaštite prije nego što je Vlada Kantona donijela odluku o prijenosu vlasništva. Za dio stalnih sredstava (motorna vozila) koja nisu stavljena u uporabu izvršen je obračun amortizacije. Navedeno nije u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Sredstva za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća realizirana su u iznosu do 745.245 KM, što je samo od 19 % od planiranih, a za zaštitu od požara i vatrogastva 3.350 KM što je samo 3% planiranih, što ukazuje na neefikasno korištenje namjenskih sredstava i neizvršavanje poslova iz nadležnosti u skladu sa Zakonom o ministarstvima i drugim organima uprave Tuzlanskog kantona, Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Tuzlanskom kantonu i Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu na području Tuzlanskog kantona.</p> <p>2. Godišnjim popisom imovine i obaveza nisu obuhvaćena sva stalna sredstva koja su iskazana u poslovnim knjigama, a nije prezentirana ni dokumentacija koja potvrđuje da su ih popisom obuhvatile pravne osobe kod kojih se nalaze ova sredstva, zbog čega on nije proveden u potpunosti u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.</p> <p>3. Tenderskom dokumentacijom za nabavu putničkih vozila iz kategorije limuzina, kao terenskih vozila za potrebe opremanja struktura civilne zaštite, predviđena je 51 karakteristika koje moraju biti sve ispunjene kako bi se ponuda ocijenila prihvatljivom. Tendersku dokumentaciju preuzelo je deset ponuđača, a ponudu je dostavio samo jedan ponuđač, sa kojim je zaključen ugovor u iznosu od 170.854 KM. Navedeno ukazuje na to da tenderska dokumentacija nije sačinjena na način da osigura aktivnu i pravičnu konkurenciju, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • U evidencijama o radnom vremenu kod svih zaposlenika iskazan je identičan početak i kraj radnog vremena, a korištenje pauze i prekida u tijeku rada nije evidentirano za sve zaposlenike, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost; • Nije jasno definiran način utvrđivanja visine sredstava koja se odobravaju za otklanjanje posljedica od prirodne nesreće temeljem Odluke o postupku i uvjetima za dodjelu

	<p>jednokratne novčane pomoći općinama Tuzlanskog kantona, a nisu donesene ni dodatne upute ili instrukcije, na što je ukazalo i Kantonalno povjerenstvo za procjenu šteta;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena s obzirom na to da njen obračun i unos vrši Ministarstvo finansija Tuzlanskog kantona. Budžetski korisnici, u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za kantonalne budžetske korisnike i trezor, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjoj razini, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%.
Ministarstvo saobraćaja Kantona Sarajevo	Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom
	Osnova za mišljenje
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stalna sredstva potcijenjena su za 11.187.825 KM jer nije evidentirano osam trolejbusa koji su nabavljeni i registrovani u 2022. godini (8.715.024 KM), kao ni izvedeni radovi na rekonstrukciji tramvajske pruge (2.472.801 KM). Pomoćna knjiga kapitalne imovine nije usaglašena sa Glavnom knjigom Ministarstva jer ne sadrži ulaganja u tuđa sredstva i sredstva u pripremi. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 2. Izdaci za nabavku stalnih sredstava više su iskazani za 264.468 KM jer se odnose na izdatke iz 2021. godine, što nije u skladu sa modificiranim načelom nastanka događaja propisanim Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 3. U Analizi iskaza koja je dio godišnjih finansijskih izvještaja nisu data obrazloženja za odstupanja ostvarenih u odnosu na planirane rashode i izdatke, što nije u skladu s odredbama Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.
	Mišljenje o usklađenosti: S rezervom
Osnova za mišljenje	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uz budžetski zahtjev Ministarstvo nije sačinilo obrazloženje, niti je planiranje izvršeno na osnovu relevantne dokumentacije u dijelu tekućih i kapitalnih transfera i izdataka za nabavku stalnih sredstava, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH; 2. Ministarstvo nije sačinilo prijedlog strategije sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona Sarajevo koju usvaja Skupština Kantona na period od deset godina, niti je sačinjen prijedlog programa sigurnosti cestovnog saobraćaja Kantona koji donosi Vlada Kantona za period od pet godina. Navedeno ima za posljedicu da trenutno na nivou Kantona ne postoje strateški dokumenti propisani Zakonom o uređenju saobraćaja na području Kantona Sarajevo; 3. Obračun naknada zaposlenicima po osnovu angažovanja u komisijama nije imao tretman prihoda od nesamostalne djelatnosti, zbog čega nisu obračunati i uplaćeni propisani porezi i doprinosi u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima; 4. Ne možemo potvrditi osnovanost zaključivanja ugovora o djelu sa vanjskim saradnicima u iznosu od najmanje od 57.400 KM za redovne poslove, sistematizovane Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva, koji se obavljaju u kontinuitetu tokom cijele godine, što nije u skladu s odredbama Zakona o državnoj službi u Kantonu Sarajevo, Zakona o namještenicima u organima državne službe u FBiH i internim aktima; 5. Nisu osigurani preduslovi za realizaciju ugovora za radove na izgradnji i opremanju tramvajskih stajališta za kontrolisanu naplatu i uvođenje elektronskog sistema naplate, što za posljedicu ima da ugovor još uvijek nije realiziran, iako je rok bio april 2020. godine. Nije vršen ni obračun ugovorene kazne, a na datum bilansa ugovor je realiziran u iznosu od 5.740.439 KM ili 80% ugovorene vrijednosti. Također, nisu se poštovale odredbe zaključenih ugovora i ugovoreni rokovi, niti je vršen obračun ugovorenih penala za kašnjenje u realizaciji ugovora za rekonstrukciju tramvajske pruge (za sekcije III i IV), čija je realizacija na datum bilansa ukupno iskazana u iznosu od 25.635.698 KM. Zbog navedenog prilikom izvršavanja Budžeta nije postupljeno u skladu s načelom efikasnosti, kako je definisano Zakonom o budžetima u FBiH; 6. Godišnji popis stalnih sredstava, potraživanja i kratkoročnih razgraničenja nije izvršen u potpunosti, niti je izvršeno usaglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
	Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> • Direkcija za puteve, u skladu sa Zakonom o ministarstvima i drugim organima uprave Kantona Sarajevo, kantonalna je upravna organizacija u sastavu Ministarstva, sa statusom pravnog lica. U 2022. godini donesen je Zakon o cestama Kantona Sarajevo kojim je utvrđeno osnivanje JP Ceste Kantona Sarajevo, čime bi se izvršila transformacija Direkcije u cestu u javno preduzeće koje će obavljati poslove upravljanja, građenja, održavanja,

	<p>rekonstrukcije i zaštite regionalnih cesta. Po ovom osnovu poduzete su određene aktivnosti koje nisu okončane;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena, a Ministarstvo saobraćaja nema ovlaštenja za unos podataka u modul stalnih sredstava u okviru sistema za trezorsko poslovanje koji je u nadležnosti Ministarstva finansija Kantona Sarajevo. Budžetski korisnici, u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike i trezor Kantona Sarajevo, vrše revalorizaciju ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio je 17,4%; • Značajan dio planiranih izdataka za nabavku stalnih sredstava za nabavku zemljišta i rješavanje imovinskopravnih pitanja za izgradnju saobraćajnica koje su u nadležnosti Kantona nije realiziran (najvećim dijelom odnosi se na kreditna sredstva). S obzirom na to da ova sredstva imaju namjenski karakter, a koja se zbog dugotrajnih procesa rješavanja imovinskopravnih odnosa ne troše u godini kada su planirana, ona se prenose iz godine u godinu do njihovog okončanja. Na kraju godine ukupno neutrošena sredstva po osnovu kreditnih sredstava za projekte koji se odnose na kapitalne izdatke iznosila su 27.453.233 KM i ona se razgraničavaju.
--	--

3.6 Gradovi i općine

U izvještajnom periodu obavljene su finansijske revizije 19 jedinica lokalne samouprave, od čega četiri grada i 15 općina.

Planirani budžeti revidiranih gradova i općina iznosili su 340.948.527 KM. Revidirane jedinice lokalne samouprave su u finansijskim izvještajima za 2022. godinu iskazale ukupne prihode i primitke u iznosu od 252.296.828 KM, a rashode i izdatke u iznosu od 258.879.008 KM.

U nastavku je pregled iskazanih prihoda i primitaka, rashoda i izdataka i finansijskog rezultata za 2022. godinu, te akumuliranog suficita/deficita na 31. 12. 2022. godine, po subjektima revizije:

Tabela 15. Pregled finansijskih pokazatelja revidiranih gradova i općina

Red. broj	Subjekti revizije	Prihodi i primici	Rashodi i izdaci	Ukupan finansijski rezultat	Akumulirani suficit/deficit ¹⁵
1	2	3	4	5	6
1.	Općina Bužim	8.378.917	6.843.582	1.535.335	2.909.235
2.	Općina Jajce	17.778.173	16.459.173	1.319.000	870.573
3.	Općina Olovo	7.039.384	7.574.744	-535.360	-485.877
4.	Općina Fojnica	5.709.491	5.919.559	-210.068	-136.894
5.	Općina Donji Vakuf	5.227.569	4.720.085	507.484	1.551.788
6.	Općina Ključ	6.545.137	6.577.275	-32.138	-156.447
7.	Grad Ljubuški	17.819.140	17.795.790	23.350	-758.476
8.	Općina Centar Sarajevo	30.649.073	32.734.774	-2.085.701	6.292.890
9.	Općina Bugojno	10.354.527	10.414.216	-59.689	-2.649.029
10.	Općina Stari Grad Sarajevo	20.450.738	19.606.934	843.804	2.601.051
11.	Grad Visoko	19.764.465	19.609.829	154.636	1.243.052
12.	Općina Domaljevac – Šamac	3.823.543	3.586.659	236.884	37.383
13.	Općina Breza	6.430.234	6.152.445	277.789	-1.576.180
14.	Općina Prozor – Rama	19.881.964	24.610.605	-4.728.641	-6.686.926
15.	Grad Živinice	24.788.754	23.830.871	957.883	4.104.468
16.	Općina Glamoč	3.578.839	3.986.195	-407.356	2.946.575
17.	Općina Trnovo	8.481.557	17.274.173	-8.792.616	3.852.995
18.	Grad Bihać	30.645.345	26.128.500	4.516.845	-5.746.926
19.	Općina Ravno	4.949.978	5.053.599	-103.621	-607.224
	UKUPNO	252.296.828	258.879.008	-6.582.180	7.606.031

U nastavku je pregled datih mišljenja revidiranim jedinicama lokalne samouprave:

Tabela 16. Pregled datih mišljenja i broja preporuka revidiranim jedinicama lokalne samouprave

Red. broj	Subjekti revizije	Data mišljenja		Broj datih preporuka
		o finansijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5
1.	Općina Bužim	S rezervom	S rezervom	19
2.	Općina Jajce	S rezervom	S rezervom	26
3.	Općina Olovo	S rezervom	S rezervom	14
4.	Općina Fojnica	S rezervom	S rezervom	22
5.	Općina Donji Vakuf	S rezervom	S rezervom	23
6.	Općina Ključ	S rezervom	S rezervom	13
7.	Grad Ljubuški	S rezervom	S rezervom	21
8.	Općina Centar Sarajevo	S rezervom	S rezervom	21
9.	Općina Bugojno	S rezervom	Negativno	33
10.	Općina Stari Grad Sarajevo	S rezervom	Negativno	21
11.	Grad Visoko	S rezervom	S rezervom	22

¹⁵ Akumulirani suficit: Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima; Akumulirani deficit: Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima

12.	Općina Domaljevac – Šamac	S rezervom	S rezervom	24
13.	Općina Breza	S rezervom	S rezervom	25
14.	Općina Prozor – Rama	S rezervom	S rezervom	28
15.	Grad Živinice	S rezervom	S rezervom	27
16.	Općina Glamoč	S rezervom	Negativno	28
17.	Općina Trnovo	S rezervom	S rezervom	24
18.	Grad Bihać	Negativno	S rezervom	27
19.	Općina Ravno	Negativno	Negativno	34

U 19 izvještaja o finansijskoj reviziji jedinica lokalne samouprave za 2022. godinu date su ukupno 452 preporuke.

Napominjemo da su uz data mišljenja istaknuta određena pitanja koja nisu imala uticaja na mišljenja, i to uz jedno mišljenje o finansijskim izvještajima i pet mišljenja o usklađenosti sa zakonskim propisima.

3.6.1 Najvažniji nalazi i preporuke

Revizijom gradova i općina utvrđeni su propusti i nepravilnosti za koje su date odgovarajuće preporuke.

Najvažniji nalazi i preporuke su:

- Nisu poduzete dovoljne aktivnosti kako bi se uspostavio i implementirao sistem finansijskog upravljanja i kontrole zasnovan na COSO modelu, što je obaveza utvrđena Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH. Nisu imenovani koordinatori za finansijsko upravljanje i kontrolu, ne vrši se identifikacija i procjena rizika, a za određene procese iz nadležnosti nisu donesene pisane procedure koje ih uređuju. U pojedinim slučajevima dizajnirani sistem nije implementiran.

Uspostaviti sistem internih kontrola prema COSO modelu, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.

- Nisu uspostavljeni registri budžetskih korisnika ili nisu uspostavljeni na način propisan Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika budžeta u FBiH. Nisu okončane ni aktivnosti na uspostavljanju trezorskog sistema poslovanja, u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH.

Uspostaviti registar budžetskih korisnika shodno Zakonu o budžetima u FBiH i okončati aktivnosti na uspostavljanju trezorskog poslovanja shodno Zakonu o trezoru u FBiH.

- Računovodstvene politike nisu usklađene s Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor i nisu dosljedno primijenjene. U pojedinim slučajevima prilikom planiranja rashoda i izdataka i njihovog knjigovodstvenog evidentiranja nije dosljedno primijenjen kontni plan propisan Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. To je za posljedicu imalo pogrešna iskazivanja u godišnjim finansijskim izvještajima.

Donijeti računovodstvene politike u skladu s Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor i dosljedno ih primjenjivati, te dosljedno primjenjivati kontni plan propisan Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

- Jedinice za internu reviziju nisu uspostavljene u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u FBiH.

Uspostaviti jedinicu za internu reviziju u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.

- Izjave o fiskalnoj odgovornosti nisu sačinjene i dostavljene nadležnom ministarstvu finansija ili nisu sačinjene na propisani način, što nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.

Sačinjavati izjave o fiskalnoj odgovornosti u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.

- Nisu doneseni i implementirani planovi integriteta i planovi borbe protiv korupcije s ciljem smanjenja rizika nastanka korupcije i drugih nepravilnosti.

Donijeti i implementirati plan integriteta i plan borbe protiv korupcije, s ciljem smanjenja rizika nastanka korupcije i drugih nepravilnosti.

- Odluke o radnom vremenu nisu usaglašene s odredbama Zakona o radu, a u određenim slučajevima raspored radnog vremena nije utvrđen u skladu s odlukama o radnom vremenu. Evidencije o radnom vremenu nisu uspostavljene ili se ne vode na način propisan Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.

Odluku o radnom vremenu uskladiti s odredbama Zakona o radu, te uspostaviti evidenciju o radnom vremenu u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu.

- Prilikom pripreme i izrade budžeta nisu dosljedno primijenjene odredbe Zakona o budžetima u FBiH.

Dosljedno postupati u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH prilikom pripreme i izrade budžeta.

- U određenim slučajevima preuzete su obaveze preko visine utvrđene u posebnom dijelu budžeta. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i odluka o izvršenju budžeta kojima je utvrđeno da se obaveze na teret budžeta tekuće godine mogu preuzeti samo za namjene i do visine utvrđene u posebnom dijelu budžeta, ako su za to ispunjeni svi zakonom i drugim propisima utvrđeni uslovi.

Obaveze na teret budžeta tekuće godine preuzimati samo za namjene i do visine utvrđene u posebnom dijelu budžeta, u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i odluke o izvršavanju budžeta.

- Ne sačinjava se Analiza iskaza (tekstualni dio), a u određenim slučajevima ni godišnji računovodstveni izvještaji (Bilans stanja, Izvještaj o novčanim tokovima i Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta) nisu sačinjeni na način propisan Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Sačinjavati Analizu iskaza (tekstualni dio), a godišnje računovodstvene izvještaje sačinjavati na način propisan Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

- Raspodjela transfera u određenim slučajevima nije izvršena na način propisan odlukama o izvršenju budžeta i internim aktima (na osnovu javnog poziva i uz primjenu odgovarajućih kriterija). S korisnicima transfera ne zaključuju se ugovori kojima se regulišu međusobna prava i obaveze i nije uspostavljen nadzor nad namjenskim utroškom odobrenih sredstava. U pojedinim slučajevima, odlukama o izvršenju budžeta nije uređen način raspodjele transfera.

Raspodjelu transfera vršiti na osnovu jasnih i mjerljivih kriterija, sa korisnicima transfera zaključivati ugovore kojima će se regulisati međusobna prava i obaveze, te vršiti nadzor nad namjenskim utroškom sredstava.

- Koeficijenti i platni razredi za obračun plaća nisu usklađeni sa koeficijentima i platnim razredima utvrđenim Zakonom o plaćama i naknadama u organima uprave u FBiH. U određenim slučajevima nisu doneseni pravilnici o plaćama.

Koeficijente i platne razrede za obračun plaća uskladiti sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima uprave u FBiH, te donijeti pravilnike o plaćama.

- Neiskorišteni namjenski prihodi priznati su kao prihod tekućeg perioda i nisu preknjiženi na kratkoročna razgraničenja prije izrade godišnjeg obračuna, što nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor. To ima za posljedicu pogrešno iskazivanje prihoda i finansijskih rezultata, kao i vremenskih razgraničenja i neraspoređenih viškova prihoda i rashoda u finansijskim izvještajima.

Neurošene namjenske prihode prije izrade godišnjeg obračuna preknjižavati na kratkoročna razgraničenja i prenositi u budžet naredne godine, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.

- Neraspoređeni viškovi prihoda nad rashodima/rashoda nad prihodima nisu realno iskazani s obzirom na to da prilikom knjigovodstvenog evidentiranja poslovnih promjena i zaključnih knjiženja na kraju godine nisu dosljedno primijenjene odredbe Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i računovodstvene politike.

Izvršiti analizu ranijih knjiženja na poziciji neraspoređenog viška prihoda nad rashodima/rashoda nad prihodima, provesti korektivna knjiženja, a zaključna knjiženja provoditi na način propisan odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

- Jedinice lokalne samouprave nisu uspostavile potpune evidencije o stalnim sredstvima (knjigovodstvene i druge), a u određenim slučajevima nisu uspostavljena pomoćna knjiga kapitalne imovine. Određena stalna sredstva nisu knjigovodstveno evidentirana, a značajan dio stalnih sredstava se vodi kao sredstva u upotrebi, iako se koriste, te nije izvršen obračun amortizacije. Nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i računovodstvenim politikama koje se primjenjuju.

Uspostaviti potpune evidencije o stalnim sredstvima, kao i pomoćnu knjigu kapitalne imovine.

Stalna sredstva koja se koriste staviti u upotrebu i vršiti obračun amortizacije.

Izvršiti revalorizaciju stalnih sredstava u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i računovodstvenim politikama koje se primjenjuju.

- Potraživanja i plasmani jedinica lokalne samouprave nisu realno iskazani, nije prezentirana dokumentacija koja je bila osnov za knjigovodstveno evidentiranje, u okviru redovnih potraživanja iskazana su i sumnjiva i sporna potraživanja, a nisu poduzimane sve zakonom propisane radnje na njihovoj naplati, što nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH.

Izvršiti sveobuhvatnu analizu potraživanja i plasmana koji su iskazani u Glavnoj knjizi, te u skladu s konstatovanim poduzeti aktivnosti kako bi finansijski izvještaji davali tačne informacije o njihovom stanju, te poduzimati aktivnosti na njihovoj naplati.

- Obaveze po osnovu ugovora o kreditima nisu knjigovodstveno evidentirane ili njihovo knjigovodstveno stanje nije usaglašeno sa stvarnim, zbog čega finansijski izvještaji ne daju tačno stanje o dugoročnim obavezama i izvorima sredstava jedinica lokalne samouprave. U određenim slučajevima Federalnom ministarstvu finansija nisu dostavljani izvještaji o dugu i izdatim garancijama, u skladu sa Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH.

Obaveze po osnovu dugoročnih kredita evidentirati u Glavnoj knjizi, na pozicijama propisanim Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH, vršiti redovno usaglašavanje njihovog knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, te Federalnom ministarstvu finansija dostavljati izvještaje o dugu i izdatim garancijama.

- Godišnji popis imovine i obaveza nije izvršen detaljno i sveobuhvatno, a u pojedinim slučajevima nije izvršeno ni usklađivanje stvarnog stanja s knjigovodstvenim, što nije u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Popis imovine i obaveza vršiti sveobuhvatno, te vršiti usklađivanje stvarnog stanja s knjigovodstvenim.

- Nabavke roba, usluga i radova nisu vršene u potpunosti u skladu s procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama i provedbenim aktima i nisu se poštovale odredbe zaključenih ugovora sa dobavljačima.

Nabavke u potpunosti vršiti u skladu s procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama i zaključenim ugovorima s dobavljačima.

Ocjena postupanja po preporukama koje su date u prethodnim godinama izvršena je kod 13 revidiranih subjekata. Kod šest nije izvršena s obzirom na značajan protok vremena (preporuke date prije deset i više godina).

Tabela 17. Informacije o postupanju po preporukama jedinica lokalne samouprave

Red. br.	Grupe subjekata revizije	Postupanje po preporukama datim u izvještajima u prethodnim godinama				
		Realizovano	Djelimično realizovano	Nije realizovano	Bez ocjene/neprovodivo	UKUPNO
1	2	3	4	5	6	7 (3+4+5+6)
1.	Općina Bužim	Nije vršena ocjena zbog protoka vremena				
2.	Općina Jajce					
3.	Općina Olovo					
4.	Općina Fojnica					
5.	Općina Donji Vakuf					
6.	Općina Ključ					
7.	Grad Ljubuški	17	5	4	3	29
	<i>Postotak</i>	59%	17%	14%	10%	100%
8.	Općina Centar Sarajevo	25	2	4	8	39
	<i>Postotak</i>	64%	5%	10%	21%	100%
9.	Općina Bugojno	8	10	32	6	56
	<i>Postotak</i>	14%	18%	57%	11%	100%
10.	Općina Stari Grad Sarajevo	14	4	4	1	23
	<i>Postotak</i>	61%	17%	17%	5%	100%
11.	Grad Visoko	6	3	15	1	25
	<i>Postotak</i>	24%	12%	60%	4%	100%
12.	Općina Domaljevac – Šamac	9	5	13	6	33
	<i>Postotak</i>	27%	15%	40%	18%	100%
13.	Općina Breza	8	10	13	2	33
	<i>Postotak</i>	24%	30%	40%	6%	100%
14.	Općina Prozor – Rama	13	4	5	2	24
	<i>postotak</i>	54%	17%	21%	8%	100%
15.	Grad Živinice	11	4	8		23
	<i>postotak</i>	48%	17%	35%	0%	100%
16.	Općina Glamoč	2	2	12	4	20
	<i>postotak</i>	10%	10%	60%	20%	100%
17.	Općina Trnovo	16	8	6	1	31
	<i>postotak</i>	52%	26%	19%	3%	100%
18.	Grad Bihać	13	4	14	5	36
	<i>postotak</i>	36%	11%	39%	14%	100%
19.	Općina Ravno	2	5	11	2	20
	<i>postotak</i>	10%	25%	55%	10%	100%
UKUPNO		144	66	141	41	392
<i>postotak</i>		37%	17%	36%	10%	100%

Od ukupno 392 preporuke koje su date u prethodnim izvještajima 37% je realizovano, 17% djelimično, a 36% nije realizovano. Ocjena postupanja 10% datih preporuka nije izvršena u najvećoj mjeri jer su se preporuke odnosile na aktivnosti kojih nije bilo u revidiranoj godini ili su se promijenili propisi koji uređuju ove aktivnosti.

U nastavku je pregled revidiranih subjekata, s datim mišljenjima za 2022. godinu, osnovama za izražavanje mišljenja i istaknutim pitanjima:

Subjekti revizije	Data mišljenja/osnova za mišljenje/isticanje pitanja
1	2
Općina Bužim	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <ol style="list-style-type: none"> Na poziciji kratkoročnih potraživanja (sumnjiva i sporna) iskazan je iznos od 329.659 KM iz ranijeg perioda za koji nije vršeno usaglašavanje stanja i koji je osporen u stečajnom postupku. Potraživanja po osnovu naknade za uređenje građevinskog zemljišta i rente u iznosu od 61.662 KM nisu knjigovodstveno evidentirana. Također, nije vršen prenos dospjelih potraživanja na poziciju sumnjivih i spornih. Navedeno nije u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Ne možemo potvrditi knjigovodstvenu vrijednost stalnih sredstava jer su ulaganja u rekonstrukciju i investiciono održavanje cesta i puteva, zgrade i objekte komunalne infrastrukture u iznosu od najmanje 6.825.007 KM iskazana na poziciji sredstava u pripremi duži period, iako su u upotrebi. Zbog toga nije vršen ni obračun amortizacije, a efekte na finansijske izvještaje ne možemo mjeriti. Također, nije vršena revalorizacija stalnih sredstava, iako je inflacija na godišnjem nivou iznosila preko 10%. Navedeno nije u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH. <p>Mišljenje o usklađenost: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Godišnji popis imovine i obaveza nije proveden u cijelosti jer nije izvršen popis zemljišta, kratkoročnih potraživanja i razgraničenja, te nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; Plan javnih nabavki ne daje podatke o svim postupcima koji se planiraju provesti i njihovim procijenjenim vrijednostima. Tenderska dokumentacija za najmanje četiri postupka javne nabavke za izvođenje radova ugovorene vrijednosti od 2.194.208 KM nije sačinjena na način da osigura pravičnu i aktivnu konkurenciju, zbog čega nije postupljeno u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama.
Općina Jajce	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Primici od domaćeg zaduživanja više su iskazani za 2.588.487 KM, a namjenski prihodi za 103.482 KM jer su priznati kao primici i prihodi, iako nisu utrošeni u predviđene namjene i trebalo ih je preknjižiti na vremenska razgraničenja, što za posljedicu ima više iskazan finansijski rezultat za 2.691.969 KM. Zbog navedenog i zbog toga što završna knjiženja u tekućoj i ranijim godinama nisu provedena u skladu sa Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor ne možemo potvrditi i neraspoređeni višak prihoda nad rashodima. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; Tekući rashodi nisu budžetom planirani i knjigovodstveno evidentirani na propisanim pozicijama, prema vrstama i potkategorijama kontnog plana, u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Zbog navedenog izdaci za komunalnu potrošnju, održavanje lokalnih puteva i zajedničkih dijelova zgrada i drugi u iznosu od 1.481.016 KM nisu iskazani na poziciji izdataka za materijal, sitan inventar i usluge, nego na poziciji tekućih transfera; Na poziciji kratkoročnih potraživanja iskazana su potraživanja u iznosu od najmanje 419.600 KM za koja su obustavljeni izvršni postupci zbog nemogućnosti naplate i koja je odnose na ranije periode, i koja nisu preknjižena na sumnjiva i sporna. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; Obaveze po osnovu ugovora o kupovini stadiona u iznosu od 540.000 KM nisu knjigovodstveno evidentirane. Zbog toga Bilans stanja ne daje tačan pregled dugoročnih obaveza i izvora sredstava, što nije u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; Ne možemo potvrditi knjigovodstvenu vrijednost stalnih sredstava jer je nabavna vrijednost fudbalskog stadiona manje iskazana za 540.000 KM, vršen je obračun amortizacije na sredstva koja nisu stavljena u upotrebu, nisu evidentirani stanovi kojima Općina raspolaže i osnivačka ulaganja u javna preduzeća. Nije izvršena ni revalorizacija stalnih sredstava, iako je inflacija na godišnjem nivou iznosila preko 10%. Navedeno nije u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Općina ne raspolaže dokumentacijom o vlasništvu i pravu raspolaganja za Vatrogasni dom evidentiran na poziciji stalnih sredstva, čija je nabavna vrijednost iskazana u iznosu od 43.232 KM.

	<p>Mišljenje o usklađenost: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Registar budžetskih korisnika nije uspostavljen u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, a nije uspostavljen ni trezorski način poslovanja u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH; 2. Nije uspostavljena jedinica za internu reviziju, što nije u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o kriterijima za uspostavu jedinice za internu reviziju u javnom sektoru u Federaciji BiH; 3. Nije izrađen dokument okvirnog budžeta za period 2022–2024. godine. Budžetom nisu planirani svi prihodi, primici, rashodi i izdaci za period od jedne fiskalne godine. Ne sačinjavaju se planovi novčanih tokova i operativni planovi, a stvoreni su rashodi i izdaci iznad visine utvrđene Budžetom. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o Budžetima u FBiH i Odlukom o izvršenju Budžeta. 4. Evidencija o radnom vremenu nije uspostavljena, iako je obaveza njenog vođenja utvrđena Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu. Zbog navedenog ne možemo potvrditi da su zaposlenici bili prisutni i obavljali poslove u utvrđenom radnom vremenu; 5. Godišnji popis imovine i obaveza nije izvršen u potpunosti i u zakonskom roku, a nije izvršeno ni usaglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, kako je to predviđeno Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 6. Aneksima ugovora odobrena je izmjena rokova za izvođenje radova, a time su izmijenjeni uslovi postavljeni tenderskom dokumentacijom za izbor dobavljača. U pojedinim slučajevima prihvataju se ponude i zaključuju ugovori u vrijednostima znatno većim od procijenjenih, bez dokaza o osiguranim sredstvima finansiranja. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.
Općina Olovo	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ne može se potvrditi knjigovodstvena vrijednost stalnih sredstava u iznosu od 11.585.123 KM jer nisu evidentirana cjelokupna ulaganja u lokalne ceste, vodovodnu i komunalnu infrastrukturu. Stalna sredstva nisu usaglašena sa izvorima sredstava, niti pomoćna knjiga stalnih sredstava sa Glavnom knjigom. Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena, iako je inflacija na godišnjem nivou iznosila preko 10%. Navedeno nije u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 2. Pozicija kratkoročnih potraživanja manje je iskazana za 1.512.539 KM, jer potraživanja po osnovu ugovora o prodaji dijela nekretnina u Poslovnoj zoni „Golubište“ Pilana nisu knjigovodstveno evidentirana. Navedeno nije u skladu s odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH. <p>Mišljenje o usklađenost: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Registar budžetskih korisnika nije uspostavljen u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, a nije uspostavljen ni trezorski način poslovanja u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH; 2. Budžetom nisu planirani rashodi i izdaci po izvorima finansiranja, nisu se sačinjavali planovi novčanih tokova i operativni planovi i nisu poduzete mjere za uravnoteženje Budžeta. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Odlukom o izvršenju Budžeta; 3. Raspodjela tekućih transfera u iznosu od 72.550 KM za sportska udruženja, boračka i udruženja građana, te kapitalnih transfera u iznosu od 49.000 KM nije izvršena na osnovu utvrđenih kriterija, što nije u skladu sa Odlukom o izvršenju Budžeta; 4. Prilikom provođenja pregovaračkih postupaka bez objave obavještenja u vrijednosti od 49.775 KM nisu ispoštovane odredbe Zakona o javnim nabavkama u dijelu koji se odnosi na dokumentovanje vođenja pregovora sa ponuđačima. Također, dva pregovaračka postupka su provedena naknadno za radove koji su već bili izvršeni.
Općina Fojnica	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Primljeni transferi od ostalih nivoa vlasti više su iskazani za 100.000 KM jer su priznati kao prihod, iako nisu utrošeni za predviđene namjene, što za posljedicu ima netačno iskazan neraspoređeni višak rashoda nad prihodima. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 2. Izdaci za nabavku stalnih sredstava su manje iskazani za 150.000 KM jer nisu priznati u 2022. godini kada su i nastali, nego su evidentirani na kratkoročnim razgraničenjima, što za posljedicu ima netačno iskazan neraspoređeni višak rashoda nad prihodima. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 3. Kratkoročna potraživanja manje su iskazana za 244.580 KM jer nije evidentiran dospjeli iznos zajma u iznosu od 163.737 KM i zbog pogrešnog evidentiranja pretplata u iznosu od 80.843 KM na sumnjivim i spornim potraživanjima, što nije u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u

	<p>FBiH;</p> <p>4. Ne možemo potvrditi knjigovodstvenu vrijednost stalnih sredstava u iznosu od 2.765.742 KM jer nisu evidentirana cjelokupna ulaganja u lokalne ceste, vodovodnu i kanalizacionu infrastrukturu te u vanjsku rasvjetu. Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena, iako je inflacija na godišnjem nivou iznosila preko 10%. Nije izvršeno ni usaglašavanje dugoročnih plasmana u iznosu od 1.697.811 KM. Navedeno nije u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.</p> <p>Mišljenje o usklađenost: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Nije u potpunosti uspostavljen trezorski način poslovanja u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH;</p> <p>2. Rashodi i izdaci nisu Budžetom planirani po izvorima finansiranja. Nije pribavljeno mišljenje kantonalnog ministarstva finansija prije dostavljanja nacrtu, odnosno prijedloga budžeta Vijeću. Nisu sačinjavani planovi novčanih tokova i operativni planovi, a stvoreni su rashodi i izdaci iznad visine utvrđene Budžetom. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o Budžetima u FBiH i Odlukom o izvršenju Budžeta;</p> <p>3. Godišnji popis imovine i obaveza nije izvršen u potpunosti i u zakonskom roku, a nije izvršeno ni usaglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, kako je to predviđeno Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH;</p> <p>4. Za radove na izgradnji i rekonstrukciji vodovodne i kanalizacione infrastrukture u iznosu od 346.572 KM ugovori su zaključeni nakon provedenih pregovaračkih postupaka bez objave obavještenja, iako nisu ispunjeni zakonski uslovi za odabir ove vrste postupka, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.</p>
Općina Donji Vakuf	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Prihodi su više iskazani za 161.084 KM, jer su namjenska sredstva priznata iako nisu realizovana, zbog čega je i finansijski rezultat više iskazan za navedeni iznos. Također, namjenska sredstva u iznosu od najmanje 588.771 KM u ranijem periodu priznata su kao prihod iako nisu utrošena za predviđene namjene, niti su završna knjiženja provedena u skladu s Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor, zbog čega ne možemo potvrditi iskazani višak prihoda nad rashodima. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH;</p> <p>2. Ne možemo potvrditi knjigovodstvenu vrijednost stalnih sredstava jer objekti komunalne infrastrukture nisu knjigovodstveno evidentirani, niti je u tekućoj i ranijim godinama vršeno povećanje vrijednosti stalnih sredstava za iznos izdataka za njihovu nabavku. Nije izvršena ni revalorizacija stalnih sredstava, iako je inflacija na godišnjem nivou iznosila preko 10%. Navedeno nije u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike i trezor.</p> <p>Mišljenje o usklađenost: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Nije uspostavljen Registar budžetskih korisnika, niti je sačinjena i dostavljena Izjava o fiskalnoj odgovornosti, kako je to propisano Zakonom o budžetima u FBiH, a nije ni uspostavljen trezorski način poslovanja u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH;</p> <p>2. Pojedini rashodi i izdaci nisu budžetom planirani na propisanim pozicijama, prema vrstama i potkategorijama kontnog plana, u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Nisu sačinjavani planovi novčanih tokova i operativni planovi, niti se pridržavalo ograničenja utvrđenih Budžetom, jer su stvoreni rashodi i izdaci, odnosno preuzimane su obaveze iznad iznosa odobrenih posebnim dijelom Budžeta za te namjene. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Odluke o izvršenju budžeta za 2022. godinu;</p> <p>3. Plaće uposlenika su neosnovano uvećane za 44.253 KM, s obzirom na to da je načelnik donio Odluku o načinu obračuna plaće za 2022. godinu koja nije u skladu sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH i Odlukom Vijeća o plaćama i naknadama u organima uprave Općine;</p> <p>4. Nije proveden cjelovit popis imovine i obaveza, s obzirom na to da njime nisu obuhvaćena stalna sredstva i potraživanja, te samim tim nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, a što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH;</p> <p>5. Nabavka roba i usluga u iznosu od najmanje 82.910 KM izvršena je bez provedenih postupaka javnih nabavki i zaključenih ugovora. Također, dodjeljivani su ugovori za izvođenje radova i u slučajevima kada su cijene iz ponuda bile znatno veće od osiguranih sredstava za te nabavke. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i Odlukom o izvršavanju budžeta za 2022. godinu.</p>

Općina Ključ	Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom
	Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> 1. Na poziciji kratkoročnih potraživanja (sumnjiva i sporna) iskazana su potraživanja iz ranijeg perioda u iznosu od najmanje 317.926 KM za koja je nastupio rok zastare. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 2. Vrijednost stalnih sredstava i izvora sredstava ne možemo potvrditi jer na poziciji stalnih sredstava nisu evidentirana cjelokupna ulaganja u lokalne ceste, kao ni svi poslovni prostori koje Općina koristi. Efekte na finansijske izvještaje ne možemo mjeriti. Navedeno nije u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
Grad Ljubuški	Mišljenje o usklađenost: S rezervom
	Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> 1. Plan javnih nabavki Općinskog fonda za komunalne djelatnosti i infrastrukturu i njegove izmjene i dopune nisu sačinjene na način da daju sveobuhvatne podatke po svim lotovima koji se planiraju provesti. Ugovoreni radovi u iznosu od 66.444 KM nisu izvršeni u utvrđenim rokovima, a nisu aktivirane bankarske garancije, niti zaštitne klauzule iz ugovora. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama.
Općina Centar Sarajevo	Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom
	Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> 1. Primljeni transferi od ostalih razina vlasti više su iskazani za 287.887 KM jer su priznati kao prihod, iako nisu realizirani. Također, namjenski prihodi i transferi u iznosu od 311.544 KM u ranijem periodu priznati su kao prihod, iako nisu utrošeni, i trebalo ih je preknjižiti na vremenska razgraničenja. Zbog toga je u finansijskim izvještajima neraspoređeni višak rashoda nad prihodima manje iskazan za 599.431 KM. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike i Trezor; 2. Ne možemo potvrditi kratkoročna potraživanja koja su iskazana u iznosu od 648.280 KM, jer potraživanja po osnovu komunalne naknade nisu evidentirana, nisu uspostavljene njihove tačne pomoćne evidencije, niti se vrši usklađivanje potraživanja na datum bilansa, što nije u skladu s odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike i Trezor; 3. Vrijednost stalnih sredstava manje je iskazana za 893.229 KM jer nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava, iako je inflacija na godišnjem nivou iznosila preko 10%. Navedeno nije u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike i Trezor; 4. Kratkoročne tekuće obaveze su manje iskazane za 305.244 KM, s obzirom na to da su obaveze u iznosu od 223.474 KM iskazane na poziciji kratkoročnih razgraničenja, a obaveze u iznosu od 81.770 KM na poziciji finansijskih i obračunskih odnosa s drugim povezanim jedinicama. Navedeno nije u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike i Trezor.
	Mišljenje o usklađenost: S rezervom
	Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije uspostavljena Jedinica za internu reviziju u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH; 2. Pojedini rashodi i izdaci nisu budžetom planirani na propisanim pozicijama, prema vrstama i potkategorijama kontnog plana, u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Nije planirano pokriće deficita, a ne sačinjavaju se ni planovi novčanih tokova i operativni planovi. Nije se pridržavalo ograničenja utvrđenih Budžetom, te su stvoreni rashodi i izdaci, odnosno preuzete su obaveze iznad iznosa odobrenih posebnim dijelom Budžeta za te namjene od najmanje 1.137.031 KM. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima FBiH i Odluke o izvršenju budžeta za 2022. godinu; 3. Pravilnikom o radnom vremenu definirano je puno radno vrijeme u trajanju od 40 sati tjedno, dok je raspored radnog vremena utvrđen na način da se pauza računa u puno radno vrijeme. Ovo ima za posljedicu da radno vrijeme bez pauze traje 37,5 sati, što nije u skladu s odredbama Zakona o radu u FBiH i navedenog Pravilnika; 4. Nije proveden cjelovit popis, s obzirom na to da njime nije obuhvaćena cjelokupna imovina i obaveze, te samim tim nije izvršeno usuglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH; 5. Davana je suglasnost za produženje rokova za izvođenje radova, čime su izmijenjeni uvjeti postavljeni tenderskom dokumentacijom za izbor dobavljača s kojima su zaključeni ugovori ukupne vrijednosti 808.351 KM. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izdaci za tekuće održavanje i ugovorene usluge nisu budžetom planirani i knjigovodstveno evidentirani na propisanim pozicijama, prema vrstama i potkategorijama kontnog plana, u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Zbog navedenog, ovi rashodi u iznosu od 431.949 KM iskazani su na poziciji tekućih transfera i drugih tekućih rashoda umjesto na poziciji izdataka za materijal, sitan inventar i usluge; 2. Ne možemo potvrditi neraspoređeni višak prihoda nad rashodima zbog pogrešno provedenih stavova knjiženja primitaka i izdataka od finansijske imovine iz ranijih godina. Također, iznos od 1.232.643 KM za koji nam nije prezentirana struktura, preknjižen je sa ove pozicije na kratkoročna vremenska razgraničenja. Navedeno nije u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH, a efekte na finansijske izvještaje ne možemo izmjeriti; 3. Kratkoročna razgraničenja precijenjena su za najmanje 550.467 KM, jer se odnose na nenaplativa potraživanja po osnovu naknade štete iz ranijeg perioda. Kratkoročni plasmani su više iskazani za 553.985 KM, jer ranijih godina nisu provedeni odgovarajući stavovi knjiženja. Zbog navedenog, kratkoročna razgraničenja i kratkoročni plasmani nisu realno iskazani, niti je osigurano poštovanje računovodstvenog načela tačnosti i istinitosti iskazivanja poslovnih događaja u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 4. Ne možemo potvrditi knjigovodstvenu vrijednost stalnih sredstava jer nisu evidentirani svi poslovni prostori i stanovi kojima Općina raspolaže. Stalna sredstva u iznosu od 1.805.208 KM (rekonstrukcija kosog lifta u naselju Ciglane) iako su stavljena u upotrebu, evidentirana su u okviru stalnih sredstava u pripremi, zbog čega nije vršen obračun amortizacije. Također, nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava, iako je inflacija na godišnjem nivou iznosila preko 10%. Navedeno nije u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. <p>Mišljenje o usklađenost: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Odobravanjem privremenog korištenja javnih površina u svrhu formiranja javnog parking prostora (117 parking mjesta) na osnovu zahtjeva, bez javnog oglašavanja, površine 3.740 m² i mjesečne naknade od 34.059 KM, nije ispoštovan princip transparentnosti i ekonomičnosti kako je utvrđeno Zakonom o budžetima u FBiH. Zbog navedenog nije osigurana pravična i aktivna konkurencija, a što je imalo uticaj na visinu ostvarenih prihoda Općine. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o principima lokalne samouprave, kojim je utvrđeno da se imovinom Općine treba raspolagati u interesu lokalnog stanovništva i s pažnjom dobrog domaćina; 2. U Jedinstveni račun trezora nije uključen transakcijski račun preko kojeg se vrši isplata naknada za boračko-invalidsku i socijalnu zaštitu, što nije u skladu s odredbama Zakona o trezoru; 3. Nije proveden sveobuhvatan popis stalnih sredstava i potraživanja, kao ni usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, kako je to predviđeno Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 4. U postupku nabavke specijalizovanog vozila za prikupljanje i odvoz otpada u iznosu od 490.390 KM tenderska dokumentacija nije sačinjena na način da osigura dovoljan stepen aktivne konkurencije. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zakonom o finansiranju političkih stranaka utvrđeno je da se političke stranke mogu finansirati iz budžeta jedinica lokalnih samouprava. Odlukom Vijeća nije utvrđen procenat sredstava koja će se odobravati za ove namjene, a vodeći se članom 7. Zakona o finansiranju političkih stranaka, sredstva za finansiranje političkih stranaka ne mogu prelaziti iznos od 0,2% Budžeta Općine, odnosno 129.300 KM. Za finansiranje političkih grupa koje participiraju u radu Vijeća odobrena su sredstva u iznosu od 300.000 KM, što predstavlja 0,46% Budžeta. Imajući u vidu iznos Budžeta (57.580.000 KM), koji je izmjenama i dopunama povećan na 64.650.000 KM, te uvažavajući činjenicu da su u Budžetu sadržana neutrošena namjenska sredstva koja se iz godine u godinu prenose, kao i namjenski primljeni transferi, smatramo da je iznos predviđen za finansiranje političkih grupa neprimjeren. Do donošenja Odluke Vijeća o finansiranju političkih stranaka, koalicija političkih stranaka, nezavisnih vijećnika i klubova samostalnih vijećnika zastupljenih u Općinskom vijeću Centar u junu 2022. godine, ni raspodjela sredstava nije vršena na način propisan navedenim Zakonom.
Općina Bugojno	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dio kapitalnih transfera u iznosu od 979.154 KM i tekućih transfera u iznosu od 365.708 KM trebalo je planirati i iskazati na poziciji izdataka za nabavku stalnih sredstava i tekućih rashoda shodno Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Zbog navedenog kapitalni i tekući transferi su više iskazani za navedene iznose; 2. Prihodi su manje iskazani za iznos od najmanje 536.933 KM jer komunalna naknada za koju je Zakonom o komunalnim djelatnostima utvrđeno da je javni prihodi nije uplaćena na depozitni račun Općine. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH; 3. Kratkoročna potraživanja manje su iskazana jer potraživanja po osnovu naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta i rente u iznosu od najmanje 213.814 KM nisu knjigovodstveno evidentirana. Za kratkoročne plasmane od 128.165 KM nastupila je zastara, a nisu poduzete aktivnosti na ocjeni njihove naplativosti. Navedeno nije u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 4. Ne možemo potvrditi knjigovodstvenu vrijednost stalnih sredstava jer lokalne ceste i objekti komunalne infrastrukture u nadležnosti Općine i osnivačka ulaganja nisu knjigovodstveno evidentirani. Ulaganje u izgradnju mosta u Gračanici u iznosu od najmanje 299.907 KM evidentirano je na poziciji sredstava u pripremi, iako je duži period u upotrebi. Nije izvršena ni revalorizacija stalnih sredstava. Navedeno nije u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH. <p>Mišljenje o usklađenosti: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Registar budžetskih korisnika nije uspostavljen u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, a nije uspostavljen ni trezorski način poslovanja u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH; 2. Rashodi i izdaci nisu Budžetom planirani po izvorima finansiranja. Nisu sačinjavani planovi novčanih tokova i operativni planovi, a stvoreni su rashodi i izdaci iznad visine utvrđene Budžetom. Odlukom o izvršenju budžeta nije uređena detaljna struktura tekućih i kapitalnih transfera i njihovo izvršenje. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH; 3. Evidencija o radnom vremenu nije uspostavljena, iako je obaveza njenog vođenja utvrđena Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu. Zbog navedenog ne možemo potvrditi da su zaposlenici bili prisutni i obavljali poslove u utvrđenom radnom vremenu; 4. Tekući transferi u iznosu od najmanje 506.511 KM (dio transfera za kulturu, sport, obrazovanje i neprofitnim organizacijama) odobreni su korisnicima bez utvrđenih kriterija, za dio nije utvrđena namjena, a kod transfera za poticaj poljoprivrednoj proizvodnji kasnilo se sa sačinjavanjem i usvajanjem programa. Zbog navedenog nije osiguran princip transparentnosti prilikom raspodjele sredstava, praćenje namjenskog utroška niti su planirana sredstva realizovana u toku fiskalne godine, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Odlukom o izvršavanju Budžeta Općine; 5. Javnom preduzeću za stambeno-komunalne djelatnosti i lokalni razvoj d.o.o. Bugojno su Odlukom Vijeća povjerena ovlaštenja za vršenje poslova iz oblasti komunalne djelatnosti za koje ne možemo potvrditi da su predviđeni Zakonom o komunalnim djelatnostima Srednjobosanskog kantona, niti da se obavljaju na način propisan ovim Zakonom. Međusobna prava i obaveze Općine i preduzeća u dijelu koji se odnosi na obavljanje komunalnih djelatnosti i drugih povjerenih ovlaštenja nisu jasno uređeni; 6. Godišnji popis nije proveden u cijelosti jer nije izvršen popis stalnih sredstva u obliku prava i sredstava u pripremi, nije utvrđeno stvarno stanje potraživanja, te nije izvršeno usklađivanje stanja iskazanog u knjigovodstvu s njihovim stvarnim stanjem shodno odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH; 7. Kod nabavke izvođenja radova na izgradnji dovodnog cjevovoda Husića vrelo prihvaćena je ponuda i zaključen ugovor u vrijednosti od 636.743 KM, što je za 145.343 KM (30%) više od procijenjene vrijednosti nabavke. Vrijednost ove ponude bila je znatno veća od osiguranih sredstava, a postupak nije okončan poništenjem. Za nabavke u iznosu od najmanje 54.491 KM nisu provedeni postupci javnih nabavki i zaključeni ugovori, a za nabavke u iznosu od najmanje 321.254 KM nije proveden odgovarajući postupak. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odluka o općinskoj upravi od 13. 11. 2006. godine kojom je utvrđena unutrašnja organizacija jedinstvenog općinskog organa Općine Bugojno nije usklađena sa Zakonom o organizaciji uprave u FBiH. Propisi kojima se bliže reguliše obavljanje komunalnih djelatnosti nisu usklađeni sa Zakonom o komunalnim djelatnostima Srednjobosanskog kantona, a ni koeficijenti i platni razredi zaposlenih u organima općine nisu utvrđeni na način propisan Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH. Donošenje ovih akata je, u skladu sa Zakonom o principima lokalne samouprave u FBiH, u nadležnosti Vijeća. Općinsko Vijeće je tokom 2022. godine održalo samo tri sjednice.
--	--

Općina Stari Grad Sarajevo	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kratkoročna potraživanja više su iskazana za najmanje 303.237 KM, jer se dio odnosi na potraživanja koja su naplaćena, ali nije provedeno knjigovodstveno evidentiranje, a dio se odnosi na nenaplativa potraživanja. Zbog navedenog potraživanja nisu realno iskazana, niti je osigurano poštovanje računovodstvenog načela tačnosti i istinitosti iskazivanja poslovnih događaja u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 2. Tekući rashodi nisu budžetom planirani i knjigovodstveno evidentirani na propisanim pozicijama, prema vrstama i potkategorijama kontnog plana, u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Zbog navedenog izdaci za održavanje cesta u iznosu od 270.043 KM iskazani su na poziciji tekućih transfera umjesto na poziciji izdataka za materijal, sitan inventar i usluge; 3. Vrijednost stalnih sredstava ne možemo potvrditi jer su u okviru stalnih sredstava u pripremi iskazana sredstva u iznosu od 892.587 KM (školska sportska dvorana i zgrade kolektivnog stanovanja), iako su stavljena u upotrebu, zbog čega nije vršen obračun amortizacije. Također, nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava, iako je inflacija na godišnjem nivou iznosila preko 10%. Navedeno nije u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. <p>Mišljenje o usklađenost: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dodjelom tri parking prostora u zakup neposrednom pogodbom bez javnog oglašavanja, površine 2.714 m² (mjesečna naknada 18.402 KM), nije ispoštovan princip transparentnosti i ekonomičnosti kako je utvrđeno Zakonom o budžetima u FBiH. Zbog navedenog nije osigurana pravična i aktivna konkurencija, a što je imalo uticaj na visinu ostvarenih prihoda Općine. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o principima lokalne samouprave, kojim je utvrđeno da se imovinom Općine treba raspolagati u interesu lokalnog stanovništva i s pažnjom dobrog domaćina. Dva ugovora o zakupu parking prostora su zaključena na period od četiri godine, što nije u skladu sa Zakonom o privremenom korištenju javnih površina Kantona Sarajevo; 2. U Jedinstveni račun trezora nije uključen transakcijski račun preko kojeg se vrši isplata naknada za boračko-invalidsku i socijalnu zaštitu, a u Glavnoj knjizi trezora nisu evidentirane transakcije koje proizilaze iz ovih poslovnih promjena. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o trezoru; 3. Nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem za dio stalnih sredstava i potraživanja, zbog čega godišnji popis nije izvršen u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 4. Plan javnih nabavki nije sačinjen na način da daje sveobuhvatne podatke po svim postupcima koji se planiraju provesti. U postupku javne nabavke za izvođenje radova na rekonstrukciji Trga oslobođenja – Alija Izetbegović nije traženo pojašnjenje neprirodno niske ponuđene cijene, iako je razlika između prvorangiranog i drugorangiranog ponuđača bila viša od 20%, a za nabavke u vrijednosti od najmanje 126.613 KM nisu provedeni odgovarajući postupci javne nabavke, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Statut Općine, kojim se uređuje samoupravni djelokrug Općine, organizacija, ovlasti, način rada njegovih organa i druga pitanja od značaja za Općinu nije usklađen sa Zakonom o principima lokalne samouprave u FBiH, iako je obaveza usklađivanja utvrđena navedenim Zakonom u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu, odnosno 2007. godine; • Općina je 30. 8. 2019. godine zaključila „Ugovor/sporazum o partnerstvu čiji je cilj izgradnja stambeno-poslovnog objekta“ sa „Amkom“ d.o.o. Sarajevo, bez prethodno pribavljene saglasnosti Općinskog pravobranilaštva, zbog čega nije postupljeno u skladu sa Odlukom o pravobranilaštvu Općine Stari Grad.
Grad Visoko	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ne može se potvrditi knjigovodstvena vrijednost stalnih sredstava jer nisu knjigovodstveno evidentirane ceste, stanovi i poslovni prostori. Sredstva u pripremi u vrijednosti od 1.189.705 KM nisu stavljena u upotrebu, iako je investicija okončana, nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava, a nije uspostavljena ni pomoćna knjiga kapitalne imovine, što nije u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 2. Prihodi i primici su više iskazani za 755.467 KM jer su namjenska sredstva priznata kao prihod, iako nisu realizovana. Zbog toga ne možemo potvrditi finansijski rezultat i neraspoređeni višak prihoda nad rashodima u finansijskim izvještajima. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH;

	<p>3. Na poziciji kratkoročnih potraživanja (sumnjiva i sporna) iskazana su potraživanja iz ranijeg perioda u iznosu od najmanje 651.081 KM za koje je nastupio rok zastare. Potraživanja po osnovu komunalne naknade za 2022. godinu nisu knjigovodstveno evidentirana. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.</p>
	<p>Mišljenje o usklađenost: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Nisu donesene smjernice ekonomske i fiskalne politike za trogodišnji period, Odluka o izvršavanju Budžeta ne sadrži sve propisane elemente, planiranje i knjigovodstveno evidentiranje pojedinih rashoda i izdataka nije izvršeno u skladu s kontnim planom koji je dio Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH, a ne sačinjavaju se ni planovi novčanih tokova i operativni planovi;</p> <p>2. Tenderskom dokumentacijom za provođenje otvorenih postupaka nisu jasno utvrđeni rokovi izvođenja radova, zbog čega smo zaključili da nije sačinjena na način da sadrži neophodne informacije. Ne možemo potvrditi da je Tehnička specifikacija za nabavku vatrogasnog vozila sačinjena na način da osigura pravičnu i aktivnu konkurenciju, zbog čega ugovorni organ nije postupio u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama;</p> <p>3. Godišnji popis nije proveden u cijelosti jer nisu popisani zemljište, zgrade, poslovni prostori, stanovi i dr., te nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.</p>
Općina Domaljevac-Šamac	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Ne možemo potvrditi potraživanja koja su u Bilansu stanja iskazana u iznosu od 210.757 KM s obzirom na to da potraživanja za komunalnu naknadu nisu knjigovodstveno evidentirana u Glavnoj knjizi. Također, za potraživanja od iznajmljivanja poslovnih prostora i zemljišta od najmanje 94.252 KM nisu poduzete sve zakonom propisane aktivnosti naplate. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH;</p> <p>2. Stalna sredstva manje su iskazana za 550.510 KM jer nije izvršena njihova revalorizacija, iako je inflacija na godišnjem nivou iznosila preko 10%. Pored toga, nije obračunata amortizacija na objekte komunalne infrastrukture u iznosu od najmanje 1.119.317 KM, iako su u upotrebi. Navedeno nije u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.</p>
	<p>Mišljenje o usklađenost: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Nije uspostavljen trezorski način poslovanja, što nije u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH;</p> <p>2. Nisu sačinjene smjernice ekonomske i fiskalne politike za trogodišnji period i budžetske instrukcije broj 1. i 2., nisu planirana sredstva u budžetu za pokriće deficita prethodnih godina, a rashodi i izdaci Budžetom nisu planirani po izvorima finansiranja. Također, Odlukom o izvršavanju Budžeta nije detaljno uređena struktura i način izvršavanja rashoda, što nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH;</p> <p>3. Radno vrijeme u Općini sa uključenim dnevnim odmorom traje 40 sati, što nije u skladu sa Zakonom o radu, kojim je propisano da se pauza od 30 minuta ne uračunava u radno vrijeme. Nije uspostavljena evidencija o radnom vremenu zaposlenika s podacima o početku i završetku rada, prekidima u radu i ukupnom dnevnom radnom vremenu, što je obaveza u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu;</p> <p>4. Izvještaj o popisu ne sadrži informacije o stvarnom stanju imovine, obaveza i potraživanja, nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, niti je donesena odluka o popisu. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH;</p> <p>5. Prema zaključenim ugovorima na izgradnji vodovodne mreže u naselju Domaljevac – Centar i Centar I u ukupnom iznosu od 853.174 KM nisu ispoštovani ugovoreni rokovi za izvođenje radova, a usljed njihovog nepoštivanja nisu naplaćeni penali od izvođača, zbog čega nije postupljeno u skladu s odredbama zaključenih ugovora i Zakonom o javnim nabavkama.</p>
Općina Breza	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Nije sačinjena analiza iskaza kao dio Godišnjih finansijskih izvještaja za 2022. godinu, kojom se obrazlaže izvršenje budžeta, što nije u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Primljeni transferi od ostalih nivoa vlasti više su iskazani u iznosu od 156.874 KM jer su priznati kao prihod iako su uplaćeni u 2023. godini. Također, namjenska sredstva od naknada za spašavanje i nesreće u iznosu od 63.278 KM u ranijem periodu priznata su kao prihod iako nisu utrošena za predviđene namjene i trebalo ih je razgraničiti. Zbog toga je u finansijskim izvještajima neraspoređeni višak rashoda nad prihodima manje iskazan za iznos od 220.152 KM. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 3. Kratkoročna potraživanja nisu tačno iskazana u iznosu od najmanje 200.359 KM jer potraživanja po osnovu komunalne naknade i naknade za rentu nisu evidentirana, niti se vrši usklađivanje potraživanja na datum bilansa. Navedeno nije u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 4. Ne može se potvrditi knjigovodstvena vrijednost stalnih sredstava u iznosu od 15.854.222 KM i njihova struktura, jer nije uspostavljena pomoćna knjiga kapitalne imovine, nije vršen obračun amortizacije niti je izvršeno usaglašavanje stalnih sredstava sa izvorima stalnih sredstava. Nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava, iako je inflacija na godišnjem nivou iznosila preko 10%. Navedeno nije u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 5. Obaveze po osnovu ugovora o kreditu za sanaciju komunalne infrastrukture „Vodopskrba, kanalizacija i čvrsti otpad“ u iznosu od 345.262 KM, nisu knjigovodstveno evidentirane. Zbog toga Bilans stanja ne daje tačan pregled dugoročnih obaveza i izvora sredstava, što nije u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. <p>Mišljenje o usklađenost: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije u potpunosti uspostavljen trezorski način poslovanja shodno Zakonu o trezoru u FBiH; 2. Planovi novčanih tokova i operativni planovi nisu se sačinjavali niti su se poštovali prioriteti izvršavanja Budžeta jer dospjele obaveze po dugoročnom kreditu nisu izmirene u utvrđenom roku. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima FBiH i Odlukom o izvršavanju Budžeta Općine; 3. Godišnji popis imovine i obaveza nije proveden, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza, kako je to predviđeno Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
Općina Prozor-Rama	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Primljeni transferi su više iskazani za 198.000 KM jer su priznati iako nisu utrošeni za propisane namjene, dok izdaci za otplate dugoročnih obaveza u iznosu 134.903 KM nisu iskazani u knjigovodstvenim evidencijama, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH. Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima u Bilansu stanja više je iskazan za 3.990.000 KM jer zatvaranje i raspored konta primitaka od domaćeg zaduženja nisu izvršeni prijenosom na ovu poziciju kako je to propisano Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 2. Potraživanja se ne evidentiraju u trenutku njihova nastanka, niti su uspostavljene njihove ažurne pomoćne evidencije, zbog čega ne možemo potvrditi potraživanja za komunalnu naknadu iskazana u iznosu od 1.929.886 KM. Navedeno nije u skladu sa odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 3. Vrijednost stalnih sredstava manje je iskazana za 968.528 KM jer nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava, iako je inflacija na godišnjoj razini iznosila preko 10%. Navedeno nije u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike i Trezor; 4. Ne možemo potvrditi stanje dugoročnih plasmana, koji predstavljaju ulaganja novčanih sredstava na rok duži od 12 mjeseci, iskazanih u iznosu od 165.837 KM, s obzirom na to da nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrdila njihovo postojanje, što nije u skladu s Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike i Trezor; 5. Izvori stalnih sredstava nisu usuglašeni sa stanjem stalnih sredstava za 556.639 KM, a izvori novčanih sredstava nisu usuglašeni sa stanjem dugoročnih obaveza za 3.456.041 KM, što nije u skladu s Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike i Trezor. <p>Mišljenje o usklađenost: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budžetom je planirana raspodjela neraspoređenog viška prihoda nad rashodima u većem iznosu nego što je iskazan u finansijskim izvještajima, a izdaci za otplatu dugova nisu ni planirani. Nisu osigurana mišljenja nadležnih ministarstava finansija na plan prihoda i ocjenu kreditne sposobnosti, a nisu sačinjavani ni planovi novčanih tijekova i operativni planovi. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH;

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Pravilnikom o radnom vremenu definirano je puno radno vrijeme u trajanju od 40 sati tjedno, dok je raspored radnog vremena utvrđen na način da se pauza računa u puno radno vrijeme. Ovo ima za posljedicu da radno vrijeme bez pauze traje 37,5 sati, što nije u skladu s odredbama Zakona o radu u FBiH i navedenog Pravilnika; 3. Transfer za sport u iznosu od 664.624 KM i transfer za kulturu u iznosu od 56.875 KM nisu realizirani uz primjenu jasnih i mjerljivih kriterija, a dio poticaja za razvoj poljoprivrede nije realiziran za namjene propisane Programom utroška sredstava za razvoj poljoprivrede i ruralnog razvoja; 4. Nije proveden cjelovit popis imovine i obaveza s obzirom na to da njime nisu obuhvaćene dugoročne obaveze, stalna sredstva u obliku prava i stalna sredstva u pripremi, a popisne liste kratkoročnih obaveza i potraživanja predstavljaju preuzeta salda iz knjigovodstvenih evidencija, te samim tim nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH; 5. Prilikom zaključivanja ugovora za građevinske radove nije se vodilo računa o građevinskoj sezoni, te su zaključivani aneksi ugovora o produženju rokova dovršetka radova u ugovorenoj vrijednosti od 2.908.037 KM, čime su izmijenjeni uvjeti postavljeni tenderskom dokumentacijom za izbor dobavljača. Također, za četiri postupka javnih nabava prihvaćene su ponude i zaključeni ugovori čija je vrijednost za 128.946 KM veća od njihovih procijenjenih vrijednosti, bez dokaza o osiguranim sredstvima finansiranja. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.
Grad Živinice	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Izdaci za nabavku stalnih sredstava i tekući transferi i drugi tekući rashodi nisu Budžetom planirani i knjigovodstveno evidentirani na propisanim pozicijama, prema vrstama i potkategorijama kontnog plana, u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Zbog navedenog, ovi rashodi i izdaci u iznosu od 1.764.450 KM iskazani su na pozicijama kapitalnih transfera i izdataka za materijal, sitan inventar i usluge; 2. Prihodi su više iskazani za 1.348.182 KM jer su namjenska sredstava priznata kao prihod iako nisu utrošena u predviđene namjene, što je za posljedicu imalo više iskazan finansijski rezultat za isti iznos. Također, namjenski prihodi i ranijih godina priznati su iako nisu utrošeni, zbog čega ne možemo potvrditi i neraspoređeni višak prihoda nad rashodima. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH; 3. Ne možemo potvrditi knjigovodstvenu vrijednost stalnih sredstava jer nisu evidentirana cjelokupna ulaganja u lokalne ceste i komunalnu infrastrukturu, niti stanovi kojima Grad raspolaže. Pomoćna knjiga stalnih sredstava nije usaglašena sa Glavnom knjigom. Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena, iako je inflacija na godišnjem nivou iznosila preko 10%. Navedeno nije u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 4. Obaveze po osnovu sudske odluke iz 2022. godine nisu knjigovodstveno evidentirane u periodu nastanka poslovnog događaja, što je za posljedicu imalo da su rashodi i obaveze potcijenjeni za najmanje 694.162 KM. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. <p>Mišljenje o usklađenost: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Registar budžetskih korisnika nije uspostavljen u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, a nije uspostavljen ni trezorski način poslovanja u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH; 2. Uz Nacrt budžeta nije sačinjeno obrazloženje, a izmjene i dopune Budžeta nisu izvršene po istom postupku koji se primjenjuje kod donošenja budžeta. Nisu se sačinjavali planovi novčanih tokova i operativni planovi, a stvoreni su rashodi i izdaci u iznosu od najmanje 399.645 KM iznad visine utvrđene u posebnoj dijelu Budžeta. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH; 3. U komisije za popis imenovani su zaposlenici koji su materijalno ili finansijski zaduženi za sredstva i zaposlenici koji vode knjigovodstvenu evidenciju potraživanja i obaveza. U poslovnim knjigama nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem utvrđenim godišnjim popisom za dio stalnih sredstava, potraživanja i obaveza, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 4. Plan javnih nabavki ne sadrži tačne podatke o planiranim postupcima i njihovim procijenjenim vrijednostima. Ugovorima za nabavku izvođenja radova ukupne vrijednosti od 947.275 KM izmijenjeni su uslovi postavljeni tenderskom dokumentacijom, a prilikom provođenja dva pregovaračka postupka bez objave obavještenja u iznosu od 288.040 KM nije dokumentovano vođenje pregovora s ponuđačima. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama.

Općina Glamoč	Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom
	Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> 1. Primljeni transferi od ostalih nivoa vlasti u iznosu od 346.118 KM, za koje je utvrđena posebna namjena, nisu realno iskazani s obzirom na to da nisu iskazani u iznosu stvarno utrošenih sredstava, a neutrošeni dio sredstava na kraju godine nije razgraničen. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike i trezor; 2. Ne možemo potvrditi kratkoročna potraživanja u iznosu od najmanje 277.654 KM jer potraživanja od fizičkih lica za komunalnu naknadu iz ranijeg perioda u iznosu od 174.120 KM nisu iskazana u skladu s načelom pojedinačnog iskazivanja događaja, a najmanje 103.534 KM se odnosi na potraživanja od pravnih lica nad kojima je zaključen stečajni postupak. Dospjela potraživanja nisu preknjižena na sumnjiva i sporna, a nije izvršeno ni usaglašavanje stanja potraživanja kupaca putem izvoda otvorenih stavki. Navedeno nije u skladu s Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 3. Ne možemo potvrditi knjigovodstvenu vrijednost stalnih sredstava u iznosu od najmanje 2.655.623 KM jer u prethodnim periodima ulaganja u lokalne ceste nisu evidentirana kao povećanje stalnih sredstava, a nisu knjigovodstveno evidentirana ni osnivačka ulaganja Općine u javna preduzeća i ustanove. Općina nije uspostavila knjigu kapitalne imovine, a revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena iako je inflacija na godišnjem nivou iznosila preko 10%. Navedeno nije u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
	Mišljenje o usklađenost: Negativno
	Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> 1. Registar budžetskih korisnika nije uspostavljen u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, a nije uspostavljen ni trezorski način poslovanja, što je obaveza utvrđena Zakonom o trezoru u FBiH; 2. Rashodi i izdaci nisu planirani po izvorima finansiranja, Nacrtom budžeta nije planiran raspored budžetskog suficita, a nije pribavljeno ni mišljenje Kantonalnog ministarstva finansija. Nisu sačinjavani planovi novčanih tokova i operativni planovi. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o Budžetima u FBiH i Odlukom o izvršenju Budžeta; 3. Osnovica za obračun plaće utvrđuje se množenjem boda koji određuje načelnik, sa prosječnim godišnjim brojem radnih sati, i nije utvrđena pisanim aktom. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH, kojim je propisano da se utvrđivanje osnovice i boda vrši pregovorima sa reprezentativnim sindikatom i Odlukom Vijeća o izvršenju budžeta za svaku budžetsku godinu, niti je osnovna plaća utvrđena na propisani način; 4. Radno vrijeme u Općini iznosi 40 sati sa uračunatim dnevnim odmorom u toku radnog dana. Evidencija o radnom vremenu nije uspostavljena. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o radu i Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu. Zbog toga ne možemo potvrditi da su zaposlenici bili prisutni i obavljali poslove u utvrđenom radnom vremenu; 5. Raspodjela tekućih transfera za kulturu i sport, nevladine i omladinske organizacije, vjerske zajednice i mjesne zajednice u iznosu od 93.924 KM izvršena je bez unaprijed utvrđenih, jasno definisanih i mjerljivih kriterija i bez javnog poziva, a većina korisnika nije dostavila izvještaj o namjenskom utrošku sredstava. Navedeno nije u skladu sa Odlukom o izvršenju Budžeta i Zakonom o budžetu u FBiH; 6. Godišnji popis nije proveden u cijelosti jer nije izvršen popis novčanih sredstava na deviznom računu, nije utvrđeno stvarno stanje potraživanja i obaveza, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH; 7. Za nabavku radova za izgradnju sportske dvorane (faza I) prihvaćena je ponuda koja je za 514.800 KM viša od procijenjene vrijednosti, a za nabavku radova za sanaciju zgrade općinske uprave za lot 2 za 106.158 KM. Zapisnici o ocjeni ponuda kod nabavke vatrogasnog vozila i kamiona za odvoz smeća ne sadrže analizu ponuda vezanu uz ispunjenje zahtjeva u pogledu opisa predmeta nabavke i tehničkih specifikacija, zbog čega ne možemo potvrditi da su ugovori o nabavci ovih vozila u iznosu od 221.130 KM zaključeni na osnovu prihvatljivih ponuda, a za nabavke u iznosu od najmanje 80.399 KM nisu provedeni postupci i zaključeni ugovori. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama.
	Isticanje pitanja

	<ul style="list-style-type: none"> Bankovni račun Centra za socijalni rad čiji je osnivač Općinsko vijeće Općine Glamoč je, prema izjavi odgovorne osobe, blokiran. Kako bi se osiguralo obavljanje poslova iz nadležnosti Centra za socijalni rad, Općina je u organ uprave zaposlila dva radnika Centra, iako ova radna mjesta nisu sistematizovana Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji službi za upravu u jedinstvenom općinskom organu uprave Općine Glamoč, te vrši plaćanje tekućih troškova poslovanja Centra. Na isti način vrši se plaćanje tekućih troškova poslovanja JP „Komunalac“ d.o.o. Glamoč – u stečaju.
Općina Trnovo	Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> Stalna sredstva manje su iskazana za 8.553.678 KM jer nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava, iako je inflacija na godišnjem nivou iznosila preko 10%. Pored toga, nije obračunata amortizacija građevinskih objekata i opreme nabavne vrijednosti 3.175.349 KM iskazanih kao sredstva u pripremi, iako su u upotrebi. Navedeno nije u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
	Mišljenje o usklađenost: S rezervom Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> Programom uređenja gradskog građevinskog zemljišta nije jasno utvrđena namjena korištenja naknada, niti su uspostavljene evidencije njihovog namjenskog utroška, zbog čega se nismo uvjerali da su korištene za propisane namjene i da su preuzete obaveze samo u visini raspoloživih sredstava. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH; Na datum bilansa nije proveden cjelovit popis sredstava u pripremi i nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem stalnih sredstava, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; Odobrene su izmjene rokova za izvođenje radova za sanaciju lokalnih puteva i hitne intervencije na čišćenju bujičnih vodotoka za ugovore u vrijednosti od 282.359 KM, čime su izmijenjeni uslovi postavljeni tenderskom dokumentacijom za izbor dobavljača. Vrijednost zaključenog ugovora za izvođenje radova zimske službe je za 12.617 KM veća od procijenjene vrijednosti, te ista ne predstavlja procijenjenu tržišnu vrijednost u vrijeme obavještenja o nabavci. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama. Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> Za pojedine zaposlenike nisu se vodile potpune evidencije o prisustvu na poslu u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencija o radnicima i drugim licima angažovanim na radu, a ocjenjivanje rada državnih službenika i namještenika nije izvršeno za 2022. godinu u skladu sa Zakonom o državnoj službi u FBiH i Pravilnikom o radnim odnosima.
Grad Bihać	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Negativno Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> Na poziciji kratkoročnih potraživanja kod JU Zavod za prostorno uređenje iskazana su potraživanja po osnovu komunalne naknade iz ranijeg perioda u iznosu od najmanje 3.445.358 KM, za koja nije prezentirana struktura i koja nisu preknjižena na sumnjiva i sporna. Također, nisu knjigovodstveno evidentirana potraživanja, nego samo uplate po osnovu naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta u iznosu od 624.637 KM, zbog čega su ona iskazana u potražnom saldu i neosnovano su umanjila ukupan iznos potraživanja. Navedeno nije u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za budžetske korisnike i trezor Grada; Na poziciji finansijskih i obračunskih odnosa s drugim povezanim jedinicama iskazan je iznos od 1.758.444 KM koji se ne odnosi na potraživanja i obaveze iz internih poslovnih odnosa u okviru organa i organizacija, nego na knjigovodstveno evidentiranje drugih poslovnih događaja JU Centra za socijalni rad. Navedeno nije u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; Ne možemo potvrditi knjigovodstvenu vrijednost stalnih sredstava jer su ulaganja u objekte komunalne i cestovne infrastrukture kod JU Zavod za prostorno uređenje u iznosu od najmanje 8.543.645 KM iskazana na poziciji sredstava u pripremi duži period, iako su u upotrebi. Zbog toga nije vršen ni obračun amortizacije, a efekte na finansijske izvještaje ne možemo mjeriti. Nije vršena revalorizacija stalnih sredstava, iako je inflacija na godišnjem nivou iznosila preko 10%. Navedeno nije u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH; Ne možemo potvrditi kratkoročne plasmane u iznosu od 528.185 KM i dugoročne plasmane u iznosu od 4.865.067 KM s obzirom na to da se odnose na poslovne događaje iz ranijeg perioda, za koje Grad ne posjeduje vjerodostojnu dokumentaciju;

	<p>5. Obaveze po osnovu Sporazuma o kreditu i finansiranju za Projekat obnove gradskih voda i kanalizacionih sistema u BiH („KfW“) u iznosu od 3.911.660 KM nisu knjigovodstveno evidentirane, kao ni potraživanje po ustupljenim kreditnim sredstvima od JP „Vodovod“ d.o.o. Bihać. Navedeno nije u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH;</p> <p>6. Izvore sredstava u iznosu od 6.723.293 KM ne možemo potvrditi s obzirom na to da se odnose na poslovne događaje iz ranijeg perioda, za koje Grad ne posjeduje vjerodostojnu dokumentaciju.</p> <p>Mišljenje o usklađenost: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Strateški plan interne revizije i godišnji plan nisu doneseni, niti su poslovi interne revizije obavljani, iako je funkcija interne revizije bila uspostavljena u 2022. godini. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH; 2. Prilikom izrade i planiranja Budžeta nisu se poštovali propisani rokovi. Rashodi i izdaci nisu Budžetom planirani po izvorima finansiranja. Odlukom o izvršavanju Budžeta nije uređena detaljna struktura tekućih i kapitalnih transfera i njihovo izvršavanje, a nije sačinjen ni plan kapitalnih izdataka po godinama i izvorima finansiranja; 3. Za potraživanja iskazana u okviru Jedinstvenog gradskog organa uprave u iznosu od najmanje 1.760.711 KM nisu poduzete sve zakonom propisane aktivnosti naplate. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH; 4. Nije izvršen cjelovit popis imovine i obaveza jer popisom nisu obuhvaćeni zemljište, građevine, stalna sredstava u obliku prava, sredstva u pripremi i potraživanja. Također, popis imovine i obaveza nije izvršen u zakonski propisanom roku. Shodno navedenom, godišnji popis imovine i obaveza nije izvršen u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH; 5. Nisu poduzete aktivnosti u skladu s odredbama zaključenih ugovora za najmanje četiri postupka javnih nabavki ugovorene vrijednosti 619.237 KM za kašnjenja u slučaju neispunjenja preuzetih obaveza dobavljača u utvrđenim rokovima. Tenderska dokumentacija u postupcima javnih nabavki ugovorene vrijednosti 85.950 KM nije sačinjena na način da osigura pravičnu i aktivnu konkurenciju. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama.
<p>Općina Ravno</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nisu donesene vlastite računovodstvene politike, a nisu primijenjene ni Računovodstvene politike za federalne budžetske korisnike i trezor. Knjigovodstvo se ne vodi u skladu sa analitičkim kontnim planom za budžetske korisnike, a nisu uspostavljene ni obavezne pomoćne knjige. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH; 2. Kapitalni transferi u iznosu od najmanje 106.287 KM iskazani su na poziciji tekućih transfera, a naknade za prevoz na posao i s posla u iznosu od 40.209 KM u okviru izdataka za materijal i usluge. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 3. Rashodi i izdaci u iznosu od najmanje 489.013 KM, kao i plaće i naknade troškova zaposlenih, nisu evidentirani niti priznati na osnovu nastanka poslovnog događaja, već u momentu plaćanja. Kratkoročne tekuće obaveze prema dobavljačima u iznosu od najmanje 346.972 KM nisu knjigovodstveno evidentirane. Navedeno nije u skladu sa računovodstvenim principom modificiranog nastanka događaja i odredbama Zakona o budžetima u FBiH, Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH; 4. Bilans stanja ne daje pregled stanja kratkoročnih potraživanja i razgraničenja jer se knjigovodstveno ne evidentiraju u Glavnu knjigu, nisu prezentirane vjerodostojne knjigovodstvene isprave, niti su uspostavljene njihove pomoćne evidencije. Navedeno nije u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 5. Ne možemo potvrditi strukturu stalnih sredstava u iznosu od 8.868.571 KM jer se ne vode pomoćne knjige, knjigovodstveno evidentiranje se ne vrši na odgovarajućim kontima, amortizacija je obračunata na cjelokupan iznos sredstava, a ne na pojedinačna sredstva. Stalna sredstva u pripremi u iznosu od 447.615 KM, koja se odnose na projekte vodoopskrbe i rekonstrukcije lokalnih cesta, nisu evidentirana u Glavnoj knjizi. Revalorizacija stalnih sredstava nije izvršena, iako je inflacija na godišnjem nivou iznosila preko 10%. Navedeno nije u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH; 6. Izvore stalnih sredstava koji su iskazani u iznosu od 8.261.347 KM ne možemo potvrditi jer se stalna sredstva ne evidentiraju na propisani način, a dugoročne obaveze po osnovu kredita nisu knjigovodstveno evidentirane na poziciji izvora novčanih sredstava. Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima nismo potvrdili jer se rashodi i izdaci ne priznaju u izvještajnom periodu na koji se odnose nezavisno o plaćanju. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH.

Mišljenje o usklađenost: Negativno	
	<p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Općina nije uspostavila registar budžetskih korisnika, niti je uspostavljen trezorski sistem poslovanja u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o trezoru u FBiH; 2. Nisu poduzete aktivnosti na uspostavljanju sistema internih kontrola zasnovanog na COSO modelu. Koordinator za finansijsko upravljanje i kontrolu nije imenovan, a pojedina ključna radna mjesta nisu popunjena. Ne vrši se identifikacija i procjena uticaja rizika, značajni procesi nisu uređeni pisanim aktima, a pojedini interni akti nisu dosljedno primijenjeni. Ovo je imalo za posljedicu neusklađenost poslovanja sa propisima, što nije u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u FBiH; 3. Nisu poštovani rokovi izrade Budžeta, Nacrt budžeta ne sadrži rashode i izdatke iskazane po izvorima finansiranja, a nisu se sačinjavali ni operativni planovi i planovi novčanih tokova. Stvoreni su rashodi i izdaci preko iznosa odobrenih budžetom. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Odluke o izvršenju Budžeta Općine; 4. Korištene su osnovice za obračun plaća u iznosima od 348 KM i 365 KM, što nije u skladu sa Odlukom o izvršenju budžeta Općine, kojom je utvrđeno da osnovica za obračun plaće iznosi 315 KM; 5. Odlukom o radnom vremenu definisano je puno radno vrijeme u trajanju od 40 sati sedmično, dok je raspored radnog vremena utvrđen na način da se pauza računa u puno radno vrijeme. Ovo je imalo za posljedicu da radno vrijeme bez pauze traje 37,5 sati, što nije u skladu sa odredbama Zakona o radu. Evidencija o radnom vremenu nije uspostavljena, iako je obaveza njenog vođenja utvrđena Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu. Zbog navedenog ne možemo potvrditi da su zaposlenici bili prisutni i obavljali poslove u utvrđenom radnom vremenu; 6. Općina nije zaključila ugovore sa korisnicima sredstava tekućih transfera neprofitnim organizacijama kako bi se osigurao nadzor nad namjenskim trošenjem i poduzele aktivnosti povrata novca u slučaju nenamjenskog utroška. Određeni korisnici transfera nisu dostavljali izvještaje o namjenskom utrošku te nije izvršen nadzor nad njihovim korištenjem. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o budžetima u FBiH; 7. Godišnji popis imovine i obaveza nije proveden u cijelosti, jer komisija za popis u svom izvještaju nije konstatovala stvarno stanje stalnih sredstava i obaveza, te nije izvršila usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

3.7 Zavodi, fondovi, agencije i javne ustanove

U izvještajnom periodu obavljeno je 28 finansijskih revizija, i to: osam zavoda na federalnom i kantonalnom nivou (šest zavoda za zdravstveno osiguranje, Federalni zavod za zapošljavanje i Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine), 18 javnih ustanova na federalnom, kantonalnom i općinskom nivou (11 domova zdravlja, četiri bolnice, dvije službe za zapošljavanje i jedna ustanova iz oblasti pružanja usluga smještaja i ishrane studentima i drugim korisnicima) i dvije federalne agencije. Kod 11 subjekata revizija je obavljena prvi put.

Finansijski planovi revidiranih zavoda, agencija i javnih ustanova iznosili su 2.156.524.313 KM. U nastavku je pregled iskazanih ukupnih prihoda i primitaka, rashoda i izdataka, finansijskog rezultata, te obaveza u finansijskim izvještajima revidiranih subjekata za 2022. godinu:

Tabela 18. Pregled finansijskih pokazatelja revidiranih zavoda, agencija i javnih ustanova

Red. br.	Revidirani subjekti	Prihodi i primici	Rashodi i izdaci	Finansijski rezultat	Obaveze na 31. 12. 2022. godine
1	2	3	4	5	6
1.	Federalni zavod za zapošljavanje	65.130.878	51.653.352	13.477.526	55.618.429
2.	Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine	214.863.163	230.254.512	-15.391.349	43.281.326
3.	Zavod za zdravstveno osiguranje Srednjobosanskog kantona/Kantona Središnja Bosna	132.133.544	128.090.410	4.043.134	14.806.468
4.	Zavod zdravstvenog osiguranja Unsko-sanskog kantona	125.952.658	117.009.243	8.943.415	9.860.876
5.	Zavod zdravstvenog osiguranja Županije Posavske	18.267.482	17.421.188	846.294	8.106.454
6.	Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona	226.282.051	219.938.103	6.343.947	18.991.620
7.	Zavod zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona	306.208.479	300.737.046	5.471.433	32.750.216
8.	Zavod zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanske županije/kantona	167.830.259	157.953.621	9.876.638	44.904.385
9.	Služba za upošljavanje Županije Posavske	1.877.312	1.882.509	-5.197	6.295
10.	Javna ustanova „Služba za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“	2.269.016	1.949.409	319.607	272.941
11.	Klinički centar Univerziteta u Sarajevu	283.310.784	282.005.513	1.217.240	133.781.514
12.	Javna zdravstvena ustanova Univerzitetski klinički centar Tuzla	153.202.296	153.920.253	-744.967	88.574.753
13.	Sveučilišna klinička bolnica Mostar	140.631.600	147.690.727	-7.059.127	244.259.633
14.	Zdravstvena ustanova Kantonalna bolnica „Dr. Irfan Ljubijankić“ Bihać	45.554.677	41.566.776	3.987.901	36.603.632
15.	Dom zdravlja Ljubuški	6.277.817	6.224.763	53.054	1.557.773
16.	Dom zdravlja Odžak	3.691.401	3.553.215	124.110	617.358
17.	Dom zdravlja Tomislavgrad	4.751.870	4.641.603	110.267	4.094.739
18.	Zdravstvena ustanova Dom zdravlja Cazin	9.359.238	9.349.619	9.011	1.570.870
19.	Javna ustanova Dom zdravlja Konjic	5.612.207	5.556.752	55.076	14.266.119

20.	Javna ustanova Dom zdravlja Stari grad Mostar	8.587.921	8.888.680	-303.207	3.877.723
21.	Javna ustanova „Dom zdravlja“ Zavidovići	7.349.922	7.315.011	30.744	2.579.112
22.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Živinice	12.747.057	13.369.689	-623.824	3.947.375
23.	Javna ustanova Dom zdravlja Kiseljak	4.722.585	4.678.795	43.790	1.977.195
24.	Javna ustanova Dom zdravlja „Dr. Isak Samokovlija“ Goražde	4.410.163	4.398.404	11.200	2.219.600
25.	Dom zdravlja Livno	3.775.954	3.682.289	93.665	2.668.835
26.	Javna ustanova „Studentski centar“ Sarajevo	8.465.539	7.927.159	538.380	8.245.161
27.	Finansijsko-informatička agencija	5.212.921	4.494.782	718.139	1.574.363
28.	Operator za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju	64.750.358	58.044.860	6.705.498	3.943.257
	UKUPNO	2.033.229.152	1.994.198.283	38.892.398	784.958.022

U nastavku je pregled revidiranih subjekata, s datim mišljenjima i brojem preporuka za 2022. godinu:

Tabela 19. Pregled datih mišljenja i broja preporuka zavodima, fondovima i agencijama

Red. br.	Revidirani subjekti	Dato mišljenje		Broj datih preporuka
		o finansijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5
1.	Federalni zavod za zapošljavanje	Pozitivno	S rezervom	18
2.	Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine	Pozitivno	S rezervom	12
3.	Zavod za zdravstveno osiguranje Srednjobosanskog kantona/Kantona Središnja Bosna	S rezervom	Pozitivno	21
4.	Zavod zdravstvenog osiguranja Unsko-sanskog kantona	S rezervom	S rezervom	27
5.	Zavod zdravstvenog osiguranja Županije Posavske	S rezervom	S rezervom	24
6.	Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona	S rezervom	S rezervom	14
7.	Zavod zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona	S rezervom	Pozitivno	12
8.	Zavod zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanske županije/kantona	S rezervom	S rezervom	23
9.	Služba za upošljavanje Županije Posavske	S rezervom	S rezervom	12
10.	Javna ustanova „Služba za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“	S rezervom	Pozitivno	7
11.	Klinički centar Univerziteta u Sarajevu	S rezervom	S rezervom	18
12.	Javna zdravstvena ustanova Univerzitetski klinički centar Tuzla	S rezervom	S rezervom	33
13.	Sveučilišna klinička bolnica Mostar	S rezervom	S rezervom	25
14.	Zdravstvena ustanova Kantonalna bolnica „Dr. Irfan Ljubijankić“ Bihać	S rezervom	S rezervom	23
15.	Dom zdravlja Ljubuški	S rezervom	S rezervom	10
16.	Dom zdravlja Odžak	S rezervom	Negativno	25
17.	Dom zdravlja Tomislavgrad	Negativno	S rezervom	22
18.	Zdravstvena ustanova Dom zdravlja Cazin	S rezervom	S rezervom	16
19.	Javna ustanova Dom zdravlja Konjic	Negativno	S rezervom	21

20.	Javna ustanova Dom zdravlja Stari grad Mostar	S rezervom	S rezervom	16
21.	Javna ustanova „Dom zdravlja“ Zavidovići	S rezervom	S rezervom	11
22.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Živinice	S rezervom	S rezervom	19
23.	Javna ustanova Dom zdravlja Kiseljak	S rezervom	S rezervom	17
24.	Javna ustanova Dom zdravlja „Dr. Isak Samokovlija“ Goražde	S rezervom	S rezervom	22
25.	Dom zdravlja Livno	Negativno	S rezervom	23
26.	Javna ustanova „Studentski centar“ Sarajevo	S rezervom	Negativno	29
27.	Finansijsko-informatička agencija	Pozitivno	Pozitivno	7
28.	Operator za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju	S rezervom	S rezervom	18

U 28 izvještaja o finansijskoj reviziji zavoda, agencija i javnih ustanova za 2022. godinu dato je ukupno 525 preporuka s ciljem otklanjanja utvrđenih nepravilnosti i jačanja sistema internih kontrola. U odnosu na prethodnu godinu, kada je dato 380 preporuka u 27 izvještaja, značajan je porast datih preporuka, s obzirom na to da je revizija obavljena prvi put kod 11 subjekata.

Napominjemo da su u 19 izvještaja, uz data mišljenja o finansijskim izvještajima, istaknuta određena pitanja, i to u jednom izvještaju u kojem je dato pozitivno mišljenje, 16 izvještaja u kojima je dato mišljenje s rezervom i dva izvještaja u kojima je dato negativno mišljenje.

Također, istaknuta su određena pitanja i uz mišljenja o usklađenosti sa zakonskim propisima za 27 subjekta, od kojih je četiri uz pozitivno mišljenje, 21 uz mišljenje s rezervom i dva uz negativno mišljenje.

3.7.1 Najvažniji nalazi i preporuke

Revizijom zavoda, agencija i javnih ustanova utvrđeni su određeni propusti i nepravilnosti za koje su date odgovarajuće preporuke.

Najvažniji nalazi i preporuke su:

- Nisu poduzete dovoljne aktivnosti kako bi se uspostavio sustav finansijskog upravljanja i kontrole kako je utvrđeno Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i ostalim propisima koji reguliraju ovu oblast, u dijelu kontrolnog okruženja i upravljanja rizicima, kontrolnih aktivnosti, praćenja i procjene. Nisu sačinjene mape procesa, nije vršeno identificiranje i procjena rizika, niti je uspostavljen Registar rizika. Osim toga, za dio poslovnih procesa nisu sačinjeni unutarnji akti kojima bi se definirala ovlaštenja i odgovornosti, odnosno kako bi se uspostavile kontrolne aktivnosti i smanjili rizici na prihvatljivu razinu.

Donijeti nedostajuće unutarnje akte kojima će se regulirati ključni procesi, sačiniti mapu procesa, utvrditi rizike i sukladno tome donijeti registar rizika, kako to nalaže Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.

- Funkcija unutarnje revizije nije uspostavljena sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilniku o kriterijima za uspostavljanje jedinica za unutarnju reviziju u javnom sektoru u FBiH.

Uspostaviti funkciju unutarnje revizije sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilniku o kriterijima za uspostavljanje jedinica za unutarnju reviziju u javnom sektoru u FBiH.

- Jedan broj revidiranih subjekata ne posjeduje vjerodostojnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnih prostora iskazanih u poslovnim knjigama subjekata.

Osigurati vjerodostojnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnih prostora iskazanih u poslovnim knjigama.

- Kod dijela revidiranih subjekata vrijednost osnovnog kapitala nije usuglašena u poslovnim knjigama i sudskom registru, niti je prezentirana dokumentacija na osnovu koje je izvršeno evidentiranje kapitala.

Utvrđiti činjenično stanje i stvarnu vrijednost osnovnog kapitala s ciljem realnog iskazivanja kapitala u financijskim izvješćima i izvršiti usklađivanje osnovnog kapitala u sudskom registru.

- Kod većeg broja revidiranih subjekata godišnji popis imovine i obaveza i usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem nije izvršeno sukladno odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.

Godišnjim popisom utvrditi stvarno stanje imovine i obveza i uskladiti knjigovodstveno sa stvarnim stanjem, kako je propisano odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.

- Dio županijskih zavoda zdravstvenog osiguranja vršio je ugovaranje usluga zdravstvene zaštite na temelju županijskih propisa i akata koji nisu usklađeni sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti kojim je, između ostalog, regulirano da će se dodjele ugovora o pružanju zdravstvenih usluga provoditi prema propisima o javnim nabavama.

U suradnji sa županijskim skupštinama/vladama osigurati da se ugovaranje usluga zdravstvene zaštite provodi putem postupaka javne nabave, a ugovori o pružanju usluga zdravstvene zaštite zaključuju s najpovoljnijim ponuđačima, kako je propisano odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

- Kod županijskih zavoda zdravstvenog osiguranja potraživanja, obveze, razgraničeni prihodi, prihodi i rashodi po osnovu međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju nisu evidentirani sukladno članku 76. Zakona o proračunima u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH.

Na propisanim bilančnim pozicijama evidentirati potraživanja, obveze, razgraničene prihode, prihode i rashode proizašle iz međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH.

- Dio izvanproračunskih fondova nije izvršio revalorizaciju stalnih sredstava, iako je prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio 17,4%, što nije sukladno Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH, Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Računovodstvenim politikama izvanproračunskih fondova, a za posljedicu je imalo podcijenjena stalna sredstva i izvore sredstava.

Izvršiti revalorizaciju stalnih sredstava za 2022. godinu sukladno Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH, Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Računovodstvenim politikama.

- Kod dijela zdravstvenih ustanova nije uspostavljen unutarnji nadzor nad radom organizacijskih jedinica i zdravstvenih zaposlenika sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti.

Uspostaviti i provoditi unutarnji nadzor nad radom organizacijskih jedinica i zdravstvenih zaposlenika sukladno odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

- Nisu provođene redovne mjere upravljanja rizikom likvidnosti sukladno Zakonu o financijskom poslovanju, što je dovelo do neblagovremenog izvršavanja novčanih obveza.

Potrebno je da menadžment poduzme aktivnosti na upravljanju rizikom likvidnosti sukladno Zakonu o financijskom poslovanju.

- Nisu dosljedno primijenjene odredbe kolektivnih ugovora prilikom obračuna plaća i naknada, a unutarnji akti koji reguliraju obračun plaća i naknada nisu usklađeni s kolektivnim ugovorima, što je za posljedicu imalo da se obračun plaća i naknada ne vrši sukladno kolektivnim ugovorima.

Unutarnje akte uskladiti s važećim kolektivnim ugovorima i sukladno njima vršiti obračun i isplatu plaća.

- Uspostavljene evidencije o radnom vremenu nisu vođene sukladno Pravilniku o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim osobama angažiranim na radu.

Evidencije o radnom vremenu zaposlenika voditi sukladno Pravilniku o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim osobama angažiranim na radu.

- Nisu dosljedno i točno primijenjene odredbe Konceptualnog okvira za financijsko izvješćivanje, Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda financijskog izvješćivanja, posebno u dijelu: priznavanja rezerviranja; vršenja procjene i objave značajne neizvjesnosti u vezi stalnosti poslovanja; priznavanja prihoda po temelju doniranih sredstava; priznavanja značajnih iznosa prihoda i rashoda koji se odnose na prethodna razdoblja; vršenja procjene očekivanih kreditnih gubitaka za potraživanja; testiranja umanjenja vrijednosti stalnih sredstava; primjene modela revalorizacije kod mjerenja i priznavanja stalnih sredstava, iako je internim aktima definirana primjena modela nabavne vrijednosti, ili primjene modela revalorizacije na dio grupe stalnih sredstava; iskazivanja i mjerenja zaliha; priznavanja ulaganja u investicijske nekretnine bez prethodno ispunjenih uvjeta; ne evidentiranja obveza prema Poreznoj upravi FBiH i ne evidentiranja zemljišta u poslovnim knjigama. To je za posljedicu imalo nerealno iskazana sredstva, obveze, prihode, rashode, financijski rezultat tekuće i prethodnih godina.

Dosljedno primjenjivati odredbe Konceptualnog okvira za financijsko izvješćivanje, Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda financijskog izvješćivanja, s ciljem istinitog i fer izvješćivanja.

- Nepravilnosti u primjeni Zakona o javnim nabavkama konstatirane su u sve tri faze ciklusa javnih nabava (planiranje, provođenje postupaka javnih nabava i realizacija ugovora).
  - Najvažniji nalazi iz faze planiranja su: planiranje koje nije zasnovano na realnim potrebama; nedovoljno planirana sredstva za konkretne nabave; Planom nije definirana vrsta postupaka koji se planiraju provesti ili Plan ne sadrži pojedinačno procijenjene vrijednosti nabava; procijenjene vrijednosti navedene u odlukama o pokretanju postupaka ne prate procijenjene vrijednosti iz Plana javnih nabava; Planom nisu obuhvaćeni svi postupci koji su i provedeni.

Planom javnih nabava obuhvatiti sve postupke koji se provode u tijeku godine, sačinjavati ga na temelju realnih potreba i na način da se detaljno planiraju postupci i potrošnja sredstava putem provođenja jednog od postupaka javne nabave sukladno Zakonu o javnim nabavama.

- Najvažniji nalazi iz faze provođenja postupaka javnih nabava su: neblagovremeno pokretanje postupaka; ne sačinjavanje zapisnika o ocjeni ponuda; dijeljenje predmeta nabave; tehničke specifikacije iz tenderske dokumentacije ne omogućavaju svim ponuđačima jednak i nediskriminirajući pristup u nadmetanju; postupci javnih nabava okončani su izborom dobavljača i zaključivanjem ugovora, iako su cijene svih prihvatljivih ponuda bile znatno više od osiguranih sredstava; postupci javnih nabava su pokrenuti i provedeni, a da prethodno nisu ispunjeni uvjeti za njihovo pokretanje (pokrenuti su prije nego su osigurana financijska sredstva za njihovu realizaciju; provedeni su postupci koji nisu planirani Planom, niti su donesene posebne odluke o pokretanju tih postupaka) i nabava roba i usluga bez primjene procedura propisanih Zakonom o javnim nabavama.

Nabavu roba, usluga i radova vršiti blagovremeno i sukladno procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavama, a izbor dobavljača i postupke javnih nabava provoditi uz dosljedno poštovanje principa i odredbi Zakona o javnim nabavama.

Tendersku dokumentaciju sačinjavati na način da omogući jednak i nediskriminirajući pristup svim potencijalnim ponuđačima, sukladno članku 54. Zakona o javnim nabavama.

- Najvažniji nalazi iz faze realizacije ugovora su: nije uspostavljen sustav praćenja realizacije ugovora i nisu poduzimane aktivnosti sukladno odredbama zaključenih ugovora u slučajevima izvršenja obveza dobavljača u ugovorenim rokovima (što više dobiva na značaju u onim slučajevima kada se radi o nepoštivanju ugovorenih obveza/rokova kod dobavljača za koje je ponuđeni rok isporuke imao presudnu ulogu u njihovom izboru).

Uspostaviti sustav praćenja realizacije ugovora i poduzeti aktivnosti sukladno odredbama zaključenih ugovora u slučaju neispunjenja preuzetih obveza dobavljača u utvrđenim rokovima.

- Poslovi iz nadležnosti ne obavljaju se u potpunosti sukladno zakonskim propisima kojima su utvrđeni. Zbog značaja, odnosno iznosa sredstava kojima upravljaju, izdvajamo nalaze utvrđene u dijelu obavljanja poslova iz nadležnosti kod Federalnog zavoda za zapošljavanje, Zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine i Operatora za obnovljive izvore energije i efikasne kogeneracije.

Federalni zavod za zapošljavanje

- Sredstva za provođenje mjera aktivne politike zapošljavanja i zajedničkih projekta s drugim organizacijama i institucijama realizovana su u iznosu od 41.384.956 KM, što je samo 38% od ukupno planiranih sredstava, te za posljedicu ima smanjenje očekivanih efekata podsticajnih mjera na smanjenje stope nezaposlenosti. Navedeno nije sukladno Zakonu o proračunima u FBiH.

Intenzivirati aktivnosti na realizaciji programa/mjera aktivne politike zapošljavanja u skladu s finansijskim planom i ugovorenih obveza po zaključenim ugovorima između Federalnog zavoda, županijskih službi za zapošljavanje i korisnika sredstava, kako bi se što više osiguranih sredstava ekonomično i efikasno realizovalo u godini za koju su osigurana, sukladno Zakonu o proračunima u FBiH.

- Objedinjavanje i vođenje zbirnih evidencija u oblasti rada i zapošljavanja nije sukladno Zakonu o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Pravilniku o evidencijama u oblasti zapošljavanja, niti su poduzimane aktivnosti prema županijskim službama koje nisu integrirane s Jedinstvenim informacijskim sustavom dijelu dostavljanja propisanih evidencija.

Potrebno je da organi upravljanja i rukovođenja Federalnog zavoda poduzmu sve mjere i aktivnosti u cilju potpune integracije JIS-a sa svih 10 županijskih službi za zapošljavanje.

Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine

- Komisije za izdavanje saglasnosti za liječenje osiguranih osoba FBiH nisu primjenjivale Uputstvo o uspostavi Liste čekanja za lijekove sa liste lijekova Fonda solidarnosti FBiH, niti je obavljena periodična evaluacija terapijskog liječenja pacijenata, što nije u skladu sa Zakonom o apotekarskoj djelatnosti i „Pravilnikom o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade Liste lijekova Fonda solidarnosti FBiH, kao i korištenju lijekova sa Liste lijekova Fonda solidarnosti FBiH“.

Liste čekanja pacijenata voditi na obrascima i sa svim potrebnim podacima, kako je utvrđeno Uputstvom o uspostavi Liste čekanja za lijekove sa Liste lijekova Fonda solidarnosti FBiH, koje je donio Upravni odbor.

Vršiti periodičnu evaluaciju terapijskog liječenja pacijenata lijekovima sa Liste lijekova Fonda solidarnosti i izvještavanje o provedenom monitoringu i evaluaciji, u skladu sa „Pravilnikom o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade Liste lijekova Fonda solidarnosti FBiH, kao i korištenju lijekova sa Liste lijekova Fonda solidarnosti FBiH“.

Operator za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju

- Podaci o popunjenosti dinamičkih kvota na internet-stranici nisu redovno ažurirani, što je obaveza propisana odredbama Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije. Zbog raskidanja ugovora sa privilegovanim proizvođačima u 2022. godini došlo je do značajnog smanjenja popunjenosti dinamičkih kvota.

Na internet stranici redovno ažurirati podatke o popunjenosti dinamičkih kvota za svaki tip postrojenja, u skladu sa odredbama Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije.

- Nije utvrđena metodologija za raspodjelu troškova balansiranja za privilegovane i kvalifikovane proizvođače, kao ni udio koji će se plaćati sredstvima iz naknada prikupljenim za poticaj, što je obaveza propisana Zakonom o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije.

Donijeti pravilnik kojim će se utvrditi metodologija za raspodjelu troškova balansiranja za privilegovane i kvalifikovane proizvođače, kao i udio koji će se plaćati sredstvima iz naknada prikupljenim za podsticaj, u skladu sa odredbama Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije.

- Tokom 2022. godine nisu rješavani zahtjevi za sticanje statusa privilegovanog proizvođača, na osnovu prethodno zaključenih predugovora o otkupu električne energije iz obnovljivih izvora, što nije u skladu sa Zakonom o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije i Zakonom o upravnom postupku.

Rješavanje zahtjeva za sticanje statusa privilegovanih proizvođača vršiti u rokovima propisanim Zakonom o upravnom postupku.

- Pasivan odnos osnivača prema zdravstvenim ustanovama, koji se ogleda u neispunjavanju obveza koje osnivači imaju sukladno Zakonu o ustanovama, osnivačkim aktima i Statutu zdravstvenih ustanova (nedonošenje akta o osnivanju zdravstvene ustanove kojim bi se regulirao iznos sredstava za osnivanje i početak rada i način njihovog osiguravanja; nezaključivanje ugovora između osnivača i zdravstvenih ustanova kojim bi se regulirala međusobna prava, obveze i odgovornosti; nepoduzimanje aktivnosti na pokriću iskazanih gubitaka).
- Prijem zaposlenika bez javnog oglašavanja vršen je sukladno Uredbi o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH Vlade FBiH i županijskim uredbama, kojima je omogućen prijem u radni odnos bez javnog oglašavanja.

Tabela 190. Informacije o postupanju po preporukama zavoda, agencija i javnih ustanova

Red. br.	Grupe subjekata revizije	Postupanje po preporukama datim u izvješćima u prethodnim godinama				
		Realizovano	Djelimično realizovano	Nije realizovano	Bez ocjene/neprovodivo	UKUPNO
1	2	3	4	5	6	7 (3+4+5+6)
1.	Federalni zavod za zapošljavanje	2	6	11	0	19
	<i>postotak</i>	10%	32%	58%	0%	100%
2.	Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine	0	0	8	0	8
	<i>postotak</i>	0%	0%	100%	0%	100%
3.	Zavod za zdravstveno osiguranje Srednjobosanskog kantona/Kantona Središnja Bosna	5	3	3	0	11
	<i>postotak</i>	46%	27%	27%	0%	100%
4.	Zavod zdravstvenog osiguranja Unsko-sanskog kantona	7	4	3	3	17
	<i>postotak</i>	40%	24%	18%	18%	100%
5.	Zavod zdravstvenog osiguranja Županije Posavske	7	4	8	1	20
	<i>postotak</i>	35%	20%	40%	5%	100%
6.	Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona	16	7	1	0	24
	<i>postotak</i>	67%	29%	4%	0%	100%
7.	Zavod zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona	9	2	4	0	15
	<i>postotak</i>	60%	13%	27%	0%	100%
8.	Zavod zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanske županije/kantona	0	3	9	2	14
	<i>postotak</i>	0%	21%	65%	14%	100%
9.	Služba za upošljavanje Županije Posavske	8	2	5	1	16
	<i>postotak</i>	50%	13%	31%	6%	100%
10.	Javna ustanova „Služba za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“	5	1	1	2	9
	<i>postotak</i>	56%	11%	11%	22%	100%
11.	Klinički centar Univerziteta u Sarajevu	23	3	4	2	32
	<i>postotak</i>	72%	9%	13%	6%	100%
12.	Javna zdravstvena ustanova Univerzitetski klinički centar Tuzla	8	2	8	0	18
	<i>postotak</i>	44%	12%	44%	0%	100%
13.	Sveučilišna klinička bolnica Mostar	10	3	14	0	27
	<i>postotak</i>	37%	11%	52%	0%	100%
14.	Zdravstvena ustanova Kantonalna bolnica „Dr. Irfan Ljubijankić“ Bihać	9	7	3	2	21
	<i>postotak</i>	43%	33%	14%	10%	100%
15.	Dom zdravlja Ljubuški	Revizija vršena prvi put				
16.	Dom zdravlja Odžak	Revizija vršena prvi put				
17.	Dom zdravlja Tomislavgrad	Revizija vršena prvi put				
18.	Zdravstvena ustanova Dom zdravlja Cazin	Revizija vršena prvi put				
19.	Javna ustanova Dom zdravlja Konjic	Revizija vršena prvi put				
20.	Javna ustanova Dom zdravlja Stari grad Mostar	Revizija vršena prvi put				
21.	Javna ustanova „Dom zdravlja“ Zavidovići	Revizija vršena prvi put				

22.	Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Živinice	Revizija vršena prvi put				
23.	Javna ustanova Dom zdravlja Kiseljak	Revizija vršena prvi put				
24.	Javna ustanova Dom zdravlja „Dr. Isak Samokovlija“ Goražde	Revizija vršena prvi put				
25.	Dom zdravlja Livno	Revizija vršena prvi put				
26.	Javna ustanova „Studentski centar“ Sarajevo	11	2	8	1	22
	<i>postotak</i>	50%	9%	36%	5%	100%
27.	Financijsko-informatička agencija	13	1	3	3	20
	<i>postotak</i>	65%	5%	15%	15%	100%
28.	Operator za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju	18	5	10	4	37
	<i>postotak</i>	49%	14%	27%	10%	100%
UKUPNO		151	55	103	21	330
postotak		46%	17%	31%	6%	100%

Ocjena postupanja po preporukama izvršena je kod svih subjekata, izuzev onih koji su revidirani prvi put (njih 11).

Od ukupno 330 datih preporuka 46% je realizovano, 17% djelimično, a 31% nije realizirano. Za 21 preporuku (6%) nije izvršena ocjena postupanja u najvećoj mjeri zbog toga što su se odnosile na poslovne događaje kojih u revidiranoj godini nije bilo ili je u međuvremenu došlo do izmjene propisa i akata zbog kojih su neprovođive.

U nastavku je pregled revidiranih subjekata, s datim mišljenjima za 2022. godinu, osnovama za izražavanje mišljenja i istaknutim pitanjima:

Subjekti revizije	Data mišljenja/osnova za mišljenje/isticanje pitanja
1	2
Federalni zavod za zapošljavanje	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno
	Isticanje pitanja
	<ul style="list-style-type: none"> Na poziciji sumnjivih i spornih potraživanja na datum bilansa iskazan je iznos od 16.004.888 KM, koji se odnosi na dospjela potraživanja iz perioda 2001-2013. godine. Iako su poduzimane aktivnosti na povratu ovih plasiranih sredstava, zbog neobezbjeđenja adekvatnih instrumenata osiguranja povrata kredita, u skladu sa zaključenim ugovorima, i neblagovremenog pokretanja zakonom propisanih radnji na naplati, neizvjestan je povrat plasiranih sredstava. Dugoročna potraživanja po osnovu dospelje, a nenaplaćene glavnice za date komisije kredite iz prethodnog perioda, na datum bilansa iskazana su u iznosu od 20.326.976 KM. Iako su banke i Federalni zavod u prethodnom periodu i tokom 2022. godine poduzimali aktivnosti na povratu plasiranih sredstava i knjigovodstvenom otpisu nenaplativih potraživanja, neizvjesna je naplata ovih potraživanja, s obzirom na to da je veći dio ocijenjen kao trajno nenaplativ.
	Mišljenje o usklađenosti: S rezervom
	Osnova za mišljenje
	<ol style="list-style-type: none"> Sredstva za provođenje mjera aktivne politike zapošljavanja i zajedničkih projekata s drugim organizacijama i institucijama realizovana su u iznosu od 41.384.956 KM, što je samo 38% od ukupno planiranih sredstava, te za posljedicu ima smanjenje očekivanih efekata podsticajnih mjera na smanjenje stope nezaposlenosti. Navedeno nije u skladu s članom 4. Zakona o budžetima u FBiH. Nije izvršen sveobuhvatan popis aktivnih i pasivnih vremenskih razgraničenja, kao ni usaglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem ovih razgraničenja, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Objedinjavanje i vođenje zbirnih evidencija u oblasti rada i zapošljavanja nije u skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Pravilnikom o evidencijama u oblasti zapošljavanja, niti su poduzimane aktivnosti prema kantonalnim službama koje nisu integrisane s Jedinstvenim informacionim sistemom u dijelu dostavljanja propisanih evidencija.

Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno
	Mišljenje o usklađenosti: S rezervom Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> 1. Preuzete su obaveze za lijekove i potrošni materijal, kao i liječenje u inostranstvu, iznad visine utvrđene u posebnom dijelu Finansijskog plana za 2022. godinu u iznosu od 11.288.501 KM, što nije u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH. 2. Komisije za izdavanje saglasnosti za liječenje osiguranih osoba FBiH nisu primjenjivale Uputstvo o uspostavi Liste čekanja za lijekove sa liste lijekova Fonda solidarnosti FBiH, niti je obavljena periodična evaluacija terapijskog liječenja pacijenata, što nije u skladu sa Zakonom o apotekarskoj djelatnosti i „Pravilnikom o bližim kriterijima za izbor lijekova, postupku i načinu izrade Liste lijekova Fonda solidarnosti FBiH, kao i korištenju lijekova sa Liste lijekova Fonda solidarnosti FBiH“. 3. Plan javnih nabavki lijekova koji se finansiraju iz sredstava Fonda solidarnosti nije sačinjen uz jasno definisanje predmeta i pojedinačno procijenjene vrijednosti nabavki, čime nije osigurano transparentno provođenje javnih nabavki, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> • Iako je Zavod poduzeo aktivnosti prema nadležnom ministarstvu, Federalnom ministarstvu finansija i Vladi FBiH vezano za osiguranje potrebnog iznosa sredstava iz Budžeta FBiH za finansiranje Fonda solidarnosti, u 2022. godini nisu obezbijedena sredstva za njegovo finansiranje u zakonom propisanom iznosu. Prihodi od doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje ostvareni su u iznosu od 177.314.360 KM, dok su prihodi iz Budžeta FBiH iznosili 28.500.000 KM, što predstavlja samo 16% sredstava koja su se trebala uplatiti iz Budžeta FBiH u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju. • Zavodom od 2015. godine upravlja privremeni Upravni odbor, imenovan na tri mjeseca, što nije u skladu s članom 102. Zakona o zdravstvenom osiguranju. Navedeno može imati za posljedicu nerješavanje problema iz nadležnosti Zavoda.
Zavod za zdravstveno osiguranje Srednjobosanskog kantona/Kantona Središnja Bosna	Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> 1. Rashodi po osnovu međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju nisu knjigovodstveno evidentirani niti priznati na osnovu nastanka poslovnog događaja, što je propisano članom 76. Zakona o budžetima u FBiH. To je imalo za posljedicu da su rashodi precijenjeni za 1.089.691 KM. Osim toga, nisu evidentirana potraživanja i obaveze po istom osnovu, zbog čega su obaveze potcijenjene za 1.689.375 KM, a potraživanja za 93.161 KM, što nije u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH. Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> • Zavod ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu ili posjedu šest poslovnih prostora čija je nabavna vrijednost u Bilansu stanja na 31. 12. 2022. godine iskazana u iznosu od 736.508 KM.
	Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> • Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih zaposlenika iskazano identično vrijeme početka i kraja radnog dana, a korištenje pauze i prekid rada se ne evidentiraju, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost. • Na području Srednjobosanskog kantona postupak ugovaranja usluga zdravstvene zaštite se ne provodi u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Jedinstvenom metodologijom kojom se bliže uređuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove, zbog toga što je Vlada Srednjobosanskog kantona Zaključcima odložila primjenu Odluke o utvrđivanju osnovnog paketa zdravstvenih prava u FBiH. To je imalo za posljedicu i neprovođenje kontrole i praćenja ugovorenih zdravstvenih usluga kako je predviđeno Jedinstvenom metodologijom. • Nisu stečeni uslovi da Zavod sačinjava Program zdravstvene zaštite s obzirom na to da Plan i program mjera zdravstvene zaštite na području Srednjobosanskog kantona, koji se utvrđuje na prijedlog Zavoda za javno zdravstvo, nije donio nadležni ministar zdravstva, te da na području kantona nije u primjeni Jedinstvena metodologija kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove.
	Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom Osnova za mišljenje

kantona	<p>1. Rashodi i prihodi po osnovu međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju nisu knjigovodstveno evidentirani niti priznati u skladu s članom 76. Zakona o budžetima u FBiH, kojim je propisano da se rashodi priznaju na osnovu nastanka poslovnog događaja, a prihodi u onom periodu kada su mjerljivi i raspoloživi. To je za posljedicu imalo precijenjene rashode u iznosu od 2.866.195 KM i prihode u iznosu od 1.734.203 KM.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Zavod ne posjeduje vjerodostojnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnih prostora iskazanih u poslovnim knjigama na 31. 12. 2022. godine u iznosu od 651.653 KM sadašnje vrijednosti. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Stvoreni su rashodi, odnosno preuzete obaveze iznad sredstava odobrenih Finansijskim planom za 2022. godinu u ukupnom iznosu od 4.314.423 KM (od kojih su najznačajniji troškovi lijekova sa esencijalne liste lijekova 1.530.552 KM, naknade za bolovanja preko 42 dana 1.152.670 KM i naknade za prevoz pacijenata van kantona 1.103.418 KM). To nije u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH, Odlukom o načinu izvršavanja finansijskog plana za 2022. godinu i Odlukom o načinu izvršavanja Rebalansa Finansijskog plana za 2022. godinu.</p> <p>2. Popis potraživanja i obaveza po osnovu međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju i obaveza prema dobavljačima, kao i usaglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, nije izvršeno u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Izvršen je prijem u radni odnos na određeno vrijeme sedam zaposlenika po osnovu Uredbe o postupku prijema u radni odnos koju je donijela Vlada Unsko-sanskog kantona, kojom je omogućen prijem u radni odnos na određeno radno vrijeme bez javnog oglašavanja, a što nije u skladu sa Zakonom o radu. Direktori Zavoda u posljednjih nekoliko godina više puta su imenovani i razriješeni dužnosti po osnovu odluka o imenovanju ili razrješenju koje je donijela Vlada Unsko-sanskog kantona ili na vlastiti zahtjev direktora za razrješenjem. Navedeno je imalo uticaja na funkcionisanje i rad Zavoda, uzimajući u obzir nadležnosti direktora utvrđene Zakonom o zdravstvenom osiguranju i Statutom Zavoda. Naknade za regres za godišnji odmor i vjerske praznike u iznosu od 61.517 KM isplaćene su iznad zakonski propisanog neoporezivog iznosa na koji su obračunati i isplaćeni puni porezi i doprinosi. S obzirom na to da se Zavod finansira najvećim dijelom iz uplate doprinosa za obavezno zdravstveno osiguranje, isplata naknada u navedenim iznosima nije primjerena. Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih radnika iskazano identično vrijeme početka i kraja radnog vremena, kao i vrijeme korištenja pauze u toku rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
Zavod zdravstvenog osiguranja Županije Posavske	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Prihodi i rashodi po temelju međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju nisu knjigovodstveno evidentirani niti priznati sukladno članku 76. Zakona o proračunima u FBiH, kojim je propisano da se rashodi priznaju na temelju nastanka poslovnog događaja, a prihodi u onom razdoblju kada su mjerljivi i raspoloživi. To je za posljedicu imalo precijenjene rashode za 507.926 KM i prihode za 104.051 KM. Osim toga, zbog međusobnog prebijanja obveza i potraživanja po temelju paušalnih naknada, podcijenjene su obveze, potraživanja i razgraničeni prihodi za 178.646 KM, što nije sukladno Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH.</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Prilikom sačinjavanja i donošenja Finansijskog plana nisu ispoštovani rokovi, nisu sačinjavani godišnji i kvartalni planovi novčanih tijekova, niti su planirana odgovarajuća sredstva za pokriće akumuliranog deficita, što nije sukladno Zakonu o proračunima u FBiH. Također, sukladno Zakonu o zdravstvenom osiguranju nisu planirana i izdvojena sredstva pričuve.</p> <p>2. Zavod nije učinio javno dostupnim Naputak o uvjetima i načinu dodjele jednokratne novčane pomoći sa granta za pomoć pojedincima, na temelju kojega se mogu ostvariti jednokratne novčane pomoći za teška oboljenja. Zbog navedenoga nije osigurana transparentnost i pravo na zaštitu svim osiguranim osobama sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Zakonu o zdravstvenoj zaštiti. Također, nije se moglo utvrditi na koji način su odobrena sredstva jednokratne novčane pomoći po pojedinačnim zahtjevima.</p>

	<p>3. Popis potraživanja i obveza, te usuglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem potraživanja i obveza nije izvršeno sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da kod zaposlenika nije iskazano vrijeme početka i kraja radnog dana, kao i vrijeme korištenja pauze u tijeku rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost. • Ugovaranje usluga zdravstvene zaštite obavljeno je putem javnog poziva prema zdravstvenim ustanovama na temelju Odluke Vlade Županije Posavske o osnovama za sklapanje ugovora sa zdravstvenim ustanovama i privatnim zdravstvenim djelatnicima. Postupak ugovaranja utvrđen Odlukom nije sukladan članku 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, kojim je, između ostalog, regulirano da će se dodjele ugovora o pružanju zdravstvenih usluga provoditi prema propisima o javnim nabavama. • Nije prezentirano na koji način je Upravno vijeće utvrdilo maksimalni iznos do kojega Zavod financira ili sufinancira ortopedska i druga pomagala, a koji je utvrđen na temelju članka 19. Statuta „Odlukom o listi ortopedskih i drugih pomagala koja se financiraju ili sufinanciraju iz sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja Županije Posavske“.
<p>Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Prihodi i rashodi po osnovu međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju nisu knjigovodstveno evidentirani niti priznati u skladu s članom 76. Zakona o budžetima u FBiH, kojim je propisano da se rashodi priznaju na osnovu nastanka poslovnog događaja, a prihodi u onom periodu kada su mjerljivi i raspoloživi. To je za posljedicu imalo potcijenjene rashode u iznosu od 342.581 KM i prihode u iznosu od 339.448 KM. Također, nisu evidentirani razgraničeni prihodi u visini iskazanih potraživanja, što je za posljedicu imalo potcijenjene razgraničene prihode na datum bilansa za 901.135 KM, što nije u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zavod ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu za dvije garaže, koje su iskazane u poslovnim knjigama na 31. 12. 2022. godine u iznosu od 10.960 KM neto knjigovodstvene vrijednosti. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Pravilnik o radu nije usaglašen s odredbama Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavca i radnika Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona u dijelu utvrđivanja uvećanja osnovne plaće za direktora, pomoćnika direktora i rukovodeće zaposlenike, što je imalo za posljedicu da se obračun plaće za ove zaposlenike nije vršio u skladu sa Zakonom o radu i Kolektivnim ugovorom, odnosno isplatu većih iznosa u odnosu na prava predviđena ovim propisima.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vlada Zeničko-dobojskog kantona donijela je Uredbu o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Zeničko-dobojskom kantonu. Ovom Uredbom omogućen je prijem u radni odnos bez postupka javnog oglašavanja u Zavodu za vrijeme dok je na snazi Naredba o proglašenju epidemije zarazne bolesti COVID-19 na teritoriji FBiH, a da pri tome nije utvrđeno da li se izuzetak odnosi na prijem na određeno ili neodređeno vrijeme. Osim toga, Uredbom je omogućen prijem u radni odnos bez postupka javnog oglašavanja ako se radi o poslovima koji ne trpe odlaganje na određeno vrijeme, a najduže do 120 dana sa istim izvršiocem, u kojem periodu se mora okončati procedura prijema u radni odnos. Zavod je po ovom osnovu u toku 2022. godine primio u radni odnos na određeno vrijeme, a najduže do 120 dana, ukupno šest zaposlenika. • Upravni odbor Zavoda je zaključio ugovor o radu sa direktorom, kojim je utvrđeno da će direktoru, ukoliko bude smijenjen prije isteka mandatnog perioda na koji je imenovan, biti isplaćene sve neto plaće do kraja predviđenog mandatnog perioda, što nije u skladu sa Zakonom o radu, Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavca i radnika Zavoda i Pravilnikom o radu. • Nije pribavljena prethodna suglasnost Zeničko-dobojskog kantona prije potpisivanja Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavca i radnika Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona i njegovih izmjena i dopuna, između Zavoda i Sindikalne organizacije službenika Zavoda, što je bila obaveza u skladu s članom 138. Zakona o radu.

	<ul style="list-style-type: none"> Odluka Vlade Zeničko-dobojskog kantona o osnovama, kriterijima i mjerilima za zaključivanje ugovora između Zavoda i zdravstvenih ustanova nije usklađena sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, Jedinstvenom metodologijom kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanje ugovora između nadležnog zavoda zdravstvenog osiguranja i zdravstvene ustanove i Naredbom o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u FBiH u dijelu provođenja programa zdravstvene zaštite na osnovu dodjele ugovora o pružanju zdravstvenih usluga putem javne nabavke i nagradnog plaćanja timovima porodične medicine na osnovu ostvarenih rezultata rada.
Zavod zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Rashodi po osnovu međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju nisu knjigovodstveno evidentirani niti priznati na osnovu nastanka poslovnog događaja, što je propisano članom 76. Zakona o budžetima u FBiH. To je imalo za posljedicu da su na datum bilansa obaveze potcijenjene za 2.495.144 KM, od čega se na 2022. godinu odnosi 456.675 KM. <p>Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Vlada Kantona je donijela Uredbu o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Tuzlanskom kantonu. Ovom Uredbom omogućen je prijem u radni odnos bez postupka javnog oglašavanja na određeno vrijeme najduže do šest mjeseci, jednokratno u toku jedne kalendarske godine za konkretno radno mjesto, i na određeno vrijeme najdalje do 12 mjeseci ukupno za konkretno radno mjesto za vrijeme proglašenog stanja prirodne ili druge nesreće ili epidemije zarazne bolesti u Kantonu, kao i za vrijeme vanrednog stanja u FBiH koje proglašuje nadležne institucije. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o radu. Zavod je u toku 2022. godine primio u radni odnos na određeno vrijeme 31 zaposlenika u skladu sa odredbama Uredbe. Zavod je u 2022. godini finansirao kapitalne izdatke po osnovu informatizacije zdravstvene djelatnosti, iako je finansiranje ovakvih izdataka u zdravstvu isključiva obaveza osnivača u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti.
Zavod zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanske županije/kantona	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Rashodi po osnovu međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju nisu knjigovodstveno evidentirani niti priznati na osnovu nastanka poslovnog događaja, što je propisano članom 76. Zakona o budžetima u FBiH. To je imalo za posljedicu da su rashodi precijenjeni za 290.730 KM. Osim toga, nisu evidentirane obaveze po istom osnovu koje se odnose na 2022. godinu, zbog čega su obaveze potcijenjene za 1.759.193 KM, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH. Stalna sredstva na datum bilansa potcijenjena su za 1.524.598 KM s obzirom na to da nije izvršena revalorizacija, iako je, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, rast cijena proizvođača industrijskih proizvoda u 2022. godini iznosio 17,4%. Navedeno nije u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH, Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenih politika Zavoda, kojima je propisano da se revalorizacija vrši ako je inflacija na godišnjem nivou, mjerena rastom cijena, viša od 10% ili 10% i više, kumulativno od posljednje promjene vrijednosti sredstava. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Zavod ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu za poslovne prostore koje koristi u Čitluku i Čapljini, koji su iskazani u poslovnim knjigama na 31. 12. 2022. godine u iznosu od 174.323 KM neto knjigovodstvene vrijednosti. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Nije sačinjen godišnji izvještaj o radu Zavoda za 2022, što nije u skladu sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju. Zavod nije primjenjivao Naredbu federalnog ministra zdravstva o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u FBiH i Jedinstvenu metodologiju kojom se bliže utvrđuju kriteriji i mjerila za zaključivanja ugovora sa zdravstvenim ustanovama prilikom određivanja pripadajućih sredstava i ugovaranja obavljanja zdravstvenih usluga na području Hercegovačko-neretvanskog kantona za 2022. godinu, kao i za dodatno odobrena sredstva zdravstvenim ustanovama u ukupnom iznosu od 13.000.000 KM. Navedeno nije u skladu s članom 35. Zakona o zdravstvenom osiguranju i članom 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

	<p>3. Nije sačinjen plan i program redovnih kontrola za 2022. godinu, zbog čega nije vršeno praćenje i kontrola izvršenja rashoda zdravstvene zaštite ukupne vrijednosti 134.998.121 KM u skladu s Pravilnikom o načinu provođenja nadzora i kontrole i zaključenim ugovorima sa zdravstvenim ustanovama u Hercegovačko-neretvanskom kantonu.</p> <p>4. Popis potraživanja, kratkoročnih obaveza, kratkoročnih razgraničenja i vanbilansne evidencije nije izvršen, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona je 9. 12. 2022. godine privremeno imenovala Anu Vidačak za direktoricu Zavoda, do okončanja postupka izbora i imenovanja direktora, a najduže na period do tri mjeseca. Nakon njenog imenovanja, Upravni odbor nije zaključio novi ugovor o radu s privremeno imenovanom direktoricom, koja je zaposlenica Zavoda na radnom mjestu savjetnika za zdravstveno osiguranje. Nakon isteka perioda do tri mjeseca, Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona nije imenovala direktora Zavoda. • Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih zaposlenika iskazano identično dnevno radno vrijeme u trajanju od 7 h i 30 minuta, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost. • Nisu stečeni uslovi da Zavod sačini program zdravstvene zaštite s obzirom na to da plan i program mjera zdravstvene zaštite na području Hercegovačko-neretvanskog kantona, koji se utvrđuje na prijedlog Zavoda za javno zdravstvo, nije donio nadležni ministar zdravstva. • Ugovaranje usluga zdravstvene zaštite izvršeno je na osnovu Smjernica Upravnog odbora za obračun sredstava za finansiranje usluga zdravstvene zaštite u Hercegovačko-neretvanskom kantonu i Odluke Upravnog odbora o izboru zdravstvenih ustanova s kojim će Zavod zaključiti ugovor o pružanju zdravstvenih usluga za 2022. godinu, na koju je Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne zaštite Hercegovačko-neretvanskog kantona dalo saglasnost u skladu s Odlukom Vlade Hercegovačko-neretvanskog kantona o osnovama, kriterijima i mjerilima za zaključivanje ugovora sa zdravstvenim ustanovama koje osiguravaju usluge zdravstvene zaštite, a finansiraju se iz sredstava Zavoda. Postupak ugovaranja utvrđen Odlukom Vlade Hercegovačko-neretvanskog kantona nije u skladu s članom 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti, kojim je, između ostalog, regulisano da će se dodjele ugovora o pružanju zdravstvenih usluga provoditi prema propisima o javnim nabavkama. • Zavod finansira kapitalna ulaganja u zdravstvene ustanove po osnovu obaveza koje je preuzeo i izmiruje od Hercegovačko-neretvanskog kantona (kredit Saudijskog fonda za razvoj i kredit Export-import banke Republike Koreje), iako je finansiranje ovakvih ulaganja u zdravstvo isključiva obaveza osnivača.
<p>Služba za upošljavanje Županije Posavske</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Vrijednost stalnih sredstava manje je iskazana za 86.905 KM jer nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava, iako je inflacija na godišnjem nivou iznosila preko 10%. Navedeno nije u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Za poslovni prostor iskazan u poslovnim knjigama na 31. 12. 2022. godine u iznosu od 112.316 KM sadašnje vrijednosti Služba ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Prijedlog finansijskog plana nije dostavljen nadležnom Ministarstvu na daljnju proceduru usvajanja, niti je sačinjen dokument okvirnog budžeta za period 2022–2024. godine. To nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.</p> <p>2. Nije obavljan monitoring, evaluacija i izvještavanje o realizaciji programa sufinansiranja zapošljavanja, kako je utvrđeno zaključenim sporazumima o finansiranju i realizaciji programa sa Federalnim zavodom za zapošljavanje.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Upravni odbor od 14. 7. 2022. godine nije djelovao u punom sazivu od pet članova u skladu sa Statutom, s obzirom na to da je jedan član razriješen, a da Vlada Županije Posavske nije imenovala novog člana Upravnog odbora. • Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih zaposlenika iskazano identično vrijeme početka i kraja radnog dana, kao i vrijeme korištenja pauze, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.

	<ul style="list-style-type: none"> Naknade po osnovu rada zaposlenicima za regres u iznosu od 8.902 KM i toplog obroka u iznosu od 2.562 KM isplaćene su iznad zakonski propisanog neoporezivog iznosa na koji su obračunati i isplaćeni puni porezi i doprinosi. S obzirom na to da se Služba najvećim dijelom finansira iz uplate doprinosa za zapošljavanje, smatramo da isplata regresa i toplog obroka iznad propisanog neoporezivog iznosa nije primjerena. Od 3.891 nezaposlene osobe na području Županije Posavske na 31. 12. 2022. godine njih 1.029 nije imalo plaćeno zdravstveno osiguranje Službe i mogućnost dobivanja zdravstvene legitimacije. Navedeno je posljedica primjene člana 19. Zakona o zdravstvenom osiguranju i člana 3.b tačka I) Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, koji propisuju rokove u kojima se nezaposlene osobe moraju prijavljivati nadležnim službama za zapošljavanje nakon prestanka radnog odnosa ili gubljenja statusa učenika ili redovnog studenta i sl., s ciljem ostvarivanja propisanih prava.
Javna ustanova „Služba za zapošljavanje Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Vrijednost stalnih sredstava manje je iskazana za 61.578 KM jer nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava, iako je inflacija na godišnjem nivou iznosila preko 10%. Navedeno nije u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH. <p>Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da se evidentiraju podaci o prisutnosti na poslu, odnosno evidencije ne sadrže podatke o vremenu početka i kraja radnog dana, prekidima, niti korištenju pauze, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost. Skrećemo pažnju na način obračuna i isplate regresa zaposlenicima u iznosu od 11.217 KM, koji je isplaćen iznad zakonski propisanog neoporezivog iznosa i na koji su obračunati i isplaćeni puni porezi i doprinosi. S obzirom na to da se Služba najvećim dijelom finansira iz uplate doprinosa za zapošljavanje, smatramo da isplata regresa u navedenom iznosu nije primjerena. Također, skrećemo pažnju na to da je, u skladu s odredbama Pravilnika o radu Službe, regres obračunat i isplaćen u visini od 70% plaće svakog zaposlenika ili u iznosu prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH, prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku, ako je to za radnika povoljnije. Smatramo da to nije primjereno budući da se radi o naknadama troškova zaposlenih koje bi svaki zaposlenik trebao ostvariti u istom iznosu. Od 2.901 nezaposlene osobe na području Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, u decembru 2022. godine čak 1.331 nije imala plaćeno zdravstveno osiguranje Službe i mogućnost dobivanja zdravstvene legitimacije. Navedeno je posljedica primjene člana 19. Zakona o zdravstvenom osiguranju i člana 3.b. tačka I) Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, koji propisuju rokove u kojima se nezaposlene osobe moraju prijavljivati nadležnim službama za zapošljavanje nakon prestanka radnog odnosa ili gubljenja statusa učenika ili redovnog studenta i sl., s ciljem ostvarivanja propisanih prava.
Klinički centar Univerziteta u Sarajevu	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Ne možemo potvrditi vrijednost stalnih sredstava iskazanih u iznosu od 302.879.825 KM jer je na datum bilansa vršena procjena nadoknadive vrijednosti za građevinske objekte, čiji efekti nisu knjigovodstveno evidentirani. Također, na datum bilansa nije izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost ostalih stalnih sredstava umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva. To nije u skladu s odredbama MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. Efekte na finansijske izvještaje nismo u mogućnosti procijeniti. Zalihe su na datum bilansa precijenjene za 9.434.141 KM jer su u knjigovodstvenoj evidenciji iskazane zalihe tuđe robe, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Vrijednost osnovnog kapitala nije usaglašena u poslovnim knjigama i sudskom registru, jer je u finansijskim izvještajima na 31. 12. 2022. godine iskazan osnovni kapital u iznosu od 234.531.475 KM, dok u sudskom registru nije upisan kapital. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p>

	<p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Plan javnih nabavki za 2022. godinu nije sačinjen na način da se planira potrošnja sredstava putem provođenja jednog od postupaka predviđenih Zakonom o javnim nabavkama, čime nije osigurano transparentno provođenje javnih nabavki. Za otvorene postupke koje je provodila Klinička apoteka nisu sačinjavani zapisnici o ocjeni ponuda. Izvršeno je dijeljenje postupka javne nabavke lijekova, reagenasa, medicinskog potrošnog materijala i medicinske opreme u iznosu od 467.404 KM. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod većine zaposlenika iskazano identično vrijeme početka i kraja radnog dana, kao i pauza u toku rada bez informacije o periodu korištenja, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost. Akt o osnivanju zdravstvene ustanove kojim bi se regulisao iznos sredstava za osnivanje i početak rada i način njihovog obezbjeđivanja nisu donijeli osnivači Kliničkog centra. Također, osnivači su imali obavezu da zaključe ugovor kojim bi se regulisala međusobna prava, obaveze i odgovornosti, koji do okončanja ove revizije nije zaključen. Odluke o preuzimanju osnivačkih prava nad Kliničkim centrom donijela su samo dva osnivača: FBiH i Kanton Sarajevo, dok su saglasnost na Statut dali samo sljedeći osnivači: FBiH, Unsko-sanski kanton, Bosansko-podrinjski kanton i Zeničko-dobojski kanton. Sve skupa ukazuje na to da između osnivača ne postoji usaglašen stav po pitanju statusa Kliničkog centra, i nije u skladu sa Zakonom o ustanovama, Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Statutom.
<p>Javna zdravstvena ustanova Univerzitetski klinički centar Tuzla</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Ne možemo potvrditi vrijednost stalnih sredstava iskazanih u iznosu od 85.152.475 KM jer je njihova vrijednost uvećana po osnovu primjene modela revalorizacije, iako je internim aktima utvrđeno da se sredstva vode po trošku nabavke. To nije u skladu sa MRS-om 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema. Također, na datum bilansa nije izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva shodno odredbama MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. Efekte na finansijske izvještaje nismo u mogućnosti procijeniti.</p> <p>2. Za potraživanja starija od godinu dana u iznosu od 1.769.332 KM nije izvršena procjena očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti. To za posljedicu ima potcijenjene rashode, što je imalo uticaja i na finansijski rezultat.</p> <p>3. Odgođeni prihodi potcijenjeni su za 4.512.616 KM s obzirom na to da je na teret odgođenih prihoda evidentiran iznos od 4.833.333 KM po osnovu sredstava finansijske konsolidacije koji je trebalo evidentirati u korist aktivnih vremenskih razgraničenja. Pored navedenog, na poziciji odgođenog prihoda priznato je 320.717 KM koji se odnose na rezervisanja po sudskim sporovima koji su okončani, a obaveze izmirene. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.</p> <p>4. Prilikom sastavljanja godišnjih finansijskih izvještaja Bolnica nije izvršila procjenu, niti objavila značajnu neizvjesnost u vezi stalnosti poslovanja, odnosno nije postupila u skladu s tačkom 25. MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja. Na 31. 12. 2022. godine akumulirani gubitak do visine kapitala iz ranijeg perioda iznosio je 46.922.564 KM, ukupne obaveze 88.574.753 KM, od čega se na kratkoročne obaveze odnosi 63.190.865 KM, dok je tekuća imovina iznosila 34.397.992 KM. Navedeno ukazuje na to da Bolnica tekućim sredstvima nije u mogućnosti blagovremeno izmirivati dospjele obaveze. Ove okolnosti stvaraju sumnju u sposobnost Bolnice da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, što nije objavljeno u finansijskim izvještajima.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Bolnica ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu ili posjedu na najvećem dijelu zemljišta i nekretnina na području kompleksa Gradina i Kreka, kao i četiri stana koja su evidentirana u poslovnim knjigama Bolnice. Istovremeno, u ZK izvancima navedena su zemljišta i građevinski objekti koji se vode kao vlasništvo Bolnice, a koji nisu evidentirani u poslovnim knjigama. Vrijednost osnovnog kapitala nije usaglašena u poslovnim knjigama i sudskom registru, jer je u finansijskim izvještajima na 31. 12. 2022. godine iskazan osnovni kapital u iznosu od 61.917.709 KM, dok u sudskom registru nije upisan kapital. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p>

	<p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Pravilnik o plaćama Bolnice nije usklađen sa odredbama Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u oblasti zdravstva na području Tuzlanskog kantona u dijelu obračuna stimulacija zaposlenicima, što je imalo za posledicu isplate stimulacija koje nisu u skladu s Kolektivnim ugovorom, a koje nisu ni dokumentovane. Obračun i isplata plaće za pomoćnike direktora vršen je na osnovu odluka Upravnog odbora, što je imalo za posledicu ostvarivanje plaće u većem iznosu. Zbog navedenog, obračun plaća za pomoćnike direktora i obračun stimulacija zaposlenicima nije izvršen u skladu s Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u oblasti zdravstva na području Tuzlanskog kantona. Evidencije o radnom vremenu nisu vođene u skladu s Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencija o radnicima i drugim licima angažovanim na radu u dijelu vremena odlaska i dolaska na posao, prekida rada, obavljanja dežurstva, rada po pozivu, pripravnosti i dr., niti su sadržavale podatke o prekovremenom radu za koje je utvrđeno da se obračunava i isplaćuje. U određenim slučajevima prekovremeni rad je iskazan preko fonda sati dozvoljenog Zakonom o radu. Također, zaposlenici Bolnice su na mjesečnom nivou obavljali znatno veći broj radnih sati redovnog rada uključujući i dežurstva. To nije u skladu s odredbama Zakona o radu i Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u oblasti zdravstva na području Tuzlanskog kantona. Nisu provedene redovne mjere upravljanja rizikom likvidnosti shodno Zakonu o finansijskom poslovanju, što je dovelo do neblagovremenog izvršavanja novčanih obaveza. Na 31. 12. 2022. godine obaveze prema dobavljačima iznosile su 46.088.402 KM. Popis imovine i obaveza nije izvršen u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, s obzirom na to da nije izvršen popis zemljišta, građevinskih objekata, dijela opreme i inventara, potraživanja i obaveza, niti je izvršeno usaglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza. Plan javnih nabavki nije sačinjen na način da sadrži sve elemente utvrđene Pravilnikom o javnim nabavkama Bolnice i pojedinačno procijenjene vrijednosti nabavki, čime nije osigurano transparentno provođenje javnih nabavki. Direktni postupci su pokretani, a da nisu bili planirani Planom javnih nabavki, niti su donesene posebne odluke o pokretanju postupka za nabavke ugovorene u najmanjem iznosu od 447.460 KM. Izvršeno je dijeljenje postupaka nabavki prehrambenih proizvoda, reagenasa i servisa medicinskih aparata i opreme. Prilikom nabavki lijekova i medicinskog potrošnog materijala ostvaren je promet veći od vrijednosti na koje su zaključeni okvirni sporazumi sa dobavljačima i vršene su nabavke u periodu između zaključivanja dva okvirna sporazuma, odnosno bez ugovora ili zaključenog okvirnog sporazuma. Izvršene su nabavke održavanja i popravke opreme dijelovima koji nisu bili predmet tenderske dokumentacije, niti okvirnog sporazuma. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Bolnica je prethodnih godina, kao i najveći dio 2022. godine, funkcionisala bez Nadzornog odbora koji je Vlada FBiH imenovala Rješenjem od 8. 12. 2022. godine. Poslovi koji su u nadležnosti Nadzornog odbora u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Statutom tokom 2022. godine nisu obavljani. Osim toga, Bolnicom od 25. 5. 2022. godine rukovodi vršilac dužnosti direktora do imenovanja direktora, a najduže do šest mjeseci. Do okončanja revizije direktor nije imenovan, što nije u skladu s članom 67. Zakona o zdravstvenoj zaštiti. Izvršen je prijem u radni odnos na određeno vrijeme 155 zaposlenika, od čega je 110 medicinski kadar, po osnovu Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH Vlade FBiH, kojom je omogućen prijem u radni odnos na određeno radno vrijeme bez javnog oglašavanja, što nije u skladu sa Zakonom o radu. Akt o osnivanju zdravstvene ustanove kojim bi se regulisao iznos sredstava za osnivanje i početak rada i način njihovog obezbjeđivanja nisu donijeli osnivači Bolnice. Također, osnivači su imali obavezu da zaključe ugovor kojim bi se regulisala međusobna prava, obaveze i odgovornosti, koji do okončanja ove revizije nije zaključen. To nije u skladu sa Zakonom o ustanovama, Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Statutom, a ukazuje i na to da između osnivača ne postoji usaglašen stav po pitanju statusa Bolnice.
<p>Sveučilišna klinička bolnica Mostar</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Ne možemo potvrditi vrijednost stalnih sredstava iskazanih u iznosu od 118.116.328 KM jer na datum bilansa nisu evidentirana zemljišta u skladu sa odredbama MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema. Također, na datum bilansa nije izvršena procjena nadoknadive vrijednosti za stalna sredstva shodno odredbama MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. Efekte na finansijske izvještaje nismo u mogućnosti procijeniti.

	<p>2. Nisu izvršena rezervisanja po osnovu radnih sporova i sporova za naknadu štete koji su u toku u iznosu od 670.880 KM u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva. To može imati za posljedicu da su rashodi i obaveze potcijenjeni za 670.880 KM, što je imalo uticaja i na finansijski rezultat.</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pravilnik o radu nije usklađen s važećim kolektivnim ugovorima u dijelu obračuna plaće deficitarnom kadru, što je za posljedicu imalo da se obračun plaća deficitarnom kadru ne vrši u skladu s odredbama važećih kolektivnih ugovora. Po ovom osnovu izvršeno je uvećanje plaća deficitarnom kadru u bruto iznosu od 337.682 KM. 2. Nije osigurana transparentnost prilikom angažmana na sistematizovana radna mjesta kako nalažu Zakon o radu i Pravilnik o radu Bolnice, s obzirom na to da je izvršen angažman na osnovu ugovora o djelu u neto iznosu od 281.018 KM i na osnovu ugovora o privremenim i povremenim poslovima u neto iznosu od 724.220 KM. 3. Uz isplate neto plaća zaposlenicima za 2022. godinu nisu uplaćene obaveze za pripadajuće poreze i doprinose u iznosu od 29.255.009 KM, što sa obavezama iz prethodnog perioda iznosi 81.072.943 KM. To nije u skladu sa odredbama Zakona o doprinosima i Pravilnika o načinu obračunavanja i uplate doprinosa. 4. Nisu provođene redovne mjere upravljanja rizikom likvidnosti shodno Zakonu o finansijskom poslovanju, što je dovelo do neblagovremenog izvršavanja novčanih obaveza. Na 31. 12. 2022. godine obaveze prema dobavljačima iznosile su 89.103.266 KM. 5. Nije izvršeno usaglašavanje obaveza po osnovu poreza i doprinosa, pripadajućih naknada i troškova prinudne naplate sa Poreznom upravom FBiH, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem na 31. 12. 2022. godine u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. 6. Plan javnih nabavki i izmjene i dopune Plana nisu sačinjeni na način da se osigura transparentno provođenje javnih nabavki. Nabavka lijekova, potrošnog materijala i sredstava za higijenu u iznosu od 10.477.094 KM izvršena je bez provođenja propisanih procedura javnih nabavki i zaključenih ugovora, a izvršeno je i dijeljenje postupaka javnih nabavki namještaja, EKG uređaja i katetera. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izvršen je prijem u radni odnos na određeno vrijeme 102 zaposlenika, od čega su 52 zaposlenika medicinski kadar, po osnovu Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH Vlade FBiH, kojom je omogućen prijem u radni odnos na određeno radno vrijeme bez javnog oglašavanja, a što nije u skladu sa Zakonom o radu. • Bolnica je u periodu od 15. 7. 2018. do 14. 12. 2022. godine funkcionisala bez Nadzornog odbora, kada je Vlada FBiH Rješenjem od 14. 12. 2022. godine imenovala novi Nadzorni odbor, zbog čega Nadzorni odbor tokom 2022. godine nije obavljao poslove koje su mu Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Statutom dati u nadležnost. • Bolnica osiguranicima sa područja Hercegovačko-neretvanskog kantona i Zapadnohercegovačke županije kontinuirano pruža usluge iznad visine vrijednosti ugovorenih sredstava. Po osnovu zaključenih ugovora o pružanju zdravstvenih usluga za 2022. godinu sa zavodima zdravstvenog osiguranja Hercegovačko-neretvanskog kantona i Zapadnohercegovačke županije naplaćeno je 82.142.704 KM, dok je vrijednost pruženih zdravstvenih usluga iznosila 88.057.478 KM. U periodu od 2017. do 2022. godine Bolnica je osiguranicima ovih zavoda pružila zdravstvenih usluga više za 32.755.801 KM u odnosu na vrijednost ugovorenih usluga. • Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih radnika iskazano identično vrijeme početka i kraja radnog vremena, kao i pauza u toku rada bez informacije o periodu korištenja, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost. • Akt o osnivanju zdravstvene ustanove kojim bi se regulisao iznos sredstava za osnivanje i početak rada i način njihovog obezbjeđivanja nisu donijeli osnivači Bolnice. Također, osnivači su imali obavezu da zaključe ugovor kojim bi se regulisala međusobna prava, obaveze i odgovornosti, koji do okončanja revizije nije zaključen. Već duži period ostvaruje se negativan finansijski rezultat, koji na 31. 12. 2022. godine iznosi ukupno 93.466.870 KM, dok istovremeno Bolnica nema iskazan vlasnički kapital, jer udio u vlasništvu, prava i obaveze koje proizilaze iz suosnivačkog udjela nisu utvrđeni.
<p>Zdravstvena ustanova Kantonalna bolnica „Dr. Irfan Ljubijankić“ Bihać</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Za potraživanja starija od godinu dana u iznosu od 1.361.268 KM nije izvršena procjena očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti. To za posljedicu ima potcijenjene rashode, što je imalo uticaja i na finansijski rezultat.

	<p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Vrijednost osnovnog kapitala nije usaglašena u poslovnim knjigama i sudskom registru, jer je u finansijskim izvještajima na 31. 12. 2022. godine iskazan osnovni kapital u iznosu od 18.058.830 KM, dok u sudskom registru nije upisan kapital. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Stimulacije zaposlenicima u bruto iznosu od 223.740 KM po osnovu posebnog angažovanja i ostvarenih ušteda Ustanove, prilikom obavljanja poslova i radnih zadataka iz radnog odnosa, nisu isplaćene u skladu s Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u oblasti zdravstva na teritoriji Unsko-sanskog kantona. Popis potraživanja od kupaca, obaveza prema dobavljačima i kapitala nije izvršen, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. Naknadno odobrene četiri nabavke u iznosu od 2.042.594 KM, koje su realizovane u vrijednosti od 1.976.960 KM, nisu predviđene u Planu nabavki, niti su za njih donesene posebne odluke o pokretanju postupaka. Izvršeno je i dijeljenje postupaka javnih nabavki usluga servisiranja medicinske i druge opreme, lijekova, dijelova za medicinsku opremu, štamparskog materijala i elektromaterijala. To nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Izvršen je prijem u radni odnos na određeno vrijeme 46 zaposlenika, od čega su 44 zaposlenika medicinski kadar, po osnovu Uredbe o postupku prijema u radni odnos Vlade Unsko-sanskog kantona, kojom je omogućen prijem u radni odnos na određeno radno vrijeme bez javnog oglašavanja, a što nije u skladu sa Zakonom o radu. Vođenje evidencija o radnom vremenu za dio zaposlenika vrši se na način da se evidentiraju podaci o prisutnosti na poslu i ukupnom radnom vremenu, bez podataka o vremenu početka i kraja radnog dana, prekidima i korištenju pauze, a za dio zaposlenika na način da je iskazano identično vrijeme početka i kraja radnog dana, bez podataka o korištenju pauze, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
Dom zdravlja Ljubuški	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Ne možemo potvrditi iskazanu vrijednost zemljišta od 986.503 KM s obzirom na to da je izvršeno uvećanje vrijednosti zemljišta u korist revalorizacijskih rezervi i kapitala, iako internim aktom nije definisan model mjerenja zemljišta nakon početnog priznavanja. To nije u skladu sa odredbama MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema. Efekte na finansijske izvještaje nismo u mogućnosti procijeniti. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Nije proveden sveobuhvatan popis kapitala, obaveza i odgođenih prihoda, kao ni usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom. To nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. Nisu poduzete aktivnosti u skladu s odredbama zaključenih ugovora koje se odnose na obračun ugovorenih penala za kašnjenja u slučaju neispunjenja preuzetih obaveza dobavljača u utvrđenim rokovima. To ukazuje da nije osigurano praćenje izvršenja obaveza dobavljača prilikom nabavke roba i usluga u vrijednosti od 118.030 KM u skladu sa ugovorima zaključenim na osnovu Zakona o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Zakon o zdravstvenoj zaštiti Županije Zapadnohercegovačke nije usklađen sa federalnim Zakonom o zdravstvenoj zaštiti u dijelu kojim je definisano da direktor zdravstvene ustanove mora imati znanje o zdravstvenom menadžmentu koje se dokazuje certifikatom o obavljenoj edukaciji iz zdravstvenog menadžmenta, odnosno završenom specijalizacijom ili postdiplomskim studijem iz zdravstvenog menadžmenta. Izvršen je prijem u radni odnos na određeno vrijeme sedam zaposlenika bez provedene procedure javnog oglašavanja, a po osnovu Zakona o radu Županije Zapadnohercegovačke, kojim nije regulisan način prijema kod zapošljavanja na određeno ili neodređeno radno vrijeme, a što nije u skladu sa federalnim Zakonom o radu. Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih radnika iskazano identično vrijeme početka i kraja radnog vremena, kao i vrijeme korištenja pauze u toku rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost. <p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p>

Dom zdravlja Odžak	<p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prihodi za 2022. godinu precijenjeni su za 133.355 KM jer su priznati u cijelosti iako se radi o doniranim sredstvima koja je trebalo evidentirati na odloženim prihodima shodno odredbama MRS-a 20 – Računovodstvo državnih bespovratnih davanja i objavljivanje državne pomoći. Navedeno ima za posljedicu precijenjene prihode i finansijski rezultat za 2022. godinu, i potcijenjene odložene prihode. 2. Ne možemo potvrditi vrijednost stalnih sredstava jer na datum bilansa nisu evidentirana zemljišta u skladu sa odredbama MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema. Navedeno za posljedicu ima potcijenjenju imovinu i kapital, a efekte na finansijske izvještaje nije moguće procijeniti. 3. Ne možemo potvrditi vrijednost zaliha iskazanih u iznosu od 82.099 KM jer je prilikom nabavke sirovina i materijala vršeno priznavanje rashoda perioda bez zaduživanja zaliha, iako nije došlo do stvarnog utroška, a knjigovodstveno evidentiranje ugovorenih rabata za robu u iznosu od 32.831 KM priznato je kao prihod perioda, što nije u skladu sa MRS-om 2 – Zalihe. Također, nije uspostavljeno materijalno knjigovodstvo zaliha, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koeficijent tekuće likvidnosti na 31. 12. 2022. godine je iznosio 0,69, što ukazuje na to da Dom zdravlja tekućim sredstvima (424.982 KM) nije u mogućnosti izmiriti tekuće obaveze (617.358 KM). • Vrijednost osnovnog kapitala nije usaglašena u poslovnim knjigama i sudskom registru, jer je u finansijskim izvještajima na 31. 12. 2022. godine iskazan osnovni kapital u iznosu od 2.334.556 KM, a u Rješenju o upisu u sudski registar u iznosu od 3.662.192 KM. <p>Mišljenje o usklađenosti: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije uspostavljen unutrašnji nadzor nad radom organizacijskih jedinica i zdravstvenih radnika, što je obaveza u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti Županije Posavske. 2. Evidencije o radnom vremenu nisu vođene u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu, a obračun plaća je vršen na osnovu sistemski podešenog mjesečnog fonda sati od 165 h. Zaposlenicima je izvršeno uvećanje osnovne plaće koje nije u skladu sa Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u djelatnosti zdravstva na teritoriji Županije Posavske. Također, obračun plaće direktoru nije vršen u skladu s Rješenjem Upravnog odbora o određivanju osnova za obračun plaće djelatnika. 3. Popis imovine, obaveza, kapitala i vanbilansne evidencije i usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem nisu izvršeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. 4. Nabavka roba i usluga u ukupnoj vrijednosti od 319.624 KM izvršena je bez primjene Zakona o javnim nabavkama i zaključenih ugovora, čime nije osigurana transparentnost u poslovanju i najefikasnije korištenje javnih sredstava, u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Općina Odžak kao osnivač nije poduzimala aktivnosti na pokriću akumuliranog gubitka, što je obaveza u skladu sa članom 41. Zakona o ustanovama, a koji je na 31. 12. 2022. godine iskazan u iznosu od 1.652.333 KM.
Dom zdravlja Tomislavgrad	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ne možemo potvrditi iskazane odgođene prihode u iznosu od 1.189.615 KM, koji su preneseni sa pozicije revalorizacionih rezervi bez vjerodostojne knjigovodstvene isprave, koja mora nedvojbeno i vjerodostojno pokazivati vrstu i obim nastalog poslovnog događaja. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. 2. Na datum bilansa obaveze po osnovu poreza i doprinosa su potcijenjene, s obzirom na to da su iskazane u iznosu od 1.227.805 KM, dok prema evidenciji Porezne uprave FBiH iznose 3.070.802 KM. To nije u skladu sa Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje i Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, a može imati uticaja i na akumulirani finansijski rezultat.

	<p>3. Prilikom sastavljanja godišnjih finansijskih izvještaja Dom zdravlja nije izvršio procjenu niti objavio značajnu neizvjesnost u vezi stalnosti poslovanja, odnosno nije postupio u skladu s tačkom 25. MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja. Na 31. 12. 2022. godine akumulirani gubitak iz prethodnih perioda iznosio je 649.066 KM, ukupne obaveze 4.094.739 KM, od čega se na dugoročne obaveze odnosi 2.175.186 KM, a na kratkoročne obaveze 1.919.553 KM, dok je tekuća imovina iznosila 562.737 KM. Navedeno ukazuje na to da Dom zdravlja tekućim sredstvima nije u mogućnosti blagovremeno izmirivati dospjele obaveze. Ove okolnosti stvaraju sumnju u sposobnost Doma zdravlja da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, što nije objavljeno u finansijskim izvještajima.</p> <p>4. Nije izvršeno priznavanje potraživanja i prihoda u iznosu od 305.255 KM po osnovu presuda zbog nepoštovanja zaključenih ugovora o specijalizaciji u skladu s Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje i računovodstvenim načelom nastanka događaja. To je imalo za posljedicu da su potcijenjena potraživanja na datum bilansa i prihodi za 2022. godinu za navedeni iznos, što je imalo uticaja i na finansijski rezultat.</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije uspostavljen unutrašnji nadzor nad radom organizacijskih jedinica i zdravstvenih radnika, što je obaveza u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti Hercegbosanske županije. 2. Nije proveden sveobuhvatan popis, jer njime nije obuhvaćeno zemljište, građevinski objekti, potraživanja od kupaca i obaveze prema dobavljačima, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom. To nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. 3. Tenderska dokumentacija za postupak javne nabavke za izvođenje radova ugovorene vrijednosti 58.669 KM nije sačinjena na način da sadrži sve neophodne informacije na osnovu kojih ponuđači mogu pripremiti svoje ponude. Također, nisu poduzete aktivnosti u skladu s odredbama zaključenog ugovora za postupak javne nabavke ugovorene vrijednosti 344.787 KM za kašnjenja u slučaju neispunjenja preuzetih obaveza dobavljača u utvrđenim rokovima. Navedeno nije u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih zaposlenika iskazan identičan početak i kraj radnog vremena, a korištenje pauze se ne evidentira, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost. • Upravno vijeće nije donijelo plan pokrivanja gubitka Doma zdravlja u skladu s članom 52. Statuta, koji je na 31. 12. 2022. godine iskazan u iznosu od 649.066 KM. Skupština Hercegbosanske županije kao osnivač nije poduzimala aktivnosti na pokriću akumuliranog gubitka, što je obaveza u skladu sa članom 54. Zakona o ustanovama Hercegbosanske županije.
Dom zdravlja Cazin	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ne možemo potvrditi vrijednost stalnih sredstava iskazanih u iznosu od 7.063.252 KM, jer su u knjigovodstvenoj evidenciji iskazani stanovi za koje nije prezentirana dokumentacija na osnovu koje je izvršeno knjigovodstveno evidentiranje. Na datum bilansa nije izvršena procjena nadoknadiive vrijednosti za stalna sredstva, što nije u skladu sa odredbama Konceptualnog okvira za finansijsko izvještavanje, MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. Efekte na finansijske izvještaje nismo u mogućnosti procijeniti. 2. Za potraživanja starija od godinu dana u iznosu od 435.042 KM nije izvršena procjena očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti. To za posljedicu ima potcijenjene rashode, što je imalo uticaja i na finansijski rezultat. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dom zdravlja ne posjeduje vjerodostojnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja za područne ambulante koje su u poslovnim knjigama na 31. 12. 2022. godine iskazane u iznosu od 244.729 KM sadašnje vrijednosti. Tokom 2022. godine nisu poduzimane aktivnosti na obezbjeđenju navedene dokumentacije. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije izvršen popis građevinskih objekata, stanova i zaliha neutrošenih lijekova, laboratorijskog i potrošnog materijala, te nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p>

	<ul style="list-style-type: none"> Izvršen je prijem u radni odnos na određeno vrijeme 12 zaposlenika po osnovu Uredbe o postupku prijema u radni odnos Vlade Unsko-sanskog kantona, kojom je omogućen prijem u radni odnos na određeno radno vrijeme bez javnog oglašavanja, a što nije u skladu sa Zakonom o radu.
Javna ustanova Dom zdravlja Konjic	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Ne možemo potvrditi vrijednost zemljišta i građevinskih objekata iskazanih u iznosu od 2.922.731 KM neto knjigovodstvene vrijednosti, s obzirom na to da je izvršeno evidentiranje zemljišta i dijela građevinskih objekata u korist revalorizacijskih rezervi, iako internim aktom nije definisan model mjerenja stalnih sredstava. To nije u skladu sa odredbama MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema. Efekte na finansijske izvještaje nismo u mogućnosti procijeniti. Na datum bilansa potcijenjene su obaveze za iznos obračunatih kamata po osnovu neplaćenih poreza i doprinosa iz prethodnog perioda za 10.654.645 KM, s obzirom na to da nisu knjigovodstveno evidentirane. To nije u skladu sa Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje i Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, a ima uticaja i na akumulirani finansijski rezultat. Prilikom sastavljanja godišnjih finansijskih izvještaja Dom zdravlja nije izvršio procjenu niti objavio značajnu neizvjesnost u vezi stalnosti poslovanja, odnosno nije postupio u skladu s tačkom 25. MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja. Na 31. 12. 2022. godine gubitak iznad visine kapitala iznosio je 10.523.020 KM, ukupne obaveze 14.266.119 KM, koje se u cijelosti odnose na kratkoročne obaveze, dok je tekuća imovina iznosila 685.714 KM. Navedeno ukazuje na to da Dom zdravlja tekućim sredstvima nije u mogućnosti blagovremeno izmirivati dospelje obaveze. Ove okolnosti stvaraju sumnju u sposobnost Doma zdravlja da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, što nije objavljeno u finansijskim izvještajima. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Dom zdravlja ne posjeduje vjerodostojnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnih prostora i zemljišta iskazanih u poslovnim knjigama na 31. 12. 2022. godine u iznosu od 2.922.731 KM neto knjigovodstvene vrijednosti. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Nije izvršena redovna isplata neto plaća zaposlenicima za period oktobar – decembar 2022. godine i u skladu s tim nisu uplaćene obaveze za pripadajuće poreze i doprinose u iznosu od 484.999 KM, što sa obavezama iz prethodnog perioda ukupno iznosi 11.169.620 KM neuplaćenih javnih prihoda. To nije u skladu sa odredbama Zakona o doprinosima i Zakona o porezu na dohodak. Centralna popisna komisija nije sačinila izvještaj o obavljenom popisu i dostavila ga na razmatranje tijelu nadležnom za razmatranje rezultata popisa i odlučivanje o popisu. Također, u komisije za popis imenovana je osoba koja je zadužena za evidentiranje poslovnih promjena koje su predmet popisa. To nije u skladu sa članom 22. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Upravni odbor nije razriješio dužnosti direktoricu Doma zdravlja u roku od 30 dana od podnošenja njenog zahtjeva za razrješenje s mjesta direktora (15. 7. 2022. godine), što nije u skladu sa članom 69. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i članom 31. Statuta. Također, nadležni ministar zdravstva nije donio rješenje o razrješenju direktora u skladu s članom 69. Zakona o zdravstvenoj zaštiti. Odlukom Upravnog odbora od 3. 2. 2023. godine direktorica je razriješena funkcije. Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod većine radnika iskazan identičan početak i kraj radnog vremena, bez informacija o prekidu rada i korištenju pauze, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost. Doma zdravlja i osnivač – Grad Konjic nisu zaključili ugovor kojim bi se regulisala međusobna prava i obaveze koje nisu regulisane Odlukom o preuzimanju osnivačkih prava, što nije u skladu s članom 13. Odluke o preuzimanju osnivačkih prava.
Javna ustanova Dom zdravlja Stari grad Mostar	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Prihodi po osnovu pruženih zdravstvenih usluga precijenjeni su za 490.513 KM jer su evidentirani prihodi iz 2021. godine, što je imalo uticaja i na finansijski rezultat. To nije u skladu s Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje i zahtjevima MSFI-ja 15 – Prihodi od ugovora s kupcima.

	<p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Dom zdravlja ne posjeduje vjerodostojnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnih prostora i zemljišta iskazanih u poslovnim knjigama na 31. 12. 2022. godine u iznosu od 4.061.978 KM sadašnje vrijednosti. Tokom 2022. godine nisu poduzimane aktivnosti na obezbjeđenju navedene dokumentacije. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Nije proveden sveobuhvatan popis jer njime nisu obuhvaćena potraživanja po osnovu ugovorne imovine, akontacija poreza na dobit, odgođeni prihodi i rezervisanja, ostale obaveze i razgraničenja i rezervisanja po započetim sudskim sporovima, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom. To nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Izvršen je prijem u radni odnos na određeno vrijeme devet zaposlenika po osnovu Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Hercegovačko-neretvanskom kantonu, kojom je omogućen prijem u radni odnos na određeno radno vrijeme bez javnog oglašavanja, a što nije u skladu sa Zakonom o radu. Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih radnika iskazan identičan početak i kraj radnog vremena, kao i pauza u toku rada, bez informacije o periodu korištenja, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
<p>Javna ustanova „Dom zdravlja“ Zavidovići</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje:</p> <ol style="list-style-type: none"> Ne možemo potvrditi vrijednost revalorizacionih rezervi u iznosu od 1.010.177 KM, iskazanih u okviru kapitala, s obzirom na to da je izvršeno evidentiranje zemljišta u korist revalorizacionih rezervi na osnovu procjene vještaka, iako je internim aktom definisano da se sva materijalna imovina početno i nakon početnog priznavanja mjeri metodom nabavne vrijednosti. To nije u skladu s odredbama MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema. Ne možemo potvrditi vrijednost stalnih sredstava u iznosu od 3.773.979 KM jer su u okviru stalnih sredstava u pripremi iskazana ulaganja u poslovne prostore u iznosu od 359.373 KM, koja datiraju iz 2000. godine, a u okviru avansa za građevinske objekte iskazan je iznos od 200.950 KM iz 2004. godine. Na datum bilansa nije izvršen test na umanjenje vrijednosti stalnih sredstava, što nije u skladu sa zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. Efekte na finansijske izvještaje nismo u mogućnosti procijeniti. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Dom zdravlja ne posjeduje vjerodostojnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja za područnu ambulantu Hajderovići koja je u poslovnim knjigama na 31. 12. 2022. godine iskazana u iznosu od 95.225 KM nabavne vrijednosti. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Stimulacije zaposlenicima u bruto iznosu od 97.443 KM po osnovu ostvarenih ušteda, racionalizacija i inovacija u procesu rada, nisu isplaćene u skladu s Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u djelatnosti doktora medicine i stomatologije na području Zeničko-dobojskog kantona i Kolektivnim ugovorom o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u zdravstvu na području Zeničko-dobojskog kantona. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Izvršen je prijem u radni odnos na određeno vrijeme tri zaposlenika, po osnovu Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Zeničko-dobojskom kantonu Vlade Zeničko-dobojskog kantona, kojom je omogućen prijem u radni odnos na određeno radno vrijeme bez javnog oglašavanja. Vođenje evidencija o radnom vremenu za zaposlenike koji su raspoređeni na rad u područnim ambulantama, vrši se na način da je iskazano identično vrijeme početka i kraja radnog dana, bez podataka o korištenju pauze, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost. Na datum bilansa iskazane su obaveze za porez i doprinose u iznosu od 459.170 KM, koje se odnose na isplaćene neto plaće iz ranijeg perioda, po osnovu sudskih presuda i sudskih nagodbi.
<p>Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Živinice</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Ne možemo potvrditi vrijednost stalnih sredstava jer na datum bilansa nisu evidentirana zemljišta u skladu sa odredbama MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema. Navedeno

	<p>za posljedicu ima potcijenjenu imovinu i kapital, a efekte na finansijske izvještaje nije moguće procijeniti.</p> <p>2. Ne možemo potvrditi vrijednost zaliha iskazanih u iznosu od 102.159 KM jer je prilikom nabavke sirovina i materijala vršeno zaduživanje zaliha uz istovremeno razduživanje zaliha u korist rashoda perioda, iako nije došlo do stvarnog utroška. Također, nije uspostavljeno materijalno knjigovodstvo zaliha. To nije u skladu sa MRS-om 2 – Zalihe, i Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koeficijent tekuće likvidnosti na 31. 12. 2022. godine iznosio je 0,63, što ukazuje na to da Dom zdravlja tekućim sredstvima (1.042.627 KM) nije u mogućnosti izmiriti tekuće obaveze (1.664.646 KM). <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Nije proveden sveobuhvatan popis zaliha s ciljem da se utvrdi njihovo stvarno stanje, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stanjem utvrđenim popisom. To nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.</p> <p>2. Prilikom nabavke medicinske opreme za potrebe stomatološke službe tenderska dokumentacija nije sačinjavana na način da osigura aktivnu i pravičnu konkurenciju. Zaključeni su aneksi ugovora za nabavku usluga ishrane pacijenata, kojima su izmijenjeni predmet i trajanje ugovora. To nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izvršen je prijem u radni odnos na određeno vrijeme 19 zaposlenika po osnovu Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Tuzlanskom kantonu Vlade Tuzlanskog kantona, kojom je omogućen prijem u radni odnos na određeno radno vrijeme bez javnog oglašavanja, što nije u skladu sa Zakonom o radu. • Upravni odbor od 21. 10. 2021. do 27. 10. 2022. godine nije djelovao u punom sazivu od tri člana u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Statutom, s obzirom na to da Gradsko vijeće Grada Živinice nije imenovalo člana Upravnog odbora ispred kantonalnog ministarstva zdravstva. • Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih radnika iskazano identično vrijeme početka i kraja radnog vremena, bez evidencije o korištenju pauze u toku rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost. • Grad Živinice kao osnivač nije poduzimao aktivnosti na pokriću akumuliranog gubitka, što je obaveza u skladu sa članom 41. Zakona o ustanovama, a koji je na 31. 12. 2022. godine iskazan u iznosu od 2.307.193 KM.
<p>Javna ustanova Dom zdravlja Kiseljak</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Ne možemo potvrditi vrijednost stalnih sredstava jer na datum bilansa nije evidentirano zemljište u skladu sa odredbama MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema. Navedeno za posljedicu ima potcijenjenu imovinu, a efekte na finansijske izvještaje nije moguće procijeniti.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dom zdravlja ne posjeduje vjerodostojnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja za područnu ambulantu koja je u poslovnim knjigama na 31. 12. 2022. godine iskazana u iznosu od 88.338 KM nabavne vrijednosti, koja je u cijelosti amortizovana. • Statutarne rezerve iskazane su u iznosu od 332.384 KM kao posljedica poduzetih aktivnosti s ciljem utvrđivanja činjeničnog stanja i stvarne vrijednosti osnovnog kapitala. Do okončanja revizije ove aktivnosti nisu okončane. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Nije uspostavljen unutrašnji nadzor nad radom organizacijskih jedinica i zdravstvenih radnika, što je obaveza u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti Srednjobosanskog kantona.</p> <p>2. Nije izvršen popis građevinskih objekata, ostalih potraživanja i ostalih obaveza, kao ni usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, shodno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH.</p> <p>3. Nabavka roba i usluga u vrijednosti od 129.427 KM izvršena je bez zaključenih ugovora, čime nije osigurana transparentnost u poslovanju u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Nisu poduzete aktivnosti u skladu s odredbama zaključenih ugovora koje se odnose na obračun ugovorenih penala za kašnjenja u slučaju neispunjenja preuzetih obaveza dobavljača u utvrđenim rokovima. To ukazuje da nije osigurano praćenje izvršenja obaveza dobavljača</p>

	<p>prilikom nabavke radova ukupne vrijednosti od 3.751.460 KM u skladu sa ugovorima zaključenim na osnovu Zakona o javnim nabavkama.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Izvršen je prijem u radni odnos na određeno vrijeme tri zaposlenika po osnovu Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Srednjobosanskom kantonu, kojom je omogućen prijem u radni odnos na određeno radno vrijeme bez javnog oglašavanja. Zakon o zdravstvenoj zaštiti Srednjobosanskog kantona nije usklađen s federalnim Zakonom o zdravstvenoj zaštiti u dijelu kojim je definisano da Upravni odbor usvaja Plan rada i razvoja i godišnji program rada i da direktor ima obavezu podnošenja Upravnom odboru pismenih izvještaja o cjelokupnom poslovanju jednom tromjesečno. Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod većine zaposlenika iskazan identičan početak i kraj radnog vremena, bez informacije o periodu korištenja pauza u toku rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
<p>Javna ustanova Dom zdravlja „Dr. Isak Samokovlija“ Goražde</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Ne možemo potvrditi vrijednost stalnih sredstava iskazanih u iznosu od 2.738.234 KM, jer su iskazana ulaganja u investicijske nekretnine (277.142 KM) za koje nisu ispunjeni uvjeti za njihovo priznavanje sukladno MRS-u 40 – Ulaganje u nekretnine. Na datum bilance nije izvršena procjena nadoknadi vrijednosti za stalna sredstva, niti je uspostavljena pomoćna knjiga stalnih sredstava, što nije sukladno odredbama MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. Efekte na finansijska izvješća nismo u mogućnosti procijeniti. Priznavanje prihoda po osnovu potraživanja od specijaliziranih na temelju nagodbi i presuda nije izvršeno sukladno Konceptualnom okviru za finansijsko izvješćivanje i računovodstvenom načelu nastanka događaja. To je imalo za posljedicu da su na datum bilance precijenjena rezerviranja za 171.719 KM i prihodi za 2022. godinu za 14.654 KM, što je imalo utjecaja i na finansijski rezultat. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Dom zdravlja ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu ili pravu raspolaganja za tri stana u Turkovićevoj i Titovoj ulici koja su iskazana u poslovnim knjigama na 31. 12. 2022. godine u iznosu od 24.792 KM nabavne vrijednosti. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Nije uspostavljen unutarnji nadzor nad radom organizacijskih jedinica i zdravstvenih zaposlenika, što je obveza sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti. Popis imovine, obveza, kapitala i tuđih stalnih sredstava, i usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem nije izvršeno sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH. Postupci javnih nabava u iznosu od najmanje 203.339 KM pokrenuti su prije nego su osigurana finansijska sredstva za njihovu realizaciju, što nije sukladno Zakonu o javnim nabavama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Gradsko vijeće grada Goražda nije imenovalo upravno vijeće Doma zdravlja sukladno članku 64. Zakona o zdravstvenoj zaštiti i članku 23. Statuta, zbog čega je Dom zdravlja u razdoblju od 30. 10. 2021. do 10. 2. 2022. godine, kao i od 10. 5. 2022. do 8. 9. 2022. godine, funkcionirao bez upravnog vijeća, a od 10. 2. 2022. do 10. 5. 2022. godine s privremenim Upravnim vijećem. Zbog navedenog Upravno vijeće nije obavljalo poslove koji su mu Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Statutom dani u nadležnost. Gradsko vijeće Grada Goražda imenovalo je Upravno vijeće 8. 9. 2022. godine. Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih radnika iskazano identično vrijeme početka i kraja radnog vremena, a korištenje pauze u tijeku rada nije evidentirano, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost. Grad Goražde kao osnivač nije poduzimao aktivnosti na pokriću akumuliranog gubitka, što je obveza sukladno članku 41. Zakona o ustanovama, a koji je na 31. 12. 2022. godine iznosio 2.336.285 KM.
<p>Dom zdravlja Livno</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Prihodi razdoblja su precijenjeni za 44.539 KM jer su evidentirani prihodi koji se odnose na 2021. godinu, što je imalo utjecaja i na finansijski rezultat. To nije sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH i Konceptualnom okviru za finansijsko izvješćivanje. Na datum bilance podcijenjene su obveze po temelju neplaćenog duga za poreze, doprinose i obračunate kamate iz prethodnog razdoblja za 568.769 KM, s obzirom na to da nisu knjigovodstveno evidentirane. To nije sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH i

	<p>Konceptualnom okviru za finansijsko izvješćivanje, a ima utjecaja i na akumulirani finansijski rezultat.</p> <p>3. Prilikom sastavljanja finansijskih izvješća Dom zdravlja nije izvršio procjenu niti objavio značajnu neizvjesnost u vezi stalnosti poslovanja, odnosno nije postupio sukladno točki 25. MRS-a 1 – <i>Prezentacija finansijskih izvješća</i>. Na 31. 12. 2022. godine gubitak iznad visine kapitala iznosio je 804.461 KM, ukupne obveze 2.668.835 KM, od čega se na kratkoročne obveze odnosi 1.783.079 KM, dok je tekuća imovina iznosila 425.647 KM. Navedeno ukazuje na to da Dom zdravlja tekućim sredstvima nije u mogućnosti pravovremeno izmirivati dospjele obveze. Ove okolnosti stvaraju sumnju u sposobnost Doma zdravlja da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, što nije objavljeno u finansijskim izvješćima.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dom zdravlja ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu ili pravu raspolaganja za zemljište i građevinske objekte, koji su iskazani u poslovnim knjigama na 31. 12. 2022. godine u iznosu od 1.665.756 KM neto knjigovodstvene vrijednosti. • Vrijednost temeljnog kapitala nije usuglašena u poslovnim knjigama i sudskom registru, jer je u finansijskim izvješćima na 31. 12. 2022. godine iskazan temeljni kapital u iznosu od 690.010 KM, dok je u sudskom registru iskazan kapital u iznosu od 2.000 KM.
<p>Javna ustanova „Studentski centar“ Sarajevo</p>	<p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije izvršen sveobuhvatan popis, jer njime nisu obuhvaćena potraživanja od kupaca i ostala potraživanja, obveze prema dobavljačima i odgođeni prihodi, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom. To nije sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH. 2. Nabava lijekova u ukupnoj vrijednosti od 34.250 KM izvršena je bez primjene Zakona o javnim nabavama i zaključenih ugovora, čime nije osigurana transparentnost u poslovanju i najefikasnije korištenje javnih sredstva, sukladno Zakonu o javnim nabavama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dom zdravlja obavlja djelatnost pružanja usluga primarne zdravstvene zaštite i određenih oblika specijalističko-konzultativne zdravstvene zaštite, iako nema rješenje o ispunjenju propisanih uvjeta glede prostora, kadra i medicinsko-tehničke opreme izdano od nadležnog ministarstva. • Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih djelatnika iskazano identično vrijeme početka i kraja radnog vremena, a korištenje pauze se ne evidentira, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost. • Skupština Hercegbosanske županije kao osnivač nije poduzimala aktivnosti na pokriću gubitka iznad visine kapitala koji je na 31. 12. 2022. godine iznosio 804.461 KM, što je obveza sukladno Zakonu o ustanovama Hercegbosanske županije i Statutu Doma zdravlja.
	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rashodi perioda su precijenjeni za 91.300 KM jer su evidentirani rashodi koji se odnose na prethodne godine, što je imalo uticaja i na finansijski rezultat. To nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje. 2. Utvrđena je neusaglašenost bilansnih pozicija sadašnje vrijednosti doniranih stalnih sredstava i odloženog prihoda iz osnova doniranih stalnih sredstava u iznosu od 98.021 KM, zbog čega ne možemo potvrditi da je knjigovodstveno evidentiranje doniranih stalnih sredstava izvršeno u skladu sa zahtjevima MRS-a 20 – Računovodstvo državnih bespovratnih davanja i objavljivanje državne pomoći. 3. Na datum bilansa potcijenjene su obaveze po osnovu obračunatih kamata i troškova za neplaćene poreze i doprinose iz prethodnog perioda za 5.950.879 KM, s obzirom na to da nisu knjigovodstveno evidentirane. To nije u skladu sa Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje i Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, a ima uticaja i na akumulirani finansijski rezultat. 4. Izvještaj o promjenama na kapitalu nije sačinjen u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i formi obrasca izvještaja o promjenama na kapitalu, s obzirom na to da u njemu nije prikazano pokriće akumuliranog viška rashoda nad prihodima koje je izvršeno i knjigovodstveno evidentirano u 2022. godini, i iskazano u Bilansu stanja. 5. Priznata su rezervisanja u iznosu od 500.000 KM po osnovu spora pokrenutog od dobavljača, prema kojem su sve obaveze po glavnom dugu izmirene, izuzev troškova kamata i sudskog spora u iznosu od 216.194 KM. Također, nisu izvršena rezervisanja po osnovu radnih sporova u iznosu od 47.930 KM. To nije u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina. Efekte na finansijske izvještaje nije moguće procijeniti. <p>Isticanje pitanja</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Vrijednost osnovnog kapitala nije usaglašena u poslovnim knjigama i sudskom registru, jer je u finansijskim izvještajima na 31. 12. 2022. godine iskazan osnovni kapital u iznosu od 179.965 KM, dok u sudskom registru nije upisan kapital. <p>Mišljenje o usklađenosti: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Godišnji izvještaj o radu sa finansijskim poslovanjem za 2022. godinu, uz obavezno detaljno obrazloženje izvora i utroška sredstava, nije sačinjen i dostavljen Ministarstvu za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo. To nije u skladu sa članom 54. Pravila Studentskog centra. 2. Upravni odbor je 27. 2. 2023. godine donio odluke o pokriću gubitka za 2020. i 2021. godinu na teret osnovnog kapitala, u ukupnom iznosu od 742.866 KM, što nije u skladu s članom 44. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. Osim toga, nije prezentirana saglasnost osnivača – Skupštine Kantona Sarajevo za smanjenje osnovnog kapitala. 3. Nisu provedene redovne mjere upravljanja rizikom likvidnosti shodno Zakonu o finansijskom poslovanju, što je dovelo do neblagovremenog izvršavanja novčanih obaveza. Na 31. 12. 2022. godine obaveze prema dobavljačima iznosile su 2.432.824 KM, od čega se na dospjele obaveze odnosi 1.763.988 KM. Koeficijent tekuće likvidnosti na 31. 12. 2022. godine iznosio je 0,20, što ukazuje na to da Studentski centar tekućim sredstvima nije u mogućnosti izmiriti tekuće obaveze. 4. Nije proveden sveobuhvatan popis jer njime nisu obuhvaćene sve obaveze prema Poreznoj upravi FBiH, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom. To nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. 5. Nabavka usluga u ukupnoj vrijednosti od 130.754 KM izvršena je bez primjene Zakona o javnim nabavkama, čime nije osigurana transparentnost u poslovanju i najefikasnije korištenje javnih sredstava. Također, izvršeno je dijeljenje predmeta nabavke prilikom nabavke ulja koja je realizovana putem direktnog sporazuma i otvorenog postupka. To nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nadzorni odbor nije sačinjavao i podnosio Upravnom odboru izvještaje o provedenom nadzoru i kontroli, što nije u skladu sa članom 33. Pravila Studentskog centra. • Upravni odbor nije podnio osnivaču Godišnji izvještaj o poslovanju Studentskog centra za 2022, niti je blagovremeno podnio Izvještaj o svom radu za 2022. godinu Ministarstvu za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo. To nije u skladu sa članom 27. Zakona o ustanovama i članom 29. Pravila Studentskog centra. • Kapacitet Studentskog centra iznosi cca 1.600 mjesta. Za akademsku godinu 2022/2023 prosječna popunjenost iznosila je 980 studenata mjesečno, što iznosi svega 61% definisanog kapaciteta. • Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih radnika iskazan identičan početak i kraj radnog vremena, bez informacija o prekidu rada i korištenju pauze, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost. • Nije zaključen ugovor između osnivača – Skupštine Kantona Sarajevo – i Studentskog centra, kojim bi se regulisala međusobna prava i obaveze, koja nisu regulisana Odlukom o preuzimanju prava osnivača Javne ustanove Studentski centar Sarajevo u dijelu kojim se obezbjeđuje životni standard studenata. To nije u skladu sa Pravilima Studentskog centra.
--	--

Finansijsko-informatička agencija	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno
	Mišljenje o usklađenosti: Pozitivno Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> • Izvršen je prijem u radni odnos na određeno vrijeme pet zaposlenika po osnovu Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH Vlade FBiH, kojom je omogućen prijem u radni odnos na određeno radno vrijeme bez javnog oglašavanja. • Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod zaposlenika raspoređenih u poslovne jedinice i ispostave iskazano identično vrijeme početka i kraja radnog vremena, kao i vrijeme korištenja pauze u toku rada, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost. • Odlukama Vlade FBiH Agenciji je dodijeljeno 65 poslovnih prostora ukupne površine 9.987,98 m², od čega koristi njih 48 (ukupne površine 8.982,04 m²), a 17 je neaktivnih (ukupne površine 1.005,94 m²). Također, od tih 48 poslovnih prostora koje Agencija koristi, u 30 čija kvadratura se kreće u rasponu od 28,00 do 244,61 m² smješten je po jedan zaposlenik. Navedeno ukazuje na to da se prostori ne koriste racionalno. • Odlukom Upravnog odbora pozajmljena su sredstva u iznosu od 694.939 KM s namjenskih depozitnih, neaktivnih i blokiranih računa pravnih lica koji su preostali gašenjem Zavoda za platni promet FBiH, u cilju održavanja tekuće likvidnosti i ostvarivanja gotovinskih tokova potrebnih za očuvanje poslovnih sposobnosti Agencije.
Operator za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju	Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom
	Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> 1. Priznata su rezervisanja za sudski spor u iznosu od 1.334.108 KM, koja nisu izvršena u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina. Efekte na finansijske izvještaje nismo u mogućnosti procijeniti. Mišljenje o usklađenosti: S rezervom Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> 1. Podaci o popunjenosti dinamičkih kvota na internet-stranici nisu redovno ažurirani, što je obaveza propisana odredbama Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije. Zbog raskidanja ugovora sa privilegovanim proizvođačima u 2022. godini došlo je do značajnog smanjenja popunjenosti dinamičkih kvota. 2. Nije utvrđena metodologija za raspodjelu troškova balansiranja za privilegovane i kvalifikovane proizvođače, kao ni udio koji će se plaćati sredstvima iz naknada prikupljenim za poticaj, što je obaveza propisana Zakonom o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije. 3. Tokom 2022. godine nisu rješavani zahtjevi za sticanje statusa privilegovanog proizvođača, na osnovu prethodno zaključenih predugovora o otkupu električne energije iz obnovljivih izvora, što nije u skladu sa Zakonom o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije i Zakonom o upravnom postupku. 4. Ne možemo potvrditi ispravnost obavljenog popisa sredstava i obaveza s obzirom na to da popisne liste ne sadrže iskazan pregled pojedinačnih stalnih sredstava sa pripadajućim inventurnim brojem, te da je izvršenim popisom utvrđen manjak stalnih sredstava za koje su tokom 2022. godine poduzete aktivnosti povrata, a da nije konstatovano kada je nastao, niti ko je za njega odgovoran. Za ova stalna sredstva Operator za OIEIEK nije izdao reverse. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH. 5. Plan javnih nabavki ne sadrži sve propisane elemente utvrđene Pravilnikom o javnim nabavkama Operatora za OIEIEK i ne sačinjava se na osnovu realnih potreba. Nabavka motornog vozila ugovorene vrijednosti 81.900 KM nije predviđena Planom javnih nabavki, niti je donesena posebna odluka o pokretanju postupka. Nije objavljeno Godišnje obavještenje o provedenim nabavkama putem Aneksa II dio B, okvirni sporazumi u postupku javne nabavke usluga oglašavanja nisu zaključeni u skladu s tenderskom dokumentacijom. Nije provedena nabavka usluga platnog prometa. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> • U vezi izvršene revizije ugovora sa mikroproizvođačima Vlada FBiH je Zaključkom od 8. 9. 2022. godine zadužila Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije da u saradnji sa Federalnim ministarstvom pravde predloži odgovarajuće rješenje čiju će realizaciju provesti Operator za OIEIEK. Do okončanja revizije nije prezentovano da su započete aktivnosti po ovom Zaključku. • Novi akcioni plan za korištenje obnovljivih izvora energije u FBiH do okončanja revizije nije donesen, što nije u skladu sa članom 5. Zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije, kojim je definisano da akcioni plan, pripremljen u saradnji sa

	<p>Federalnim ministarstvom prostornog uređenja, Federalnim ministarstvom poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Federalnim ministarstvom prometa i komunikacija, Federalnim ministarstvom okoliša i turizma i nadležnim kantonalnim ministarstvima, na prijedlog nadležnog Ministarstva, donosi Vlada FBiH.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih zaposlenika iskazan identičan početak i kraj radnog dana, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
--	---

3.8 Preduzeća u većinskom državnom vlasništvu

U izvještajnom periodu obavljena je revizija 18 preduzeća u većinskom državnom vlasništvu,¹⁶ i to: osam preduzeća u kojima Federacija BiH ima većinsko učešće u kapitalu, šest komunalnih preduzeća i četiri ostala javna preduzeća. Kod 13 subjekata revizija je obavljena prvi put.

Planirana revizija finansijskih izvještaja „Union banke“ d.d. Sarajevo za 2022. godinu nije obavljena jer Uredu za reviziju nije omogućen slobodan pristup za obavljanje revizije niti dokumentacija, zbog čega je donesen Zaključak o privremenoj obustavi ove revizije, do sticanja uslova za njen nastavak.

U nastavku je pregled ostvarenih prihoda i primitaka, rashoda i izdataka i finansijskog rezultata za 2022. godinu kod revidiranih subjekata:

Tabela 20. Pregled finansijskih pokazatelja revidiranih preduzeća

Redni broj	Revidirani subjekti	Prihodi i primici	Rashodi i izdaci	Neto dobit/gubitak
1	2	3	4	5
1.	Javno preduzeće „Autoceste Federacije BiH“ d.o.o. Mostar	123.590.820	113.697.595	9.893.225
2.	Javno preduzeće „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo	1.306.901.251	1.296.197.544	10.703.707
3.	Javno preduzeće „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ d.d. Mostar	421.310.700	502.385.723	(81.075.023)
4.	Privredno društvo „Igman“ d.d. Konjic	125.393.871	121.486.923	3.906.948
5.	„Iskraemeco Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo	10.582.278	10.172.529	409.749
6.	Javno preduzeće „Komunalno“ d.o.o. Grude	2.194.368	2.176.953	17.415
7.	Javno preduzeće „Lokom“ d.o.o. Sarajevo	5.224.097	5.203.558	20.539
8.	Javno preduzeće Međunarodni aerodrom „Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo	66.511.615	51.446.833	15.064.782
9.	Javno preduzeće za gradski prijevoz putnika „Mostar Bus“ d.o.o. Mostar	3.401.838	3.948.410	(546.572)
10.	Javno preduzeće Nacionalni park „Una“ d.o.o. Bihać	1.731.174	1.368.400	362.774
11.	„Operator – Terminali Federacije BiH“ d.o.o. Sarajevo – konsolidovani izvještaj	3.775.155	3.640.865	134.290
12.	Rudnici mrkog uglja „Banovići“ d.d. Banovići	165.254.640	173.186.474	(7.931.834)
13.	„Zrak“ d.d. Sarajevo	1.341.657	3.194.433	(1.852.776)
14.	Javno preduzeće „9. septembar“ d.d. Srebrenik	2.293.418	2.213.386	80.032
15.	Javno komunalno preduzeće „Čistoća“ d.o.o. Široki Brijeg	1.390.063	1.228.851	161.212
16.	Kantonalno javno komunalno preduzeće „Pokop“ d.o.o. Sarajevo	11.325.589	10.902.416	423.173
17.	Javno komunalno preduzeće „Pannonica“ d.o.o. Tuzla	3.373.085	3.334.578	38.507
18.	Javno komunalno preduzeće „Visoko“ d.o.o. Visoko	4.666.332	4.219.955	446.377
	UKUPNO	2.260.261.951	2.310.005.426	(49.743.475)

¹⁶ Nadležnost Ureda za reviziju obuhvata i preduzeće u kojem država ima vlasnički udjel od 50% plus jednu dionicu ili više (Zakon o reviziji institucija u FBiH, član 11. stav 3).

U nastavku je pregled datih mišljenja o finansijskim izvještajima i usklađenosti sa zakonskim propisima revidiranih preduzeća, kao i broj datih preporuka za 2022. godinu:

Tabela 21. Pregled datih mišljenja i broja preporuka preduzećima

Red. br.	Revidirani subjekti	Dato mišljenje		Broj datih preporuka
		o finansijskim izvještajima	o usklađenosti sa zakonskim propisima	
1	2	3	4	5
1.	Javno preduzeće „Autoceste Federacije BiH“ d.o.o. Mostar	S rezervom	Negativno	17
2.	Javno preduzeće „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo	S rezervom	S rezervom	10
3.	Javno preduzeće „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ d.d. Mostar	S rezervom	S rezervom	19
4.	Privredno društvo „Ilgman“ d.d. Konjic	Pozitivno	S rezervom	8
5.	„Iskraemeco Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo	S rezervom	S rezervom	7
6.	Javno preduzeće „Komunalno“ d.o.o. Grude	S rezervom	S rezervom	19
7.	Javno preduzeće „Lokom“ d.o.o. Sarajevo	Pozitivno	S rezervom	15
8.	Javno preduzeće Međunarodni aerodrom „Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo	Pozitivno	S rezervom	10
9.	Javno preduzeće za gradski prijevoz putnika „Mostar Bus“ d.o.o. Mostar	S rezervom	S rezervom	20
10.	Javno preduzeće Nacionalni park „Una“ d.o.o. Bihać	Pozitivno	S rezervom	12
11.	„Operator – Terminali Federacije BiH“ d.o.o. Sarajevo – konsolidovani izvještaj	Negativno	Negativno	28
12.	Rudnici mrkog uglja „Banovići“ d.d. Banovići	Negativno	Negativno	18
13.	„Zrak“ d.d. Sarajevo	Negativno	Negativno	29
14.	Javno preduzeće „9. septembar“ d.d. Srebrenik	S rezervom	S rezervom	27
15.	Javno komunalno preduzeće „Čistoća“ d.o.o. Široki Brijeg	S rezervom	S rezervom	13
16.	Kantonalno javno komunalno preduzeće „Pokop“ d.o.o. Sarajevo	S rezervom	S rezervom	11
17.	Javno komunalno preduzeće „Pannonica“ d.o.o. Tuzla	Pozitivno	S rezervom	17
18.	Javno komunalno preduzeće „Visoko“ d.o.o. Visoko	S rezervom	S rezervom	14

U 18 izvještaja o finansijskoj reviziji preduzeća u većinskom državnom vlasništvu za 2022. godinu dato je ukupno 294 preporuke s ciljem otklanjanja utvrđenih nepravilnosti i jačanja sistema internih kontrola. U odnosu na prethodnu godinu, kada je dato 377 preporuka u 21 izvještaju, došlo je do pada datih preporuka, s obzirom na to da su manje urađene 3 revizije i da planirana revizija finansijskih izvještaja „Union banke“ d.d. Sarajevo za 2022. godinu nije obavljena.

Napominjemo da je u osam izvještaja, uz data mišljenja o finansijskim izvještajima, skrenuta pažnja na određena pitanja. Skrenuta je pažnja u dva izvještaja u kojima je dato pozitivno mišljenje, četiri izvještaja u kojima je dato mišljenje s rezervom i u dva u kojima je dato negativno mišljenje.

Također, skrenuta je pažnja na određena pitanja i uz mišljenja o usklađenosti sa zakonskim propisima za 11 subjekata, od kojih je osam uz mišljenje s rezervom i tri uz negativno mišljenje.

3.8.1 Najvažniji nalazi i preporuke

U nastavku je pregled najvažnijih nalaza koji su utvrđeni prilikom obavljanja revizija preduzeća, te datih preporuka:

- Određeni broj preduzeća nije, u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH, uspostavio funkcionalan sistem internih kontrola po COSO modelu. Veliki broj internih akata nije usklađen sa zakonskim propisima ili nisu nikako doneseni, te se ne vrši procjena rizika.

Uspostaviti sistem internih kontrola u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru.

- Nije se uspostavilo i osiguralo funkcionisanje odjela interne revizije kao ključnog elementa internog nadzora kojim se osigurava sistematičan, discipliniran pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja, u skladu sa zahtjevima Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Uspostaviti i osigurati funkcionisanje odjela interne revizije, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.

- Trogodišnji plan poslovanja nije donesen shodno odredbama Zakona o javnim preduzećima u FBiH, kako bi predstavljao osnovu za izvršenje poslovnih aktivnosti za period na koji se odnosi.

Izraditi trogodišnji plan poslovanja, u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH.

- Kod određenih preduzeća prijem zaposlenika u radni odnos nije vršen u skladu sa Zakonom o radu, koji nalaže obavezno provođenje procedure javnog oglašavanja, već su primjenjivana izuzeća, shodno Uredbi o postupku prijema u radni odnos. Na ovaj način nije ispoštovana transparentnost kod zapošljavanja. Međutim, ni primjena izuzeća shodno Uredbi nije ispoštovana s obzirom na to da su društva zaključivala nove ugovore sa istim osobama i nakon isteka roka koji je dozvoljen Uredbom.

Prijem u radni odnos vršiti u skladu sa Zakonom o radu s ciljem osiguranja transparentnosti i jednakog pristupa zapošljavanju, a u slučaju potrebe dosljedno primjenjivati Uredbu o postupku prijema u radni odnos.

- Ugovori o djelu zaključivani su za sistematizirana radna mjesta.

Ugovore o djelu zaključivati za poslove koji ne predstavljaju redovne poslove i ne predstavljaju sistematizovana radna mjesta.

- Nisu dosljedno primjenjivane odredbe Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI) prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, što je imalo za posljedicu da nisu realno iskazana sredstva, obaveze, prihodi, rashodi, finansijski rezultat, a samim tim ni kapital.

Prilikom sastavljanja i prezentacije finansijskih izvještaja obavezna je primjena Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS) i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI), kako je propisano Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Najčešći propusti u primjeni MRS-a i MSFI-ja:

- Za potraživanja starija od godinu dana nije vršena procjena očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti, što za posljedicu može imati da su rashodi potcijenjeni, a potraživanja i finansijski rezultat precijenjeni.

Za potraživanja izvršiti procjenu očekivanih kreditnih gubitaka, u skladu sa MSFI-jem 9 – Finansijski instrumenti, radi fer i tačnog iskazivanja imovine (potraživanja) i finansijskog rezultata.

- Na datum bilansa nije vršena ocjena umanjenja vrijednosti imovine u skladu s odredbama MRS-a 36 – Umanjenje imovine, koje nalažu da se na kraju svakog izvještajnog perioda procijeni postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, što za posljedicu ima da se vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme može značajno razlikovati od one koja bi se utvrdila prema zahtjevima Standarda. Potrebno je istaći da određena preduzeća ulaganja u investicije u toku vode duži period, a da nije izvršena procjena nadoknadivih ulaganja.

Na datum bilansa vršiti procjenu umanjenja vrijednosti sredstava, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti takvog sredstva, u skladu sa zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje imovine, te izvršiti ocjenu priznavanja sredstava u bilansu stanja, u skladu sa zahtjevima MSFI-ja.

- Kod određenog broja preduzeća nije se mogla potvrditi vrijednost zaliha jer Društva ne prate ročnu strukturu zaliha, niti su vršila vrednovanje, odnosno usklađivanje vrijednosti zaliha u skladu s MRS-om 2 – Zalihe, prema kojem se zalihe vrednuju po trošku ili neto nadoknadivoj vrijednosti, zavisno od toga koja je niža.

Vrednovanje i usklađivanje vrijednosti zaliha materijala vršiti u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 – Zalihe, radi realnog iskazivanja njihove vrijednosti.

- Određeni broj preduzeća nema uspostavljeno materijalno knjigovodstvo, te nema adekvatnu evidenciju o kretanju zaliha, niti su zalihe vrednovane u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 – Zalihe, i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, a samim tim nije realno iskazana imovina ni finansijski rezultat.

Uspostaviti materijalno knjigovodstvo u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 – Zalihe, i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

- Rezervisanja po osnovu izvjesnih sudskih sporova nisu vršena u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, koja se priznaju kada preduzeća imaju sadašnju obavezu (pravnu ili stvarnu) koja je nastala kao rezultat prošlog događaja, kada je vjerovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi biti potreban za izmirenje obaveza i kada se iznos obaveza može pouzdano procijeniti.

Rezervisanja po osnovu izvjesnih sudskih sporova vršiti u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva, kako bi finansijski izvještaji po svim bitnim pitanjima prikazali istinito i objektivno finansijski položaj i rezultat poslovanja.

- Bilješke uz finansijske izvještaje za dio preduzeća nisu sastavljane u skladu s tačkom 25 MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja, niti je menadžment pri sastavljanju finansijskih izvještaja procijenio i objavio sposobnost preduzeća da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu.

Bilješke uz finansijske izvještaje sastavljati u skladu s MRS-om 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja.

- Kod pojedinih preduzeća uplaćena sredstva Vlade FBiH po osnovu Zakona o finansijskoj konsolidaciji nisu evidentirana kao povećanje učešća državnog kapitala u skladu sa Odlukama Vlade FBiH o pokretanju postupka povećanja državnog kapitala.

Skupština Društva treba da razmotri Odluku o povećanju kapitala u korist Federacije BiH u skladu sa Zakonom o finansijskoj konsolidaciji i Zakonom o privrednim društvima.

- Popis imovine i obaveza nije obavljen u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji FBiH, niti je provedeno usuglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom.

Popis imovine i obaveza provoditi u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i internim aktima.

- Kod pojedinih preduzeća konstatovano je da je koeficijent tekuće likvidnosti nezadovoljavajući, odnosno da preduzeća tekućim sredstvima nisu u mogućnosti blagovremeno izmirivati dospjele obaveze. Navedeno nije ni u skladu sa članovima 4, 6. i 7. Zakona o finansijskom poslovanju kojim je definisano da je uprava dužna u vođenju poslova poduzeti sve potrebne mjere kako bi se osigurala njegova likvidnost, kao i da je dužna upravljati imovinom i obavezama društva tako da je ono sposobno izvršavati sve svoje dospjele obaveze.

Uprava preduzeća mora poduzimati aktivnosti na upravljanju rizicima, naročito rizikom likvidnosti, u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju.

- Za isplaćene plaće nisu blagovremeno uplaćene obaveze po osnovu doprinosa za penziona i invalidsko osiguranje, zdravstvo i nezaposlenost, što nije u skladu sa Zakonom o doprinosima, Pravilnikom o načinu obračunavanja i uplate doprinosa i Zakonom o javnim preduzećima.

Obaveze za poreze i doprinose na isplaćene plaće izmirivati blagovremeno, uz isplatu plaće, u skladu Zakonom o doprinosima i Zakonom o javnim preduzećima.

- Značajan dio revidiranih preduzeća ne raspolaže dokazima o statusu vlasništva nad nekretninama u posjedu.

Okončati aktivnosti vezane za osiguranje dokaza o vlasništvu i uknjižbi nekretnina kod nadležnih sudova.

- Popis imovine i obaveza nije izvršen detaljno i sveobuhvatno u svim preduzećima, s ciljem utvrđivanja stvarnog stanja, niti je izvršeno usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim, kako je propisano Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH.

Popis imovine i obaveza vršiti detaljno i sveobuhvatno, s ciljem da se utvrdi stvarno stanje, te u poslovnim knjigama izvrši usklađivanje stvarnog stanja sa knjigovodstvenim, kako je propisano Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.

- Nabavke roba, usluga i radova nisu vršene u potpunosti u skladu s procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama i provedbenim aktima (postupci nisu pokretani blagovremeno, tenderska dokumentacija nije sačinjena na način da osigura aktivnu i pravičnu konkurenciju, izbor postupaka nije adekvatan, produžavanje rokova realizacije u suprotnosti sa potpisanim ugovorom, nabavke su vršene bez primijenjene odredbi Zakona o javnim nabavkama i odredbi internih Pravilnika o javnim nabavkama, procijenjena vrijednost nabavki je znatno manja od vrijednosti zaključenih ugovora, dijeljenje postupka nabave, s ciljem izbjegavanja odgovarajućeg postupka),

Nabavke u potpunosti vršiti u skladu s procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama i provedbenim aktima vezanim za javne nabavke.

Tabela 22. Informacije o postupanju po preporukama preduzeća

Red. br.	Grupe subjekata revizije	Postupanje po preporukama datim u izvještajima u prethodnim godinama				
		Realizovano	Djelimično realizovano	Nije realizovano	Bez ocjene/neprovodivo	UKUPNO
1	2	3	4	5	6	7 (3+4+5+6)
1.	Javno preduzeće „Autoceste Federacije BiH“ d.o.o. Mostar	6	1	7	-	14
	<i>postotak</i>	42,9%	7,1%	50%	%	100%
2.	Javno preduzeće „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo	4	7	1	2	14
	<i>postotak</i>	28,57%	50%	7,14%	14,29%	100%
3.	Javno preduzeće „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ d.d. Mostar	4	2	5	2	13
	<i>postotak</i>	30,77%	15,38%	38,46%	15,38%	100%
4.	Privredno društvo „Igman“ d.d. Konjic	Revizija vršena prvi put				
5.	„Iskraemeco Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo	Revizija vršena prvi put				
6.	Javno preduzeće „Komunalno“ d.o.o. Grude	Revizija vršena prvi put				
7.	Javno preduzeće „Lokom“ d.o.o. Sarajevo <i>postotak</i>	Revizija vršena prvi put				
8.	Javno preduzeće Međunarodni aerodrom „Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo	2	2	-	-	4
	<i>postotak</i>	50%	50%	0%	0%	100%
9.	Rudnici mrkog uglja „Banovići“ d.d. Banovići	8	1	11		20
	<i>postotak</i>	40%	5%	55%		100%
10.	Javno preduzeće za gradski prijevoz putnika „Mostar Bus“ d.o.o. Mostar	Revizija vršena prvi put				
11.	Javno preduzeće Nacionalni park „Una“ d.o.o. Bihać	Revizija vršena prvi put				
12.	„Operator – Terminali Federacije BiH“ d.o.o. Sarajevo – konsolidovani izvještaj	Revizija vršena prvi put				
13.	„Zrak“ d.d. Sarajevo	Revizija vršena prvi put				
14.	Javno preduzeće „9. septembar“ d.d. Srebrenik	Revizija vršena prvi put				
15.	Javno komunalno preduzeće „Čistoća“ d.o.o. Široki Brijeg	Revizija vršena prvi put				
16.	Kantonalno javno komunalno preduzeće „Pokop“ d.o.o. Sarajevo	Nije vršena ocjena zbog protoka vremena				
17.	Javno komunalno preduzeće „Pannonica“ d.o.o. Tuzla	Revizija vršena prvi put				
18.	Javno komunalno preduzeće „Visoko“ d.o.o. Visoko	Revizija vršena prvi put				
UKUPNO		24	13	24	4	65
<i>postotak</i>		36,90%	20%	36,90%	6,20%	100%

Od 18 revizija, kod pet je izvršena ocjena postupanja po preporukama, kod 12 nije ocijenjeno postupanje jer se revizija vršila prvi put i kod jedne nije izvršena ocjena zbog protoka vremena (više od deset godina).

U nastavku je pregled revidiranih subjekata, s datim mišljenjima za 2022. godinu, osnovama za izražavanje mišljenja i istaknutim pitanjima:

Subjekti revizije	Data mišljenja/osnova za mišljenje/isticanje pitanja
1	2
Javno preduzeće „Autoceste Federacije BiH“ d.o.o. Mostar	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Nisu aktivirana sredstva u pripremi za dionicu Tunel Ivan (286.248.226 KM) i poddionicu Tunel Zenica – Donja Gračanica (122.474.575 KM), koje su stavljene u funkciju 2022. godine i ranije, i od kojih se ostvaruju ekonomske koristi sukladno zahtjevima MRS-a 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema. Osim toga, za poddionicu Tunel Zenica – Donja Gračanica nije izvršen obračun amortizacije, što za posljedicu može imati da su rashodi podcijenjeni, a finansijski rezultat precijenjen, a čiji efekat ne možemo kvantificirati.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promjenom Pravilnika o računovodstvenim politikama, u dijelu priznavanja, mjerenja, prezentiranja i evidentiranja prihoda od akciza na gorivo, prihodi od akciza priznaju se u bilanci uspjeha na sustavnom osnovu tijekom razdoblja, na način da Društvo povezane troškove za čije pokrće je akciza namijenjena priznaje kao rashode, sukladno MSFI-ju 15 – Prihodi od ugovora s kupcima. Ovakav pristup priznavanja prihoda za posljedicu ima da rashodi tekuće godine predstavljaju 92% ostvarenih prihoda, a taj odnos u 2021. godini iznosio je 86%, dok je u 2020. godini iznosio 34%, na što smo ukazali u Izvješću o finansijskoj reviziji Društva za 2020. godinu; • I dalje se vodi tužba u upravnom sporu koju je Društvo pokrenulo 2019. godine protiv Federalnog ministarstva financija na konačni upravni akt, kojim je odbijena žalba na Rješenje Porezne uprave FBiH po temelju poreza na dobit i zatezних kamata za period 2011. – 2015. godine u iznosu od 45.414.618 KM. Kantonalni sud u Sarajevu odložio je izvršenje Rješenja do okončanja upravnog spora. <p>Mišljenje o usklađenosti: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <p>1. Ugovori za izgradnju i nadzor dionica autoputa su addendumima više puta mijenjani u dijelu povećanja vrijednosti investicija i prolongiranja rokova izgradnje, što je za posljedicu imalo da je samo na šest dionica ukupno povećanje iznosilo 64.490.564 EUR. Navedeno nije sukladno Zakonu o privrednim društvima, koji nalaže da nadležne osobe poslove obavljaju savjesno, s pažnjom dobrog privrednika i u razumnom uvjerenju da djeluju u najboljem interesu, kako bi Društvo zaštitili od negativnih ekonomskih posljedica;</p> <p>2. S obzirom na to da kreditna sredstva nisu realizirana sukladno dinamici izgradnje predviđene Planom poslovanja i planom aktivnosti na izgradnji autocesta i brzih cesta za 2022. godinu, Društvo je obračunata taksa za nepovučena sredstva u iznosu od 898.859 KM za dva ugovora koja su potpisana sa EBRD-om;</p> <p>3. Nabava usluga održavanja hardverskog sistema naplate i softverskog sistema nadzora, usluga redovitog i zimskog održavanja dionice Svilaj – Odžak, u iznosu od 805.503 KM izvršena je bez primjene Zakona o javnim nabavama. Također, nabava vozila u iznosu od 229.633 KM izvršena je na način da nije omogućen dovoljan stupanj aktivne konkurencije i nije osigurana transparentnost, a time ni efikasno trošenje javnih sredstava, što nije sukladno Zakonu o javnim nabavama;</p> <p>4. Za dio zaključenih ugovora po međunarodnim procedurama ugovoreni iznosi su veći za najmanje 121.745.039 EUR od planirane procijenjene vrijednosti nabave, kao i odobrenih sredstava financijera, što nije sukladno Planu aktivnosti na izgradnji autoceste i brze ceste. Također, nije poštovana „Procedura za nabavu financiranu od međunarodnih finansijskih institucija“ u dijelu odgovornosti i ovlaštenja učesnika i davanja suglasnosti odgovornih osoba u postupku nabave.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prilikom zapošljavanja Društvo je, kao i u ranijim razdobljima, nastavilo primjenjivati izuzeća shodno Uredbi o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH, bez provođenja procedure javnog oglašavanja shodno Zakonu o radu. Od 59 ukupno novozaposlenih u 2022. godini, 18 je primljeno na poslovima blagajnika naplate cestarine (na određeno i neodređeno vrijeme). S obzirom na to da je planirana dužina koridora Vc 285 km, za koju je sistematizirano ukupno 250 izvršilaca (blagajnika i vođa smjene), na

	izgrađenih 121,4 km zaposleno je 169 izvršilaca, što je popunjenost od 67%, a izgrađeno je 43% koridora.
Javno preduzeće „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo	Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom Osnova za mišljenje 1. Na datum bilansa nije izvršena ocjena pokazatelja umanjenja vrijednosti ostalih nekretnina, postrojenja i opreme u pripremi koja su iskazana u iznosu od najmanje 31.824.737 KM, na kojima nije bilo promjena u 2022. godini što nije u skladu sa MRS-om 36 – Umanjenje vrijednosti imovine; 2. Iako je Društvo je vršilo procjenu vrijednosti u dijelu ulaganja u zavisna društva iskazanih u neto iznosu od 362.863.701 KM (bruto 418.022.283 KM i ispravka vrijednosti 55.158.582 KM), nije angažovan nezavisni procjenitelj te ne možemo potvrditi vrijednost iskazanih ulaganja niti adekvatnost ispravke vrijednosti zbog činjenice da zavisna društva ostvaruju značajne gubitke u poslovanju. Navedeno može imati za posljedicu da je nadoknadivi iznos ulaganja manji od njihove knjigovodstvene vrijednosti, odnosno da su imovina i finansijski rezultat za 2022. godinu precijenjeni. Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> Društvo je na 31. 12. 2022. godine izvršilo rezervisanja za sudske sporove u ukupnom iznosu od 37.785.485 KM, od kojih se 27.372.244 KM odnosi na dodatna rezervisanja tokom 2022. godine, iako vrijednost sudskih sporova koji se vode protiv Društva 205.855.908 KM. Najznačajniji sporovi protiv Društva su tužbe koje su pokrenuli: Jadran Kapital d.d. Split, Hrvatska i ostali (vrijednost spora 125.000.000 KM), i po kojem je Općinski sud u Sarajevu donio presudu 10. 2. 2023. godine kojom se odbija tužbeni zahtjev, konzorcij Strabag AG Austria i Končar d.d. Zagreb na realizaciji projekta HE Vranduk (vrijednost spora 20.076.947 EUR-a) i Elektrobosna d.d. Jajce (vrijednost spora 3.500.000 USD); Dugoročne pozajmice na 31. 12. 2022. godine iznose 123.859.585 KM koje je Društvo na osnovu zaključenih ugovora isplaćivalo zavisnim društvima za finansiranje podsticajnih mjera sporazumnog prestanka ugovora o radu, finansiranje zaostalih obaveza za doprinose, finansiranje troškova prekvalifikacije radnika i ostalih troškova poslovanja iz prethodnih perioda. Prve otplate dospijevaju u 2023. godini, a Društvo je izvršilo umanjenje vrijednosti potraživanja po osnovu navedenih pozajmica u iznosu od 10.934.753 KM.
	Mišljenje o usklađenosti: S rezervom Osnova za mišljenje 1. Društvo duži period nije realizovalo nabavke autohtone riblje mlađi/ribe za poribljavanje ribolovnih zona voda sliva rijeke Neretve, što je za posljedicu imalo da nije osigurano nesmetano poribljavanje kako nalaže Zakon o slatkovodnom ribarstvu. Društvo je usljed nerealizacije ovih nabavki u toku 2022. godine izvršilo isplatu na ime sudskog izvršenja u iznosu od 2.236.590 KM koja se odnosi na period od 2011. do 2015. godine; 2. Nabavke roba, usluga i radova nisu vršene u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama jer su prilikom nabavki uglja prihvaćane ponude i zaključeni ugovori čija je vrijednost za 25.790.000 KM veća od njihovih procijenjenih vrijednosti. Također, vršene su izmjene uslova postavljenih tenderskom dokumentacijom kod nabavki usluga štampanja, koveriranja i dostave računa za električnu energiju (12.866.799 KM) i nabavke isporuke i ugradnje parovoda u podružnici TE Tuzla (1.390.889 KM). Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> Na poziciji investicija u toku iskazana su ulaganja u iznosu od 94.530.543 KM za izgradnju Bloka 7 Termoelektrane Tuzla, na osnovu Odluke Vlade FBiH od 8. 3. 2010. godine. Realizacija predmetnog Ugovora obustavljena je usljed obavještenja Izvođača o odustajanju podizvođača za isporuku turbine, kotla i generatora. S obzirom na to da Društvo i organi upravljanja ne pristaju na alternativna rješenja, da je do sada izvršeno ulaganje u iznosu od 94.530.543 KM, da je plaćen avans u iznosu od 211.917.603 KM i da se Društvo kreditno zadužilo kod stranih i domaćih banaka u ukupnom iznosu od 1.342.144.929 KM, te da su upućene tri opomene pred raskid ugovora, skrećemo pažnju na potrebu hitnog rješavanja statusa ove investicije u skladu sa zaključenim ugovorom, čije odgađanje može prouzrokovati štetu i dodatne troškove za Društvo kao nosioca aktivnosti.
	Javno preduzeće „Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne“ d.d. Mostar

	<p>prethodnih godina. Za ova sredstva nije vršena procjena nadoknadive vrijednosti shodno MRS-u 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. To može imati za posljedicu da je nadoknadi iznos sredstava manji od njihove knjigovodstvene vrijednosti, odnosno da su sredstva i finansijski rezultat za 2022. godinu precijenjeni.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prosječna nabavna cijena električne energije u tekućoj godini iznosila je 343,98 KM/MWh, dok je prosječna prodajna cijena bila 340,72 KM/MWh, što ukazuje na činjenicu da je nabavna cijena električne energije bila veća od prodajne cijene. Navedeno je uticalo na manje ostvareni prihod u odnosu na planirani; • Koeficijent tekuće likvidnosti na 31. 12. 2022. godine ukazuje na to da Društvo tekućim sredstvima (106.769.279 KM) nije u mogućnosti izmiriti tekuće obaveze (109.606.160 KM). Za osiguranje tekuće likvidnosti u 2022. godini Društvo se zadužilo kratkoročnim kreditima u iznosu od 34.000.000 KM (overdraft i revolving krediti). Tokom 2022. godine ostvaren je značajan pad prihoda od ugovora sa kupcima, što je rezultiralo gubitkom od 81.075.023 KM, dok su samo troškovi plaća i ostalih ličnih primanja veći u odnosu na prethodnu godinu za 7.415.139 KM. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sredstva za reklame i sponzorstva iskazana su u iznosu od 2.248.931 KM, i veća su od planiranih za 293.931 KM, što nije u skladu s Pravilnikom o sponzorstvu Društva. Sredstva nisu realizovana u skladu sa potpisanim ugovorima i u cilju postizanja najboljih efekata za Društvo; 2. Kod provođenja postupaka javnih nabavki roba, usluga i radova u iznosu od najmanje 3.665.594 KM tenderska dokumentacija nije sačinjavana na način da omogući aktivnu i pravičnu konkurenciju, nije primjenjivan odgovarajući postupak, te nije osigurana realizacija prema potpisanim ugovorima, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prijem 37 zaposlenika u radni odnos izvršen je putem Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH na određeno vrijeme do šest mjeseci, bez provođenja postupka javnog oglašavanja; • Troškovi ostalih primanja i naknada zaposlenima koje se odnose na topli obrok, regres i jubilarne naknade isplaćene su za najmanje 7.255.229 KM više od porezno dopustivih iznosa propisanih Zakonom o porezu na dohodak, što smatramo neprimjerenim s obzirom na iskazani gubitak; • Na osnovu Odluke Uprave Društva u 2021. godini sklopljen je ugovor sa Sveučilištem u Mostaru o kupovini dijela nekretnine ukupne cijene 1.200.000 KM i isplaćen je avans u iznosu od 600.000 KM. Prema potpisanim Ugovoru, Prodavac je bio u obavezi da izvrši rekonstrukciju nekretnine do 30. 11. 2022. godine, što nije ispoštovano. Rok je prolongiran do 30. 6. 2023. godine, ali ugovorna obaveza nije ispoštovana do okončanja revizije. Uvidom u dokumentaciju, nismo se uvjerali da je Uprava poduzela aktivnosti i iskoristila sve mjere u skladu sa potpisanim ugovorom u cilju realizacije ugovora i efikasnog korištenja javnih sredstava.
Privredno društvo „Ilgman“ d.d. Konjic	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>-</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Društvo nije uspostavilo odjel interne revizije kao ključni element internog nadzora kojim se osigurava sistematičan, discipliniran pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja, što nije u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH; 2. Donacije za humanitarne, kulturne i sportske ciljeve dodijeljene su u iznosu od 1.741.446 KM i iskazane kao rashod tekućeg perioda, a ne izdvajanjem iz dobiti. Također, donacije su dodjeljivane bez odobrenja Nadzornog odbora i Skupštine. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o donacijama preduzeća u javnom vlasništvu ili pod javnom kontrolom u FBiH; 3. Postupak uvrštavanja potencijalnih dobavljača na „Listu odabranih dobavljača“ nije proveden transparentno niti je Lista revidirana na početku kalendarske godine što je obaveza u skladu sa Procedurom za izbor i ocjenu dobavljača. Postupci nabavki vršeni su od dobavljača koji su uvršteni na Listu po ponuđenim uslovima bez provođenja pregovora o mogućim povoljnijim uslovima i cijenama. Najznačajnije nabavke Društvo je ostvarilo od povezanog lica sa sačinjene Liste, sa kojim je u 2022. godini ostvaren promet od 54.648.140 KM. <p>Isticanje pitanja</p>

	<ul style="list-style-type: none"> Izvršen je prijem u radni odnos na određeno vrijeme 152 zaposlenika po osnovu Uredbe o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH Vlade FBiH, kojom je omogućen prijem u radni odnos na određeno radno vrijeme bez javnog oglašavanja; Troškovi posredničkih provizija koji su iskazani u iznosu od 2.380.814 KM odnose se na usluge posredovanja u izvozu koje Društvo plaća na osnovu zaključenih ugovora o posredovanju. Utvrđeno je da je Društvo tek u julu 2023. godine donijelo interni akt kojim bi se regulisale procedure angažovanja posrednika, što je imalo za posljedicu da u revidiranoj godini u posredničkim ugovorima nisu jasno definisane obaveze posrednika, da su se neki ugovori zaključivali znatno kasnije od ugovora sklopljenih sa krajnjim kupcima i da je Društvo imalo različit pristup ugovaranju, odnosno različite iznose provizija za posredničke usluge, koje su se u revidiranoj godini kretale između 1% i 30% po zaključenom ugovoru.
„Iskraemeco Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Na datum bilansa nije izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva shodno MRS-u 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. To može imati za posljedicu da je nadoknadivi iznos sredstava manji od njihove knjigovodstvene vrijednosti iskazane u iznosu od 2.272.249 KM, odnosno da su sredstva i finansijski rezultat za 2022. godinu precijenjeni. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Nisu preduzete mjere za osiguranje transparentnosti i racionalnog trošenja sredstava u procesu nabavki, budući da u Pravilniku o nabavkama nije navedena obaveza donošenja plana nabavki, te da je veći broj ugovora zaključen u prethodnim periodima na neodređeno vrijeme bez izvršenih pregovora sa dobavljačima. Kod provođenja nabavki nije nam prezentovano da je za sve nabavke postupljeno u skladu s Pravilnikom o nabavkama koji za nabavke u iznosu od 10.000 KM do 50.000 KM zahtijeva provođenje pozivnog postupka. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Vođenje evidencija o radnom vremenu vrši se na način da je kod svih radnika iskazan identičan početak i kraj radnog vremena, a vrijeme korištenja pauze u toku rada nije navedeno, zbog čega izražavamo sumnju u njihovu vjerodostojnost.
Javno preduzeće „Komunalno“ d.o.o. Grude	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Nije izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je na datum bilance vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva shodno MRS-u 36 – Umanjenje vrijednosti imovine i odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. To može imati za posljedicu da je nadoknadivi iznos sredstava manji od njihove knjigovodstvene vrijednosti iskazane u iznosu od 1.490.471 KM, odnosno da su sredstva precijenjena, što je imalo utjecaja na iskazani finansijski rezultat; Za potraživanja starija od godinu dana u iznosu od najmanje 734.917 KM, za koja ne postoji izvjesnost naplate, Društvo nije izvršilo procjenu očekivanih kreditnih gubitaka na datum bilance sukladno zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti. To za posljedicu može imati da su rashodi podcijenjeni, a imovina (potraživanja) i finansijski rezultat precijenjeni za navedeni iznos. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnov za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Ne možemo potvrditi iskazanu količinu zahvaćene vode, s obzirom na to da Društvo nije stavilo u funkciju mjerač zahvata vode, a drugi koji je u funkciji nije baždaren. Navedeno ima za posljedicu da se obračun posebnih vodnih naknada za korištenje površinskih i podzemnih voda ne vrši sukladno Pravilniku o načinu obračunavanja, postupku i rokovima za obračunavanje i plaćanje i kontroli izmirivanja obveza na temelju opće vodne naknade i posebnih vodnih naknada; Prijem u radni odnos za tri zaposlenika izvršen je bez provođenja procedure javnog oglašavanja, što nije sukladno Zakonu o radu; Nabava vodomjera i mehanizama za vodomjere, usluge računovodstvenog servisa i uniformirane odjeće, u iznosu od najmanje 39.892 KM izvršena je bez primjene Zakona o javnim nabavama, a nabava rezervnih dijelova i klora u iznosu od najmanje 50.451 KM bez primjene odgovarajućeg postupka javne nabave. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Odbor za reviziju nije obavljao poslove utvrđene Zakonom o javnim poduzećima u FBiH, Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Statutom, a redovno je primao naknadu

	<p>tijekom cijele godine. Zakonom o javnim poduzećima u FBiH propisano je da se u poduzećima koja zapošljavaju manje od 100 radnika formira odbor za reviziju i angažira nezavisni revizor koji podnosi godišnje izvješće o izvršenoj reviziji javnog poduzeća na internet-stranici javnog poduzeća, odnosno njegovog većinskog vlasnika, kako bi se osiguralo da interne kontrole budu adekvatne i funkcioniraju kako je predviđeno.</p>
Javno preduzeće „Lokom“ d.o.o. Sarajevo	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno -
	Mišljenje o usklađenosti: S rezervom Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije uspostavljen odjel interne revizije kao ključni element internog nadzora kojim se osigurava sistematičan pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizicima, kontrolama i procesima upravljanja, u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH, Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH; 2. Trogodišnji plan poslovanja nije dostavljen Uredu za reviziju institucija u FBiH u skladu s odredbama člana 22. Zakona o javnim preduzećima u FBiH; 3. Društvo nije blagovremeno poduzimalo mjere naplate potraživanja niti je internim aktima propisalo postupak njihove naplate. Od ukupno iskazanih potraživanja od kupaca koja su starija od 365 dana za koje je urađena ispravka vrijednosti (126.958 KM), pokrenute su tužbe samo u iznosu od 59.303 KM ili 46,71%, što može imati za posljedicu da neutužena potraživanja mogu zastarjeti zbog nepokretanja postupaka naplate kako je propisano Zakonom o obligacionim odnosima; 4. Nisu provedene redovne mjere upravljanja rizikom likvidnosti u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju, što je imalo za posljedicu da su dospjele a neizmirene obaveze na 31. 12. 2022. godine iznosile 421.800 KM; 5. Društvo je izvršilo prebijanje dugova kada je javno preduzeće istovremeno i povjerilac i dužnik bez prethodnog pisanog ovlaštenja Nadzornog odbora, što nije u skladu sa članom 42. Zakona o javnim preduzećima u FBiH; 6. Nije proveden postupak javne nabavke za nabavku materijala za redovno poslovanje u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama, kao ni odredbama člana 34. Zakona o javnim preduzećima u FBiH, prema kojima su Uprava i Nadzorni odbor dužni provoditi odredbe važećih propisa o nabavci.
Javno preduzeće Međunarodni aerodrom „Sarajevo“ d.o.o. Sarajevo	Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno Isticanje pitanja <ul style="list-style-type: none"> • Izvršena je procjena tržišne vrijednosti nekretnina u 2022. godini angažovanjem ovlaštenog procjenitelja, što je rezultiralo povećanjem vrijednosti u iznosu od 40.144.704 KM, od čega se na povećanje vrijednosti zemljišta odnosi 25.521.264 KM, a na povećanje građevinskih objekata 14.623.440 KM.
	Mišljenje o usklađenosti: S rezervom Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> 1. Na osnovu mišljenja Konkurencijskog Vijeća BiH, od 18. 7. 2022. godine Društvo ne primjenjuje Zakon o javnim nabavkama BiH te je nakon izuzeća od primjene Zakona provelo 242 postupka i zaključilo ugovore ukupne vrijednosti od 5.150.955 KM. Međutim, s obzirom na to da obavlja djelatnost u oblasti prometa, shodno članu 5. i 82, Društvo je sektorski ugovorni organ koji je obavezan primjenjivati ovaj Zakon; 2. Ugovori za izgradnju administrativno-poslovnog objekta i modernizaciju i dogradnju Terminala „B“, koji su zaključeni u 2018. godini, više su puta mijenjani aneksima ugovora u dijelu rokova za izvođenje ugovorenih radova i uslova postavljenih tenderskom dokumentacijom. Navedeno je imalo za posljedicu da su ugovoreni rokovi za izgradnju administrativno-poslovnog objekta prolongirani za 24 mjeseca, a za modernizaciju i dogradnju Terminala „B“ za 35 mjeseci, zbog izmijenjenih uslova postavljenih tenderskom dokumentacijom, što nije u skladu sa članom 72. stav 5. Zakona o javnim nabavkama BiH.
Javno preduzeće za gradski prijevoz putnika „Mostar Bus“ d.o.o. Mostar	Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom Osnova za mišljenje <ol style="list-style-type: none"> 1. Izvršena ulaganja u stalna sredstva (popravke autobusa) u ranijim razdobljima u iznosu od 94.716 KM priznata su na poziciji ostale imovine i potraživanja, što nije sukladno MRS-u 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema. Na datum bilance ta ulaganja Društvo nije priznalo na teret rashoda prethodne godine ili kroz ispravku početnog stanja imovine i kapitala, shodno odredbama MRS-a 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, već je određeni iznos priznalo na teret rashoda razdoblja, što je uticalo na povećanje iskazanog gubitka tekuće godine. Navedeno ima za posljedicu pogrešna prikazivanja imovine i kapitala u finansijskim izvješćima tekuće, a i ranijih godina;

	<p>2. Nije izvršena procjena očekivanih kreditnih gubitaka sukladno zahtjevima MSFI-ja 9 – Financijski instrumenti, niti je u Bilješkama uz financijska izvješća Društvo objavilo učinke očekivanih kreditnih gubitaka za iznos iskazanih sumnjivih i spornih potraživanja od 24.649 KM. To za posljedicu može imati da su rashodi i financijski rezultat (gubitak) podcijenjeni, a potraživanja precijenjena za iznos utvrđenog usklađivanja prema Međunarodnim standardima financijskog izvješćivanja;</p> <p>3. Prilikom sastavljanja financijskih izvješća nije izvršena procjena sposobnosti subjekta da nastavi poslovati u vremenski neograničenom razdoblju sukladno točki 25. MRS-a 1 – Prezentacija financijskih izvješća, niti su poduzete aktivnosti u svrhu ostvarenja adekvatnosti kapitala sukladno Zakonu o financijskom poslovanju. Akumulirani gubitak na 31. 12. 2022. godine iznosi 799.922 KM i iznad je visine osnovnog kapitala Društva za 146.864 KM. Koeficijent tekuće likvidnosti je 0,36, što ukazuje na to da Društvo tekućim sredstvima nije u mogućnosti pravovremeno izmirivati tekuće obveze. Ove okolnosti stvaraju sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, što nije objavljeno u financijskim izvješćima sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH.</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Odbor za reviziju nije formiran sukladno odredbama Statuta, Zakona o javnim poduzećima u FBiH i Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. Pored toga, nije formiran ni odjel za internu reviziju sukladno odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, što je obveza Društva kao subjekta od javnog interesa; Prijem u radni odnos na određeno vrijeme vršen je bez provođenja javnog oglašavanja, što nije sukladno Zakonu o radu; Zemljište (5252 m²) i građevinski objekti (544 m²) koji su kupljeni 2002. godine po cijeni od 383.777 KM prodani su u 2022. godini za 307.500 KM bez suglasnosti Nadzornog odbora na zaključeni ugovor, što nije sukladno Statutu prema kojem pojedinačni član uprave nema ovlaštenja zaključiti ugovor čija je stvarna ili procijenjena vrijednost veća od 10.000 KM; Nabava vozila u vrijednosti od 360.000 KM nije provedena sukladno Zakonu o javnim nabavama BiH u dijelu zaključivanja ugovora na veću vrijednost od procijenjene, niti je zahtijevano jamstvo za provedbu ugovora, s ciljem djelovanja u najboljem interesu Društva, kako nalaže Zakon o gospodarskim društvima. Također, u prosincu 2022. godine zaključen je ugovor za nabavu goriva za bazu sjever u iznosu od 534.974 KM, iako je navedena baza prodana u lipnju 2022. godine. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Nadzorni odbor nije izvršio imenovanje Uprave sukladno Zakonu o javnim poduzećima i Statutu. Sa ravnateljem je zaključeno više ugovora za vršioca dužnosti ravnatelja (2021. i 2022. godina), a izvršni ravnatelj nije imenovan.
<p>Javno preduzeće Nacionalni park „Una“ d.o.o. Bihać</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>-</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> Prijem u radni odnos za najmanje deset zaposlenika na određeno vrijeme izvršen je bez provođenja procedure javnog oglašavanja u kontinuitetu sa istim osobama, a za različito radno mjesto, što nije sukladno Zakonu o radu. Također, pojedini zaposlenici su nakon isteka ugovora o radu na određeno vrijeme angažirani po osnovu ugovora o djelu i ugovora o privremenim i povremenim poslovima; Nabava usluga izvođenja radova na popravci cesta na području Nacionalnog parka u iznosu od 65.639 KM nije provedena primjenom odgovarajućeg postupka, već je vršeno dijeljenje s ciljem izbjegavanja odgovarajućeg postupka. Također, za nabave usluga organiziranja kulturnih događaja i reklamiranja i sponzorstva u ukupnom iznosu od 91.653 KM obuhvaćenih Aneksom II dio A i B Zakona nisu provedeni postupci javnih nabava. Navedeno nije sukladno Zakonu o javnim nabavama i Statutu Društva. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> Uprava Društva nije imenovana s obzirom na to da procedura po natječaju od 5. 3. 2021. godine nije okončana, jer Vlada FBiH nije dala suglasnost na odluku Nadzornog odbora za izbor ravnatelja. Po ovom natječaju 26. 12. 2022. zaprimljeno je Rješenje Općinskog suda u Bihaću, na osnovu uložene tužbe jedinog kandidata. Rješenjem je zabranjeno provođenje novog javnog natječaja za izbor i imenovanja ravnatelja dok se ne okonča postupak izbora po započetom natječaju. S ravnateljem je zaključeno više ugovora za vršitelja dužnosti (2020. i 2021. godina), a izvršni ravnatelji nisu nikad imenovani.
<p>„Operator – Terminali Federacije BiH“ d.o.o.</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p>

<p>Sarajevo – konsolidovani izvještaj</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Na datum bilansa nije izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva shodno MRS-u 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. To može imati za posljedicu da je nadoknadivi iznos sredstava manji od njihove knjigovodstvene vrijednosti iskazane u iznosu od 33.458.451 KM, odnosno da su sredstva i finansijski rezultat za 2022. godinu precijenjeni; 2. Matično društvo je za obračun amortizacije primijenilo funkcionalnu metodu na sva stalna sredstva u upotrebi, iako se ukupna iskorištenost kapaciteta rezervoara nafte ne može povezati sa trošenjem stalnih sredstava koja nisu direktno vezana uz skladištenje nafte i naftnih derivata. To može imati za posljedicu da su troškovi amortizacije primjenom funkcionalne metode za sva sredstva u 2022. godini manje iskazani za 96,15%; 3. Revalorizacije rezerve u konsolidovanim finansijskim izvještajima Grupe iskazane su u negativnom iznosu od 441.624 KM i odnose se na kursne razlike nastale po osnovu neto ulaganja Matičnog društva u Zavisno društvo. Ove rezerve nisu utvrđene u skladu sa odredbama MRS-a 21 – Efekti promjene kursa stranih valuta, prema kojem se kursne razlike proizašle iz monetarne stavke koja čini dio neto ulaganja izvještajnog subjekta u inostrano poslovanje trebaju priznati u dobit ili gubitak u odvojenim finansijskim izvještajima izvještajnog subjekta ili pojedinačnim finansijskim izvještajima inostranog poslovanja; 4. Grupa nije izvršila rezervisanja za pokrenute sudske sporove koji se vode protiv društva Naftni terminalni Federacije d.o.o. Ploče u iznosu od najmanje od 851.620 KM, u skladu sa zahtjevima MRS-a 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva. To može imati za posljedicu da su rashodi i obaveze potcijenjeni, a finansijski rezultat precijenjen. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vlada FBiH je putem Matičnog društva do 31. 12. 2022. godine izvršila dokapitalizaciju Zavisnog društva u ukupnom iznosu od 28.938.468 KM za rekonstrukciju i dogradnju terminala koji služi za obavljanje njegove osnovne djelatnosti. Navedeno predstavlja značajan rizik, uzimajući u obzir da se nismo uvjerali u transparentan utrošak dodijeljenih sredstava za sanaciju terminala u prethodnom periodu.
<p>Mišljenje o usklađenosti: Negativno</p>	
<p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije izvršeno kontinuirano identifikovanje i ocjena rizika, a kontrolne aktivnosti nisu u svim slučajevima dosljedno primijenjene, niti je vršen potpun nadzor nad uspostavljenim kontrolnim aktivnostima, posebno vezano za rad Zavisnog društva Naftni terminali Federacije d.o.o. Ploče, što nije u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH; 2. Zavisno društvo primjenjuje vlastite računovodstvene politike koje nisu usaglašene sa politikama Matičnog društva, te ono nema suštinsku kontrolu nad određivanjem finansijskih i poslovnih politika. Navedeno nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, kojim je definisano da pri izradi konsolidovanih finansijskih izvještaja grupe pravnih lica Matično društvo ima vladajući uticaj (kontrolu) na određivanje finansijskih i poslovnih politika; 3. Prijem u radni odnos za 15 zaposlenika na određeno vrijeme u Matičnom društvu vršen je bez provođenja javnog oglašavanja, što nije u skladu sa Zakonom o radu i Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH; 4. Postupci javnih nabavki roba, usluga i radova Matičnog društva u iznosu od najmanje 23.065.984 KM nisu provedeni u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, jer su zaključivani ugovori sa vrijednošću većom od procijenjene, u suprotnosti sa zahtjevima iz tenderske dokumentacije, provedeni su različiti postupci za nabavku istovrsne robe, te odredbe zaključenih ugovora nisu ispoštovane. Također, planom nisu predviđeni svi provedeni postupci javnih nabavki, i to je imalo za posljedicu da su provedene nabavke u iznosu većem od 10.309.549 KM u odnosu na Plan, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. 	
<p>Rudnici mrkog uglja „Banovići“ d.d. Banovići</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Na datum bilance nije izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva shodno MRS-u 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. To može imati za posljedicu da je nadoknadivi iznos sredstava manji od njihove knjigovodstvene vrijednosti iskazane u iznosu od 148.175.951 KM, odnosno da su sredstva precijenjena, što je imalo utjecaja na iskazani finansijski rezultat; 2. Zalihe sirovina i materijala u iznosu od 40.865.455 KM nisu iskazane sukladno zahtjevima paragrafa 9. MRS-a 2 – Zalihe. Društvo ne prati ročnu strukturu zaliha, niti utvrđuje neto nadoknadivu vrijednost na datum bilance radi pravilnog mjerenja vrijednosti zaliha sukladno zahtjevima standarda. Efekte na finansijska izvješća nismo mogli kvantificirati;

	<p>3. Za potraživanja u iznosu od najmanje 16.863.850 KM koja datiraju iz ranijeg razdoblja nije izvršena ispravka vrijednosti na teret rashoda, iako je nastupila apsolutna zastara i za njih ne postoji izvjesnost naplate. Navedeno nije sukladno odredbama MRS-a 8 – Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške, koji nalaže da utvrđenu grešku Društvo treba priznati na teret rashoda prethodne godine ili kroz ispravku početnog stanja imovine i kapitala. To za posljedicu ima pogrešna prikazivanja imovine i kapitala u financijskim izvješćima tekuće, a i ranijih godina;</p> <p>4. Uplaćena sredstva Vlade FBiH po osnovu Zakona o financijskoj konsolidaciji rudnika uglja u FBiH nisu evidentirana kao povećanje učešća državnog kapitala, sukladno Odluci Vlade FBiH o pokretanju postupka povećanja državnog kapitala iz 2016. godine. To za posljedicu ima da su dugoročna razgraničenja precijenjena, a iskazani kapital u financijskim izvješćima na 31. 12. 2022. godine podcijenjen za 17.358.396 KM;</p> <p>5. Nije izvršena procjena obveza za pokrenute sudske sporove u iznosu od najmanje 438.721 KM, niti je izvršeno rezerviranje sukladno zahtjevima MRS-a 37 – Rezerviranja, potencijalne obveze i potencijalna imovina, zbog čega su obveze i troškovi podcijenjeni, što je imalo utjecaja na iskazani financijski rezultat.</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prema Rješenju Uprave za neizravno oporezivanje od 4. 1. 2023. godine utvrđena je obveza u iznosu od 754.724 KM, po osnovu izlaznog PDV-a, za izvršeni promet uglja povezanom pravnom licu JP „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo po cijeni koja je ispod cijene koštanja nastale u proizvodnji, iako Društvo ne utječe na formiranje cijene uglja, već na prijedlog Javnog poduzeća „Elektroprivreda BiH“ d.d. Sarajevo suglasnost na cijenu daje Vlada FBiH. Utvrđenu poreznu obvezu sa pripadajućom kamatom (129.606 KM) Društvo je izmirilo 13. 2. 2023. godine. Uložena je žalba na Rješenje ravnatelju Uprave za neizravno oporezivanje 3. 3. 2023. godine. Do okončanja revizije postupak je u tijeku. <p>Mišljenje o usklađenosti: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prijem u radni odnos za najmanje deset zaposlenika na određeno vrijeme vršen je bez provođenja procedure javnog oglašavanja, u kontinuitetu sa istim osobama, za isto radno mjesto, što nije sukladno Uredbi o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u FBiH, Pravilniku o radu i Zakonu o radu; 2. Nisu uspostavljene unutarnje kontrole kod isporuke 39.382 tona suho odsijanog uglja u iznosu od 7. 992.112 KM sukladno Zakonu o financijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, kako bi bile usmjerene na prevenciju i otkrivanje mogućih zlouporaba, budući da ne postoje kamionske vage na novom mobilnom drobilničnom postrojenju, niti laboratorija, s kojih je isporučen ovaj uglj, a kopovi su dislocirani u odnosu na Separaciju. Također, utvrđena cijena ovog uglja nije određena sukladno Pravilniku o načinu formiranja cijena, niti je njegova prodaja predviđena Planom poslovanja za 2022. godinu; 3. Tenderska dokumentacija za nabavu eksploziva, goriva, masti i ostalih sredstava nije sačinjena sukladno Zakonu o javnim nabavama u BiH, što je za posljedicu imalo stalno poništavanje postupaka i dugotrajnu proceduru nabave. Zbog toga je Društvo provodilo pregovaračke postupke bez objave obavještenja o nabavi i zaključilo ugovore za nabavu ovih roba u ukupnom iznosu od 17.903.917 KM. Na ovaj način nije omogućen dovoljan stupanj aktivne konkurencije, nije osigurana transparentnost, niti efikasno trošenje javnih sredstava. Također, Planom nisu predviđeni svi provedeni postupci javnih nabava, što nije sukladno Zakonu o javnim nabavama. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tijekom revidirane godine isplaćeni su: regres u iznosu od 1.397.522 KM, jednokratna pomoć uslijed rasta potrošačkih cijena u iznosu od 2.065.500 KM, naknade po osnovu raznih komisija u iznosu od 115.868 KM, kao i ostale naknade. Navedeno je imalo za posljedicu povećanje na poziciji bruto plaća u odnosu na 2021. godinu u iznosu od 9.826.619 KM, iako je iskazan gubitak u visini od 7.931.834 KM.
<p>„Zrak“ d.d. Sarajevo</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Na datum bilansa nije izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadi vrijednosti za takva sredstva shodno MRS-u 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. To može imati za posljedicu da je nadoknadi iznos sredstava manji od njihove knjigovodstvene vrijednosti iskazane u iznosu od 20.518.263 KM, odnosno da su sredstva i finansijski rezultat za 2022. godinu precijenjeni; 2. Društvo ne vrši evidentiranje zaliha gotovih proizvoda u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 – Zalihe, zbog čega ne možemo potvrditi iskazanu vrijednost zaliha proizvodnje u toku u iznosu od 727.072 KM, kao i zaliha gotovih proizvoda u iznosu od 2.735.408 KM jer se ne vrši obračun

	<p>proizvodnje na osnovu odgovarajućih knjigovodstvenih dokumenata, zbog čega nismo mogli utvrditi efekte razlike između prodajne cijene i cijene koštanja. Također, Društvo nije u tekućoj, a ni u prethodnim godinama na datum bilansa vršilo procjenu njihovog nadoknadivog iznosa u skladu sa zahtjevima iz paragrafa 9. MRS-a 2 – Zalihe;</p> <p>3. Za potraživanja starija od godinu dana u iznosu od najmanje 1.023.417 KM Društvo nije izvršilo procjenu očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti. To za posljedicu može imati da su rashodi potcijenjeni, a imovina (potraživanja) i finansijski rezultat precijenjeni za očekivane kreditne gubitke;</p> <p>4. Državni kapital nije povećan za dio izmirenih obaveza u iznosu od 6.088.460 KM po Odluci Vlade FBiH o dodjeli novčanih sredstava iz pasivnog podbilansa, jer Skupština Društva nije donijela odluku u vezi sa povećanjem učešća državnog kapitala, u skladu s članom 3. Zakona o finansijskoj konsolidaciji privrednih društava u FBiH i Odlukom Vlade FBiH o finansijskoj konsolidaciji privrednog društva „Zrak“ d.d. Sarajevo;</p> <p>5. Prilikom sastavljanja godišnjih finansijskih izvještaja Uprava Društva nije izvršila procjenu sposobnosti subjekta da nastavi poslovati u vremenski neograničenom periodu su skladu s tačkom 25. MRS-a 1 – Presentacija finansijskih izvještaja. Akumulirani gubitak na 31. 12. 2022. godine iznosi 6.800.758 KM i viši je od trećine osnovnog kapitala. Koeficijent tekuće likvidnosti je 0,27, što ukazuje na to da Društvo tekućim sredstvima nije u mogućnosti pravovremeno izmirivati tekuće obaveze. Navedene okolnosti stvaraju sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, što nije objavljeno u finansijskim izvještajima u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.</p> <p>Mišljenje o usklađenosti: Negativno</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. U Društvu nije formiran odbor za reviziju u skladu s odredbama Statuta i Zakona o privrednim društvima FBiH. Pored toga, nije formiran ni odjel za internu reviziju u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, što je obaveza Društva kao subjekta od javnog interesa; 2. Prijem u radni odnos pet zaposlenika na određeno vrijeme vršen je bez provođenja javnog oglašavanja, što nije u skladu sa Zakonom o radu i Uredbom o postupku prijema u radni odnosu u javnom sektoru u FBiH; 3. Društvo je tokom godine vršilo obračun plaća za zaposlenike, iako nije uspostavljena evidencija o radnom vremenu koja je osnov za obračun plaća u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažovanim na radu; 4. Društvo nije provodilo redovne mjere upravljanja rizikom i mjere za obezbjeđenje adekvatnosti kapitala u skladu sa Zakonom o finansijskom poslovanju s obzirom na to da posluje u uslovima potpune nelikvidnosti i insolventnosti i ima uslovnu blokadu računa, te da je akumulirani gubitak veći od zbira trećine osnovnog kapitala i fonda rezervi; 5. Društvo nije izmirivalo obaveze po osnovu plaća, poreza i doprinosa na plaće za 2022. godinu u iznosu od 2.068.412 KM, što sa obavezama iz prethodnog perioda iznosi 12.740.577 KM. Navedeno nije u skladu s odredbama Zakona o doprinosima i Zakona o porezu na dohodak; 6. Društvo nije izvršilo godišnji popis imovine i obaveza kako bi se u poslovnim knjigama izvršilo usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organi upravljanja (Uprava, Nadzorni odbor, Skupština) nisu obavljali zadatke propisane Zakonom o privrednim društvima, što je imalo velikog uticaja na normalno funkcionisanje i rješavanje nagomilanih problema u Društvu, zbog čega je 11. 4. 2023. godine otvoren stečajni postupak.
<p>Javno preduzeće „9. septembar“ d.d. Srebrenik</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Na datum bilansa nije izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva u skladu s MRS-om 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. To može imati za posljedicu da je nadoknadivi iznos sredstava manji od njihove knjigovodstvene vrijednosti iskazane u iznosu od 1.165.022 KM, odnosno da su sredstva i finansijski rezultat za 2022. godinu precijenjeni, a efekte na sredstva i finansijski rezultat nismo mogli kvantificirati; 2. Za potraživanja starija od godinu dana u iznosu od najmanje 84.856 KM nije izvršena procjena očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9- Finansijski instrumenti. To za posljedicu ima da su rashodi podcijenjeni, a imovina (potraživanja) i finansijski rezultat precijenjeni za navedeni iznos. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p>

	<p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Za sistematizovana radna mjesta zaključivani su ugovori o privremenim i povremenim poslovima u iznosu od 61.895 KM s fizičkim licima za obavljanje poslova zimskog održavanja puteva na period duže od 60 dana, što nije u skladu sa Zakonom o radu; 2. Pravilnikom o radu nisu utvrđeni jasni i mjerljivi kriteriji na osnovu kojih bi se odredile stimulacije zaposlenicima koje su isplaćene u iznosu od 32.299 KM. Isplate su izvršene bez donošenja pojedinačnih rješenja o isplati stimulacija, nije utvrđen način dodjele stimulacije, niti su data obrazloženja na osnovu kojih se uvećava osnovna plaća radniku; 3. Ne izmiruju se obaveze prema Gradu Srebreniku po osnovu ostvarenih prihoda od pruženih usluga upravljanja i korištenja parking aparata u rokovima koji su propisani Odlukom Općinskog vijeća. Navedeno ima za posljedicu da obaveze prema Gradu Srebreniku na datum bilansa iznose 158.344 KM. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Po nalogu Ministarstva unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona – Sektora kriminalističke policije – Finansijska policija izvršila je nadzor finansijskog poslovanja Društva za period od 1. 1. 2017. do 31. 12. 2021. godine, s posebnim osvrtom na ostvarene i raspoređene prihode dobivene naplatom vršenja usluga upravljanja i korištenja parking aparata. Zapisnikom Finansijske policije utvrđeno je da je Društvo iskazalo manje obaveza prema Gradu Srebreniku po ovom osnovu u iznosu od 59.344 KM. Do okončanja revizije Finansijska policija nije donijela rješenje, zbog čega navedene obaveze nisu knjigovodstveno evidentirane.
<p>Javno komunalno preduzeće „Čistoća“ d.o.o. Široki Brijeg</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Za potraživanja starija od godinu dana nije izvršena procjena očekivanih kreditnih gubitaka sukladno zahtjevima MSFI-ja 9 – Financijski instrumenti, niti pravilno knjigovodstveno evidentiranje preko ispravke vrijednosti na teret rashoda perioda. To za posljedicu ima da su rashodi podcijenjeni, a imovina (potraživanja) precijenjena, što je imalo utjecaja na iskazani finansijski rezultat. Učinke usklađivanja za revidiranu godinu ne možemo kvantificirati, s obzirom na to da Društvo ne posjeduje ročnu strukturu potraživanja. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije sačinjen trogodišnji plan poslovanja sukladno Zakonu o javnim poduzećima u Federaciji Bosne i Hercegovine i Statutu Društva; 2. Nije formiran odbor za reviziju, što je obaveza sukladno Zakonu o javnim poduzećima u FBiH, Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH i Statutu Društva. Pored toga, nije uspostavljen ni odjel za unutarnju reviziju, što je obveza Društva kao subjekta od javnog interesa sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH; 3. Nabava roba i usluga u iznosu od najmanje 28.917 KM izvršena je bez primjene Zakona o javnim nabavama BiH, čime se nije uvela transparentnost, omogućio veći stupanj stvarne konkurencije i osigurala veća efikasnost trošenja javnih sredstava. Također, za određene postupke planirani iznosi ne odražavaju stvarne potrebe, niti je Društvo izvještavalo Agenciju za javne nabave o provedenim postupcima i dodjeli ugovora javne nabave, sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama BiH.
<p>Kantonalno javno komunalno preduzeće „Pokop“ d.o.o. Sarajevo</p>	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Na datum bilansa nije izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji umanjenja vrijednosti materijalnih sredstava u pripremi, iskazanih u iznosu od najmanje 1.631.444 KM, niti je vršena procjena nadoknadiive vrijednosti za takva sredstva shodno MRS-u 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. To može imati za posljedicu da se knjigovodstvena vrijednost materijalnih sredstava u pripremi može razlikovati od one koja bi se utvrdila prema zahtjevima Zakona i MRS-a 36; 2. Na poziciji rezervi iskazan je osnovni kapital u iznosu od najmanje 3.376.817 KM, iako je osnovni kapital u sudskom registru u 100% vlasništvu Kantona Sarajevo i iznosi 10.000 KM. Iskazivanje vlasničkog kapitala na rezervama nije u skladu s Konceptualnim okvirom za finansijsko izvještavanje, a pravo na ovaj kapital nije utvrđeno. <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Društvo nije u potpunosti riješilo imovinskopravne odnose, odnosno nije upisano kao vlasnik ili posjednik većeg dijela zemljišta koje koristi i od kojeg ostvaruje ekonomske koristi. Veći dio zemljišta kojim Društvo upravlja i gazduje i od kojeg ostvaruje ekonomske koristi nije iskazan u evidencijama Društva jer se vlasništvo vodi na drugim pravnim subjektima

	<p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kod provođenja postupaka javnih nabavki roba, usluga i radova u iznosu od najmanje 1.129.152 KM tenderska dokumentacija nije sačinjavana na način da osigura aktivnu i pravičnu konkurenciju, produžavani su rokovi za izvođenje radova bez obračuna pripadajućih penala i nije vršeno istraživanje tržišta kako bi se utvrdila konkurentnost na tržištu, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH.
Javno komunalno preduzeće „Pannonica“ d.o.o. Tuzla	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: Pozitivno</p> <p>Isticanje pitanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Društvo za dio nekretnina koje iskazuje u knjigovodstvenim evidencijama u iznosu od najmanje 119.502 KM nabavne vrijednosti ne raspolaže dokazima o vlasništvu ili posjedu (ljetna bašta i ulazna kućica, natkriveni šank, objekt magacinski prostor, zidani toalet, solarno stablo, betonska platforma i drugi). <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prijem u radni odnos 69 sezonskih radnika nije vršen u skladu sa procedurama zapošljavanja propisanim Uredbom o postupku prijema u radni odnos u javnom sektoru u Tuzlanskom kantonu jer nije prezentirana dokumentacija komisije o provedenoj proceduri izbora kandidata (rangiranje i kriteriji za izbor sezonskih radnika, vrednovanje kandidata, lista uspješnih kandidata s ocjenama, izvještaj o provedenom postupku); 2. Pravilnikom o plaćama Društva nisu utvrđeni jasni i mjerljivi kriteriji na osnovu kojih bi se odredio iznos stimulativnog dijela plaće za radnike. Isplaćena je stimulacija na plaće u neto iznosu od 63.320 KM, na osnovu spiskova koji ne sadrže osnove za isplatu; 3. Godišnjim popisom imovine i obaveza nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim na datum popisa, niti je izvršena analiza statusa materijalnih sredstava u pripremi i vlasništva nad imovinom, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.
Javno komunalno preduzeće „Visoko“ d.o.o. Visoko	<p>Mišljenje o finansijskim izvještajima: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Na datum bilansa nije izvršena ocjena postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takvu imovinu shodno zahtjevima MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti imovine, i odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH. To može imati za posljedicu da je nadoknadivi iznos sredstava manji od njihove knjigovodstvene vrijednosti iskazane u iznosu od 7.979.487 KM (od kojih se na materijalnu imovinu u pripremi za koju nije bilo aktivnosti na realizaciji ulaganja tokom 2022. godine odnosi 2.996.840 KM), a efekte na sredstva i finansijski rezultat nismo mogli kvantificirati; 2. Zalihe materijala i rezervnih dijelova iskazane su u iznosu od 234.480 KM i za njih Društvo ne prati ročnu strukturu niti vrši vrednovanje, odnosno usklađivanje neto nadoknadive vrijednosti shodno Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama i MRS-u 2 – Zalihe. Efekte usklađivanja zaliha na finansijski rezultat nismo mogli kvantificirati; 3. Za potraživanja koja su starija od godinu dana u iznosu od najmanje 75.772 KM nije izvršena procjena očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa zahtjevima MSFI-ja 9 – Finansijski instrumenti. To za posljedicu ima da su rashodi potcijenjeni, a imovina (potraživanja) i finansijski rezultat precijenjeni za navedeni iznos. <p>Mišljenje o usklađenosti: S rezervom</p> <p>Osnova za mišljenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nije uspostavljen odjel interne revizije kao ključni element internog nadzora kojim se osigurava sistematičan pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizicima, kontrolama i procesima upravljanja, što nije u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH i Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH; 2. Trogodišnji plan poslovanja nije dostavljen Uredu za reviziju institucija u FBiH u skladu s odredbama člana 22. Zakona o javnim preduzećima u FBiH; 3. Za nabavke roba, usluga i radova u iznosu od najmanje 130.271 KM nisu primijenjene odredbe Zakona o javnim nabavkama i Pravilnika o javnim nabavkama Društva, kako bi se osigurala transparentnost i omogućio veći stepen stvarne konkurencije, te efikasnije trošenje javnih sredstava. Također, niti za jedan ugovor iznad 10.000 KM Uprava nije tražila saglasnost Nadzornog odbora, niti ga je obavještavala o zaključenim ugovorima nakon provedenih javnih nabavki, kako nalažu odredbe Statuta.

3.9 Praćenje postupanja po preporukama iz ranije provedenih finansijskih revizija

Vrhovne revizijske institucije imaju važnu ulogu u praćenju preduzetih mjera subjekta revizije shodno ISSAI-ju 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora. Praćenje je usmjereno na to je li subjekt revizije adekvatno adresirao postavljena pitanja, te se prilikom praćenja razmatraju i šire implikacije.

U provedenim praćenjima daje se ocjena i zaključak o postupanju po datim preporukama. Praćenje podrazumijeva proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo je li subjekt revizije i u kojoj mjeri preduzeo aktivnosti s ciljem otklanjanja utvrđenih neusklađenosti, slabosti i propusta koji su identifikovani u revizorskom izvještaju.

Analizom dostavljene dokumentacije, odgovora na Upitnik i informacija dobivenih na osnovu provedenih intervjuova vrši se ocjena postupanja po preporukama, koja je klasifikovana prema sljedećim kategorijama:

- **realizovana preporuka**
- **djelimično realizovana preporuka**
- **nerealizovana preporuka**
- **preporuka za koju nije izvršena ocjena postupanja**

Na ovaj način Ured za reviziju doprinosi većem stepenu implementacije preporuka, te osigurava svoju prisutnost kod subjekata koji se ne revidiraju svake godine, uzimajući u obzir da je u njegovoj nadležnosti oko 2.500 subjekata u Federaciji BiH. Kriteriji koji služe za odabir subjekata uključuju: kada je posljednja revizija izvršena, koje mišljenje je dato, broj datih preporuka, prirodu utvrđenih nepravilnosti, informacije iz okruženja i dr.

Ured za reviziju je u 2023. godini proveo 12 praćenja postupanja po preporukama iz ranijih finansijskih revizija.

Izvršen je uvid u aktivnosti koje su subjekti preduzeli na implementaciji datih preporuka od objave konačnog izvještaja do 30. 6. 2023. godine, te su doneseni zaključci o postupanju po preporukama. U određenim slučajevima date su dodatne preporuke revidiranim subjektima ili zakonodavnim organima kako bi se razmatrao izvještaj i donio odgovarajući plan postupanja po preporukama.

Ovi izvještaji dostavljeni su revidiranim subjektima i nadležnim institucijama, te objavljeni na internet-stranici Ureda.

Tabela 23. Pregled postupanja po preporukama iz izvještaja finansijske revizije o praćenju postupanja po preporukama

Red. br.	Subjekti revizije	Godina za koju je vršena finansijska revizija	Broj datih preporuka	Postupanje po preporukama datim u izvještajima u prethodnim godinama			
				Realizovano	Djelimično	Nerealizovano	Nije vršena ocjena
1.	Univerzitet u Sarajevu	2017.	25	8	5	4	8
			100%	32%	20%	16%	32%
2.	Sveučilište u Mostaru	2017.	23	12	5	3	3

Red. br.	Subjekti revizije	Godina za koju je vršena finansijska revizija	Broj datih preporuka	Postupanje po preporukama datim u izvještajima u prethodnim godinama			
				Realizovano	Djelimično	Nerealizovano	Nije vršena ocjena
			100%	52%	22%	13%	13%
3.	Kantonalno javno preduzeće „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. Sarajevo – Ilidža	2018.	28	9	9	10	0
			100%	32%	32%	36%	0%
4.	Dioničko društvo „Sarajevoputevi“ Sarajevo	2018.	19	13	4	2	0
			100%	68%	21%	11%	0%
5.	JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, Zavisno društvo Rudnik mrkog uglja „Abid Lolić“ d.o.o. Travnik – Bila	2018.	34	11	12	10	1
			100%	32%	35%	29%	3%
6.	JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, ZD Rudnici „Kreka“ d.o.o. Tuzla	2018.	24	2	3	19	0
			100%	8,33%	12,50%	79,17%	0%
7.	JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, Zavisno društvo rudnik mrkog uglja „Kakanj“ d.o.o. Kakanj	2018.	34	11	12	11	0
			100%	32,40%	35,20%	32,40%	0%
8.	Hotelsko turističko društva „Zenit-Bro“ d.o.o. Neum	2019.	13	4	3	6	0
			100%	31%	23%	46%	0%
9.	„Vodovod“, društvo za vodovod i kanalizaciju d.o.o. Mostar	2019.	35	5	4	26	0
			100%	14%	12%	74%	0%

Red. br.	Subjekti revizije	Godina za koju je vršena finansijska revizija	Broj datih preporuka	Postupanje po preporukama datim u izvještajima u prethodnim godinama			
				Realizovano	Djelimično	Nerealizovano	Nije vršena ocjena
10.	Javno preduzeće „Komunalno“ d.o.o. Mostar	2020.	12	6	4	2	0
			100%	50%	33,33%	16,67%	0%
11.	Javno komunalno preduzeće „Vitkom“ d.o.o. Vitez	2020.	29	8	6	14	1
			100%	27,59%	20,69%	48,27%	3%
12.	„Centralno grijanje“ d.d. za distribuciju toplotne energije Tuzla	2020.	22	16	5	1	0
			100%	73%	23%	4%	0%
UKUPNO			298	105	72	108	13

Na osnovu praćenja postupanja po preporukama utvrđeno je da je, od ukupno 298 datih preporuka:

- 105 realizovanih preporuka (35%);
- 72 djelimično realizovane preporuke (24%);
- 108 nerealizovanih preporuka (36%) i
- 13 preporuka (5%) za koje nije izvršena ocjena postupanja.

Od 12 revidiranih subjekata, **njih sedam nije donijelo program mjera i obavijestilo o preduzetim radnjama radi prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju, što je obaveza u skladu sa članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH.** Međutim, i kod pet subjekata koji su dostavili odgovore uočeno je da određeni odgovori nisu sadržavali dovoljno jasne i konkretne aktivnosti koje se planiraju preduzeti, rokove izvršenja i slično.

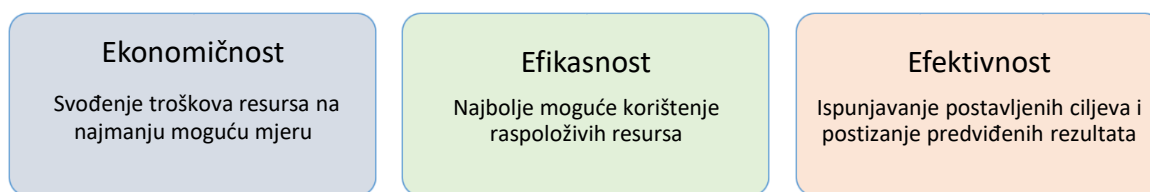
Provedenim praćenjem konstatovano je da je **veći broj preporuka ostao nerealizovan ili samo djelimično realizovan**, odnosno da nisu preduzete dovoljne aktivnosti na realizaciji datih preporuka. U izvještajima o praćenju date su preporuke za donošenje adekvatnog programa mjera i intenziviranje aktivnosti na realizaciji preostalih djelimično realizovanih i nerealizovanih preporuka, u cilju jačanja sistema internih kontrola i otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, a date su i preporuke za skupštine.

4. REVIZIJA UČINKA

Shodno članu 14. Zakona o reviziji, Ured za reviziju ima pravo izvršiti pregled ili ispitivanje određenog aspekta poslovanja cijele ili dijela institucije, programa ili aktivnosti u pogledu ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti s kojima ta institucija koristi svoje resurse i o tome izvještava javnost.

Revizija učinka predstavlja nezavisno, objektivno i pouzdano ispitivanje kojim se utvrđuje da li državna preduzeća, sistemi, projekti, programi, aktivnosti ili organizacije posluju, rade, odnosno provode se u skladu s principima ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti, te da li ima prostora za poboljšanja.¹⁷

Izvor: ISSAI 300

Revizija učinka se provodi u skladu s INTOSAI-jevim Okvirom profesionalnih objava, te međunarodnom praksom iz ove oblasti. Njome se ukazuje na značajne probleme u društvu, ali i na bolje prakse, čime se pruža konstruktivan poticaj za promjene u životima građana.

Revizija učinka treba doprinijeti boljim javnim uslugama, kvalitetnijem trošenju javnog novca i većem stupnju transparentnosti i javne odgovornosti. Okrenuta je prema aktuelnim temama značajnim za život građana. Ova vrsta revizije omogućava VRI u BiH da daju praktičan doprinos poboljšanju rada javne uprave.

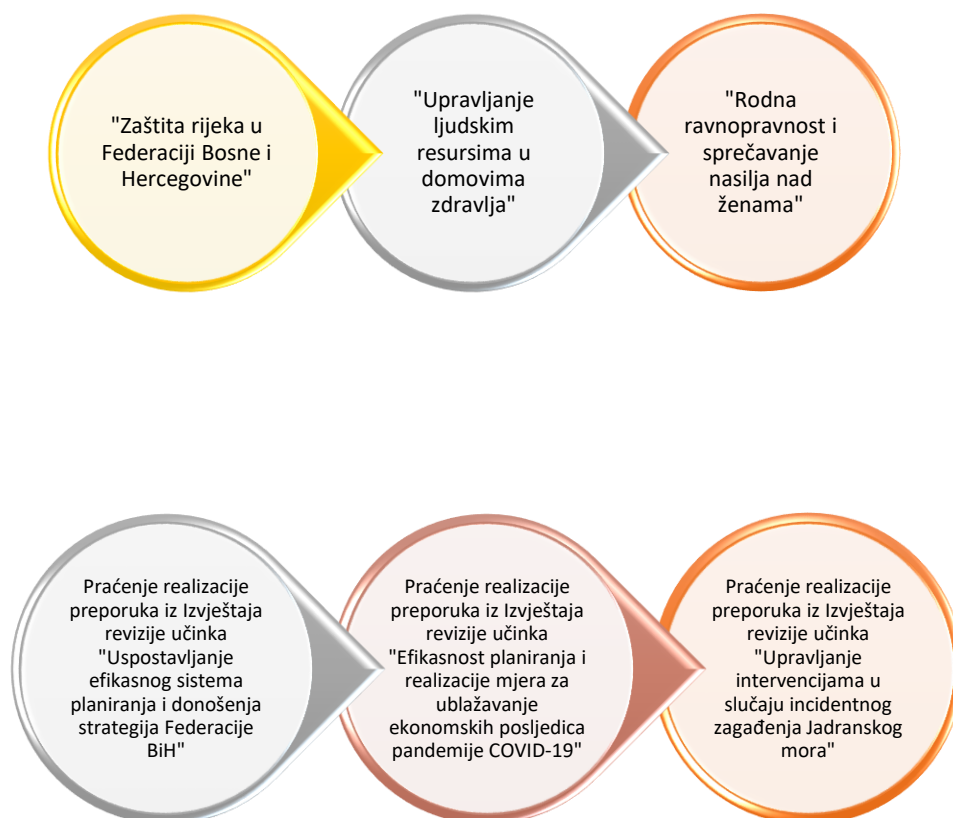
S obzirom na nadležnost Ureda za reviziju, izuzetno je širok dijapazon tema kojima se bavi revizija učinka, te se njome obuhvataju aktivnosti subjekata javnog sektora na svim nivoima vlasti u FBiH.

U posljednjim godinama posebna pažnja posvećena je aktuelnim krizama koje potresaju našu zemlju i svijet, kao i ispunjenju Ciljeva održivog razvoja UN-a.

U 2023. godini objavljena su tri izvještaja revizije učinka i tri izvještaja o izvršenom praćenju realizacije preporuka iz ranije objavljenih izvještaja. U dvije realizovane revizije Ured je učestvovao u regionalnim projektima paralelne revizije učinka.

¹⁷ ISSAI 300.9 – Principi revizije učinka

Prva tri izvještaja odnose se na provedene revizije učinka u oblastima u kojima ona ranije nije vršena, te su u ovim izvještajima, osim nalaza i zaključaka, date preporuke. Preostala tri izvještaja odnose se na praćenje realizacije preporuka iz ranije objavljenih izvještaja revizije učinka, u kojima su predstavljeni nalazi i zaključci o implementaciji preporuka.

U dvije provedene revizije „Zaštita rijeka u Federaciji Bosne i Hercegovine“ i „Rodna ravnopravnost i sprečavanje nasilja nad ženama“ Ured je učestvovao u regionalnim projektima paralelne revizije učinka.

4.1 Izvještaji o provedenim revizijama učinka

Provedene revizije učinka obuhvatile su 61 subjekta, te su date 44 preporuke. Kako bi se otklonili ustanovljeni nedostaci, preporuke su pored revidiranih subjekata, date i nadležnim organima zakonodavne i izvršne vlasti, tako da su upućene na ukupno 72 subjekta.

Tabela 24. Podaci o provedenim revizijama učinka

R. br.	Revizija učinka	Subjekti revizije	Broj subjekata obuhvaćenih revizijom	Broj subjekata kojima su date preporuke	Broj datih preporuka	Vremenski obuhvat revizije
1	2	3	4	5	6	7
1.	Zaštita rijeka u Federaciji Bosne i Hercegovine	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Federalno ministarstvo okoliša i turizma Agencija za vodno područje rijeke Save i Jadranskog mora Fond za zaštitu okoliša FBiH Kantonalna ministarstva nadležna za vode i kantonalni inspeksijski organi ¹⁸ Federalna uprava za inspeksijske poslove JLS ¹⁹	18	18	18	2016-2021
2.	Upravljanje ljudskim resursima u domovima zdravlja	Federalno ministarstvo zdravstva Domovi zdravlja ²⁰	10	10	12	2019-2022
3.	Rodna ravnopravnost i sprečavanje nasilja nad ženama	Gender centar Federacije BiH, 11 komisija za ravnopravnost spolova u Federaciji BiH, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, deset kantonalnih ministarstava nadležnih za socijalnu politiku i deset centara za socijalni rad ²¹	33	44	14	2019-2022
UKUPNO			61	72	44	

4.1.1 Najvažniji nalazi i preporuke iz Izvještaja revizije učinka „Zaštita rijeka u Federaciji Bosne i Hercegovine“

- **Nisu izrađivani godišnji operativni planovi za realizaciju mjera** iz planova upravljanja vodama, niti je određena institucija koja je nosilac implementacije, iako se u većini slučajeva radi o kompleksnim mjerama koje se donose za šestogodišnji period i za cijelo vodno područje. Ovo je rezultiralo nekoordiniranim i nesinerijskim djelovanjem institucija, a u konačnici veliki broj značajnih mjera nije ni realizovan, ili je realizovan djelimično.
- Većina institucija odgovornih za realizaciju **nije uvrštavala mjere iz planova upravljanja vodama u svoje godišnje programe rada**. U takvim okolnostima, mjere utvrđene u planovima upravljanja vodama nisu na odgovarajući način „spuštene“ na operativni nivo kako bi se osigurale pretpostavke za njihovu plansku i kontinuiranu realizaciju.

¹⁸ Aktivnosti kantonalnih ministarstava nadležnih za vode i kantonalnih inspeksijskih organa ispitane su u četiri kantona: KS, ZDK, TK (vodno područje rijeke Save) i HNK (vodno područje Jadranskog mora).

¹⁹ Revizija je obuhvatila i pet JLS u okviru ovih kantona (gradovi Zenica, Tuzla, Mostar, te općine Stari Grad Sarajevo i Novi Grad Sarajevo).

²⁰ Detaljno ispitivanje o upravljanju ljudskim resursima u domovima zdravlja provedeno je na uzorku od devet domova zdravlja: Javna ustanova Dom zdravlja Kantona Sarajevo, Javna zdravstveno-nastavna ustanova Dom zdravlja „Dr. Mustafa Šehović“ Tuzla, Dom zdravlja Mostar, Dom zdravlja Neum, Dom zdravlja Bihać, Dom zdravlja Cazin, Dom zdravlja Livno, Dom zdravlja Drvar i Dom zdravlja „Dr. Isak Samokovlija“ Goražde

²¹ Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice KS, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne politike USK, Ministarstvo zdravstva i socijalne politike PK, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak TK, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice ZDK, Ministarstvo za socijalnu politiku, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice BPK, Ministarstvo zdravstva i socijalne politike SBK, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne zaštite HNK, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne zaštite ZHK, Ministarstvo rada, zdravstva, socijalne zaštite i prognanih HBŽ, Kantonalni centar za socijalni rad Sarajevo i centri za socijalni rad iz sljedećih gradova: Bihać, Orašje, Tuzla, Zenica, Goražde, Travnik, Mostar, Ljubuški i Livno

- Provedenom revizijom utvrđeno je da **nije uspostavljen adekvatan sistem izvještavanja** o realizaciji planova upravljanja vodama koji osigurava sveobuhvatne i pouzdane podatke o njihovoj provedbi. Konstatovano je da ZOV-om i drugim aktima **nije detaljno propisana obaveza dostavljanja podataka o realizaciji mjera** nadležnim agencijama za vodna područja.
- Utvrđivanje broja ekvivalentnih stanovnika (EBS), na osnovu kojeg se utvrđuje iznos posebne vodne naknade, za potrebe zagađivača vrše **ovlaštene laboratorije, a da pri tome nije osigurana kontrola rada ovih laboratorija**. Naime, Zakonom o vodama iz 2006. godine propisano je da je za verifikaciju rezultata rada ovlaštene laboratorije nadležna referentna laboratorija. Međutim, **referentna laboratorija na državnom nivou nikad nije osnovana**. Pored toga, **ZOV ne definiše ni odgovornosti ovlaštenih laboratorija u slučaju neadekvatnog i netačnog utvrđivanja tereta zagađenja**.
- **Zakonom o vodama nije detaljnije propisano finansiranje realizacije planova upravljanja vodama, niti je precizirano učešće pojedinačnih izvora finansiranja**. Imajući u vidu da je zaštita voda u nadležnosti federalnog, kantonalnog i lokalnog nivoa, nedovoljno jasne zakonske odredbe o finansiranju mjera zaštite voda dovele su do neadekvatnog i nekoordiniranog planiranja finansijskih sredstava za ove namjene.
- Nadležne institucije, uprkos značajnom nedostatku sredstava za zaštitu rijeka, nisu preduzimale aktivnosti kako bi se načelo „zagađivač plaća“ više integriralo u regulativu o vodama. **Ovo načelo definisano je Zakonom o zaštiti okoliša, ali ZOV-om nije detaljnije propisana njegova primjena u oblasti voda**.
- **Utvrđeno je da ni ZOV-om, niti nekim drugim propisom, nije decidno regulisano da se u postupku preispitivanja uslova iz vodnih dozvola zahtijeva da zagađivač dostavi dokaz o plaćenim vodnim naknadama**. Ovakve okolnosti za posljedicu imaju da se i dalje veliki broj vodnih dozvola izdaje privrednim subjektima, i u slučaju kada nisu platili sve vodne naknade koje su bili obavezni.
- Nadležne institucije koje su korisnice sredstava vodnih naknada **informacije o utrošku sredstava vodnih naknada u većini slučajeva inkorporiraju u izvještaje o izvršenju budžeta, odnosno finansijskog plana, bez detaljnijeg pregleda utroška po pojedinačnim segmentima upravljanja vodama (zaštita voda, korištenje voda, zaštita od štetnog djelovanja voda, uređenje vodotoka i drugih voda)**. Također, **nije propisana obaveza da se podaci o prikupljenim i utrošenim sredstvima vodnih naknada objedinjavaju na nivou FBiH niti da se sačinjavaju integralni izvještaji o njihovom utrošku**. Ovakve okolnosti onemogućavaju sveobuhvatno praćenje i evaluaciju efekata sredstava od vodnih naknada koje su uložene u finansiranje planova upravljanja vodama.
- **Inspeksijski nadzor nad pojedinim izvorima zagađenja rijeka, poput zagađenja koje dolazi od poljoprivrede, šumarstva, ribolovstva, nije adekvatno propisan, niti je vršen u periodu revizije**. U slučaju kada vodni inspektori utvrde prekoračenje graničnih vrijednosti ne mogu preduzeti adekvatne mjere jer ZOV ne propisuje kaznene odredbe za slučaj prekoračivanja graničnih vrijednosti, niti za propuštanje ispitivanja kvaliteta i kvantiteta otpadnih voda – monitoringa. Postojeći broj prekršaja predviđen ZOV-om i visina novčanih kazni značajno su manji u poređenju s regulativom zemalja iz okruženja koje su već uskladile svoj regulatorni okvir sa zakonodavstvom EU. Izmjenama i dopunama ZOV-a predviđeno je dodatno smanjenje novčanih kazni.

Preporuke za Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva: Preduzeti aktivnosti na izradi izmjena i dopuna Zakona o vodama kako bi se:

- ✓ utvrdila obaveza izrade operativnih planova za realizaciju mjera iz planova upravljanja vodama;
  - ✓ propisale obaveze i odgovornosti institucija da realizuju mjere iz planova upravljanja vodama i da o tome izvještavaju nadležne agencije za vode;
  - ✓ propisala kontrola rada nad ovlaštenim laboratorijama i postupanje u slučaju neadekvatnog i netačnog utvrđivanja tereta zagađenja;
  - ✓ jasno propisalo finansiranje realizacije mjera zaštite voda i učešće pojedinačnih izvora u finansiranju;
  - ✓ detaljnije propisala primjena načela „zagađivač plaća“ u oblasti voda;
  - ✓ jasno propisala obaveza da se u postupku ponovnog izdavanja vodne dozvole od zagađivača zahtijeva dokaz o plaćenim vodnim naknadama;
  - ✓ propisala obaveza izvještavanja o utrošku sredstava vodnih naknada u cilju osiguranja transparentnih i cjelovitih podataka o korištenju vodnih naknada na području Federacije BiH;
  - ✓ propisale odgovarajuće kaznene odredbe za slučaj nepoštovanja obaveze redovnog ispitivanja kvaliteta i kvantiteta otpadnih voda – monitoringa i nepoštovanja graničnih vrijednosti za ispuštanje otpadnih voda;
  - ✓ regulisao odgovarajući inspeksijski nadzor nad svim izvorima zagađenja, uključujući poljoprivredu, šumarstvo i ribolovstvo;
  - ✓ povećali iznosi novčanih kazni u cilju osiguranja efektivne kaznene politike i motivisanja zagađivača na poštovanje propisa.
- Visina vodne naknade za zaštitu voda u FBiH (koja je znatno niža u odnosu na zemlje u okruženju i EU) i način obračuna nije se revidirao ni mijenjao još od 2007. godine kada je donesena Odluka o visini posebnih vodnih naknada. Poseban problem predstavlja zastarjela metodologija utvrđivanja tereta zagađenja otpadnih voda zagađivača. Nadležne institucije nisu predlagale mjere kako bi se utvrđivanjem viših vrijednosti vodnih naknada za prekoračenje graničnih vrijednosti motivirali zagađivači na brže usklađivanje s graničnim vrijednostima, te kako bi se u konačnici osigurala veća finansijska nadoknada za zagađenje voda preko graničnih vrijednosti.

Preporuke za Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva: Inicirati izmjene i dopune Odluke o visini posebnih vodnih naknada kako bi se:

- ✓ adekvatno propisala metodologija za utvrđivanje visine posebnih vodnih naknada u skladu s praksama EU;
  - ✓ u periodu usklađivanja s graničnim vrijednostima obračunavala viša posebna vodna naknada za ispuštanje otpadnih voda koje prekoračuju propisane granične vrijednosti s praksama EU.
- FMPVŠ nikada nije organizovao vodočuvarsku službu niti je donio propise potrebne za rad ove službe, što je, shodno Zakonu o vodama, bilo predviđeno. Neposredni nadzor nad vodama koje vrše vodočuvarske službe uobičajen je mehanizam zaštite rijeka, organizovan u zemljama u okruženju.

Preporuka za Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva: Donijeti propis o ovlaštenjima i zadacima vodočuvarskih službi kako bi se propisala i organizovala njihova uspostava shodno Zakonu o vodama.

- Planirani broj kontrolnih ispitivanja koje provodi AVP Sava kontinuirano se smanjuje, iako, prema podacima agencija, postoji preko 200 velikih zagađivača. Pored toga, utvrđeno je i da se kontrolna ispitivanja nisu realizovala u planiranom obimu. Razlog navedenog su visoki troškovi kontrolnih ispitivanja s jedne strane, i ograničeni resursi s druge strane. Imajući u vidu da se rezultati kontrolnih ispitivanja koriste za izračunavanje posebne vodne naknade, zbog njihovog nedovoljnog broja nije osigurano da svi industrijski zagađivači plaćaju vodnu naknadu shodno stvarnom teretu zagađenja.

Preporuka za Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva: U saradnji s Agencijom za vodno područje rijeke Save izraditi prijedlog za regulisanje načina finansiranja kontrolnih ispitivanja tereta zagađenja otpadnih voda. Razmotriti mogućnost da se propiše obaveza zagađivačima da snose trošak kontrolnih ispitivanja.

- Od 2018. godine Uredbom je propisano da industrijski zagađivači imaju obavezu izraditi detaljan dinamički plan aktivnosti i mjera kako bi se do propisanog roka uskladili s utvrđenim graničnim vrijednostima. Dinamički planovi se izrađuju tek u postupku preispitivanja uslova iz vodne dozvole, što se vrši svakih pet godina. Navedeno se odražava na neefikasnost u izradi i realizaciji planova.

U slučaju kada su dinamički planovi izrađeni oni se veoma često u praksi ne provode dosljedno. Pojedini privredni subjekti, poput rudnika mrkog uglja, termoelektrana, fabrika za proizvodnju čelika i sode redovno prekoračuju utvrđene granične vrijednosti za ispuštanje otpadnih voda, te je evidentno da se neće moći uskladiti s propisanim graničnim vrijednostima zbog tehnologija koje koriste. Uprkos ovoj činjenici, takvim privrednim subjektima se i dalje izdaju vodne dozvole i omogućava obavljanje djelatnosti bez obzira na prekomjerno zagađenje površinskih voda koje uzrokuju. Ustanovljeno je da ZOV ne propisuje kaznene odredbe za slučaj prekoračivanja graničnih vrijednosti, zbog čega je upitno u kojoj mjeri će se granične vrijednosti poštovati nakon isteka roka za usklađivanje.

Preporuke za Federalno ministarstvo okoliša i turizma: Izraditi izmjene i dopune Uredbe o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije kako bi se propisale:

- ✓ obaveze svim industrijskim zagađivačima da odmah pristupe izradi i realizaciji dinamičkih planova za usaglašavanje s propisanim graničnim vrijednostima za tehnološke otpadne vode, bez obzira na važenje vodne dozvole;
  - ✓ obaveze izvještavanja o realizaciji dinamičkih planova za usaglašavanje s propisanim graničnim vrijednostima;
  - ✓ kaznene odredbe za slučaj nepoštivanja obaveza izrade i realizovanja dinamičkih planova za usklađivanje s propisanim graničnim vrijednostima za ispuštanje otpadnih voda.
- Federalno ministarstvo okoliša i turizma još uvijek nije izradio podzakonski akt i akcioni plan o upravljanju kanalizacionim muljem sa uređaja za prečišćavanje, što je bilo predviđeno PUV-om Sava 2016-2021. godine. Zbog nedefinisanih pravila kanalizacioni mulj koji nastaje kao produkt pročišćavanja otpadnih voda neadekvatno se odlaže u okoliš i time ga dodatno zagađuje.

Preporuke za Federalno ministarstvo okoliša i turizma: U saradnji s Federalnim ministarstvom poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva izraditi pravilnik i akcioni plan o upravljanju kanalizacionim muljem sa uređaja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda.

- Konstatovana su kašnjenja s pripremom prvih radnih planova u AVP Sava i AVPJM. Kašnjenje u izradi prijedloga i donošenju planova upravljanja vodama negativno se odrazilo na njihovu implementaciju. Konstatovano je da se praksa kašnjenja nastavila i kada su u pitanju planovi upravljanja vodama za period 2022-2027. godine.

Preporuke za Agenciju za vodno područje rijeke Save i Agenciju za vodno područje Jadranskog mora: Izrađivati radni plan za pripremu planova upravljanja vodama i javno ga objavljivati najmanje tri godine prije početka perioda na koji se odnosi, shodno odredbama Zakona o vodama.

- Konstatovana je niska realizacija mjera iz planova upravljanja vodama, te većina institucija koje su bile odgovorne za realizaciju mjera u svojim godišnjim planovima nije ni predvidjela provođenje mjera iz planova upravljanja vodama. U okolnostima kada je za realizaciju pojedinačnih mjera potrebno uključiti veliki broj institucija od posebnog je značaja da se utvrde prioriteta, nosioci aktivnosti koji trebaju koordinirati realizaciju mjera, ali i jasne obaveze svih ostalih institucija odgovornih za provedbu. U planovima upravljanja vodama nisu definisani ciljevi pojedinačnih mjera ni indikatori učinka kako bi se osigurali preduslovi za evaluaciju ostvarenih efekata i jasno utvrđivanje rezultata kako pojedinačnih mjera, tako i planova upravljanja vodama u cjelini.

Preporuke za Agenciju za vodno područje rijeke Save i Agenciju za vodno područje Jadranskog mora: Prilikom planiranja mjera upravljanja vodama jasno utvrditi:

- ✓ nosioca aktivnosti i obaveze pojedinačnih institucija odgovornih za realizaciju mjera;
  - ✓ rokove za realizaciju mjera kako bi se osigurala njihova provedba shodno prioritetima;
  - ✓ jasne i mjerljive ciljeve pojedinačnih mjera i indikatore učinka.
- Prema podacima agencija za vode, u momentu donošenja prvih planova 2018. godine u funkciji je bilo ukupno deset postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, dok je na kraju planskog perioda (2021. godina) u funkciji bilo ukupno njih 14. Međutim, postojeća postrojenja uglavnom rade u znatno manjem kapacitetu od mogućeg.²² Razlozi za to vezuju se za nedovoljno izgrađenu adekvatnu komunalnu infrastrukturu neophodnu za prikupljanje otpadnih voda i odvodnju do postrojenja za prečišćavanje.

Preporuke za Agenciju za vodno područje rijeke Save i Agenciju za vodno područje Jadranskog mora: U cilju smanjenja zagađenja rijeka iz komunalnih otpadnih voda, u saradnji s nadležnim institucijama federacije, kantona i općina/gradova utvrditi:

- ✓ broj postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda koje je potrebno izgraditi u FBiH;
  - ✓ prioriteta postrojenja koja se trebaju izgraditi/nadograditi u narednim planskim periodima.
- Realizacija mjera za zaštitu voda bila je posebno neefikasna na nižim nivoima vlasti, tj. u kantonima i općinama/gradovima. Nijedan od kantona i JLS iz posmatranog uzorka nije donio plan prioriteta za dostizanje dobrog stanja voda, što je jedna od prvih mjera predviđenih planovima upravljanja vodama, koja se trebala realizovati u saradnji sa ZZO FBiH.

---

²² Postrojenja za prečišćavanje Sarajevo, Trnovo, Gradačac, Srebrenik, Bihać, Odžak, Živinice, Mostar, Čitluk itd.

Većina ministarstava nadležnih za vode iz posmatranih kantona ne raspolaže podacima o izvorima zagađenja rijeka na području kantona, a nisu ni preduzimala aktivnosti na utvrđivanju ovih izvora (ZDK, TK i HNK). Također, nijedan od četiri posmatrana kantona nije odredio granice vodnih dobara za sve površinske vode II kategorije na području kantona, niti su donesene odluke o zaštiti svih izvorišta na području kantona shodno Zakonu o vodama.

- Nijedna od pet posmatranih JLS nije osigurala ažurirane podatke u postojećem katastru komunalnih uređaja koji bi omogućio identifikaciju nelegalnih ispusta otpadnih voda u rijeke, dok je samo u jednoj JLS (Grad Mostar) od ukupno pet posmatranih donesena odluka o odvodnji otpadnih voda. Utvrđeno je da nijedna od JLS iz uzorka revizije nije osigurala ažurirane podatke o faktičkom stanju podzemnih kanalizacionih instalacija i ostale komunalne infrastrukture na osnovu kojih bi se mogao utvrditi vlasnik/korisnik nelegalnog ispusta.

Preporuke za kantonalna ministarstva nadležna za vode: U saradnji s općinama i gradovima izraditi plan prioriteta za dostizanje dobrog stanja rijeka II kategorije na području kantona.

Preporuke za općine/gradove: Organizovati izradu elaborata o zaštiti izvorišta i uputiti odluke o zaštiti svih izvorišta na području kantona/općine/grada na donošenje nadležnim organima, shodno članu 68. Zakona o vodama.

Osigurati da katastri komunalnih uređaja sadrže podatke o stvarnom stanju komunalnih instalacija.

- Pored velikog broja divljih deponija, značajan problem zaštite rijeka u FBiH predstavlja i to što kod većine legalnih i uređenih deponija ne postoje adekvatni sistemi za pročišćavanje procjednih voda (koje nastaju kao produkt razgradnje otpada i usljed procjeđivanja oborina kroz odložene slojeve otpada). Zbog toga vrlo često dolazi do prekoračenja graničnih vrijednosti otpadnih voda koje su propisane za deponije. Iako su procjedne vode deponija veoma zagađene otpadne vode (kancerogene, teratogene, mutagene) koje direktno ugrožavaju površinske i podzemne vode i koje predstavljaju opasnost po ljudsko zdravlje i okoliš, konstatovano je da planovi upravljanja vodama nisu definisali konkretne mjere s ciljem rješavanja ovog problema. Izostale su konkretnije mjere usmjerene na procjedne vode iz deponija za koje je poznato da direktno ugrožavaju rijeke i zdravlje ljudi.

Preporuke za kantonalna ministarstva nadležna za vode i općine/gradove: Utvrditi konkretne mjere kako bi se, u saradnji s kantonalnim ministarstvima nadležnim za okoliš, osiguralo pročišćavanje procjednih voda sa deponija na području općine/grada.

- Nadležne institucije u proteklom periodu nisu uklonile divlje deponije iz zona koje imaju neposredan uticaj na kvalitet površinskih i podzemnih voda, što je ključna mjera za smanjenje zagađenja rijeka iz ovog izvora. Imajući u vidu veliki broj divljih deponija, kao i činjenicu da nisu određeni prioriteti i dinamika realizacije ove mjere, neizvjesno je kada će se osigurati značajnije smanjenje zagađenja rijeka iz ovog izvora.

Preporuke za općine/gradove: Izraditi akcioni plan za uklanjanje divljih i sanaciju postojećih deponija i pristupiti realizaciji, uz prioritarno uklanjanje deponija iz zona sanitarne zaštite izvorišta na području općine/grada.

- Postojeći informacioni sistemi za vode sadrže samo podatke o vodnim dozvolama koje izdaju agencije za vode, dok se vodne dozvole koje izdaju drugi nadležni organi ne evidentiraju u ove sisteme.

Također, uočeno je da se rješenja o izdatim vodnim aktima najčešće ne objavljuju na internet-stranicama institucija koje ih izdaju, iako bi ih, shodno važećoj regulativi, trebale objavljivati.

Preporuke za Agenciju za vodno područje rijeke Save i Agenciju za vodno područje Jadranskog mora: U informacionom sistemu voda evidentirati podatke o svim vodnim aktima koje izdaju nadležni organi shodno odredbama Zakon o vodama i podzakonskim aktima.

- Nije osiguran sveobuhvatan inspeksijski nadzor nad izvorima zagađenja rijeka. Postoje subjekti/zagađivači kod kojih nikad nije vršen inspeksijski nadzor, ali se ne može sa sigurnošću utvrditi broj takvih subjekata. Većina uprava za inspeksijske poslove iz uzorka u mjesečnim planovima inspeksijskih nadzora ne obrazlaže kriterije korištene za sačinjavanje planova, niti se navode subjekti kod kojih se planira obaviti inspeksijski nadzor. Ni iz izvještaja o realizaciji mjesečnih planova ne može se utvrditi kod kojih subjekata je izvršen inspeksijski nadzor, već se navodi samo broj obavljenih nadzora.

Preporuka za Federalnu i kantonalne uprave za inspeksijske poslove Inspeksijske nadzore planirati i provoditi na temelju precizno utvrđenih kriterija i prioriteta u cilju osiguranja što većeg broja nadzora.

4.1.2 Najvažniji nalazi i preporuke iz Izvještaja revizije učinka „Upravljanje ljudskim resursima u domovima zdravlja“

Preporuke za domove zdravlja:

- Većina domova zdravlja obuhvaćenih revizijom nema definisane politike upravljanja ljudskim resursima, iako je njihovo utvrđivanje predviđeno strateškim dokumentima u oblasti zdravstva. Sedam DZ²³ od ukupno devet iz uzorka, nema utvrđene politike upravljanja ljudskim resursima. Utvrđeno je da planiranje ljudskih resursa u DZ karakteriše odsustvo dugoročne vizije, te da se ono uglavnom definiše kroz godišnje programe rada i finansijske planove, što nije dovoljna osnova za adekvatno upravljanje ljudskim resursima u DZ i blagovremeno pružanje zdravstvenih usluga u potrebnom obimu i kvalitetu.

Donijeti politike upravljanja ljudskim resursima zasnovane na detaljno urađenim analizama raspoloživih ljudskih resursa i potrebom za efikasnim funkcionisanjem doma zdravlja.

- Gotovo svi domovi zdravlja imaju značajne razlike između broja i strukture radnih mjesta u odnosu na važeće Standarde i normative, kao i razlike u broju sistematizovanih i popunjenih radnih mjesta. Prilikom donošenja pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, rukovodstvo DZ nije primjenjivalo Standarde i normative ZZ FBiH, tako da struktura i broj sistematizovanih radnih mjesta nije usklađena s propisom,²⁴ koji bi se trebao primjenjivati na teritoriji cijele FBiH. U pojedinim službama konstatovan je višak doktora određenih specijalnosti, niska radna opterećenost i neadekvatna iskorištenost postojećih raspoloživih resursa. Istovremeno, u drugim službama evidentan je manjak doktora i drugih zdravstvenih radnika, što je dovelo do neefikasne primarne zdravstvene zaštite i nezadovoljstva pacijenata.

Donijeti adekvatne sistematizacije radnih mjesta, te vršiti popunjavanje radnih mjesta u skladu sa propisima i stvarnim potrebama.

---

²³ DZ KS, Mostar, Bihać, Cazin, Goražde, Neum, Drvar.

²⁴ Naredba o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u Federaciji Bosne i Hercegovine „Službene novine FBiH“, broj 82/14, 107/14, i 58/18

- Revizijom je konstatovana neujednačenost u broju osiguranika po jednom doktoru u posmatranim DZ, zbog čega stanovništvo ima različite uslove kada je u pitanju pristup zdravstvenoj zaštiti.

Izvršiti raspored postojećeg kadra po organizacionim jedinicama domova zdravlja, proporcionalno broju osiguranih lica na području kojeg pokrivaju.

- U internim aktima DZ nisu definisani mjerljivi pokazatelji učinka na osnovu kojih bi se mogla pratiti opterećenost i učinkovitost kadra, te poduzimati korektivne mjere. Normativi vremena nisu propisani ni važećim Standardima i normativima ZZ FBiH. Broj pacijenata značajno se razlikuje između DZ i postoje značajne razlike između organizacionih jedinica unutar jednog DZ. Navedeno rezultira prevelikim opterećenjem pojedinih organizacionih jedinica. Stimulacije zdravstvenih radnika u DZ, nisu bile utemeljene na evidenciji o radu i opterećenosti svakog pojedinog zdravstvenog radnika i u skladu s definisanim normativom radnog učinka za svako radno mjesto. Stimulacije se realizuju u sporadičnim slučajevima, po procjenama šefova službi i direktora DZ.

Internim aktima definisati mjerljive pokazatelje učinka na osnovu kojih će se pratiti opterećenost i učinkovitost kadra i donositi odluke o stimulacijama i destimulacijama.

- Domovi zdravlja nisu redovno izrađivali godišnje planove specijalizacija doktora medicine i stomatologije, niti su ih zasnivali na stvarnim potrebama. Usvojeni planovi specijalizacija nisu se realizovali blagovremeno i u predviđenom obimu, najčešće zbog nedostatka finansijskih sredstava i nezainteresovanosti doktora za specijalizacijama iz određenih grana medicine. Postojeći propisi ne predviđaju da se DZ posebno odobravaju sredstva za edukacije iz doprinosa. Analizirajući izrađene planove specijalizacija konstatovano je da nisu bili zasnovani na odgovarajućim analizama potreba, zbog čega deficitarne specijalizacije nisu u dovoljnoj mjeri planirane u prethodnim godinama.

Blagovremeno planirati i dodjeljivati specijalizacije, dajući prioritet deficitarnim specijalizacijama.

- Utvrđene su različite prakse DZ kada je u pitanju prijem u radni odnos na određeno vrijeme. U većini DZ, shodno internim aktima, nije utvrđena obaveza javnog oglašavanja prilikom zapošljavanja kadra na određeno vrijeme. Određeni DZ već duži niz godina angažuju vanjske saradnike na osnovu ugovora o djelu. Na ovakav način angažuje se medicinsko, ali i nemedicinsko osoblje, i to za obavljanje redovnih i sistematizovanih poslova, iako to nije u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima koji uređuju oblast ugovora o djelu. Analizom internih akata konstatovano je da dodatno angažovanje kadra u vanrednim okolnostima poput pandemije, migrantske krize, odnosno u turističkoj sezoni nije decidno regulisano u većini DZ.

Internim aktima detaljnije urediti postupak zapošljavanja kako bi se osiguralo transparentno zapošljavanje shodno odredbama Zakona o radu, te propisati uslove i način angažovanja dodatnog kadra u vanrednim okolnostima.

- Revizijom je utvrđeno da su zdravstvene ustanove dužne voditi evidencije iz oblasti zdravstvenog osiguranja i dostavljati ih nadležnom zavodu zdravstvenog osiguranja u skladu sa zakonskim propisima. Utvrđeno je da DZ nisu dostavljali sve propisane izvještajne obrasce za monitoring, evaluaciju i kontrolu izvršenja PZZ kantonalnim ZZO, što nije u skladu sa Jedinostvenom metodologijom. Na osnovu uvida u potpisane ugovore o finansiranju zdravstvenih usluga između ZZO i DZ utvrđeno je da su na različite načine definisani modeli izvještavanja na mjesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou, u zavisnosti od kantona do kantona.

Dostavljati nadležnim institucijama sveobuhvatne i pouzdane podatke o stanju ljudskih resursa kako bi se stvorile pretpostavke za otklanjanje ustanovljenih problema i efikasnije upravljanje ljudskim resursima u domovima zdravlja.

Dostavljati sve propisane izvještajne obrasce za monitoring, evaluaciju i kontrolu izvršenja zdravstvenih usluga u skladu sa Jedinstvenom metodologijom.

- Domovi zdravlja nisu uspostavili adekvatan sistem ulaganja i procesuiranja žalbi pacijenata. U pojedinim DZ nisu osigurane transparentne informacije o mogućnostima i načinu podnošenja žalbi, niti su formulari za ulaganje žalbi lako dostupni. Određeni DZ nisu formirali ni komisije za razmatranje žalbi pacijenata, što su shodno važećoj regulativi trebali učiniti.

Omogućiti pacijentima jednostavno podnošenje žalbi i preduzimati korektivne radnje na osnovu pritužbi pacijenata.

Preporuke za Federalno ministarstvo zdravstva:

- Federalno ministarstvo zdravstva nije nikada donijelo srednjoročni plan ljudskih resursa za zdravstveni sistem FBiH, što je shodno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti trebalo donijeti prije više od deset godina. Utvrđeno je da ni na nivou kantona ne postoje srednjoročni niti godišnji planovi upravljanja ljudskim resursima. Nedostatak strateškog pristupa i smjernica za upravljanje ljudskim resursima u zdravstvu rezultiralo je nezadovoljavajućim stanjem u oblasti zdravstva u FBiH, nezadovoljstvom pacijenata i medicinskih radnika.

U saradnji sa Zavodom za javno zdravstvo FBiH inicirati izradu i donijeti srednjoročni plan ljudskih resursa za zdravstveni sistem FBiH, shodno odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

- FMZ nije izradio prijedlog strateškog plana razvoja zdravstva u FBiH, iako je prethodni plan istekao 2020. godine. Nedostatak strateškog pristupa i smjernica za upravljanje ljudskim resursima u zdravstvu rezultiralo je nezadovoljavajućim stanjem u oblasti zdravstva u FBiH, nezadovoljstvom pacijenata i medicinskih radnika.

Izraditi prijedlog strateškog plana razvoja zdravstva u FBiH i uputiti ga Vladi FBiH na donošenje, shodno odredbama Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

- Federalno ministarstvo zdravstva već godinama nije izvršilo obaveznu reviziju Standarda i normativa, a ni svi kantonalni zavodi zdravstvenog osiguranja prilikom obračunavanja sredstava za finansiranje domova zdravlja ne primjenjuju važeće standarde i normative.

Vršiti godišnju reviziju Standarda i normativa zdravstvene zaštite FBiH shodno obavezama propisanim u Naredbi o standardima i normativima FBiH. Osigurati da se u procesu revizije posebna pažnja posveti preciznom propisivanju finansiranja specijalizacija i ostalih edukacija zdravstvenih radnika.

4.1.3 Najvažniji nalazi i preporuke iz Izvještaja revizije učinka „Rodna ravnopravnost i sprečavanje nasilja nad ženama“

- Komisija za ravnopravnost spolova Predstavničkog doma Parlamenta FBiH, kao ni kantonalne komisije/odbori, nisu poduzimale dovoljne aktivnosti vezane za postizanje rodne ravnopravnosti. Četiri kantonalne komisije (PK, HNK, ZHK i HBŽ) nisu imale nikakvih aktivnosti, niti su u posmatranom periodu održavale sjednice.

Preporuka za Parlament FBiH i kantonalne skupštine: Uspostaviti funkcionalne komisije/odbore za ravnopravnost spolova i osigurati njihov proaktivan rad u cilju provedbe Zakona o ravnopravnosti spolova i međunarodnih standarda iz oblasti rodne ravnopravnosti.

- Postojećim Krivičnim zakonom FBiH, kao ni Nacrtom novog zakona, femicid nije definisan kao posebno krivično djelo koje predstavlja teži oblik ubistva. Međutim, Krivični zakon definiše zločin iz mržnje što uključuje i mržnju na osnovu spola. Također, članom 222. Zakona predviđeno je teže kažnjavanje u slučaju ubistva člana porodice koji je prethodno zlostavljan. Uprkos navedenim zakonskim mogućnostima, dostupni podaci ukazuju na to da kod slučajeva ubistva žena od strane njihovih partnera kaznena politika nije bila odgovarajuća, obzirom da su se izricale neprimjereno male kazne.

Preporuka za Vladu FBiH: Zadužiti Federalno ministarstvo pravde da u saradnji s ostalim nadležnim institucijama izradi izmjene i dopune Krivičnog zakona FBiH, kako bi se Zakon uskladio s Istanbulsom konvencijom. Razmotriti potrebu pooštrenja kazni za krivična djela nasilja u porodici i definisanja femicida kao posebnog krivičnog djela.

- Proceduralna obaveza federalnih i kantonalnih institucija da u proces izrade akata uključuju principe rodne ravnopravnosti nije precizno propisana. Obaveza federalnih organa da vrše procjenu prednacrta i nacrtu zakona u odnosu na „postizanje socijalnih ciljeva vezano za ravnopravnost spolova“, koja je predviđena Uredbom o procjeni uticaja propisa, nije detaljnije razrađena kroz obrasce za procjenu uticaja propisa kako bi institucije već prilikom izrade propisa na odgovarajući način uključile principe rodne ravnopravnosti u zakone i druge akte.

Preporuka za Gender centar FBiH: Dostaviti prijedlog Vladi FBiH da se u cilju usklađivanja akata sa Zakonom o ravnopravnosti spolova: izvrše izmjene i dopune Uredbe o procjeni uticaja propisa i obrazaca koji su dio ove Uredbe, kako bi se detaljno propisao postupak procjene prednacrta i nacrtu zakona u odnosu na principe ravnopravnosti spolova; proceduralno uredi obaveza dostavljanja zakona i drugih akata Gender centru radi njihovog usaglašavanja sa Zakonom o ravnopravnosti spolova.

- U devet kantona nisu izrađene procedure procjene uticaja propisa, tako da institucije nemaju jasno propisanu obavezu da u akte uključuju principe rodne ravnopravnosti.

Preporuka za Gender centar FBiH: Uputiti inicijativu kantonalnim vladama da detaljno propišu obavezu institucijama da prilikom izrade prednacrta i nacrtu zakona vrše procjene uticaja propisa u odnosu na principe ravnopravnosti spolova.

- Nadležne institucije u FBiH nemaju sveobuhvatne podatke o broju i vrsti akata koji nisu usaglašeni sa ZORS-om, te koje su konkretne posljedice neusklađivanja.

Preporuka za Gender centar FBiH: Utvrditi listu propisa koji nisu usaglašeni sa Zakonom o ravnopravnosti spolova, te poduzeti aktivnosti na njihovom usaglašavanju.

- Zakon o zaštiti od nasilja u porodici nije u potpunosti usklađen s Istanbulsom konvencijom, iako je BiH ratificirala ovu Konvenciju još 2013. godine. Navedeno je rezultiralo time da: pojedini značajni pojmovi poput nasilja u porodici, rodno zasnovanog nasilja i koncepta porodice nisu usklađeni s definicijama iz Istanbulske konvencije; Zakonom niti odgovarajućim podzakonskim aktom nisu uređena pitanja standardizacije, finansiranja i registra sigurnih kuća, te na taj način nije adekvatno uređeno zbrinjavanje žrtava nasilja, i dr.

Preporuka za Gender centar FBiH: U saradnji s Federalnim ministarstvom pravde i ostalim institucijama nadležnim za pitanja nasilja u porodici inicirati da se u Zakon o zaštiti od nasilja u porodici adekvatno inkorporiraju odredbe Istanbulske konvencije, prevashodno u dijelu: definisanja hitnih, preciznih i djelotvornih mjera za zaštitu žrtava nasilja; utvrđivanja standarda za osnivanje, rad i finansiranje sigurnih kuća, kako bi se osigurali potrebni kapaciteti za zbrinjavanje žrtava nasilja i omogućio institucionalni nadzor nad radom sigurnih kuća.

- Zakonodavstvo iz oblasti socijalne politike ne prepoznaje žrtve nasilja kao kategoriju korisnika socijalne zaštite u svim kantonima, što je poseban problem, s obzirom na to da je ekonomska ovisnost žrtava o nasilniku jedan od osnovnih uzroka neadekvatnog reagovanja žrtava na slučajeve zlostavljanja. U šest od deset kantonalnih zakona o osnovama socijalne zaštite (HNK, HBŽ, USK, BPK, PK i SBK) žrtve nasilja u porodici nisu prepoznate kao kategorija korisnika socijalne zaštite, tako da nemaju prava na određena socijalna primanja.

Preporuka za kantonalna ministarstva nadležna za socijalnu politiku: Izvršiti analizu propisa koji uređuju pitanja socijalne zaštite i kantonalnim vladama uputiti prijedloge za unapređenje propisa kako bi se žrtve nasilja u porodici adekvatno definisale kao korisnici socijalne zaštite.

- Nemaju svi kantoni formirana koordinaciona tijela za praćenje implementacije GAP-ova. Također, nisu redovno izrađivani izvještaji o realizaciji GAP-ova. Od šest kantona koji imaju izrađene GAP-ove, samo su u tri (KS, SBK i USK) izrađivani izvještaji o realizaciji aktivnosti predviđenih GAP-ovima.

Preporuka za kantonalne vlade: Osigurati da koordinaciona tijela prate implementaciju gender akcionih planova, te izrađivati godišnje i završne izvještaje o realizaciji planova, s informacijama o stepenu realizacije pojedinačnih mjera.

- U periodu 2019-2022. godine dva kantona (USK i ZHK) nisu imala izrađen i donesen nijedan dvogodišnji program mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici. U pet kantona donesen je samo po jedan program.

Preporuka za kantonalne vlade: Osigurati redovnu izradu i donošenje dvogodišnjih programa mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici, shodno obavezi propisanoj Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici.

- U četiri kantona nisu izrađeni gender akcioni planovi (PK, HNK, ZHK i HBŽ), tako da u ovim kantonima ne postoje osnovni strateški dokumenti za postizanje rodne ravnopravnosti. Analizom GAP-a BiH ustanovljeno je da u ovom dokumentu nisu precizno definisane pojedinačne mjere, kao ni institucije zadužene za njihovu realizaciju.

Preporuka za Gender centar FBiH i kantonalne vlade: Osigurati blagovremenu izradu i donošenje gender akcionih planova, kako bi se definisali programski ciljevi za ostvarivanje ravnopravnosti spolova. Osigurati da gender akcionim planovima budu precizno definisane pojedinačne mjere, indikatori učinka, institucije zadužene za realizaciju mjera i rokovi za realizaciju mjera.

- Mjere predviđene Gender akcionim planom BiH i izrađenim kantonalnim planovima nisu u potpunosti realizovane. Također, izvještavanje o realizovanim mjerama nije odgovarajuće, s obzirom na to da se izvještava opisno, bez preciznog navođenja statusa realizacije pojedinačnih mjera.

Preporuka za Gender centar FBiH i kantonalne vlade: Osigurati blagovremenu provedbu mjera, shodno rokovima predviđenim gender akcionim planovima.

- Nadležne institucije ne vode evidencije o ženama žrtvama nasilja kako je to predviđeno Istanbulskom konvencijom. Prikupljaju se podaci samo o nasilju u porodici, ali ne o svim oblicima nasilja nad ženama. Kantonalna ministarstva nadležna za socijalnu politiku podatke ne dostavljaju blagovremeno FMRSF-u, tako da se značajno kasni u objedinjavanju podataka.

Preporuka za Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, kantonalna ministarstva i centre za socijalni rad: U cilju uspostave odgovarajućih evidencija o žrtvama nasilja, shodno odredbama Istanbulske konvencije, potrebno je: osigurati blagovremeno objedinjavanje podataka o žrtvama nasilja i ažuriranje evidencija; postojeće evidencije dopuniti podacima o žrtvama rodno zasnovanog nasilja počinjenog izvan porodice.

- Centri za socijalni rad ne raspolažu dovoljnim i odgovarajućim kapacitetima stručnog osoblja, prije svega socijalnih radnika i psihologa koji bi mogli adekvatno odgovoriti svim potrebama žrtava nasilja i drugih kategorija za koje su centri nadležni.

Preporuka za centre za socijalni rad: Izvršiti analizu raspoloživog stručnog kadra u centrima za socijalni rad i uputiti prijedlog osnivačima za osiguranje odgovarajućeg kadra shodno Pravilniku o standardima za rad i pružanje usluga u ustanovama socijalne zaštite u FBiH.

- Sigurnim kućama upravljaju nevladine organizacije, a federalno i kantonalna ministarstva nadležna za socijalnu politiku ne vrše odgovarajući i redovan nadzor nad njihovim radom. Nevladine organizacije koje upravljaju sigurnim kućama neujednačeno izvještavaju o utrošku dodijeljenih sredstava iz federalnog i kantonalnih budžeta.

Preporuka za Federalno ministarstvo rada i socijalne politike i kantonalna ministarstva nadležna za socijalnu politiku na čijem području su osnovane sigurne kuće: Osigurati adekvatan i redovan nadzor nad radom sigurnih kuća i utroškom dodijeljenih sredstava za njihov rad.

4.2 Izvještaji o praćenju realizacije preporuka revizije učinka

Praćenje realizacije preporuka revizije učinka predstavlja važan dio revizijskog postupka, predviđen Međunarodnim standardima VRI. Riječ je o završnoj fazi u revizijskom ciklusu koja se provodi s ciljem osiguranja povratnih informacija za Ured za reviziju, zakonodavnu i izvršnu vlast o mjerama preduzetim na osnovu izvještaja revizije učinka. U izvještajima o praćenju dati su nalazi i zaključci.

U okviru praćenja koja su provedena u 2023. godini obuhvaćeno je 29 subjekata revizije i realizacija ukupno 28 preporuka.

Tabela 25. Izvještaji o praćenju realizacije preporuka revizije učinka

R. br.	Izvještaj o praćenju realizacije preporuka revizije učinka	Godina kada je provedena revizija	Broj subjekata obuhvaćenih praćenjem	Broj preporuka koje su bile predmet praćenja
1	2	3	4	5
1.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Uspostavljanje efikasnog sistema planiranja i donošenja strategija Federacije Bosne i Hercegovine“	2021.	19	9
2.	Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Efikasnost planiranja i realizacije mjera za ublažavanje ekonomskih posljedica pandemije COVID-19“	2021.	3	10

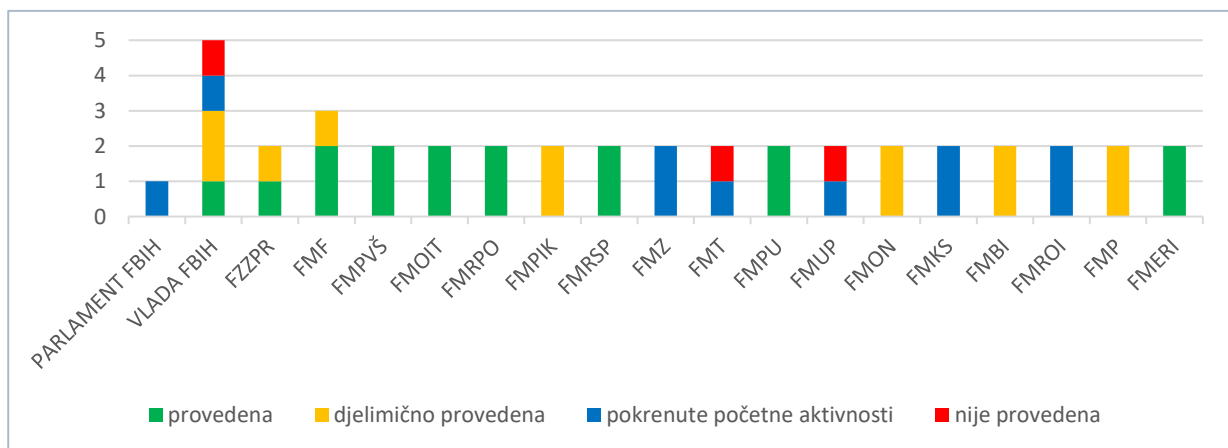
R. br.	Izveštaj o praćenju realizacije preporuka revizije učinka	Godina kada je provedena revizija	Broj subjekata obuhvaćenih praćenjem	Broj preporuka koje su bile predmet praćenja
3.	Praćenje realizacije preporuka iz Izveštaja revizije učinka „Upravljanje intervencijama u slučaju incidentnog zagađenja Jadranskog mora“	2020.	7	9
UKUPNO			29	28

4.2.1 Najvažniji nalazi i preporuke iz Izveštaja o praćenju „Uspostavljanje efikasnog sistema planiranja i donošenja strategija Federacije Bosne i Hercegovine“

U izvještaju „Uspostavljanje efikasnog sistema planiranja i donošenja strategija Federacije Bosne i Hercegovine“ dato je ukupno devet preporuka, od čega je jedna upućena Parlamentu FBiH, pet Vladi FBiH, jedna Federalnom ministarstvu finansija, i po dvije preporuke Federalnom zavodu za programiranje razvoja i ostalim federalnim ministarstvima nadležnim za izradu sektorskih strategija.

Rezultati praćenja pokazali su da date preporuke nisu u potpunosti realizovane. Od njih devet, jedna je u potpunosti realizovana, dok se status realizacije ostalih preporuka razlikovao između subjekata odgovornih za njihovu provedbu. U pogledu realizacije po pojedinačnim subjektima, od ukupno 19 subjekata, šest je realizovalo sve preporuke za koje su bili nadležni, dok je kod ostalih realizacija u najvećem broju bila djelimična.

Grafikon 9. Realizacija preporuka prema subjektima

- Donošenjem Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji BiH i podzakonskih akata uspostavljene su osnovne pretpostavke za sistem planiranja i upravljanja razvojem u Federaciji BiH. S obzirom na to da se Uredba o izradi strateških dokumenata u FBiH, Uredba o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u FBiH i Uredba o evaluaciji strateških dokumenata u FBiH počela primjenjivati tek 2022. godine, njihove efekte moguće je očekivati tek u narednim godinama.
- Ni nakon pet godina od donošenja Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem nije uspostavljen rad Vijeća Federacije, koje je trebalo imati savjetodavnu ulogu u procesima strateškog planiranja.
- Nakon dugogodišnje izrade i usvajanja, u 2022. godini donesena je Strategija razvoja FBiH 2021–2027. godine koja predstavlja temeljni strateški dokument FBiH.

- Federalni Zavod za programiranje razvoja (u daljem tekstu: Zavod) je pružao podršku institucijama prilikom izrade strategija ponajprije učešćem u samom procesu izrade strateških dokumenata. Pored toga, izrađen je Priručnik za izradu strateških dokumenata, koji predstavlja kvalitetan mehanizam za unapređenje planiranja i izrade strateških dokumenata. U saradnji sa drugim institucijama, Zavod je kontinuirano osiguravao obuku i pružao podršku institucijama u procesima izrade strategija. Međutim, iako je Vladi FBiH dat prijedlog da se dopuni i revidira Uredba o izradi strategija u Federaciji BiH, nije bilo daljnjih aktivnosti kako bi se jasnije definisala institucionalna podrška u planiranju i izradi strateških dokumenata Federacije BiH.
- Federalno ministarstvo finansija izradilo je Nacrt uredbe o metodologiji za povezivanje razvojnog, finansijskog i investicijskog planiranja u Federaciji. Završene su pripreme za uspostavljanje softverske aplikacije za sve direktne budžetske korisnike, te se u drugoj polovini 2023. godine očekuje nabavka i instalacija softvera, što će nakon donošenja uredbe omogućiti njenu primjenu.
- Zavod je unaprijedio registar strategija u koji se unose podaci o strategijama u fazi izrade, kao i onima koje su u proceduri donošenja. Također, sadrži izvještaje o razvoju Federacije BiH za svaku godinu, od 2011. do 2022. godine, te izvještaje o razvoju kantona. Međutim, evidencije ne sadrže cjelovite podatke o svim sektorskim strategijama i izvještaje o njihovoj implementaciji.
- Vlada FBiH i druge nadležne institucije nemaju pouzdane podatke o tome koje sektorske strategije Federacije BiH su trebale biti izrađene nakon donošenja Strategije razvoja Federacije BiH za period 2021–2027. godine.
- Nije jasno uređen nadzor nad izradom sektorskih strategija i Vlada FBiH nedovoljno prati da li se poštuju rokovi koje je svojim odlukama odredila za njihovu izradu.
- Utvrđeno je da većina ministarstava nije bila dovoljno efikasna u izradi i donošenju strategija, prema rokovima koje je odredila Vlada FBiH prilikom odobravanja i donošenja odluka o njihovoj izradi.
- Vlada FBiH usvojila je veliki broj strateških dokumenata, koji su dalje upućivani u parlamentarnu proceduru. Oba doma Parlamenta FBiH izrađivala su obavijesti u kojima su navodila da su razmatrala i primila na znanje dostavljene strateške dokumente. Međutim, nisu dostupni transparentni i objedinjeni podaci o tome koji je status njihovog usvajanja.

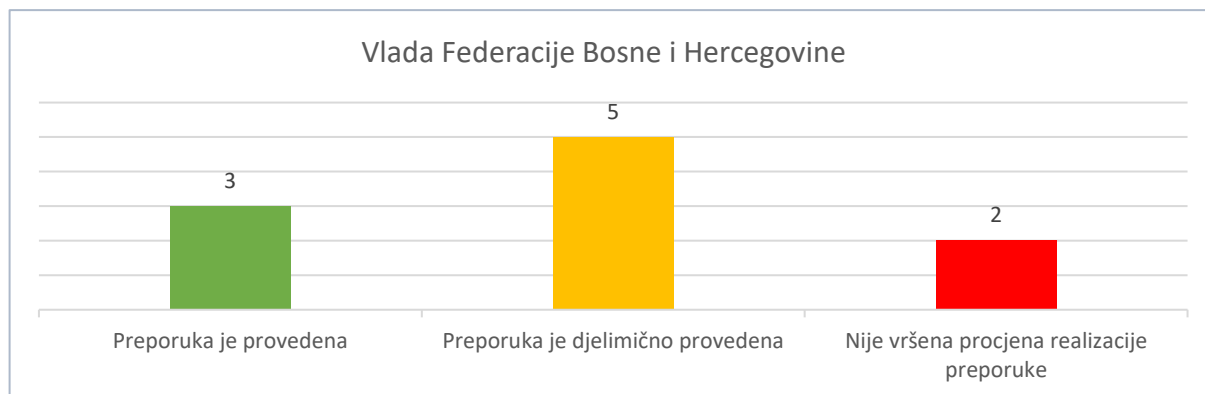
4.2.2 Najvažniji nalazi i preporuke iz izvještaja o praćenju „Efikasnost planiranja i realizacija mjera za ublažavanje ekonomskih posljedica pandemije COVID-19“

U izvještaju „Efikasnost planiranja i realizacije mjera za ublažavanje ekonomskih posljedica pandemije COVID-19“ dato je ukupno deset preporuka Vladi FBiH, čijim provođenjem je trebalo unaprijediti planiranje i realizaciju novih mjera za smanjenje negativnih posljedica izazvanih pandemijom. Praćenjem su ispitane aktivnosti Vlade FBiH, te dva federalna ministarstva (FMERI i FMRPO) koja su bila nadležna za realizaciju mjera.

Prema rezultatima praćenja, date preporuke i dalje nisu u potpunosti implementirane. Od deset preporuka, realizovane su tri i djelimično pet preporuka. Za dvije preporuke, koje su se odnosile na korištenje Garancijskog fonda, nije vršena procjena realizacije s obzirom na to da nakon 31. 5. 2021. godine garancije Garancijskog fonda nisu izdavane s ciljem ublažavanja negativnih posljedica pandemije.

Grafikon 10. Realizacija preporuka datih Vladi FBiH

Analizom podataka o preduzetim aktivnostima na realizaciji preporuka utvrđeno je:

- Realizacija finansijske pomoći u sektoru prerađivačke industrije definisana je Programom utroška sredstava utvrđenih u razdjelu 17. Budžeta FBiH za 2021. godinu (u daljnjem tekstu Program) i Uredbom o mjerama finansijske pomoći obrtima i ostalim samostalnim djelatnostima u FBiH u cilju ublažavanja negativnih posljedica pandemije COVID-19 (u daljnjem tekstu: Uredba). Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije je bilo nadležno za realizaciju mjera iz Programa za subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima sektora prerađivačke industrije iz svoje nadležnosti, dok je Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta bilo nadležno za realizaciju mjera finansijske pomoći obrtima i ostalim samostalnim djelatnostima u FBiH.
- Provedene su analize stanja određenih sektora privrede, ali Vlada FBiH nije osigurala da se na osnovu detaljnih i sveobuhvatnih analiza stanja i potreba svih privrednih subjekata, te provedenih konsultacija sa socioekonomskim akterima, planiraju pojedinačne mjere ciljane prema potrebama privrednih subjekata.
- Ciljevi mjera podrške bili su općeniti, te nisu utvrđeni jasni indikatori učinka realizovanih mjera, što u konačnici otežava praćenje ostvarenih rezultata.
- Vlada FBiH je prilikom utvrđivanja novih mjera finansijske podrške jasnije propisala obaveze i odgovornosti pojedinačnih institucija, te obavezu redovnog i blagovremenog praćenja i izvještavanja o njihovoj realizaciji.
- Nije konstatovano kašnjenje u donošenju provedbenih akata za realizaciju dodjele finansijske pomoći. Praćenje je pokazalo da nije bilo kašnjenja u realizaciji mjera, te da je monitoring vršen u skladu s utvrđenom dinamikom i planiranim sredstvima prema aktima koji uređuju provođenje Vladinih mjera finansijske pomoći.
- Osnovne informacije o realizaciji dodijeljenih sredstava finansijske pomoći objavljivane su na internet-stranicama ministarstava. Izvještaji o realizaciji mjera, utrošenim sredstvima i ostvarenim efektima dodijeljene finansijske pomoći nisu javno objavljivani, već je Vlada FBiH davala kratka saopćenja, čime nije u potpunosti osigurana transparentnost podataka o dodijeljenoj finansijskoj pomoći.

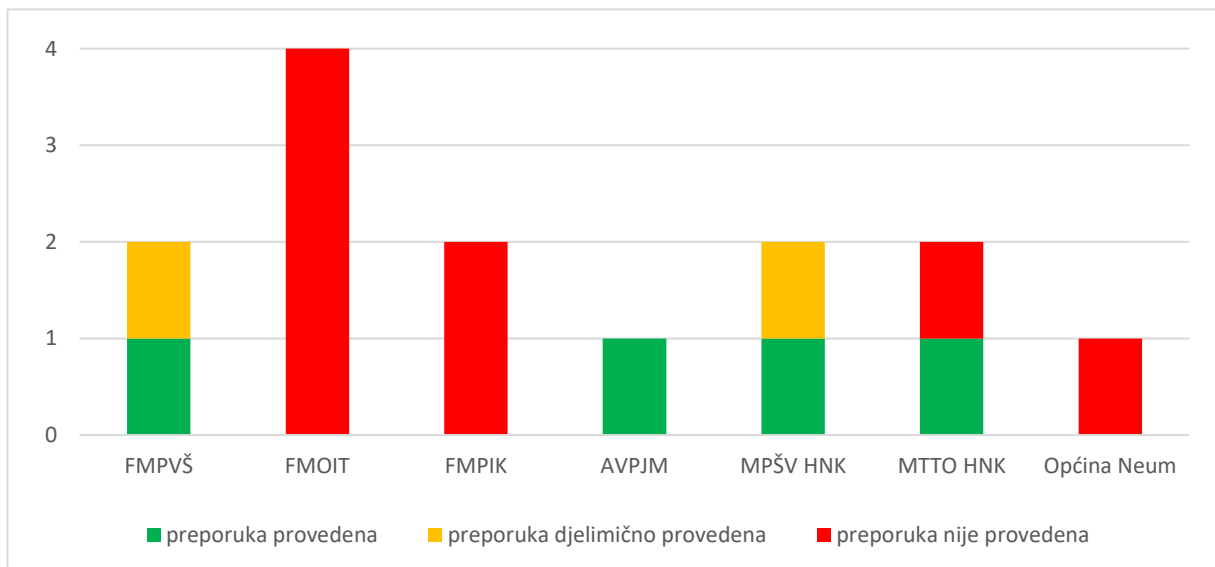
- Za preporuke koje su se odnosile na korištenje Garancijskog fonda nije vršena procjena realizacije, s obzirom na to da nakon objave matičnog Izvještaja garancije fonda nisu izdavane u cilju prevazilaženja negativnih posljedica pandemije.

4.2.3 Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Upravljanje intervencijama u slučaju incidentnog zagađenja Jadranskog mora“

U izvještaju „Upravljanje intervencijama u slučaju incidentnog zagađenja Jadranskog mora“, dato je ukupno devet preporuka FMPVŠ-u, FMOIT-u, FMPIK-u, AVPJM-u, MPŠV-u HNK i MTTO-u HNK i Općini Neum, čijim provođenjem je trebalo unaprijediti interventno djelovanje u slučaju incidentnog zagađenja mora, te generalno osigurati bolju zaštitu mora i ostalih voda u FBiH.

Praćenje je pokazalo nizak stepen realizacije preporuka. Od devet preporuka u potpunosti su provedene dvije. Za jednu preporuku koja je data većem broju subjekata djelimično su preduzimate aktivnosti, dok za šest preporuka nisu preduzimate potrebne aktivnosti. U pogledu realizacije preporuka po pojedinačnim subjektima, od ukupno sedam subjekata, samo je jedan u potpunosti realizovao preporuku koja mu je bila upućena, tri subjekta su po jednu preporuku realizovala, a za drugu preporuku su imali različitu realizaciju, dok tri subjekta nisu realizovala ni jednu od preporuka koje su im bile upućene.

Grafikon 11. Realizacija preporuka prema subjektima

Analizom podataka o preduzetim aktivnostima na realizaciji preporuka utvrđeno je:

- FMPVŠ je izradio Informaciju o identifikovanim potrebama za regulatorno i institucionalno uređenje upravljanja i zaštite Jadranskog mora i prijedlog zaključaka, koje je prihvatila Vlada FBiH i uputila Vijeću ministara BiH kao inicijativu za regulatorno i institucionalno uređenje i zaštitu Jadranskog mora u granicama BiH.
- FMOIT do sada nije preduzimao aktivnosti da se u Pravilniku o postupcima i mjerama u slučajevima akcidenata na vodama i obalnom vodnom zemljištu jasno propiše sadržaj operativnih planova za incidentna zagađenja voda koje izrađuju i donose nadležne institucije za vode i okoliš u FBiH, kao i pravna lica čija djelatnost može izazvati incidentno zagađenje voda.
- FMPIK nije izvršio analiza stanja u oblasti pomorskog saobraćaja, kako bi se uputio prijedlog Vladi FBiH da se adekvatnije uredi plovidba na unutrašnjim i pomorskim plovnim putevima, jasnije propisale obaveze donošenja plana odbrane od iznenadnih zagađenja s broda i priobalnog pojasa unutrašnjih voda, te osiguralo njegovo donošenje.
- Iako su institucije nadležne za zaštitu okoliša i upravljanje vodama u FBiH isticale nedostatak kadrovskih resursa, rezultati praćenja pokazali su da nisu izvršile analizu institucionalnih pretpostavki za zaštitu voda u FBiH, niti uputile prijedlog Vladi FBiH i Vladi HNK za uspostavu odgovarajućih organizacionih i kadrovskih kapaciteta za provođenje propisa i politika zaštite voda.
- Uprkos činjenici da je Općina Neum potpisala Sporazum za CAMP projekt BiH, te da je Studija izvodljivosti CAMP projekta istakla ograničene kapacitete Općine u pogledu ljudskih i tehničkih resursa, finansijskih sredstava, znanja i praktičnih iskustava, nisu preduzete konkretne mjere na uspostavi potrebnih kapaciteta.
- Praćenje je pokazalo da FMOIT nije preduzimao aktivnosti da u saradnji sa FMPVŠ-om izradi procjenu rizika za incidentna zagađenja voda, uključujući i vode mora kako bi se utvrdili mogući načini nastanka i vrsta incidentnog zagađenja.
- Nisu preduzete aktivnosti da se unaprijedi Federalni operativni plan za incidentna zagađenja voda III stepena ugroženosti, tako da i dalje ne sadrži sve propisane i potrebne elemente. Ove aktivnosti nisu planirane ni za 2023. godinu.
- MPŠV HNK i AVPJM su preduzeli potrebne aktivnosti i izradili Kantonalni operativni plan mjera u slučaju incidentnog zagađenja voda i obalnog vodnog zemljišta na području HNK/Ž, koji je nakon razmatranja usvojio MTTO HNK.

5. ZAKLJUČAK

U Godišnjem revizorskom izvještaju prikupljeni su najvažniji nalazi i preporuke iz obavljenih finansijskih revizija i revizija učinka, čime je Ured za reviziju ispunio svoju zakonsku obavezu obavještavanja o revizijama.

Pored toga, prezentirani su određeni statistički podaci i analize prema vrstama subjekata kako bi korisnici ovog izvještaja imali pristup svim važnim informacijama.

Izvještaj će biti dostavljen u vidu publikacije Parlamentu FBiH, objavljen na internet-stranici Ureda, te distribuiran i drugim interesnim stranama, kako bi pomogao u pokretanju promjena u životima građana i povećanju efekata revizorskog rada.

Rukovodstvo Ureda

Dževad Nekić – generalni revizor
Dragan Kolobarić – zamjenik generalnog revizora

Rukovoditeljica Sektora za razvoj, metodologiju i upravljanje kvalitetom

Mia Buljubašić

Rukovoditeljice sektora za finansijsku reviziju

Amela Mulahalilović

Belma Mušinović

Kimeta Bihorac

Marijana Milićević

Rukovoditeljica Sektora za reviziju učinka

Aida Đozić

Lektura

Šejla Hukara

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FEDERACIJI BIH

71 000 Sarajevo
Ul. Ložionička br. 3
Bosna i Hercegovina

Tel.

+387 (0) 33 723 550

Fax

+387 (0) 33 716 400

E-mail

vrifbih@vrifbih.ba

Web

www.vrifbih.ba